Gemeente Amsterdam

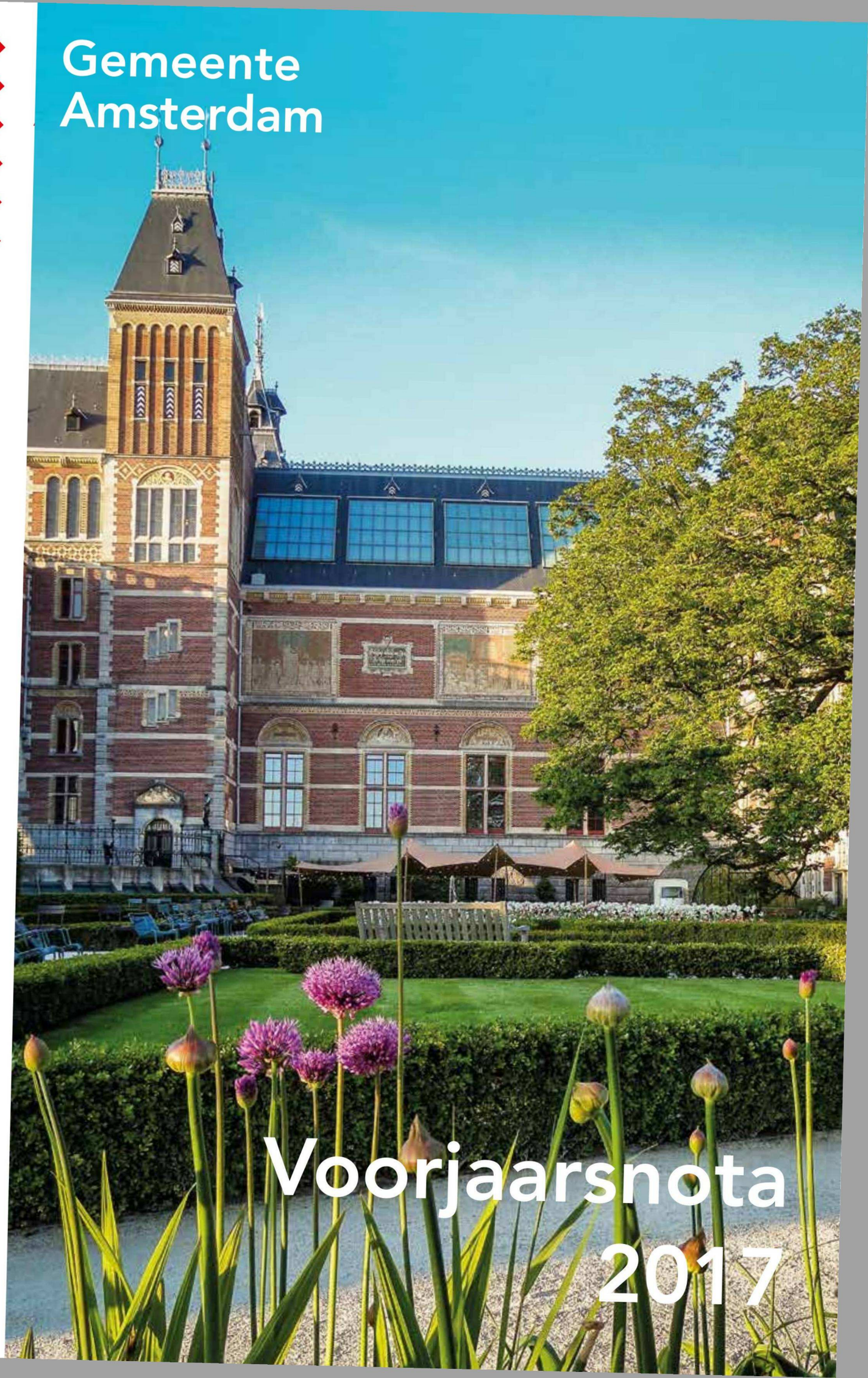

Voorjaarsnota 2017

Inhoud

Voorwoord 3

1 Bestuurlijke hoofdlijnen 5

2 Financiële hoofdlijnen 9

2.1 Het financiële beeld 11
2.2 Schuldontwikkeling 13
2.3 Weerstandsvermogen en niveau Algemene Reserve 17
2.4 Gewijzigde omslagrente 18

3 Viermaandsrapportage 19

3.1 Autonome ontwikkelingen 20
3.2 Overige afwijkingen 2017 26
3.3 Stedelijk mobiliteitsfonds 37

4 Voortgang bezuinigingsoperaties en bestuursopdrachten 39

4.1 Bestuursopdrachten 40
4.2 Overige bezuinigingen 47
4.3 Frictiekosten 48

5 Bestuurlijke keuzes 51

5.1 Investeringen 52
5.2 Loon- en prijsbijstellingen 2018 55
5.3 Overige bestuurlijke keuzes 56
5.4 Budgettair neutrale wijzigingen 68

6 Begrotingswijzigingen 71

Bijlagen 85

1 Stedelijk mobiliteitsfonds 86
2 Nieuwe investeringen 97
3 Verloopstaat reserves en voorzieningen 103
4 Gewijzigde doelen, activiteiten en indicatoren 160
5 Doelmatigheidsonderzoeken 167

Voorwoord

Beste Amsterdammer,

Amsterdam groeit en groeit en blijft bewoners en bezoekers aantrekken. Die aanhoudende groei is goed voor de economie en werkgelegenheid en biedt kansen voor Amsterdammers.

Om de groei in goede banen te leiden kiest het college in deze Voorjaarsnota 2017 voor investeringen om de stad in balans te houden. Het stadsbestuur investeert fors, onder meer in handhaving en veiligheid, in infrastructuur zoals IJ-veren en in de voorbereiding voor een brug over het IJ, in nieuwe scholen, sportgebouwen en in de Amsterdamse aanpak om vluchtelingen snel aan passend werk te helpen.

De begroting komt steeds meer op orde. Door prudent financieel beheer kunnen we nu en in de toekomst voor het eerst onze noodzakelijke uitgaven mee laten bewegen met de groei van de stad. We zijn er ook in geslaagd geld vrij te maken om toekomstige prijsstijgingen op te vangen voor subsidies en gemeentelijke uitgaven. Zo blijven onze financiën ook in de toekomst op orde.

Een andere keuze is dat we de eigen organisatie en financiële functie versterken. Amsterdam zet in op anti-fraude, doelmatigheidsonderzoeken en het versterken van de accountant ACAM.

Investeren in de financiële organisatie blijft een prioriteit, juist omdat de financiën steeds meer op orde komen, na drie jaar volledige aandacht, hervormen en investeren. De financiële basis is bijna op orde; zoals het hoort. Mede dankzij de continue inspanningen en het harde werken van alle medewerkers in de hele organisatie.

Door te kiezen voor deze investeringen laten we, in de laatste voorjaarsnota van deze collegeperiode, Amsterdam meebewegen met de groei en spelen we in op de uitdagingen waar de stad voor staat enzal komen te staan. Zodat Amsterdam een wereldstad blijft voor alle bewoners, oud en nieuw.

Udo Kock
Wethouder Financiën

Bestuurlijke hoofdlijnen

1

Amsterdam is van iedereen. Daar begonnen we mee in 2014 en dit was ook het vertrekpunt voor de Begroting 2015. Zo zijn we verder gegaan in 2016 en houden we hieraan vast in 2017 en 2018. Ruimte bieden aan Amsterdammers en bedrijven om kansen te grijpen, om eigen keuzes te maken en gebruik te maken van de vrijheid. Vrijheid die de kracht van Amsterdam vormt en die we moeten koesteren en die waarde krijgt als iedereen mee kan doen, ongeacht waar je wieg heeft gestaan. Vanfdaaruit hebben we ingezet op de speerpunten onderwijs, armoedebestrijding, wonen, vernieuwing erfpacht, lastenverlaging en financiën op orde. Vorig jaar hebben we extra stappen gezet om te investeren in onze stad en de Amsterdammers. Het hernieuwde coalitieakkoord is integraal onderdeel gemaakt van de begroting. Daarbij hebben we ook ingespeeld op actuele thema's; de drukte in de stad (stad in balans), 'schoon, heel en veilig' en de instroom en opvang van asielzoekers, c.q. de toename van het aantal statushouders.

Deze Voorjaarsnota 2017 gaat over het lopende jaar en kijkt vooruit naar 2018 en verder[1]. We bouwen op het fundament dat is gelegd met de investeringen op de speerpunten en de actuele thema's. In het bijzonder betreft dit in deze voorjaarsnota de drukte in de stad en de aanpak voor vluchtelingen en statushouders. Amsterdam is nooit af en de wereld om ons heen en dus ook de stad, ontwikkelt zich snel. Daarom stellen we wederom forse investeringen voor aan de raad, zodat Amsterdam blijft van iedereen. Voor de Amsterdammers die er nu wonen, de Amsterdammers die er bij komen door geboorte, verhuizing of als vluchteling of statushouder, voor de bezoekers en de bedrijven. Deze inzet op extra investeren is nu nodig. We investeren in onderwijshuisvesting, sportaccommodaties, in de veerverbindingen met Noord en de voorbereiding voor Sprong over IJ. Ook versterken we de toezicht en handhaving, waarbij we ook een directe koppeling leggen met werkgelegenheid voor Amsterdammers via bijvoorbeeld de werkbrigade. De Amsterdamse aanpak gericht op statushouders verstevigen we en breiden we uit. Met de middelen die vrijvallen uit het noodfonds voor zorg, werk en jeugdhulp zetten we extra middelen in voor 2017 en 2018 voor de zorg en de jeugdhulp. Voor jeugdhulp wordt een egalisatiereserve ingesteld. Ook zorgen we er voor dat met ingang van 2019 er € 5 miljoen aan structurele middelen bij komt voor armoedebestrijding. Verder is er voor de overbrugging tot een structurele oplossing voor Pantar in 2018 € 4,6 miljoen beschikbaar. Het drinkwatertarief (-6%) en de rioolheffing (-2%) gaan omlaag[2].

Daarnaast gaan we verder met het op orde brengen van de financiën. De ruimte om de groei van de stad op diverse onderdelen in de begroting op te vangen, is structureel opgenomen[3]. Voor de nominale ontwikkeling in 2020 en 2021 is extra ruimte opgenomen. De begroting wordt verder opgeschoond en de organisatie op onderdelen gericht versterkt, met name in het kader van de anti-fraude aanpak en versterking van de financiële functie. De nominale ontwikkeling voor 2018 wordt in belangrijke mate toegekend.

Drukte in de stad[4]

In veel opzichten groeit Amsterdam momenteel fors. De stad maakt een schaalsprong, door een toename van het aantal inwoners, bedrijven en bezoekers. Dit betekent meer werkgelegenheid voor Amsterdammers en een kwalitatief hoogwaardig en divers aanbod aan cultuur, horeca en winkels. Meer delen van de stad profiteren doordat daar ook nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden. Tegelijk is er ook overlast in allerlei vormen, drukte en nog meer drukte op piekmomenten. En met meer inwoners zijn er ook meer onderwijsgebouwen en sportaccommodaties nodig. Wij hebben met name vanaf 2016 ingezet om grip te krijgen op de drukte en deze in goede banen te leiden. Met ingang van 2017 is er onder andere € 10 miljoen extra beschikbaar voor schoonmaak, zijn er extra middelen voor handhaving (ook op illegale verhuur) en per 2018 wordt de structuur van de toeristenbelasting gedifferentieerd[5].

1 *In de hoofdstukken 3 en 5 worden, onderscheiden naar viermaandsmutaties en bestuurlijke keuzes alle voorstellen benoemd en toegelicht. De bestuurlijke hoofdlijnen richten zich alleen op thematische accenten.*

2 *De tarieven worden bij de Begroting 2018 vastgesteld.*

3 *Conform de onlangs door het college vastgestelde areaalsystematiek die in de commissie Financiën positief is ontvangen. Onderdeel zijn o.a. onderwerpen als straatreiniging, onderhoud openbare ruimte, handhaving en toezicht, schuldhulp, maatschappelijke dienstverlening etc.*

4 *Het uitvoeringsprogramma Stad in Balans 2017-2018 ligt op 17 mei 2017 ter kennisname voor in de commissie Werk en Economie.*

Er is echter meer nodig om Amsterdam en de metropoolregio aantrekkelijk te houden voor alle gebruikers en voor de bewoners in het bijzonder en het gebruik van de stad in goede banen te leiden. Te beginnen in 2017 investeren we extra in de capaciteit van de veren naar Noord, zowel om de bestaande capaciteit beter te benutten, als door nieuwe capaciteit (een pontveer 60) toe te voegen[6]. Daarbij hoort ook het aanleggen van een extra aanlandplek aan het IJ-plein in Noord. Voor de voorbereiding van de Sprong over het IJ maken we reeds middelen vrij. Dat betreft onder andere de voorbereidingskosten voor de Javabrug en Sixhaven. Een definitief besluit over de Sprong over het IJ leggen we voor de zomer voor aan de raad, in samenhang met de uitkomsten van het onderzoek naar de verplaatsing van de Passengerterminal Amsterdam.

De groei van het aantal inwoners brengt ook met zich mee dat het nodig is om meer te investeren in onderwijsgebouwen. Voor de komende jaren zullen we een forse inspanning moeten plegen om het benodigde tempo bij te houden. Voor 2018 betekent dit de start van totaal ruim € 160 miljoen aan investeringen. Ter vergelijking was er in 2016 nog een realisatie van € 120 miljoen. We rekenen daarbij proactief met de nieuwe norm van € 2.050 per m^2, die naar verwachting, mede in het licht van het nieuwe bouwbesluit, nodig zal zijn voor de nieuwe onderwijsverordening. Door ook meerjarig hiermee rekening te houden, is deze nieuwe norm reeds goed verankerd in de begroting (via het meerjarig investeringsprogramma; MIP). Ook willen de nieuwe inwoners sporten. Daarom maken we voor € 15 miljoen aan investeringsruimte vrij ten behoeve van sportaccommodaties.

De groei van de stad en de drukte in de stad maakt een verdere versterking van toezicht en handhaving noodzakelijk. Met de middelen die reeds in 2017 erbij zijn gekomen kan een opbouw beginnen. Vanaf 2018 investeren we extra in de veiligheid in de stad en maken we het Amsterdammers makkelijker om signalen over overlast te melden. We doen dat langs drie pijlers, waarin handhaving, toezicht, werkgelegenheid, informatievoorziening en personeel en organisatie in samenhang worden aangepakt: 1) verbetering dienstverlening, 2) meer handhaving op straat en 3) ontwikkeling handhaving en aantrekken nieuw potentieel. Daarbij leggen we een intensieve koppeling met werkgelegenheid via Pantar voor de Amsterdammers die daar actief zijn. In totaal gaat het om € 4,1 miljoen structureel en € 7,7 miljoen incidenteel in 2018 en 2019. Aanvullend is in 2017 € 1 miljoen beschikbaar voor veiligheid.

De afgelopen jaren is fors ingezet op onder andere de aanpak van illegale hotels. Dat zetten we door. De druk op de woningmarkt maakt het echter noodzakelijk, in samenwerking met de corporaties, ook de aanpak van illegale onderhuur te verbeteren en te intensiveren. Daarmee wordt ook opvolging gegeven aan motie 689 uit 2015 van de raadsleden Paternotte en Van Dantzig. Met € 0,6 miljoen in 2017 en € 1,2 miljoen vanaf 2018 wordt een impuls gegeven via het bestaande project Zoeklicht.

Door te investeren in een nieuw evenemententerrein in Westpoort (N1 kavel) kan de evenementendruk op de bestaande locaties worden verminderd. Ook in de bestaande locaties zijn investeringen nodig om de overlast van evenementen te verminderen. In totaal is hiervoor in 2018 € 2,25 miljoen beschikbaar.

Congressen versterken de economie van de stad en trekken een ander soort bezoeker dan de budget-hotels. Ook leveren congressen werkgelegenheid en stageplaatsen op. Tot nu toe waren hiervoor telkens alleen incidentele middelen beschikbaar. Door € 0,6 miljoen structureel beschikbaar te stellen kan vanuit een meer stabiel perspectief ingezet worden op congressen.

5 *Tarief van 4% in Noord, Nieuw-West en Zuidoost en Centrum, Zuid , West en Oost (met uitzondering van IJburg) 6%, evenals voor vakantieverhuur, bed & breakfast en short stay. Het blijkt niet mogelijk om touringcars onder de vermakelijksheidsretributie te brengen. De cruisevaart wordt met ingang van 2019 onder de toeristenbelasting gebracht. Stadstours (stadsrondritten) kunnen wel per 1-1-2018 onder de vermakelijksheidsretributie gebracht worden. Hierover wordt u apart, parallel aan de Voorjaarsnota 2017, geïnformeerd.*

6 *Daarnaast wordt een pontveer 60 vervangen.*

Vluchtelingen en statushouders[7]

Amsterdam is voor iedereen en daarom hebben we het programma *Amsterdamse Aanpak statushouders.* Gericht op een intensieve begeleiding van de nieuwe Amsterdammers met als doel statushouders zo snel mogelijk in staat te stellen de Nederlandse taal te leren, ze toe te leiden naar werk en opleiding en waar nodig naar zorg. Dit doen we in samenwerking met veel partijen. Ook een adequate huisvesting is van belang. De instroom van vluchtelingen is afgenomen, maar blijft onzeker. Ook is onzeker wat het nieuwe kabinet op dit terrein gaat doen. Op grond van onze ervaringen tot nu toe zetten we de aanpak door en gaan we deze op onderdelen intensiveren, naast een gedeeltelijke verschuiving van middelen van 2017 naar 2018. Ook statushouders die voor 2016 zijn binnengekomen, gaan vallen onder de intensieve aanpak. Daarnaast wordt de aanpak voor statushouders die in 2016 zijn binnengekomen verlengd van 1,5 jaar naar 3 jaar. Ter dekking komen deels ook ESF-middelen beschikbaar (€ 2,2 miljoen). Voor tijdelijke huisvesting van statushouders wordt € 3 miljoen gereserveerd. Ook komen er extra middelen voor taalcoaches (€ 0,5 miljoen) en voor bijzondere bijstand (€ 1,9 miljoen).

Voor de opvang via Bed, bad en brood als onderdeel van het vreemdelingenbeleid stellen we in 2018 € 2 miljoen beschikbaar.

Opschonen begroting en versterken organisatie

Ook in deze voorjaarsnota schonen we de begroting op door een aantal noodzakelijke begrotingsmutaties door te voeren. Daartoe zijn eerst zero based onderbouwingen opgesteld. Met het opschonen van de begroting voor deze noodzakelijke mutaties wordt ook een volgend college daar niet mee belast. Voor andere knelpunten die nu niet zijn meegenomen geldt dat eerst een zero based onderbouwing opgesteld dient te worden.

In het verlengde van de aanbevelingen van de raadsenquêtecommissie en het anti-fraude offensief versterken we de organisatie gericht op een aantal onderdelen. Daarbij gaat het om bureau integriteit (€ 0,3 miljoen), het verder op orde brengen van de administratie organisatie/interne controle (AO/IC, € 0,9 miljoen structureel en € 2,0 miljoen incidenteel in 2018 en 2019) en het subsidiebureau (incidenteel € 0,4 miljoen in 2017). Voor de uitvoering van de methode Duisenberg wordt € 0,3 miljoen structureel vrijgemaakt en voor de ACAM € 0,2 miljoen, eveneens structureel. Om de doelmatigheidsonderzoeken na de pilots ook structureel te kunnen inbedden is € 0,5 miljoen beschikbaar.

Mede in het licht van de ingezette wijzigingen als gevolg van slagvaardig werken in de openbare ruimte, is een incidentele impuls nodig op het assetmanagement. Hiervoor is € 2,3 miljoen beschikbaar, verdeeld over 2017 en 2018.

Tot slot

In de voorjaarsnota ligt automatisch het accent op wijzigingen (viermaandsmutaties) en intensiveringen (bestuurlijke keuzes). Dat betekent dat wat niet genoemd wordt onderbelicht blijft. Dit is echter daarmee niet minder belangrijk. De uitvoering is over de volle breedte in volle gang en ook ten aanzien van de organisatie staat de wereld niet stil. Dat betreft bijvoorbeeld de opdracht externe inhuur, maar ook de follow up van de evaluatie van de reorganisatie.

We zijn ons er van bewust dat we de stad, de organisatie en de begroting in goede orde moeten overdragen aan een volgend college dat halverwege 2018 aan de slag zal gaan. Wij zijn van mening dat we daarin een belangrijke stap zetten met de voorgenomen plannen die ten grondslag liggen aan deze voorjaarsnota en de voorstellen die wij voorleggen aan de raad. Het werk is niet af en nooit klaar. We blijven met kracht inzetten op een betrokken, zorgvuldige en snelle uitvoering in samenwerking met velen, om ons motto, Amsterdam is van iedereen, waar te blijven maken.

7 *Uit de gemeentefondscirculaires (mei/september/december) van het Rijk zal definitieve duidelijkheid volgen over de omvang van de rijksmiddelen. Hierop zal het programma zo nodig worden aangepast.*

2

Financiële hoofdlijnen

2.1 Het financiële beeld 11

2.2 Schuldontwikkeling 14

2.3 Weerstandsvermogen en niveau Algemene Reserve 17

2.4 Gewijzigde omslagrente 18

Begin dit jaar is de geactualiseerde beleidsnota Planning en Control vastgesteld door de gemeenteraad. In dit beleidskader is herbevestigd dat in het voorjaar integrale besluitvorming plaatsvindt over de budgetten van de gemeente Amsterdam. Deze besluitvorming slaat neer in de voorjaarsnota, waarmee de voorjaarsnota het hoofdbesluitvormingsmoment is.

De voorjaarsnota heeft een tweeledig karakter: enerzijds kijkt het college naar de uitvoering van het lopende jaar (in dit geval de Begroting 2017), en anderzijds worden de prioriteiten voor het komende jaar vastgesteld (en daarmee de kaders voor de komende begroting, in dit geval de Begroting 2018). Daarbij wordt een doorkijk gegeven tot en met 2021. Het college presenteert in deze voorjaarsnota een sluitend meerjarig financieel beeld, met inachtneming van alle actuele ontwikkelingen, verwachtingen en wensen.

Uit de evaluatie van de eerder genoemde beleidsnota en de evaluatie van het voorjaarsnotaproces van vorig jaar kwam naar voren dat het Amsterdamse bestuur (zowel de raad als het college) in de voorjaarsnota het tweeledige karakter ervan duidelijker terug wilde laten komen. Om die reden heeft het college ervoor gekozen in de Voorjaarsnota 2017 een onderscheid te maken tussen de rapportage op hoofdlijnen over de lopende begroting en informatie over de bestuurlijke keuzes voor 2018 en verder. Het meest duidelijk vindt dit zijn weerslag in de hoofdstukindeling: het volgende hoofdstuk (hoofdstuk 3) zal in het geheel gaan over de uitvoering van de begroting bij ongewijzigd beleid (de zogenaamde viermaandsrapportage) en in hoofdstuk 5 wordt uiteengezet welke bestuurlijke prioriteiten voor de Begroting 2018 worden voorgesteld.

Het onderscheid tussen de viermaandsrapportage en de bestuurlijke prioriteiten is meer dan een apart hoofdstuk. De viermaandsrapportage geeft inzicht in de uitvoering van de lopende begroting. Het geeft antwoord op de vraag in hoeverre de realisatie tot dusver, en de verwachtingen over het gehele jaar als gevolg daarvan, in de pas lopen met de door de raad vastgestelde begroting. Of in andere bewoordingen: welke onvermijdelijke financiële afwijkingen (mee- en tegenvallers) ten opzichte van de begroting doen zich voor terwijl er geen wijziging in beleid optreedt? Dit betekent overigens ook dat uit de viermaandsrapportage volgt dat er sprake kan zijn van meerjarige afwijkingen, of zelfs van afwijkingen die zich pas vanaf 2018 of later voordoen. Deze gevolgen worden omwille van de volledig- en duidelijkheid meegenomen in het hoofdstuk over de viermaandsrapportage. Immers, een afwijking die meerjarig is, kent ook een meerjarige toelichting. Door alleen het jaar 2017 in de viermaandsrapportage op te nemen, wordt afbreuk gedaan aan het volledig in kaart brengen van een begrotingswijziging. De meerjarige doorwerking van een mee- of tegenvaller kan niet los worden gezien van de afwijking in het lopende jaar, omdat het dezelfde oorzaak heeft en in samenhang moet worden beschouwd.

De (meerjarige) mee- en tegenvallers in de viermaandsrapportage zijn bepalend voor de budgettaire ruimte voor de bestuurlijke prioriteiten. Bestuurlijke prioriteiten zijn wijzigingen van de begroting voortkomend uit intensivering of extensivering van beleid. Het betreffen dus geen mee- of tegenvallers doordat de uitvoering afwijkt van de begroting, maar afwijkingen als gevolg van beleidswijzigingen. De voorjaarsnota is hét moment waarop wordt besloten over de kaders voor het volgende jaar, in dit geval 2018. Dat betekent ook dat het uitgangspunt in deze voorjaarsnota is dat geen bestuurlijke prioriteiten zijn opgenomen voor het jaar 2017, omdat daar immers bij de Voorjaarsnota 2016 over is besloten. Op een aantal onderdelen is van dit uitgangspunt afgeweken, omdat in deze gevallen een beleidsaanpassing voor het lopende jaar gewenst is – bijvoorbeeld op basis van wensen vanuit de raad die reeds bekend zijn. Deze uitzonderingen maken onderdeel uit van hoofdstuk 5.

In het vorige hoofdstuk zijn de bestuurlijke hoofdlijnen aan de orde gekomen. Hierin is uiteengezet wat de beleidsmatige gevolgen zijn van de keuzes die zijn gemaakt om te komen tot een meerjarig sluitende begroting. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven, op hoofdlijnen, van de budgettaire implicaties van deze keuzes.

In paragraaf 2.1 wordt uiteengezet wat de budgettaire gevolgen zijn van de ontwikkelingen die zich voordoen en de bestuurlijke keuzes die in deze voorjaarsnota worden gemaakt. In de achterliggende hoofdstukken wordt uitgebreider ingegaan op deze budgettaire ontwikkelingen en vooruitzichten. Vervolgens wordt inzicht gegeven in de gevolgen die deze ontwikkelingen en keuzes hebben voor de schuldpositie (paragraaf 2.2) en de weerstandscapaciteit (paragraaf 2.3) van de gemeente Amsterdam.

Tot slot wordt in dit hoofdstuk kort stilgestaan bij de aanpassing van de omslagrente als gevolg van het vernieuwde BBV (paragraaf 2.4).

2.1 Het financiële beeld

In tabel 2.1 zijn de cijfers opgenomen die horen bij de verschillende onderdelen van de Voorjaarsnota 2017.

TABEL 2.1 **Financieel overzicht 2017 – 2021***

Bedragen x € 1 miljoen	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Saldo Begroting 2017	**0,1**	**6,5**	**0,5**	**9,4**	**9,4**	**9,4**
Viermaandsrapportage (hoofdstuk 3)	112,0	-27,5	37,0	49,7	70,7	72,5
Besparingsopgaven en bestuursopdrachten (hoofdstuk 4)	-7,5	-7,4	-5,4	-4,1	-3,0	-1,9
Bestuurlijke prioriteiten (hoofdstuk 5)	3,6	-61,2	-50,6	-54,0	-76,1	-74,2
Reserve Meerjarige intertemporele compensatie	-108,1	89,6	18,5			
Saldo Voorjaarsnota 2017	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**1,0**	**1,1**	**5,8**

* *In de tabellen in deze voorjaarsnota betekent een min dat iets geld kost en een positief getal betekent dat het budgettaire ruimte oplevert.*

Saldo Begroting 2017

Het startpunt voor de Voorjaarsnota 2017 is de Begroting 2017 zoals deze in november 2016 door de raad is vastgesteld. De reeks verschilt van het boekwerk van de Begroting 2017 doordat daarna nog twee besluiten door de raad zijn genomen met een effect op het begrotingssaldo. Allereerst is er het door de raad aangenomen amendement waarmee de vastgoedtaakstelling voor de stadsdelen is verlaagd van in totaal € 14 miljoen naar € 7 miljoen. Daarnaast is op 6 april jl. door de raad besloten over brugbediening op afstand. Onderdeel hiervan is een klein positief effect (structureel € 0,6 miljoen) op de begroting.
In 2017 is sprake van een overschot van € 0,1 miljoen, in 2018 van € 6,5 miljoen, in 2019 van € 0,5 miljoen en vanaf 2020 zit er € 9,4 miljoen ruimte in de begroting.

Voordat de Voorjaarsnota 2017 wordt behandeld in de raad (op 19 en 20 juli 2017) wordt een technische begrotingswijziging voorgelegd aan de raad. Deze begrotingswijziging is het gevolg van de nettering van de begroting. Met deze technische begrotingswijziging wordt het volume van de begroting gewijzigd, maar het begrotingssaldo blijft ongewijzigd. Op deze manier wordt de begroting zoals afgesproken met de raad netto gepresenteerd in plaats van bruto. Hierover is de raad reeds geïnformeerd per brief op 17 januari 2017.
In de tabellen in deze voorjaarsnota (hoofdstuk 6) en in de productenraming die op internet[8] is terug te vinden, is reeds voorgesorteerd op de nettering van de begroting omdat dit een puur technische exercitie is zonder beleidsmatige aanpassingen. In de tabellen in hoofdstuk 6 en in de productenraming zijn dus de standen opgenomen inclusief de begrotingswijziging als gevolg van de nettering van de begroting.

Viermaandsrapportage
De uitvoering van de vastgestelde begroting laat zien dat er sprake is van afwijkingen ten opzichte van de raming. Deze afwijkingen worden gepresenteerd en toegelicht in de viermaandsrapportage (hoofdstuk 3). Zoals aangegeven betreft het hier mee- en tegenvallers zonder beleidsmatige component. Dit betekent dat ook de actualisatie van de autonome ontwikkelingen onderdeel uitmaken van de viermaandsrapportage. De autonome ontwikkelingen zijn de ontwikkelingen in de baten en lasten die

8 *Zie https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/financien/*

niet (direct) door de gemeente zijn te beïnvloeden, zoals ontwikkelingen in het gemeentefonds of in de dividendontvangsten van de deelnemingen van de gemeente. Het is hierbij van belang op te merken dat de autonome ontwikkelingen omgeven zijn met onzekerheid, zeker op lange termijn. Immers, op deze ontwikkelingen heeft de gemeente geen invloed en het effect van deze ontwikkelingen vertaalt zich direct in het financiële beeld. Het onzekere karakter van de autonome ontwikkelingen is voor het college reden om deze behoedzaam en verantwoord te ramen.

Tevens onderdeel van de viermaandsrapportage is de verdere opschoning van de begroting. Zoals in eerdere P&C-producten opgenomen, is het opschonen van de begroting onderdeel van het op orde brengen van de financiën. In de Voorjaarsnota 2015 en in die van vorig jaar heeft het college hierin grote stappen gezet, zoals het opschonen van reserves en voorzieningen, het afboeken van onhaalbare bezuinigingen en het corrigeren van gebleken onjuistheden. Mede door de overgang naar één financiële administratie komen nu onjuistheden boven water die correctie behoeven. Als uitgangspunt is daarbij gehanteerd dat uit zero based onderbouwingen duidelijk moet worden dat er sprake is van begrotingsknelpunten. Zero based wil zeggen dat in ieder geval p x q[9] is onderbouwd welke uitgaven benodigd zijn voor het uitvoeren van het vastgestelde beleid. Het betekent ook dat integraal naar de beschikbare budgetten in de portefeuille of programma is gekeken: daar waar zich knelpunten voordoen, wordt conform de begrotingsregels eerst gekeken naar oplossingen binnen de budgetten.

Daarnaast is een volgende stap gezet in het opschonen van de reserves en voorzieningen. Er zijn reserves en voorzieningen opgeheven als gevolg van het nieuwe beleidskader dat door de raad is vastgesteld. Dit levert een incidentele vrijval op van in totaal € 5,3 miljoen in 2017. In de viermaands-rapportage wordt toegelicht welke onjuistheden zijn gecorrigeerd en wordt uiteengezet op welke wijze de verdere opschoning van de reserves en voorzieningen is gerealiseerd.

Per saldo heeft de viermaandsrapportage een positief effect op het financiële beeld van bijna € 112 miljoen in 2017. Het positieve resultaat uit de viermaandsrapportage voor het lopende jaar wordt met name veroorzaakt door een meevaller bij het gemeentefonds en doordat het rekeningresultaat uit 2016 conform gemaakte afspraken wordt ingezet in 2017. In tegenstelling tot in 2017 laat de viermaandsrapportage in 2018 een tekort zien, doordat de inzet vanuit het rekeningresultaat 2016 incidenteel kan worden ingezet in 2017 en daarna dus wegvalt. Vanaf 2019 laat de meerjarige doorwerking van de viermaandsrapportage weer een positief beeld zien, dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de uitkering uit het gemeentefonds toeneemt en doordat de uitvoering van de begroting minder tegenvallers laat zien vanaf 2019. Per saldo is sprake van een negatief effect van bijna € 26 miljoen in 2018 en een positief effect van bijna € 37 miljoen in 2019, € 49 miljoen in 2020 en ruim € 70 miljoen in 2021. In het volgende hoofdstuk (hoofdstuk 3) wordt uitgebreid ingegaan op de viermaandsrapportage.

Besparingsopgaven en bestuursopdrachten

Een volgend element in de opbouw van het financiële beeld is de voortgang op de besparingsopgaven en bestuursopdrachten. Het college hecht groot belang aan het realiseren van de afspraken inzake de besparingsopgaven en bestuursopdrachten. Echter, het college hecht óók aan een zorgvuldige invoering van de maatregelen. Voor de 'oude' besparingsopgaven geldt dat een klein deel al langere tijd niet wordt gerealiseerd. Dit is eerder al in voorgaande bezuinigingsmonitoren gemeld. Het is niet mogelijk dat deze twee besparingsopgaven uit 1Stad1Opgave alsnog worden gerealiseerd. Voorgesteld wordt dan ook deze posten definitief af te boeken.

Ook voor de bestuursopdrachten geldt dat een aantal voorstellen wordt gedaan dat een effect heeft op het begrotingssaldo. Inzake Slagvaardige overheid gaat het om aanpassingen als gevolg van ingroei op de domeinen Slagvaardig Werken in de Openbare Ruimte (SWOR) en Dienstverlening. Daarnaast wordt met betrekking tot de bestuursopdracht Inkoop voorgesteld het kleine deel dat nog niet is ingeboekt af te boeken.

9 *Dit wil zeggen dat inzicht wordt gegeven in de opbouw van de baten en lasten, waarbij de p staat voor de prijs (bijvoorbeeld het tarief van een dienst) en q voor de hoeveelheid (bijvoorbeeld het aantal mensen dat gebruik maakt van deze dienst).*

In totaal is het begrotingseffect van de voorstellen op het terrein van besparingsopgaven en bestuursopdrachten € 7,5 miljoen in 2017, € 7,4 miljoen in 2018, aflopend tot € 1,9 miljoen structureel. In het kader van de besparingsopgaven speelt ook de frictiekostenreserve een rol. Van enkele maatregelen, die op termijn structurele besparingen opleveren maar op korte termijn incidentele kosten met zich meebrengen, kan dekking uit de frictiekostenreserve komen. Daarmee rekening houdend is de verwachte stand van de frictiekostenreserve eind 2021 € 14,4 miljoen.

De besparingsopgaven, de bestuursopdrachten en de effecten op de frictiekostenreserve komen aan de orde in hoofdstuk 4.

Bestuurlijke prioriteiten

De drie hierboven genoemde elementen bepalen het speelveld waarbinnen bestuurlijke keuzes gemaakt kunnen worden. Een optelsom van de hierboven beschreven effecten leert dat als gevolg van de autonome ontwikkelingen, mee- en tegenvallers en enkele noodzakelijk geachte keuzes rondom de besparingsopgaven, de budgettaire ruimte voor bestuurlijke prioriteiten voor 2018 en verder ruim € 50 miljoen is (oplopend tot ruim € 70 miljoen structureel). Dit is veel geld, maar in termen van budgettaire ruimte gerelateerd aan beleidsmatige keuzes is het beperkt. Dit komt onder meer doordat Amsterdam tot op heden niet of nauwelijks middelen heeft gereserveerd voor areaal- en nominale ontwikkeling. Deze uitgaven, die feitelijk onvermijdelijk zijn als we de voorzieningen en beleidsuitgaven op het huidige niveau willen houden, zorgen ervoor dat de ruimte voor overige beleidsmatige aanpassingen beperkt is.

In hoofdstuk 5 is opgenomen welke keuzes het college heeft gemaakt gegeven dit speelveld. In het vorige hoofdstuk – de bestuurlijke hoofdlijnen – is ingegaan op de bestuurlijke keuzes die het college dit voorjaar heeft gemaakt. In hoofdstuk 5 worden deze keuzes één voor één toegelicht.

Reserve Meerjarige intertemporele compensatie

Met het totaal aan onvermijdelijke mee- en tegenvallers (viermaandsrapportage), voorgestelde aanpassingen in de besparingsopgaven en bestuurlijke keuzes presenteert het college een begroting die over de jaren heen in evenwicht is (en in latere jaren een overschot laat zien). Om het overschot in 2017 in te kunnen zetten ter dekking van de tekorten in 2018 en 2019, wordt de reserve Meerjarige intertemporele compensatie gebruikt. Het overschot in 2017 van € 108,1 miljoen wordt aan deze reserve gedoteerd en in de jaren 2018 en 2019 onttrokken. Per saldo resteert een sluitende begroting in 2017, 2018 en 2019, en een klein overschot in 2020 en 2021.

2.2 Schuldontwikkeling

Schuldprojectie 2017 en verder

In elk P&C-product wordt een geactualiseerde raming van de schuldontwikkeling gegeven. Uiteraard hebben de keuzes die in deze voorjaarsnota zijn gemaakt impact op de schuldontwikkeling. De huidige verwachting ten aanzien van de schuldontwikkeling is weergegeven in figuur 2.1. Het is de verwachting dat de externe schuld eind 2017 uitkomt op € 4,8 miljard (€ 0,2 miljard lager dan in de Begroting 2017 werd geprognosticeerd) en eind 2018 gestegen zal zijn naar € 5,2 miljard (€ 0,1 miljard hoger dan in de Begroting 2017 werd geprognosticeerd).

FIGUUR 2.1 **Ontwikkeling schuld 2011-2021**

Bedragen x miljard euro

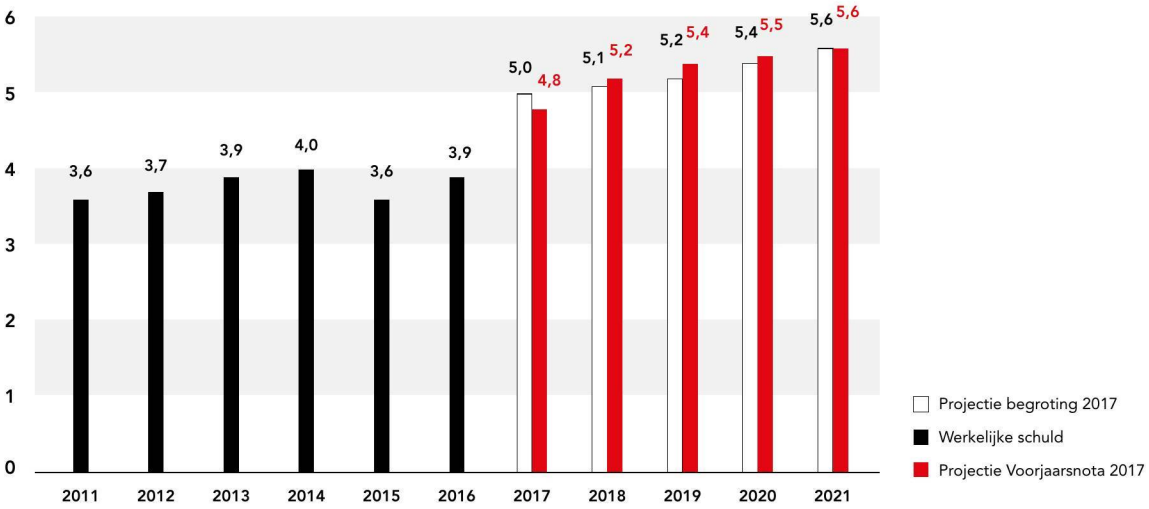

Eind 2016 was de schuld € 3,9 miljard. Uitgaande van de verloopstaat reserves en voorzieningen en het Meerjarig Investeringsplan (MIP), stijgt de schuld in 2017 naar verwachting met € 0,9 miljard tot € 4,8 miljard. Vanaf 2018 zou de schuld, op basis van de verloopstaat reserves en voorzieningen en het MIP, toenemen tot € 5,6 miljard in 2021. Op basis van uitgaven in de eerste maanden van dit jaar en het te verwachten kasritme lijkt het overigens buitengewoon onwaarschijnlijk dat de schuld dit jaar in deze mate zal stijgen. Dit heeft alles te maken met planningsoptimisme in het MIP en afwijkingen in de verloopstaat (zie verderop voor een toelichting).

Aan deze verwachte stijging van de schuld liggen met name de volgende oorzaken ten grondslag. Ten eerste wordt er geïnvesteerd in de stad, in bijvoorbeeld onderwijshuisvesting en de voorzieningen in de openbare ruimte. Hierdoor stijgt het materieel bezit van de gemeente met € 0,8 miljard in 2017 en met € 0,5 miljard in 2018. Deze investeringen zorgen voor een navenante stijging van de schuld. Daarnaast dalen de eigen financieringsmiddelen, de reserves en voorzieningen, naar verwachting in 2017 met € 0,5 miljard en 2018 met € 0,3 miljard. Als er geïnvesteerd wordt en er een financieringsbehoefte ontstaat, worden allereerst de eigen financieringsmiddelen gebruikt. Als deze dalen, is er dus minder aan eigen middelen om de financieringsbehoefte te kunnen opvangen en moet er worden geleend (externe financiering). Ook voor deze geprojecteerde toename van de schuld vanaf 2018 geldt dat het beeld vertekend wordt door planningsoptimisme en afwijkingen in de verloopstaat reserves en voorzieningen. Verderop bespreken we alternatieve scenario's voor ontwikkeling van de schuld en maatregelen om het MIP en het begroten van de verloopstaat door de organisatie te verbeteren.

Houdbaarheid schuld

Het college wil de schuld houdbaar houden en stuurt daar actief op. Zo worden vastgoed en deelnemingen verkocht en worden meevallers in het renteresultaat ingezet voor schuldreductie. Deze hebben gedurende 2016 geleid tot een gezamenlijke bijdrage aan schuldreductie ter hoogte van circa € 55,7 miljoen. Daarnaast is er gestuurd op het vroegtijdig aflossen van leningen die de gemeente aan derden (zoals deelnemingen) heeft verstrekt en zijn deze verstrekte leningen in 2016 met € 112 miljoen gedaald. In de schuldratio, de netto schuldquote, is ook te zien dat de schuld houdbaar blijft. De netto schuldquote is de externe schuld afgezet tegen de netto begrotingsomvang (baten). Volgens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de schuldquote onvoldoende als deze groter is dan 130% en voldoende als deze kleiner is dan 100%. Voor 2017 is de netto schuldquote voldoende, voor 2018 en verder is de schuldquote weliswaar hoger dan 100% maar hoger dan 130% en dus voldoende volgens de norm. De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee het bezit gefinancierd is met eigen vermogen. Volgens de VNG is de solvabiliteit voldoende als deze groter is dan 30%. Voor de gehele periode ligt de solvabiliteit ruim boven de 50% en is daarmee ruim boven de norm van voldoende van de VNG.

TABEL 2.2 **Kengetallen schuld**

	2017	2018	2019	2020	2021	Voldoende	Onvoldoende
Netto schuldquote	97%	108%	113%	116%	119%	< 100%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	87%	102%	108%	111%	114%	< 100%	> 130%
Solvabiliteit	55%	53%	52%	52%	52%	> 30%	< 20%

Verbeteren schuldprojecties

De schuldprojecties zijn gebaseerd op de financieringsbehoefte van de gemeente, vooral afkomstig uit het Meerjarig Investeringsplan (MIP), en de mate waarin deze financieringsbehoefte met eigen middelen, reserves en voorzieningen die nog niet tot uitgaven zijn gekomen, bekostigd kunnen worden. Sinds 2014 wordt de schuldprognose op deze manier (met behulp van de onderliggende componenten als het MIP en de verloopstaat reserves en voorzieningen) berekend. Vanaf de Begroting 2015 is deze (meerjarige) schuldprojectie in de verschillende P&C-documenten opgenomen.

Deze meerjarige schuldprojecties, gebaseerd op de onderliggende informatie over investeringen en eigen financieringsmiddelen, bestaan dus pas relatief kort. Er wordt volop gewerkt aan het verder ontwikkelen en verbeteren van de voorspellingskracht van de schuldprojecties. Dit is ook nodig, omdat de projecties van de gemeentelijke schuld voor 2015 en 2016 (uit de respectievelijke voorjaarsnota's en begrotingen over die jaren) substantieel afweken van de gerealiseerde schuld over die jaren. Zo werd in de Begroting 2015 verwacht dat de schuld eind 2015 € 4,7 miljard zou zijn (in de Voorjaarnota 2015 was dit € 4,6 miljard). De werkelijke schuld eind 2015 bleek € 3,6 miljard te zijn, € 1,1 miljard lager dan bij de Begroting 2015 werd verwacht (en € 1,0 miljard lager dan bij de Voorjaarnota 2015 werd verwacht). In 2016 bleek de werkelijk schuld € 1,1 miljard lager dan de verwachting bij de Begroting 2016 (en € 0,6 miljard lager dan bij de Voorjaarsnota 2016 werd verwacht).

Voor deze afwijkingen tussen de projecties uit de begroting en voorjaarsnota en de werkelijke schuld over 2015 en 2016 is geanalyseerd waardoor deze veroorzaakt zijn. In het bijzonder lijkt een belangrijke oorzaak van de afwijkingen te zijn, dat de reserves (een onderdeel van de interne financieringsmiddel) in de jaarrekening veel hoger bleken te zijn dan verwacht werd in de begroting en voorjaarsnota. Dit kan bijvoorbeeld voorkomen als begrote onttrekkingen aan reserves niet in die mate gerealiseerd zijn. Om dit nader te onderzoeken, wordt in opmaat naar de Begroting 2018 het verwachte verloop van de reserves (en voorzieningen) in 2017 en verder getoetst op realiteitsgehalte. Mocht dit nodig blijken, dan zullen er bij de Begroting 2018 voorstellen worden gedaan om het verloop van de reserves en voorzieningen aan te passen en dan zullen de schuldprojecties navenant worden aangepast.

Ook is het mogelijk om op een andere manier dan met gebruikmaking van de informatie uit het MIP en de verloopstaat reserves en voorzieningen een inschatting te maken van de ontwikkeling van de externe schuld. Zo is het mogelijk om op basis van het historische inkomsten- en uitgavenpatroon over de afgelopen jaren een scenario op te stellen voor het mogelijke toekomstig verloop van de schuld. In onderstaande grafiek is te zien wat in dit scenario de schuld eind 2017 zou kúnnen zijn als het historische inkomsten- en uitgavenpatroon van de afgelopen jaren ook zou gelden voor de rest van 2017. Zoals te zien, is de externe schuld eind 2017 naar verwachting € 3,9 miljard als het historische inkomsten- en uitgavenpatroon in de rest van 2017 ook geldt, terwijl volgens de schuldprojectie uit deze voorjaarsnota de schuld eind 2017 naar verwachting € 4,8 miljard zal zijn.

FIGUUR 2.2 **Scenario schuld 2017 op basis van historisch inkomsten- en uitgavenpatroon**

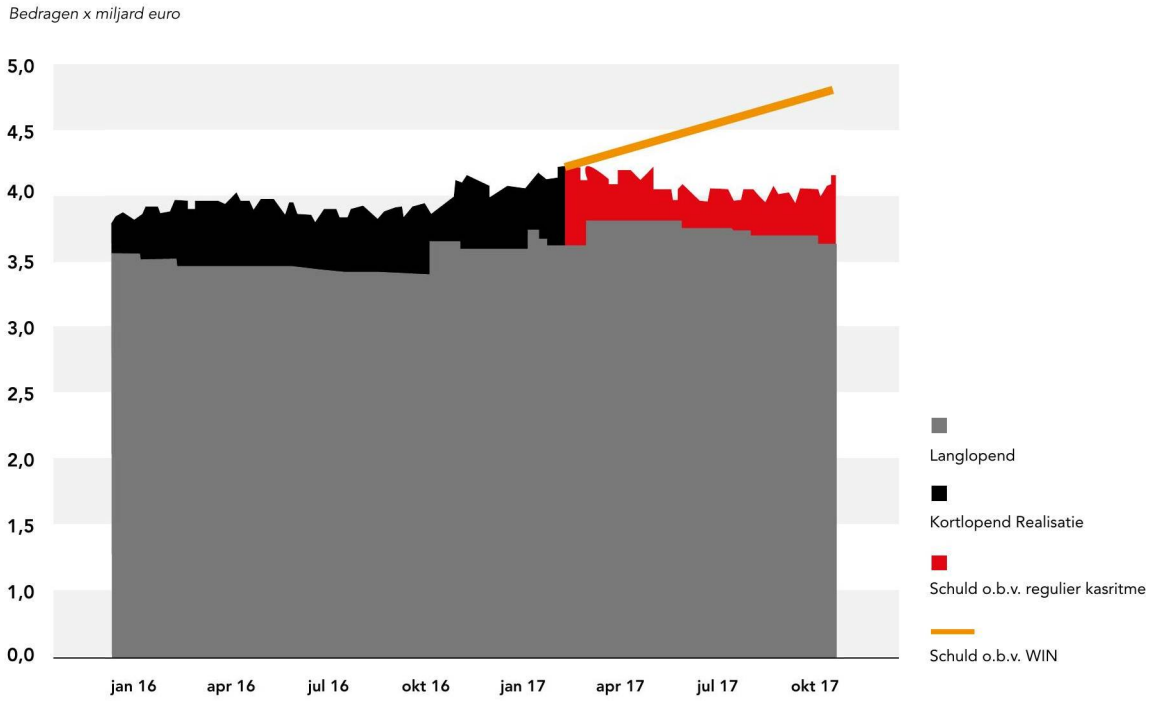

Het verbeteren van de onderliggende informatie, in dit geval het verwachte verloop van de reserves en voorzieningen (de verwachte eigen financieringsmiddelen van de gemeente) maar ook dat van de toekomstige investeringen, moet leiden tot een verbetering van de schuldprojecties. In onderstaande grafiek is te zien hoe de schuldprojecties er uit zouden kúnnen gaan zien als deze verbeteren. Naast de projectie uit deze voorjaarsnota (de blauwe lijn), is een tweetal scenario's opgenomen. In één scenario (de groene lijn) is uitgewerkt wat de ontwikkeling van de schuld zou kunnen als het historische inkomsten- en uitgavenpatroon zich in 2017 doorzet (dus zoals in figuur 2.2 te zien is). Hiervoor is de schuld die het eind 2017 dan zou zijn, € 3,9 miljard, als startpunt gebruikt.
Voorts is voor 2018 en verder de ontwikkeling uit de schuldprojectie gevolgd. In ieder jaar (2017 tot en met 2021) is de verwachte schuld in dit scenario dus € 0,9 miljard lager dan in de schuldprojectie bij deze voorjaarsnota (zijnde het verschil € 4,8 miljard en € 3,9 miljard). In het andere scenario (rode lijn) is de projectie uit deze voorjaarsnota voor ieder jaar (vanaf 2017) verlaagd met € 0,6 miljard. Dit is de gemiddelde afwijking op de interne financieringsmiddelen in 2015 en 2016.

FIGUUR 2.3 **Scenario's schuldontwikkeling 2017 – 2021**

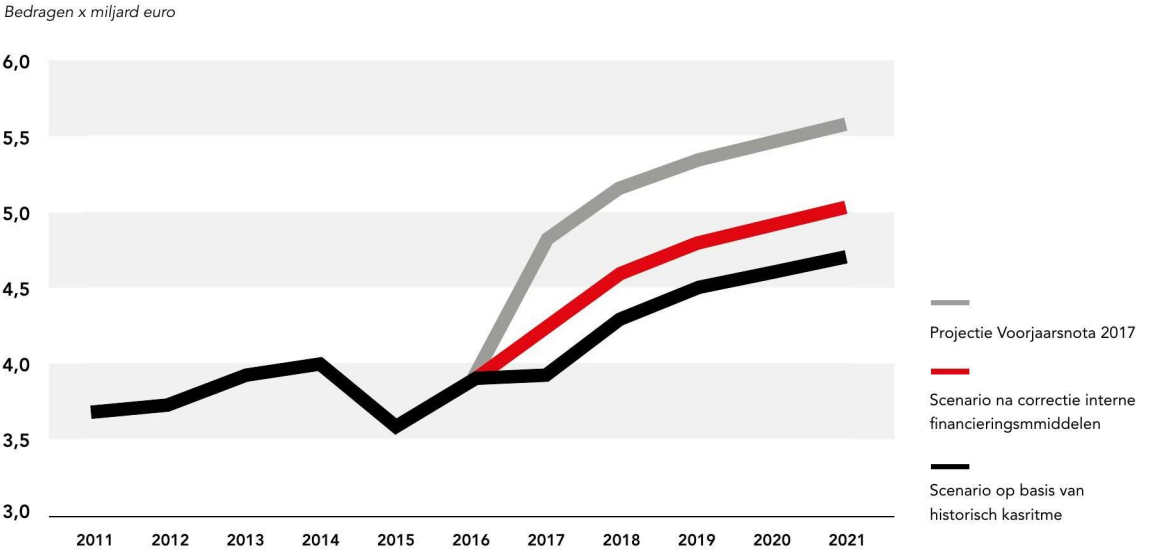

De gemeente blijft ook de komende jaren sturen op het houdbaar houden van de schuld én aan het verbeteren van de schuldprojecties door de kwaliteit van het Meerjarig Investeringsplan (MIP) en van de verloopstaat reserves en voorzieningen verder te verhogen.

2.3 Weerstandsvermogen en niveau Algemene Reserve

Zoals te doen gebruikelijk wordt in de voorjaarsnota niet alleen een beeld geschetst van de uitvoering van de begroting en de bestuurlijke keuzes, maar wordt ook inzicht gegeven in de mate waarin de begroting van de gemeente Amsterdam bestand is tegen risico's. De mate waarin de begroting bestand is tegen risico's komt tot uiting in het weerstandsvermogen. De hoogte van het weerstandsvermogen van Amsterdam is momenteel voldoende om geïnventariseerde risico's te kunnen dekken. De weerstandsratio is op dit moment 1,33. Hiermee voldoet het weerstandsvermogen aan de afspraken die hierover met de raad zijn gemaakt in het kader van de nota Risicomanagement.
De gemeente gebruikt een stresstest om inzicht te krijgen in de gevoeligheid van de gemeentelijke financiën voor zware negatieve economische en financiële ontwikkelingen. De stresstest is online te vinden op de website van de gemeente Amsterdam. Uit de stresstest blijkt dat de weerstandscapaciteit van de gemeente Amsterdam op voldoende niveau is. In de internetbijlage wordt ook uitgebreid ingegaan op het weerstandsvermogen en overige ratio's die worden gebruikt om de houdbaarheid van de Amsterdamse begroting in te schalen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de beschikbare weerstandscapaciteit – met name de Algemene Reserve – en de benodigde weerstandscapaciteit voor het opvangen van de financiële gevolgen van risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit is bij de Jaarrekening 2016 vastgesteld op € 359 miljoen, met als opbouw:

- de Algemene Reserve (€ 357 miljoen);
- de niet-benutte belastingcapaciteit (€ 12 miljoen)[10];
- aftrek voorgenomen onttrekking Algemene Reserve voor dekking Erfpachtkwestie slachtoffers Tweede Wereldoorlog (- € 10 miljoen).

TABEL 2.3 **Weerstandsvermogen**

Bedragen x € 1 miljoen	2012	2013	2014	2015	2016
Beschikbare weerstandscapaciteit	267	269	371	371	359
Benodigde weerstandscapaciteit	267	249	273	270	270
Weerstandsvermogen	1,00	1,08	1,36	1,37	1,33

Uit tabel 2.3 blijkt dat de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om bij de huidige vooruitzichten de benodigde weerstandscapaciteit te leveren. Met een weerstandsvermogen van 1,33 voldoet de gemeente aan het door de gemeenteraad vastgestelde beleid[11] om te sturen op een Algemene Reserve die voldoende is om het weerstandsvermogen aan de bovenkant van de bandbreedte 1.0 – 1.4 te houden voor de raadsperiode 2014-2018.Voor deze berekening heeft de raad gekozen voor een betrouwbaarheidsinterval van 90%. Dat betekent dat het bedrag van €270 miljoen afdoende moet zijn om de negatieve gevolgen van resterende risico's voor de komende twee jaar op te vangen. Daarbij is er een kans van 10% dat dit toch niet lukt en dat er meer nodig is.

10 *De niet-benutte belastingcapaciteit is gesteld op 5% van de som aan belastinginkomsten, zoals begroot voor 2017.*

11 *Zie nota Risicomanagement 2014-2018*

Stresstest 2017

Het weerstandsvermogen is berekend uitgaande van een normale economische ontwikkeling in lijn met de verwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB). Met de stresstest wordt de mogelijke ontwikkeling van de Algemene Reserve doorgerekend onder een stagflatiescenario waarin de inflatie en daarmee de rentestanden hoog oplopen, de economische groei vertraagt en omslaat naar krimp, en de werkloosheid oploopt. Het is een zwaar scenario, eenmaal begonnen is stagflatie zeer moeilijk te keren. De gevolgen van stagflatie worden breed gevoeld: kapitaal en spaarders worden getroffen door de inflatie, arbeid door werkloosheid, en de overheid door teruglopende belastinginkomsten.

TABEL 2.4 **Weerstandsvermogen bij stagflatie**

Bedragen x € 1 miljoen	2012	2013	2014	2015	2016
Beschikbare weerstandscapaciteit	345	285	85	0	0
Benodigde weerstandscapaciteit	270	pm	pm	pm	pm
Weerstandsvermogen	1,27	1,10	0,33	0	0

Wat opvalt in het scenario van de stresstest is het tempo van uitputting van de beschikbare weerstandscapaciteit. In de eerste twee jaar verloopt dit betrekkelijk traag maar in de opvolgende jaren gaat de Algemene Reserve hard achteruit. In de laatste twee jaren van het crisisscenario zijn de benodigde aanvullingen van de Algemene Reserve zeer fors en zijn zware maatregelen nodig, zowel aan de uitgaven- als aan de inkomstenkant van begroting.
Bij stagflatie is het perspectief dat de gemeente heeft tijdig, nog voor de economische krimp doorzet, haar gevoeligheid voor de negatieve effecten op de gemeentefinanciën te verminderen. Die gevoeligheid kan worden verminderd door een verantwoorde schuldontwikkeling, omdat minder schuld meer weerbaarheid betekent. Streven naar een hogere structurele exploitatieruimte kan meer flexibiliteit geven om – wanneer de omstandigheden daarom vragen- uitgaven niet te doen of uit te stellen. In de stresstest zoals opgenomen in de internetbijlage wordt uitgebreid ingegaan op de scenario's en de wijze waarop deze doorwerken op de begroting en de balans.

2.4 Gewijzigde omslagrente

De Gemeentewet bepaalt dat de begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, het jaarverslag en de jaarrekening van gemeenten voldoen aan regels die gegeven worden via een algemene maatregel van bestuur vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken. Aan deze regels is invulling gegeven met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Per 17 maart 2016 is het BBV vernieuwd. De gevolgen die dit heeft voor de begroting zijn grotendeels verwerkt met ingang van de Begroting 2017. Voorbeelden hiervan zijn de taakveldenraming en de verplichte indicatoren.

Ook een gevolg van de wijzigingen in het BBV is dat de interne omslagrente in 2018 gaat wijzigen. De wijziging van de interne omslagrente wordt bij de Begroting 2018 verwerkt. De budgetten of afdrachten aan de algemene middelen worden dan één op één hiervoor gecorrigeerd zodat er geen voor- of nadeel is voor de dekking van andere programmakosten en –baten. Daar waar de wijziging van de omslagrente wél een saldo-effect heeft op de begroting (de zogenaamde weglek doordat de gemeente minder inkomsten krijgt vanuit bepaalde tarieven), is dit verwerkt in deze voorjaarsnota.

Viermaands-rapportage

3

3.1 Autonome ontwikkelingen 20

3.2 Overige afwijkingen 2017 26

3.3 Stedelijk mobiliteitsfonds 37

Zoals uiteengezet in de financiële hoofdlijnen (hoofdstuk 2) wordt in de Voorjaarsnota 2017 een duidelijk onderscheid gemaakt in enerzijds het rapporteren over de uitvoering van het lopende begrotingsjaar (en de meerjarige doorwerking ervan) en anderzijds het opstellen van de (meerjarige) beleidskaders voor de Begroting 2018. Op die manier wordt recht gedaan aan het tweeledige karakter van een voorjaarsnota.

In voorliggend hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de uitvoering van de Begroting 2017 en de (meerjarige) afwijkingen die worden verwacht ten opzichte van de begroting op basis van de uitvoering tot dusver. Dat betekent dat in deze viermaandsrapportage de verwachte mee- en tegenvallers ten opzichte van de vastgestelde begroting worden gepresenteerd. De gepresenteerde afwijkingen zijn dus niet het gevolg van wijzigingen in het beleid, maar aanpassingen doordat uit de uitvoering blijkt dat de geraamde baten en lasten in werkelijkheid afwijken van hetgeen is begroot.

Dit hoofdstuk gaat echter niet alleen over het begrotingsjaar 2017. De onvermijdelijke mee- en tegenvallers die zich voordoen ten opzichte van de begroting kunnen ook een meerjarig karakter hebben. Om te voorkomen dat een kunstmatige knip wordt gemaakt in de afwijkingen in het lopende jaar en de doorwerking ervan in latere jaren, worden in dit hoofdstuk de meerjarige effecten als gevolg van onvermijdelijke mee- en tegenvallers gepresenteerd. Daarmee is dit hoofdstuk eigenstandig leesbaar als rapportage over de uitvoering van de begroting zonder beleidsmatige keuzes.

De viermaandsrapportage is opgesplitst in twee delen. Allereerst worden de zogenoemde autonome ontwikkelingen gepresenteerd. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen aan zowel de inkomsten- als uitgavenkant van de begroting die door de gemeente redelijkerwijs niet te beïnvloeden zijn. Het tweede deel van de viermaandsrapportage geeft inzicht in de mee- en tegenvallers in de begroting die wel door de gemeente beïnvloedbaar zijn. Van deze begrotingsaanpassingen is het college van mening dat bijsturing voor 2017 en verder niet mogelijk of wenselijk is, zodat een wijziging van de begroting wordt voorgesteld.
In paragraaf 3.3 wordt nog kort ingegaan op het stedelijk mobiliteitsfonds (SMF). In bijlage 1 bij deze voorjaarsnota wordt uitgebreid ingegaan op het SMF en de plannen die hieruit worden gedekt.

3.1 Autonome ontwikkeling

In deze paragraaf gaan we in op de autonome ontwikkelingen in 2017 en het budgettaire effect daarvan. Er zijn verschillende autonome ontwikkelingen die een budgettair effect laten zien voor 2017. Gezamenlijk zorgen deze ontwikkelingen voor ruimte ten opzichte van de bedragen in de Begroting 2017.

TABEL 3.1 **Autonome ontwikkeling 2017**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Gemeentefonds	S	14,7	34,3	48,9	55,9	84,4	84,4
Component areaal in gemeentefonds	S		-2,2	-4,1	-7,3	-14,2	-14,2
Belastingen	S	2,6	4,1	6,3	6,4	6,6	6,6
Dividenden deelnemingen	S	7,8	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Erfpacht	S	-1,3	-6,4	-4,1	-6,3	-7,1	-7,1
Renteresultaat	S		20,7	20,9	23,2	26,0	26,0
Rekeningresultaat 2016	I	104,4					
Actualisatie effect invoering vennootschapsbelasting	S	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Gevolgen aanpassing interne omslagrente (BBV wijziging)	S		-7,0	-7,0	-7,0	-7,0	-7,0
Totaal autonome ontwikkelingen		**127,5**	**43,0**	**60,4**	**64,4**	**88,2**	**88,2**

Tabel 3.1 laat zien dat de autonome ontwikkelingen in 2017 leiden tot een (substantiële) positieve bijstelling van de financiële ruimte. Ook in de jaren erna zorgen de autonome ontwikkelingen voor meer ruimte in de begroting, al is het effect wel minder dan in het lopende jaar doordat in 2017 het rekeningresultaat over 2016 kan worden ingezet. Hierna worden de bijstellingen uit hoofde van de autonome ontwikkelingen ten opzichte van de Begroting 2017 toegelicht.

Gemeentefonds

De bijstelling van de bijdrage uit het gemeentefonds is gebaseerd op de gemeentefondscirculaires uit september en december 2016. De ontwikkeling van het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Dit wordt het accres genoemd.

TABEL 3.2 **Gemeentefonds**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Algemene ontwikkelingen	S	14,7	34,3	48,9	55,9	84,4	84,4
Taakmutaties	I	0,3	0,3				
Decentralisatie- en integratie-uitkeringen	S	12,1	5,1	4,6	0,5	-3,0	-3,0
Integratie-uitkering sociaal domein	S	-6,4	-7,2	-7,2	-6,9	-6,2	-6,2
Totaal generaal effect actualisatie raming	*S*	*20,7*	*32,5*	*46,3*	*49,5*	*75,2*	*75,2*
Saldo-effect (beschikbare vrije ruimte)		**14,7**	**34,3**	**48,9**	**55,9**	**84,4**	**84,4**

Algemene ontwikkeling

De algemene ontwikkelingen in het gemeentefonds hebben voor Amsterdam een positief financieel effect van € 14,7 miljoen in 2017, oplopend naar € 84,4 miljoen in 2021. De belangrijkste factoren in de algemene ontwikkeling van het gemeentefonds zijn het accres, de verrekening met het BTW-compensatiefonds (BCF) en de ontwikkeling van de uitkeringsbasis. De ontwikkelingen van deze factoren worden hieronder nader toegelicht. De uitkeringsbasis is de set van karakteristieken zoals inwoners en de oppervlakte van de gemeente met ieder hun eigen gewicht, waarop de berekening van de gemeentefondsuitkering is gebaseerd.

De netto gecorrigeerde rijksuitgaven bepalen via het accres de groei van het gemeentefonds. Het accres neemt de komende jaren toe van € 16,3 miljoen in 2017 tot € 81,1 miljoen in 2021. Het accres voor 2018 tot en met 2021 is onzeker. Het coalitieakkoord van het nieuwe kabinet zal in belangrijke mate van invloed zijn op het toekomstige accres. Dit zal zijn weerslag hebben op de Septembercirculaire 2017 en daarmee op de Voorjaarsnota 2018.

Voor het BTW-compensatiefonds is een plafond ingesteld. Het verschil tussen het plafond en de (geraamde) btw-declaraties van gemeenten wordt verrekend met het gemeentefonds. Naar verwachting wordt er in 2017 en 2018 meer btw gedeclareerd dan eerder geraamd. Hierdoor neemt de ruimte onder het plafond af, met als gevolg een onttrekking of kleinere toevoeging aan de gemeentefondsuitkering. Voor 2017 is het effect voor Amsterdam € 2 miljoen negatief. Vanaf 2019 is het effect positief, namelijk € 1 miljoen in 2019, € 3,1 miljoen in 2020 en € 7,4 miljoen in 2021.

De algemene uitkering wordt verdeeld op basis van verschillende maatstaven (o.a. inwoners, bijstand-ontvangers en woonruimten) die ieder in het verdeelmodel een eigen gewicht hebben. De maatstaven vermenigvuldigd met hun gewicht vormen de basis voor de gemeentefondsuitkering, de uitkeringsbasis. De aantallen van de maatstaven zijn geactualiseerd op basis van de meest actuele gegevens van het ministerie van Binnenlandse Zaken en de rve Onderzoek, Informatie en Statistiek. Door de ontwikkeling van deze maatstaven stijgt de Amsterdamse gemeentefondsuitkering met € 2,4 miljoen in 2017, oplopend tot € 11,4 miljoen in 2021.

Taakmutaties

Wanneer gemeenten een extra taak krijgen, ontvangen zij daar via het gemeentefonds extra middelen voor via een taakmutatie (of vice versa wanneer er een taak wegvalt). Omdat voor deze extra taak ook uitgaven moeten worden gedaan, worden taakmutaties in de regel doorvertaald in de betreffende programma's en hebben daardoor geen invloed op de algemene middelen. Het effect van de taakmutaties in 2017 en 2018 is voor beide jaren € 0,3 miljoen positief.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen (DU en IU) zijn uitkeringen voor specifieke taken die (nog) niet in de algemene uitkering zijn opgenomen. De hoogte van verschillende DU's en IU's wordt bepaald met behulp van een verdeelmodel. De actualisatie van deze verdeelmodellen leidt tot een aanpassing van de hoogte van de uitkeringen. Omdat voor deze taken specifieke lasten zijn opgenomen in de begroting worden deze mutaties op de DU's en IU's doorvertaald naar de verschillende programma's.

Integratie-uitkering sociaal domein

Net als de overige IU's worden mutaties van de integratie-uitkering sociaal domein (IUSD) doorvertaald in de lasten van de betreffende programma's. De IUSD is onderverdeeld in afzonderlijke delen voor de drie decentralisaties: Wmo (zorg), jeugdzorg en participatie. De totale IUSD neemt in 2017 af met € 6,4 miljoen, in 2018 en 2019 met € 7,2 miljoen, in 2020 met € 6,9 miljoen en in 2021 met € 6,2 miljoen.

Areaal uit het gemeentefonds

In de kaderstelling bij de voorjaarsnota wordt de budgettaire ruimte vastgesteld, waarbij voorheen niet expliciet rekening werd gehouden met de onvermijdelijke effecten van autonome groei (of krimp) van de stad op de omvang van de benodigde budgetten.
Al langer speelt de vraag, hoe de begroting van de gemeente kan 'mee ademen' met de ontwikkeling van de stad en haar bevolking. Het college heeft hiervoor voor het eerst een systematiek laten ontwikkelen waarmee geobjectiveerd kan worden begroot met welk bedrag de uitgaven in het volgend begrotingsjaar onvermijdelijk toe- of afnemen om hetzelfde voorzieningenniveau van primaire taakuitvoering in stand te kunnen houden als (het areaal in) de stad volgend jaar autonoom groeit respectievelijk krimpt ten opzichte van het lopende jaar. Anders gezegd: de areaalsystematiek begroot hoeveel geld extra nodig is om volgend jaar hetzelfde te kunnen bieden aan de Amsterdammers als dit jaar.

Groei leidt niet alleen tot extra uitgaven, maar ook tot hogere inkomsten die gebruikt kunnen worden voor dekking van de areaaleffecten. Zo groeit de uitkering uit het gemeentefonds als Amsterdam harder groeit dan het landelijk gemiddelde. De omvang hiervan is een saldo van twee componenten, namelijk een wijziging van de omvang van het gemeentefondstotaal (de grootte van de totale 'gemeentefondstaart' voor alle gemeenten) en een wijziging in het aandeel van Amsterdam hierin (de grootte van de 'taartpunt' voor Amsterdam). Dit saldo is positief bij een relatieve groei, dus als Amsterdam harder groeit dan de andere gemeenten. In onderstaande tabel is het verwachte verloop van dit saldo weergegeven (op basis van de september- en decembercirculaire 2016 van het gemeentefonds).

TABEL 3.3 **Areaal in gemeentefonds**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Component areaal in gemeentefonds	S		-2,2	-4,1	-7,3	-14,2	-14,2

Het college stelt voor om dit onderdeel van de uitkering uit het gemeentefonds niet te beschouwen als 'vrije begrotingsruimte', maar te reserveren als dekking voor verwachte areaaleffecten in de betreffende jaren. Dat is tot op heden niet gebeurd; Amsterdam heeft areaaleffecten in het verleden nooit structureel in haar begroting verwerkt. Dit is er mede de oorzaak van dat sommige budgetten uit het lood zijn

geslagen. We gaan de areaaleffecten nu voor het eerst opnemen in de begroting, te beginnen met de jaarschijf 2018 (de areaalsystematiek voorziet niet in compensatie van uitgaven voor 2017 of eerder). Deze werkwijze heeft voor budgethouders en bestuur voordelen. Voor budgethouders geeft het aan de voorkant rust en duidelijkheid dat de groei van de uitkering uit het gemeentefonds wordt gebruikt voor in stand houding van de stad. Voor het college (en de raad) biedt het de mogelijkheid om deze 'relatieve groeicompensatie' in het gemeentefonds te hanteren als een budgettaire onvermijdelijkheid met behoud van flexibiliteit door in geval van grotere groei de extra areaaleffecten niet als onvermijdelijkheid te beschouwen, maar mee te nemen in de integrale weging van voorstellen bij de kaderstelling in de voorjaarsnota. In het hoofdstuk bestuurlijke keuzes is voor dit laatste dan ook een voorstel opgenomen.

Belastingen

Kijkend naar de baten die de afgelopen maanden zijn gerealiseerd, is er voor de meeste belastingopbrengsten geen aanleiding om de ramingen aan te passen. De aanpassingen die zijn gedaan in de afgelopen P&C-producten (met name de Voorjaarsnota 2016) hebben ervoor gezorgd dat de begroting aansluit bij de realisatie. Dit beeld wordt ook bevestigd door de Jaarrekening 2016.

TABEL 3.4 **Belastingen**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
OZB	*S*	*1,0*	*1,5*	*1,6*	*1,8*	*2,0*	*2,0*
Toeristenbelasting	*S*	*1,2*	*5,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*
Vermakelijkheidsretributie	*S*	*0,4*	*-2,4*	*-0,4*	*-0,4*	*-0,4*	*-0,4*
Totaal belastingen		**2,6**	**4,1**	**6,2**	**6,4**	**6,6**	**6,6**

Voor drie belastinginkomsten, de ozb, toeristenbelasting en de vermakelijkheidsretributie worden de ramingen wel bijgesteld. Voor de ozb en de toeristenbelasting geldt dat wordt voorgesteld de inkomsten op te hogen, doordat wordt aangesloten bij dezelfde ramingssystematiek die vorig jaar is gehanteerd. Bij die systematiek wordt de realisatie van het afgelopen jaar als uitgangspunt genomen, en wordt een groei verondersteld.

Voor de vermakelijkheidsretributie (VMR) geldt dat er circa € 0,4 miljoen structureel meer wordt gerealiseerd per jaar dan begroot vanaf 2017. Daar staat tegenover dat de maatregelen die bij de Voorjaarsnota 2016 zijn aangekondigd rondom de VMR, niet volledig en tijdig tot de destijds geraamde extra opbrengsten van € 3 miljoen met ingang van 2018 zullen leiden. Het college heeft op 28 maart jl. besloten af te zien van het voorstel om per 1 januari 2018 toeristenbelasting te heffen op passagiers van touringcars, VMR in te voeren voor aanbieders van stadsrondritten per 1 januari 2018 en toeristenbelasting (als alternatief voor VMR) in te voeren voor passagiers van cruises per 1 januari 2019. Als gevolg hiervan wordt in plaats van de beoogde € 3 miljoen uit de Voorjaarsnota 2016 in 2018 € 0,2 miljoen en vanaf 2019 € 2,2 miljoen structureel gerealiseerd. Gesaldeerd met de hogere VMR van € 0,4 miljoen, ontstaat hierdoor per saldo een structurele tegenvaller van € 0,4 miljoen met ingang van 2019.

Dividenden deelnemingen

De dividendinkomsten (het resultaat op deelnemingen) worden voor het jaar 2017 opwaarts bijgesteld met € 7,8 miljoen. Meerjarig is er nauwelijks sprake van een begrotingswijziging inzake de dividendinkomsten.

TABEL 3.5 **Dividenden deelenemingen**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Dividenden deelnemingen	S	7,8	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

De wijziging in de dividendinkomsten is het gevolg van een aantal ontwikkelingen. De onderliggende substantiële wijzigingen worden hier toegelicht.
Allereerst is er sprake van een incidenteel hogere dividendafdracht door Schiphol. Door een stijging van het nettoresultaat in 2016 wordt in 2017 € 4,6 miljoen meer dividend uitgekeerd. Dit is dus bovenop de structurele verhoging van de dividendraming Schiphol met € 5 miljoen die in de Voorjaarsnota 2016 is opgenomen.
Ook de dividendafdracht van Alliander is hoger dan waar in de begroting rekening mee werd gehouden. In 2017 wordt € 3,6 miljoen hogere winstafdracht uitgekeerd.
Tegenover deze hogere dividendinkomsten staat een lagere dividendafdracht door het GVB. In 2017 wordt € 2,3 miljoen minder dividend uitgekeerd door het GVB dan in de begroting is opgenomen.

Erfpacht

De ramingen voor erfpacht zijn geactualiseerd en daarmee het erfpachtresultaat voor de algemene middelen. Ten opzichte van de begroting is sprake van een tegenvaller voor de algemene middelen van € 1,3 miljoen.

TABEL 3.6 **Erfpacht**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Erfpacht	S	-1,3	-6,4	-4,1	-6,3	-7,1	-7,1

Deze tegenvallers zijn het gevolg van een tweetal ontwikkelingen. Als gevolg van een toename van de nieuwe uitgiften stijgen de canoninkomsten. Dit positieve effect wordt echter teniet gedaan door de toename van de interne rentelasten doordat er nog maar beperkt wordt afgekocht. Omdat de interne omslagrente (3,5%) hoger is dan het gemiddelde canonpercentage (2,5%), leidt dit per saldo tot een steeds lagere afdracht aan de algemene middelen. Het effect van de lage rente wordt gecompenseerd door een positief effect op het renteresultaat (zie hierna), omdat de gemeente voor minder dan 3,5% nieuwe leningen kan afsluiten.

Renteresultaat

Op basis van de huidige cijfers stijgt het renteresultaat met € 26,8 miljoen in 2017. In de jaren daarna is de stijging van het renteresultaat tussen de € 20,7 miljoen tot € 26 miljoen. Vanaf 2015 wordt met de herziening van het rentestelsel het verwachte renteresultaat opgenomen als begrotingsruimte. De stijging in 2017, het lopende jaar, wordt conform de nota Herziening rentestelsel ingezet voor schuldreductie. In de andere jaren kan het worden ingezet voor begrotingsruimte. Overigens wordt in hoofdstuk 5 (bestuurlijke keuzes) voorgesteld de renterisicobuffer voor het lopende jaar te verlagen van 2 naar 1%.

TABEL 3.7 **Renteresultaat**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Renteresultaat	S	26,8	20,7	20,9	23,2	26,0	26,0
Schuldreductie	I	-26,8					
Totaal beschikbaar renteresultaat		**0,0**	**20,7**	**20,9**	**23,2**	**26,0**	**26,0**

Deze stijging van het renteresultaat wordt enerzijds veroorzaakt door een lagere rente waartegen wordt geleend. Zo is er eind 2016 en begin 2017 voor in totaal € 475 miljoen aan financiering aangetrokken tegen een lagere rente dan waarmee in de eerdere berekening van het renteresultaat rekening gehouden werd. De verwachting is dat ook in de toekomst de gemeente tegen lagere rentetarieven de financiering

kan aantrekken. Daarnaast zorgt de aangetrokken financiering van € 475 miljoen ervoor dat een deel van de renterisicobuffer kan vrijvallen. Er is voor dit deel immers geen renterisico meer.

Rekeningresultaat 2016

Conform de door het college afgesproken werkwijze, waarover de gemeenteraad in maart 2015 is geïnformeerd, wordt de bestemming van het rekeningresultaat betrokken bij de voorjaarsnota. Op deze manier kan een integrale afweging plaatsvinden van inhoudelijke voorstellen en beschikbare middelen binnen het financiële meerjarenbeeld.

TABEL 3.8 **Rekeningresultaat**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Rekeningresultaat 2016	I	104,4					

Tegelijk met de Voorjaarsnota 2017 is de Jaarrekening 2016 gepubliceerd. Uit de jaarrekening volgt dat het rekeningresultaat dat kan worden betrokken bij de voorjaarsnota € 104,4 miljoen is.

Actualisatie effecten invoering vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de wet op de vennootschapsbelasting (Vpb) ook van toepassing op ondernemingsactiviteiten binnen de overheid. In eerdere P&C-producten is de budgettaire impact voor de begroting geactualiseerd, waarbij is aangegeven dat de raming een inschatting betreft. Op basis van de meest recente inzichten wordt een stijging van de Vpb voorzien. Om die reden wordt het budgettaire effect van de invoering van de vennootschapsbelasting met € 0,6 miljoen verhoogd (naar € 2 miljoen).

TABEL 3.9 **Vennootschapsbelasting**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Actualisatie effect invoering vennootschapsbelasting	S	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6

De toename van de winstbelasting is enerzijds het gevolg van een beter zicht op de belaste activiteiten binnen de gemeente (bijvoorbeeld belaste activiteiten bij Waternet waren bij de Begroting 2017 nog niet in beeld) en anderzijds heeft een verdiepingsslag plaatsgevonden ten aanzien van de winstcijfers (bijvoorbeeld een hogere winst bij de Stadsbank van Lening).

Gevolgen aanpassing interne omslagrente

Het rentestelsel van de gemeente Amsterdam (ook wel omslagstelsel genoemd) is een administratief systeem waarmee de kosten van de externe rentelasten en baten plus interne rentetoevoegingen aan reserves, voorzieningen en grondexploitaties worden doorberekend aan de programmabudgetten op basis van activa op de balans.
Zoals in de financiële hoofdlijnen (hoofdstuk 2) gemeld, schrijft het gewijzigde BBV voor dat de intern doorbelaste omslagrente verlaagd moet worden. De wijziging van de interne omslagrente wordt bij de Begroting 2018 verwerkt. Een aanpassing van de omslagrente betekent een aanpassing van de lastenkant van de begroting (als onderdeel van de kapitaallasten opgenomen bij de betreffende producten) en tegelijkertijd een even grote tegengestelde aanpassing van de rentebaten (algemene middelen). Beide zijn een intern effect, die tegen elkaar wegvallen.

De verlaging van de omslagrente heeft derhalve geen effect op de begrotingsruimte. Hierop geldt echter een uitzondering, namelijk de weglek via tarieven. Voor bepaalde tarieven (zoals drinkwater en rioolheffing) geldt namelijk dat deze neerwaarts worden bijgesteld omdat deze (praktisch) 100%

kostendekkend zijn. Door de verlaging van omslagrente worden de kosten lager, en daarmee worden de tarieven ook lager omdat anders de tarieven meer dan 100% kostendekkend worden. Als gevolg van de lagere tarieven nemen de inkomsten voor de gemeente af.

TABEL 3.10 **Omslagrente**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Gevolgen aanpassing interne omslagrente	S		-7,0	-7,0	-7,0	-7,0	-7,0

Er wordt invulling aan de aangepaste voorschriften uit het BBV gegeven door voor de te hanteren omslagrente het gemiddelde rentepercentage gebaseerd op de werkelijke rentekosten van de leningenportefeuille van de gemeente Amsterdam (jaar: 2016) te gebruiken. Deze bedraagt 2,4%. Het weglekeffect van het toerekenen van 2,4% aan de lokale heffingen is € 7 miljoen structureel.

3.2 Overige afwijkingen 2017

Naast de autonome ontwikkelingen laat de uitvoering van de begroting over de eerste maanden van 2017 zien dat op onderdelen de begroting bijsturing behoeft. Deze bijsturing is dus niet het gevolg van bestuurlijke keuzes, maar wordt veroorzaakt doordat de uitvoering van het door de raad vastgestelde beleid meer of minder kosten met zich meebrengt dan begroot. Uiteraard is het uitgangspunt dat als de uitvoering meer kost dan begroot het college erop stuurt dat de uitgaven over het gehele jaar binnen het vastgestelde budget blijven. Alleen de afwijkingen waarvan duidelijk is dat het uitvoeren van het vastgestelde beleid niet mogelijk is binnen het vastgestelde budget (de zogenoemde onvermijdelijke wijzigingen) zijn in deze viermaandsrapportage opgenomen. Voor deze afwijkingen wordt voorgesteld de begroting aan te passen.

TABEL 3.11 **Viermaandsmutaties**

Bedragen x € 1 miljoen

Programmaonderdeel /Mutatie	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
1.1 Dienstverlening							
Programma Minder Regeldruk	I	-0,6					
Begrotingsknelpunten Dienstverlening	S	-1,5	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
Interne verrekeningen CCA	S	-6,6	-6,6	-6,6	-6,6	-6,6	-6,6
1.2 Informatie							
Basis- en kernregistraties	S	-1,3	-0,9	-0,6	-0,7	-0,6	-0,6
Tweede Kamerverkiezingen 2017	I	-0,1					
Herziening begroting verkiezingen 2018-2021	I		-0,7	0,4	5,2	-2,9	
2.2 Toezicht en handhaving							
Begrotingsknelpunten Handhaving en toezicht	S	-0,4	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
3.1 Openbaar vervoer	S	-2,1	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Taakstellingen Metro en Tram	S	-2,1	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
3.2 Parkeren							
Begrotingsknelpunten mobiliteitsfonds	S	-3,3	-3,6	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
3.3 Verkeer							
Handhaving taxi's	I	-0,9	-0,9				
3.4 Wegen, straten, pleinen							
Tunnelveiligheid wegtunnels	S	-0,6	-0,4	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
3.5 Groen, dierenwelzijn, recreatie							
Bijdrage Artis (ten gevolge van korting subsidie)	I	-2,3					
Resultaatbestemming Nieuwe Kalfjeslaan	I	1,5	0,8				
Herinrichting Nieuwe Kalfjeslaan	I	-1,5	-0,8				
Canadese Populieren	I	-1,2	-1,2				

TABEL 3.11 Viermaandsmutaties (vervolg)

Programmaonderdeel /Mutatie	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
4.1 Werk							
Sociale Werkvoorziening	I	-2,1	-2,0	-2,1	-2,5	1,2	
Huisvesting voor re-integratie	S	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
4.5 Educatie en inburgering							
Volwasseneducatie	S			-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
5.3 Jeugd en jeugdzorg							
Meevaller Persoonsgebonden Budget	S	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
Knelpunten jeugd in de wijken	S	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Meer kinderen binnen de jeugdgezondheidszorg	S	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Integratie JGZ in OKT	S	-0,6					
Meer kinderen vaccinatieprogramma	S	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Inzet vrijval noodfonds ZWJ naar Jeugd	I	-10,0	-1,7				
Vormen en eerste dotatie aan egalisatiereserve Jeugd	I	-0,3					
Inzet vrijval noodfonds ZWJ egalisatiereserve Jeugd	I	-0,7					
6.1 Gezondheidszorg							
Bron- en contactopsporing	S	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
6.2 Maatschappelijke ondersteuning							
Inzet vrijval noodfonds ZWJ naar Zorg (maatsch. ondersteuning)	I	-15,5	-12,9				
6.3 Maatschappelijke opvang							
Inzet vrijval noodfonds ZWJ naar Zorg (maatsch. opvang)	I	-10,6	-10,6				
Later realiseren subsidietaakstelling Beschermd wonen	I		-1,5				
6.5 Sport							
1/3-regeling	S		-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
8.2 Afval							
Meevaller kwijtschelding afvalstoffenheffing	S	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
8.3 Water							
Aanpassing grondslag rioolheffing	S	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Programma Varen	S	-4,1	-3,5	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Aanpassing kapitaallasten rioolheffing	S	1,9	2,1	2,2	2,4	2,6	2,6
Lagere inkomsten binnenhavengeld	S	-0,9	-1,1	-1,3	-1,5	-1,7	-1,7
9.1 Gemeentelijk vastgoed							
Afwijkingen materieel en commercieel vastgoed	I	-8,1	-2,8				
Verwerken kostprijsdekkende huur vastgoed	S		1,0	7,0	9,5	11,0	11,0
9.3 Wonen, stedelijke vernieuwing							
Begrotingsknelpunt Wonen	I	-4,8	-4,8				
9.4 Grond en ontwikkeling							
Herstellen inconsistenties budgetten G&O	S	-4,6	-4,5	-4,0	-4,1	-4,1	-4,1
Begrotingsknelpunt Zuidas	S	-0,2	-0,6	-0,1	-0,1	0,0	0,0
10.3 Griffie							
Invoering Methode Duisenberg	S	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
A Algemene dekkingsmiddelen							
Precariobelasting	I	2,6	2,6				
Vrijval noodfonds Zorg, werk en jeugdzorg (ZWJ)	I	62,0					
Vertraging realisatie INCAM-taakstelling	I	-1,6	-1,6				
Vrijval nominale compensatie 2017 subsidies	I	2,4					
B Overhead							
Vervanging Andreas	S	-0,4	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Oninbare binnengemeentelijke huurbaten	S	-3,0	-1,0	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Diverse							
Begrotingsknelpunten stadsdeel Zuidoost	S	-4,5	-4,5	-4,5	-4,5	-4,5	-4,5
Vluchtelingen	I	2,0	-1,3				
Vrijval opschonen reserves	I	3,9					
Vrijval opschonen voorzieningen	I	0,3					
Totaal viermaandsmutaties		**-15,5**	**-70,5**	**-23,4**	**-14,7**	**-17,5**	**-15,7**

Hieronder worden deze aanpassingen in de Begroting 2017 toegelicht. Daarbij wordt aangesloten bij de indeling van de begroting. De aanpassingen worden dus in volgorde van programmaonderdelen toegelicht. In de laatste kolom van bovenstaande tabel is per mutatie (voor zover mogelijk) aangegeven in welk programmaonderdeel de begrotingswijziging zich voordoet.

Programma 1 - Dienstverlening en Informatie

Programma Minder Regeldruk

Om het programma Minder Regeldruk te kunnen voortzetten is incidenteel € 0,55 miljoen in 2017 nodig. Dit programma is benodigd om de afspraken hierover in het coalitieakkoord te realiseren. Voor het programma Minder Regeldruk dat door de raad is vastgesteld, zijn eerder middelen incidenteel toegekend. Omdat de activiteiten grotendeels in 2017 worden uitgevoerd, wordt € 0,55 miljoen in 2017 beschikbaar gesteld voor de resterende activiteiten.

Begrotingsknelpunten Dienstverlening

De rve Dienstverlening is een organisatie die in Amsterdam het klantcontact afhandelt voor alle aangesloten organisatieonderdelen. Daarnaast is zij de ingang voor de burger, ondernemer, leverancier, toerist of partner (politie, brandweer, GGD, etc.). Hoe vaak burgers, ondernemers, leveranciers of anderen contact opnemen bepaalt de kosten van de rve Dienstverlening.

De rve Dienstverlening heeft een nieuwe begroting voor de periode 2017-2021 opgesteld, waarbij de uitgangspunten van het zero based begroten (ZBB) zijn gehanteerd. Uit de ZBB is op te maken dat een aantal structurele knelpunten naar voren gekomen dat correspondeert met de resultaten uit de laatste jaarrekeningtrajecten. De ZBB-aanpak voorziet in het komen tot een sluitende begroting in de uitvoering van de wettelijke taken. Uit de ZBB is op te maken dat meer budget nodig is om de afgesproken dienstverlening in termen van service kunnen bieden aan bewoners, ondernemers, instellingen en bezoekers.

Voor de afdeling Stadsloketten blijkt uit de ZBB dat vanaf 2017 structureel € 1,4 miljoen meer nodig is. Dit komt onder meer doordat de netto salariskosten voor de Buitengewoon Ambtenaren Burgerlijke Stand nog niet zijn opgenomen in de begroting en doordat in de begroting geen rekening is gehouden met de groei van het aantal klantcontacten in de afgelopen jaren.
Daarnaast wordt er in de begroting nog steeds rekening gehouden met € 0,8 miljoen aan structurele baten voor online dienstverlening. Deze taak is echter in 2015 gecentraliseerd, waardoor de baten niet kunnen worden gerealiseerd.

Contactcenter Amsterdam

Naast bovengenoemde knelpunten heeft de rve Dienstverlening te maken met een budgettair probleem rondom het Contactcenter Amsterdam (CCA). Het CCA handelt een groot deel van het klantcontact af. De interne verrekeningen van de opbrengsten van het CCA is echter niet mogelijk doordat bij de reorganisatie in 2015 bij een aantal organisatieonderdelen de budgetten zijn uitgenomen, maar niet zijn toegevoegd aan de budgetten van de rve Dienstverlening. De budgetten zijn benodigd voor de continuering van de uitvoering van gemeentelijke wettelijke taken, zo blijkt ook uit de ZBB. De ZBB toont daarnaast aan dat binnen de budgetten van de rve Dienstverlening geen andere oplossing mogelijk is.

Basis- en kernregistratie

Bij vorige P&C-producten is gemeld dat het verzorgen van een functionerend stelsel van basis- en kernregistraties niet te realiseren is binnen de daarvoor beschikbare middelen. De rve Basisinformatie heeft de opdracht gekregen dit structurele tekort zoveel mogelijk terug te dringen en het restant te betrekken bij de Voorjaarsnota 2017. De rve Basisinformatie heeft dit gedaan door een zero based begroting op te stellen. Hieruit blijkt nog steeds een aflopend tekort, maar van minder omvang dan bij de Najaarsnota 2016 gepresenteerd. Met deze begrotingswijziging wordt het budget in lijn gebracht met de benodigde middelen voor de uitvoering van de basis- en kernregistraties.

Tweede Kamerverkiezingen 2017 en Herziening begroting verkiezingen 2018-2021

Bij de vaststelling van de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen van 15 maart jl. mocht van de minister van BZK geen gebruik worden gemaakt van ondersteunende software. De extra handmatige telwerkzaamheden kostten € 0,1 miljoen. Daarnaast zullen de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 duurder worden als gevolg van het raadsbesluit inzake het nieuwe bestuurlijke stelsel (€ 0,5 miljoen). Tot slot dient de begroting te worden aangepast om de presentatiegelden voor stembureauleden vanaf 2018 te verhogen zodat voldoende capaciteit en kwaliteit is geborgd. Doordat de presentatiegelden sinds 2009 niet meer verhoogd zijn, is het steeds moeilijker om kwalitatief en kwantitatief voldoende mensen te mobiliseren.
Door vervolgens de begrote budgetten in lijn te brengen met het ritme van de komende verkiezingen, ontstaat de reeks zoals in tabel gepresenteerd.

Programma 2 - Openbare Orde en Veiligheid

Knelpunten Handhaving en toezicht

De rve Handhaving en toezicht heeft te maken met een aantal knelpunten in de begroting. Via een zero based begroting (ZBB) is duidelijk geworden dat er geen mogelijkheden zijn binnen de bestaande budgetten om deze op te lossen.
Onderdeel van de knelpunten is dat in de budgetten van Handhaving en toezicht uit wordt gegaan van opbrengsten van € 0,6 miljoen via de invoering van de Bestuurlijke Strafbeschikkingen (BSB). Het Rijk heeft echter per 1 januari 2015 besloten de vergoedingen voor BSB aan gemeenten te stoppen.
Daarnaast zijn er nog niet te realiseren besparingsopgaven uit 1Stad1Opgave bij Handhaving en toezicht, terwijl het organisatieonderdeel deze niet kan realiseren.
Tot slot is uit de ZBB gebleken dat de huidige salarismethodiek onvoldoende budget reserveert voor de toelagen van handhavers om 24 uur per dag inzetbaar te zijn.

Programma 3 - Verkeer en Openbare Ruimte

Taakstellingen Metro en Tram

De rve Metro en Tram is in het verleden aangeslagen voor het realiseren van besparingen op budgetten waarop het organisatieonderdeel geen bezuinigingen kan realiseren. Dit tekort is zero based onderbouwd, waarbij naar voren is gekomen dat ook op alternatieve wijze geen oplossing kan worden gevonden binnen de bestaande budgetten.

Aanpassing kasritme bewonersgarages Zuidoost

De uitvoering van de aanpak van de bewonersgarages in Zuidoost verloopt minder snel dan bij de Voorjaarsnota 2016 ingeschat. Fase 1 (uitvoering van de sloopbesluiten uit 2014) zal pas in de loop van 2017 volledig zijn gerealiseerd en de besluiten over de vervolgaanpak worden ook in de loop van 2017 verwacht. Het kasritme van de uitgaven is hierop aangepast.

Begrotingsknelpunten mobiliteitsfonds

In het stedelijk mobiliteitsfonds (SMF) zijn de voormalige parkeerfondsen van de stadsdelen samengevoegd met het Centraal Mobiliteitsfonds. Rondom de vorming van het SMF is een aantal knelpunten ontstaan, bij budgetten die een relatie hebben met (gedekt worden door) het SMF. Een deel van de knelpunten is het afgelopen jaar opgelost (binnen het SMF), maar er resteert nog een aantal knelpunten bij budgetten voor (straat)parkeren en P+R. Deze knelpunten zijn zero based onderbouwd. Deze knelpunten, € 3,3 miljoen in 2017, € 3,6 miljoen in 2018 en € 3,0 miljoen structureel vanaf 2019 worden in deze voorjaarsnota gecorrigeerd.

Handhaving taxi

In 2012 is (na een wijziging van de landelijke regelgeving) de Taxiverordening Amsterdam vastgesteld en in werking getreden per juni 2013. Dit was het startpunt van een systeemomslag op de opstapmarkt waarbij de Toegelaten Taxi Organisaties (TTO's) een centrale rol hebben gekregen om de gewenste kwaliteitsverbetering te bereiken. De gemeente streeft op termijn naar een zelfregulerende markt waarbij de TTO's toezicht houden op de bij hen aangesloten chauffeurs. Vanuit de aanname bij de invoering van het nieuwe taxibeleid dat er vanaf 2017 in het geheel geen gemeentelijke handhaving meer nodig was, is het budget vanaf dit jaar sterk verlaagd. Dit resterende bedrag is structureel opgenomen in het stedelijk mobiliteitsfonds.

Er zijn echter nog regelmatig Openbare Veiligheid-incidenten en een toename van het aantal kleine overtredingen (bijv. geen wisselgeld en informatiekaart niet zichtbaar,) en grote overtredingen (bijvoorbeeld door rood of te hard rijden). Daarnaast is er een toename in het aantal en de zwaarte van de Rapporten van Bevindingen (RvB's) en het aantal Mulderbonnen dat wordt gegeven voor o.a. ritweigering, niet op de meter rijden en onveilig gedrag. Omdat het bereiken van fase 3 (TTO's hebben de handhavingstaak van de gemeente volledig overgenomen) langer duurt dan bij de start van het nieuwe beleid in 2013 werd verwacht, zullen de bestaande taken – waaronder met name toezicht en handhaving - voorlopig vanuit de gemeente noodzakelijk blijven.
Voor de jaren 2017 en 2018 worden middelen in de begroting vrijgemaakt voor de handhaving bij taxi's. Daarmee wordt de situatie gecreëerd om de komende anderhalf jaar te gebruiken om de zelfregulering op het niveau te krijgen dat eerder is voorzien.

Tunnelveiligheid wegtunnels

Door de nieuwe wetgeving en een andere rolopvatting door de politie is het noodzakelijk extra kosten te maken voor verkeersmaatregelen bij geplande en ongeplande tunnelafsluitingen. Deze kosten zijn onvermijdelijk en kunnen niet worden gedekt uit de huidige beheersbudgetten. Bij storingen (ca. 10 per jaar) moeten tunnels soms worden afgesloten. Hierbij was assistentie van de politie noodzakelijk en gebruikelijk. De politie trekt deze dienstverlening echter steeds meer terug waardoor het nodig is verkeersregelaars in te zetten. Daarnaast speelt dat het in twee richtingen rijden in één tunnelbuis niet meer is toegestaan. Bij onderhoud zijn de tunnels daardoor volledig gesloten en ontstaan hogere kosten voor verkeersmaatregelen. In de Michiel de Ruijtertunnel worden in 2017 extra voorzieningen aangebracht ten behoeve van de veiligheid en de doorstroming. De toename van de onderhoudskosten vanaf 2018 kunnen niet worden gedekt uit de bestaande beheersbudgetten. Daarnaast is er sprake van onvermijdelijke incidentele hogere uitgaven door de ingebruikname van de Spaarndammertunnel.

Bijdrage Artis

De gemeente heeft de subsidie aan Artis verlaagd. In januari 2017 heeft het college besloten om in de voorjaarsnota voor te stellen eenmalig een bedrag van € 2,3 miljoen aan Artis beschikbaar te stellen ter dekking van de kosten die Artis moet maken voor onder andere afvloeiing van personeel. Door Artis hierin tegemoet te komen is het beter in staat de gevolgen van de structurele bezuiniging op te vangen.

Herinrichting Nieuwe Kalfjeslaan

In de Jaarrekening 2016 is € 2,3 miljoen van het rekeningresultaat bestemd voor de herinrichting van de Nieuwe Kalfjeslaan. Doordat de uitvoering van de herinrichting van de Nieuwe Kalfjeslaan grotendeels plaatsvindt in 2017 (€ 1,5 miljoen) en voor een deel in 2018 (€ 0,8 miljoen), wordt de begroting hierop aangepast.

Canadese populieren

In Amsterdam zijn na de Tweede Wereldoorlog veel Populus Robusta's (Canadese populieren) geplant. Op oudere leeftijd laat deze soort spontaan dikke takken vallen en vormt daarmee een veiligheidsrisico. De bomen zijn meer dan 50 jaar oud en bekend is dat ze op die leeftijd gebreken krijgen. Deze zijn niet volledig te voorkomen met preventief onderhoud. De bomen staan ook rondom speelplaatsen, woonerven en langs fietspaden.

Vanuit haar wettelijke taak en voor een veilige openbare ruimte moet Amsterdam populieren kappen en snoeien. In de winter van 2017 zullen circa 1.000 populieren met spoed worden gekapt en 250 populieren gesnoeid moeten worden. De herplant staat gepland voor 2018. De totale kosten worden geraamd op € 1,2 miljoen in 2017 en € 1,2 miljoen in 2018, noodzakelijk voor de kap en snoei van de bomen.

Regulier en preventief onderhoud is voorzien in de huidige budgetten. Echter, omdat veel populieren ongeveer 50 jaar geleden geplant zijn in met name nieuwe buurten in Noord en Nieuw West is een grootschalige aanpak nodig van snoeien en vervanging waarin niet is voorzien in de reguliere beheersbudgetten.

Programma 4 - Werk, Inkomen en Participatie

Sociale werkvoorziening

De uitstroom uit de Sociale Werkvoorziening (Sw) blijft achter bij de raming. De instroom in de Sw is per 1 januari met het in werking treden van de Participatiewet gestopt. Vanwege de achterblijvende uitstroom – circa 5-6% ten opzicht van de eerder verwachte 8% - is de verwachting dat het tekort op het subsidieresultaat Sw meerjarig incidenteel circa € 2 miljoen negatiever uitkomt. Het gaat om natuurlijke uitstroom en daarmee een onvermijdelijke tegenvaller. Uiteindelijk stromen alle Sw'ers uit en is er geen sprake van een structurele tegenvaller.

Huisvestingsbudget re-integratie

Eind oktober 2015 is het volledige huisvestingsbudget van de rve Werk (€ 2,3 miljoen) uitgenomen en heeft het een andere bestemming gekregen, in de veronderstelling dat deze lasten bij de rve Gemeentelijk Vastgoed (GV) in de begroting zaten. De huisvestingslasten zijn echter geen onderdeel van de budgetten van GV. Dit heeft tot gevolg dat de rve Werk nu geen budget heeft voor de locaties waar re-integratieactiviteiten plaatsvinden.
De gemeenteraad heeft 21 december 2016 expliciet kennis genomen van dit probleem met het vaststellen van het investerings- en kredietbesluit voor de huisvesting van Amsterdam Werkt!. Toen is tevens aangekondigd dat dit probleem bij de Voorjaarsnota 2017 zou worden geadresseerd.

Op basis van de prognose verwacht Werk vanaf 2017 structureel 2 miljoen nodig te hebben voor de huisvesting voor het uitvoeren van beleidsprogramma Amsterdam Werkt!. Indien geen middelen worden vrijgemaakt, heeft dit tot gevolg dat een aanzienlijke groep burgers niet meer de ondersteuning richting werk krijgt die ze nodig heeft en dat de uitstroom van werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt omlaag gaat. Dit betreft naast de reguliere doelgroep ook jongeren met multi-problematiek, bijzondere doelgroepen en de doelgroep met een arbeidsbeperking. Daarnaast is er dan geen dekking voor de locatie en daarmee het archief van WPI, terwijl de gemeente vanuit de Archiefwet verplicht is dit archief te bewaren.

Volwasseneducatie

Voor de uitvoering van de wettelijke taak volwasseneducatie wordt tot en met 2018 de structurele doeluitkering van het Rijk voor volwasseneducatie aangevuld met meerjarige incidentele coalitiemiddelen en het voormalig spaarsaldo Participatiebudget. Vanaf 2019 resteert het budget van de doeluitkering voor de inkoop van taalcursussen en is er geen budget voor de uitvoering hiervan door de gemeente. Door de begroting met € 0,4 miljoen structureel te verhogen vanaf 2019 kan de wettelijke taak worden uitgevoerd.
Daarnaast is sprake van een tweetal onvermijdelijke tegenvallers doordat in de begroting onvoldoende rekening is gehouden met de wegvallende budgetten na 2018. Ten eerste staat er in de begroting € 0,6 miljoen aan baten opgenomen vanaf 2018. Met het wegvallen van de middelen worden deze baten niet gerealiseerd. Ten tweede is er een structurele taakstelling van € 0,5 miljoen uit hoofde van Slagvaardige overheid opgelegd op de wegvallende budgetten. Doordat na 2018 deze budgetten er niet meer zijn, kan dit deel van de taakstelling niet worden ingevuld.

Programma 5 - Onderwijs, Jeugd en Diversiteit

Meevaller Persoonsgebonden Budget

De bestedingen voor het persoonsgebonden budget zullen naar verwachting € 2,8 miljoen lager uitvallen dan begroot.

Knelpunten jeugd in de wijken

Voorgesteld wordt om een deel (€ 1,8 miljoen structureel) van de meevaller uit het PGB in te zetten voor het oplossen van knelpunten op het gebied van jeugd in de wijken. Uit de gebiedensessies met de stadsdelen is gebleken dat er op dit terrein knelpunten zijn. Jeugd beschikt echter in de begroting niet over apart budget voor gebiedsgericht werken.

Meer kinderen binnen de jeugdgezondheidszorg

In opdracht van de afdeling Jeugd voeren de GGD en de Stichting Amsterdamse Gezondheidscentra (SAG) de wettelijke taken jeugdgezondheidszorg uit. De kosten die dit met zich meebrengt zijn afhankelijk van het aantal kinderen in de stad. Doordat er sprake is van een groeiend aantal kinderen, is er sprake van hogere uitgaven (€ 0,4 miljoen structureel). Ook hiervoor geldt dat dekking wordt gevonden uit de meevaller op het persoonsgebonden budget.

Meer kinderen vaccinatieprogramma

Het groeiende aantal kinderen zorgt ook voor hogere kosten bij het vaccinatieprogramma. Dit zorgt voor structureel € 0,4 miljoen hogere kosten. Doordat voor een deel van deze hogere uitgaven compensatie plaatsvindt als onderdeel van de areaalsystematiek (zie hiervoor hoofdstuk 5 Bestuurlijke keuzes) wordt het resterende deel van de tegenvaller gedekt uit de meevaller in het persoonsgebonden budget.

Integratie jeugdgezondheidszorg in Ouder- en Kindteams

Voor de verdere integratie van de jeugdgezondheidszorg in de Ouder- en Kindteams is het nodig in 2017 € 0,6 miljoen in te zetten. In 2016 is hiervoor in de fondsaanvraag 2016 € 0,6 miljoen toegekend, voor 2017 is eenzelfde bedrag nodig.

Vrijval en inzet noodfonds Zorg, Werk en Jeugdzorg

Bij de herijking van het coalitieakkoord 2014-2018 is besloten dat het fonds Zorg, Werk en Jeugdzorg eind 2016 vrijvalt. Conform het besluit gaat 20% van het noodfonds naar Jeugd en 80% naar Zorg. Op 1 juni 2016 heeft de raad ingestemd met het bestedingsvoorstel van de vrijval voor Zorg en op 21 december jl. heeft de raad ingestemd met het voorstel dat het college heeft gedaan voor de besteding van deze middelen voor Jeugd. De budgettaire verwerking van deze besluiten wordt opgenomen in de Voorjaarsnota 2017. Uit de Jaarrekening 2016 blijkt dat de totale vrijval uit het fonds € 62 miljoen bedraagt. Dit betekent dat in totaal € 49,6 miljoen naar Zorg gaat en € 12,4 naar Jeugd.

Vormen egalisatiereserve Jeugd

Een egalisatiemechanisme voor onderdelen van de jeugdhulp is wenselijk omdat de gemeente een verplichting heeft tot het leveren van bepaalde vormen hulp die soms een openeinde karakter hebben. Om die reden ziet het college het vormen van een dergelijk mechanisme als een onvermijdelijke viermaandsmutatie. Volgens de beleidsnota Reserves en Voorzieningen is een egalisatiereserve gemaximeerd op 5% van het lastenbudget in de begroting waar deze reserve op is gebaseerd. Er wordt € 1 miljoen aan de egalisatiereserve gedoteerd, waarvan € 0,7 miljoen afkomstig is uit de vrijval van het noodfonds Zorg, Werk en Jeugdzorg die naar Jeugd gaat (dus uit de € 12,4 miljoen).

Programma 6 - Welzijn, zorg en sport

Bron- en contactopsporing infectieziekten

Bij de raadsbehandeling van de Begroting 2017 is door de raad een motie aangenomen waarin het verzoekt om het gemeentelijk aandeel bij de GGD voor bron- en contactopsporing vanaf 2017 met € 0,3 miljoen te verhogen. Daar wordt in deze voorjaarsnota invulling aan gegeven.

Later realiseren subsidietaakstelling Beschermd wonen

De gemeente stimuleert dat mensen zo zelfstandig mogelijk wonen. Op het beschermd wonen is als onderdeel van de subsidietaakstelling een besparing opgenomen, door meer mensen bij aanmelding voor de keten een ambulant aanbod te geven in plaats van een 24-uurs aanbod en door mensen sneller door te laten stromen uit de 24 uurs-opvang naar begeleid (zelfstandig) wonen. Uit de realisatie tot dusver blijkt dat deze besparing nog niet met ingang van 2018 volledig kan worden gerealiseerd, zodat in 2018 zich een tegenvaller van € 1,5 miljoen voordoet.

1/3-regeling sport

Veel sportverenigingen bouwen of renoveren hun sportaccommodatie en verbeteren hiermee de sportinfrastructuur. Al meer dan veertig jaar bestaat hiervoor de zogenoemde 1/3-regeling. Mede door deze regeling worden meer inwoners in de gelegenheid gesteld te kunnen sporten; dit sluit aan bij de Sportvisie 2025 van de stad. Voorheen ging de totale aanvraag van € 0,65 miljoen via de kredieten. Omdat het in feite gaat om een subsidieregeling, wordt het budget hiervoor opgenomen in de exploitatiebegroting.

Programma 7 - Economie en Cultuur

Er zijn binnen programma 7 Economie en Cultuur geen mee- en tegenvallers ten opzichte van de begroting.

Programma 8 - Duurzaamheid en Water

Verlagen kwijtschelding afvalstoffenheffing

Op basis van de Jaarrekening 2016 blijkt dat er per saldo € 1,3 miljoen minder aan kwijtscheldingen voor de afvalstoffenheffing wordt uitgegeven dan begroot. Omdat de verwachting is dat dit zich ook de komende jaren voor zal doen, wordt de begroting op dit punt bijgesteld.

Aanpassing grondslag rioolheffing

In de raadsvergadering van 10 november 2016 is besloten over te gaan op een nieuwe grondslag voor de rioolheffing. Naast een vast tarief voor eigenaren is er een staffeltarief voor gebruikers die meer dan 300 m3 water per jaar verbruiken. Financieel effect is een stijging van de administratieve lasten voor gebruikers als gevolg van de heffing op basis van waterverbruik. Dit gaat gepaard met hogere kosten voor de heffingenadministratie en voor bezwaar en beroep. Omdat de kosten voor de behandeling van bezwaar en beroep niet uit de rioolheffing mogen worden gedekt, is sprake van een tegenvaller.

Programma Varen

Het beleid van de nota Varen is in 2013 vastgesteld, echter zonder middelen. Begin 2016 is besloten de kosten te dekken uit toekomstige inkomsten (voorfinanciering vanuit de reserve Fusie Waterbeheer). Onder meer door gerechtelijke uitspraken en dringend juridisch advies is er sprake van meerkosten en worden de inkomsten enkele jaren later gerealiseerd. Doordat pas vanaf 2019 (grotendeels) conform de begroting de inkomsten kunnen worden gegenereerd, is er in de jaren 2017 en 2018 sprake van tegenvallers.

Minder inkomsten binnenhavengeld

Als gevolg van een succesvol beleid gericht op minder drukte op de grachten, is er al een aantal jaren sprake van minder inkomsten uit hoofde van binnenhavengeld dan in de begroting is opgenomen. Door het beleid daalt het aantal bezitters van pleziervaartuigen gestaag en daarmee ook de inkomsten. Voorgesteld wordt deze onvermijdelijke tegenvaller te verwerken in de begroting.

Programma 9 - Stedelijke Ontwikkeling en Wonen

Begrotingsknelpunten maatschappelijk en commerciaal vastgoed

In de begroting zijn de baten aan maatschappelijk en commercieel vastgoed voor 2017 begroot op € 79,1 miljoen. Uit de zero-based begroting (ZBB) die van de rve Gemeentelijk Vastgoed is opgesteld, waarbij de actuele verhuurportefeuille nauwkeurig in beeld is gebracht, blijkt dat de in 2017 van kracht zijnde huurovereenkomsten en onttrekkingen aan reserves tot een totaalbedrag van € 71,3 miljoen aan baten leiden. Dat betekent dat de baten in 2017 voor een bedrag van € 7,8 miljoen te hoog begroot zijn. Daarnaast blijkt uit de ZBB ook een knelpunt aan de lastenkant. In de begroting is voor 2017 de dotatie aan de reserve Groot onderhoud € 0,3 miljoen te laag begroot.
Ook in 2018 laat de begroting een flinke afwijking zien van wat volgens de ZBB benodigd is. De batenkant laat een afwijking zien doordat in de begroting nog geen rekening is gehouden met de verkoop van panden, die na de verkoop geen huurbaten meer zullen opleveren. Het gaat daarbij om een bedrag van € 2,5 miljoen dat bij het voor 2017 al geconstateerde tekort van € 7,8 miljoen moet worden opgeteld. Voor 2018 geldt echter ook dat de lasten te hoog zijn begroot. Dat heeft enerzijds te maken met het feit dat voor 2018 teveel budget beschikbaar is voor onderhoud en voor een deel met het feit dat de verkoop van panden ook leidt tot lagere beheerkosten.

Verwerken kostprijsdekkende huur vastgoed

Los van de tegenvallers die zich voordoen in de budgetten van de rve Vastgoed (zie hiervoor), is er ook sprake van meevallers in deze budgetten. Dit is het gevolg van het feit dat in de budgetten nog geen rekening is gehouden met kostprijsdekkende huur, terwijl reeds is besloten kostprijsdekkende huur in te voeren. De begroting wordt dan ook aangepast, zodat de budgetten in lijn worden gebracht met de daadwerkelijk huurbaten als gevolg van de invoering van kostprijsdekkende huur. Dit betekent dat de begroting wordt aangepast zodat wordt aangesloten bij het staande beleid. Dit heeft niet alleen betrekking op de spelregels die zijn afgesproken rondom de verhuur van vastgoed, maar is tevens onderdeel geweest van de discussie in de raad over welke activiteiten uitgezonderd worden van de Wet Markt en Overheid. Daarbij is afgesproken dat de verhuur van vastgoed niet wordt uitgezonderd, met uitzondering van maatschappelijk vastgoed voor zover het bestaande huurcontracten betreft. Structureel gaat het om naar schatting € 11 miljoen hogere baten doordat kostprijsdekkende huur in rekening wordt gebracht. Deze kunnen echter niet van het ene op het andere moment worden gerealiseerd (onder andere door bestaande contracten), zodat de kostprijsdekkende huur met een ingroei wordt verwerkt in de begroting.

Begrotingsknelpunt rve Wonen

In 2014 en 2015 heeft de raad besloten om € 16 miljoen te besteden aan het programma Huisvesting kwetsbare groepen. Dekking hiervoor werd gevonden in de reserve Bouwstimulering. Uit een zero based onderbouwing blijkt dat een groot deel van de lasten nog niet in de begroting is verwerkt, maar de onttrekking uit genoemde reserve wel. Om dit te herstellen zal de onttrekking moeten worden verlaagd en de lasten worden verhoogd bij de rve Wonen.

Inconsistenties begroting Grond en Ontwikkeling

Bij het doorvoeren van wijzigingen binnen de gebiedsontwikkeling is er sprake van een onderlinge samenhang tussen lasten, baten, onttrekkingen, dotaties en activeringen. De onttrekking aan de reserve van het Vereveningsfonds is rechtstreeks gekoppeld aan het niveau van kosten die met het fonds worden verrekend. Uitzondering hierop is als bestuurlijk wordt besloten middelen uit deze reserve te halen ten behoeve van andere doeleinden.

Uit een zero based opgestelde analyse is gebleken dat de onttrekking aan de reserve van het Verevenings-fonds in de begroting niet meer is gekoppeld aan het niveau van de hiermee corresponderende lasten. Deze inconsistentie dient gecorrigeerd te worden, omdat anders elk jaar een negatieve afwijking in het rekeningresultaat op dit onderdeel ontstaat.

Begrotingsknelpunt Zuidas

De Zuidas opereert in de basis baten- en lastenneutraal voor de algemene middelen. Op basis van de cijfers over het begrotingsjaar 2016, waren de baten en lasten niet meer met elkaar in evenwicht en is er een structureel saldo met de algemene middelen ontstaan. Voorgesteld wordt de begroting aan te passen zodat de Zuidas weer baten- en lastenneutraal in relatie tot de algemene middelen opereert.

Programma 10 - Bestuur en Ondersteuning

Methode Duisenberg

Eén van de aanbevelingen van de enquêtecommissie over financiën was om gebruik te maken van de methode Duisenberg om het gesprek en de besluitvorming inzake technisch lastige P&C-producten beter te faciliteren. Om hieraan invulling te kunnen geven is vanuit de griffie voorgesteld om de personele begroting uit te bereiden met twee fte, en daarnaast een flexibele schil aan te houden om te kunnen inhuren. Met deze begrotingswijziging worden de extra middelen die hiervoor benodigd zijn verwerkt in de begroting.

Algemene dekkingsmiddelen

Precariobelasting

In de Begroting 2015 is, conform de afspraken uit het coalitieakkoord, besloten de precariobelasting af te schaffen per 1 januari 2016. Daarna is bij de Begroting 2016 het besluit genomen dat de precario-belasting voor terrassen per 1 januari 2017 wordt afgeschaft. Bij de Begroting 2017 is vervolgens besloten dat de afschaffing precariobelasting voor terrassen wordt uitgesteld, waarbij is aangegeven dat een onderzoeksvoorstel naar alternatieve vormen van beprijzing wordt opgesteld. Dit onderzoeksvoorstel is nog niet gereed. Een alternatieve vorm van beprijzing wordt uitgewerkt, maar zal nog niet tot aanpassingen leiden in de in de Begroting 2018. Omdat de inkomsten precariobelasting terrassen structureel staan begroot, is in ieder geval in de jaren 2017 en 2018 sprake van een meevaller van € 2,6 miljoen per jaar.

INCAM-taakstelling

Vanaf 2017 is in de begroting € 1,6 miljoen structureel opgenomen als besparing die moet worden gerealiseerd door centralisering van de afhandeling van incassowerkzaamheden (INCAM). Deze taakstelling is reeds van voor de gemeentelijke reorganisatie. Aangezien nog onduidelijk was waar deze besparing exact zou vallen, is deze eerder opgenomen bij bij de rve Belastingen. Deze taakstelling zal worden ingevuld, maar dat kan pas vanaf 2019 worden gerealiseerd. Pas vanaf 2019 kunnen namelijk maatregelen worden ingevoerd om besparingen in het incassoproces te realiseren. Dit betekent dat voor 2017 en 2018 een tegenvaller optreedt.

Vrijval nominale compensatie 2017 subsidies

Bij de Begroting 2017 heeft de raad besloten tot uitdeling van nominale compensatie 2017 voor personeel, materieel en subsidies. Bij de berekening van de uitdeling van de nominale compensatie subsidies is gebleken dat het beschikbare bedrag hoger is dan de middelen die nodig zijn om de nominale compensatie waartoe is besloten uit te keren. Dit komt doordat de grondslag waarover de nominale compensatie subsidies is berekend afwijkt van wat in de begroting staat. Per saldo ontstaat een meevaller van € 2,4 miljoen. Deze wordt voor 2017 gebruikt ter dekking van overige voorstellen, voor de structurele doorwerking vanaf 2018 wordt deze meevaller toegevoegd aan de stelpost voor loon- en prijsontwikkeling.

Overhead

Vervanging Andreas

Voor de voorbereidende fasen van de vervanging van de raadsmodule Andreas en de ondersteuning van de wethoudersstaven en mappen plus het realiseren van de koppeling aan de publicatie-applicatie GVOP Drop (invoering wettelijk verplicht per 1 januari 2018) zijn geen middelen opgenomen in de begroting. Daarnaast neemt het aantal licenties toe met maximaal 325 stuks. Tezamen betekent dit een tegenvaller van € 0,4 miljoen in 2017 en structureel € 0,1 miljoen vanaf 2018.

Oninbare binnengemeentelijke huurbaten

In de begroting staat een binnengemeentelijke huurbaat van € 7 miljoen voor gemeentelijke huisvesting. De begrote inkomsten van € 7 miljoen voor gemeentelijke huisvesting zijn niet realiseerbaar. Conform de wijzigingen in het BBV worden overheadlasten centraal begroot en verantwoord en niet meer doorbelast aan de eindproducten.
Een deel van de dekking van deze niet realiseerbare baten wordt gevonden in een meevaller bij de kapitaallasten. Uit de ZBB van de rve Gemeentelijk Vastgoed blijkt dat de kapitaallasten lager zijn dan begroot, waardoor de begroting naar beneden kan worden bijgesteld. De lagere kapitaallasten worden veroorzaakt door lagere boekwaarden als gevolg van reguliere afschrijvingen, die weer lagere rentelasten tot gevolg hebben.
Per saldo blijft een knelpunt over van € 3 miljoen in 2017, € 1 miljoen in 2018 en € 0,6 miljoen structureel vanaf 2019.

Mee- en tegenvallers die in verschillende programma's neerslaan

Begrotingsknelpunten stadsdeel Zuidoost

Uit analyses en rekeningresultaten blijkt dat stadsdeel Zuidoost onvoldoende middelen ter beschikking heeft om het vastgestelde beleid uit te kunnen voeren. Zuidoost heeft een zero based onderbouwing opgesteld van de budgettaire knelpunten. Hieruit blijkt dat de knelpunten in totaal oplopen tot € 4,5 miljoen structureel.

Vluchtelingendossier

De meevaller van € 2 miljoen in 2017 wordt ten opzichte van eerdere besluitvorming hoofdzakelijk veroorzaakt door het genereren van extra ESF-baten van € 1,7 miljoen. Daarnaast zijn er diverse mee- en tegenvallers door o.a. een lagere instroom dan verwacht en het verder invullen van de aanpak voor statushouders. Tegenover de lagere lasten als gevolg van de instroom staat (deels) een lagere rijksbijdrage. In 2018 ontstaat een tegenvaller van € 1,3 miljoen vanwege minder beschikbare middelen vanuit het herziene coalitieakkoord en minder extra ESF-baten. Een belangrijk aandachtspunt bij de gepresenteerde mee- en tegenvallers op dit terrein, is dat hierbij een veronderstelling is gedaan inzake de rijksbijdrage voor statushouders . Indien uit de gemeentefondscirculaire in mei, september en/of december van het ministerie van Binnenlandse Zaken blijkt dat de rijksbijdrage wijzigt, dan heeft dit gevolgen voor het uitvoeringsbeeld.

Vrijval opschonen reserves en voorzieningen

In het kader van de bestuursopdracht opschonen reserves is de afgelopen jaren gekeken welke (verdere) opschoning mogelijk is in de reserves en voorzieningen. Dit heeft onder meer geleid tot het opheffen van een substantieel aantal reserves en voorzieningen in december 2015. Op basis van een analyse die in de afgelopen maanden heeft plaatsgevonden (waarbij onder meer is gekeken of reserves en voorzieningen voldoen aan de vastgestelde kaders) kunnen tientallen reserves en voorzieningen worden opgeheven. Het opheffen van deze reserves en voorzieningen levert in totaal € 4,2 miljoen incidentele ruimte op in 2017 (€ 3,9 miljoen aan vrijval reserves en € 0,3 miljoen aan vrijval voorzieningen).

3.3 Stedelijk mobiliteitsfonds

In dit hoofdstuk zijn de mee- en tegenvallers gepresenteerd die volgen uit de uitvoering van de Begroting 2017. De viermaandsrapportage behelst wijzigingen in de begroting die zich voordoen zonder dat er sprake is van beleidsmatige aanpassingen.
In hoofdstuk 5 komen de bestuurlijke keuzes aan de orde. Dit zijn dus de wijzigingen in de begroting die het gevolg zijn van beleidsintensiveringen of –extensiveringen.

In de voorjaarsnota wordt ook inzicht gegeven in de activiteiten die worden bekostigd uit het stedelijk mobiliteitsfonds (SMF). Het SMF is een fonds waarmee de stad in staat wordt gesteld om investeringen te doen in de inrichting en kwaliteit van de openbare ruimte. De keuzes die in het SMF worden gemaakt hebben zowel het karakter van een viermaandsrapportage (het geeft inzicht in de uitvoering van de bij de vorige voorjaarsnota besloten plannen) als bestuurlijke keuzes (op basis van het inzicht in de uitvoering en de ruimte in het fonds worden de plannen herijkt). Aangezien de besluitvorming over het SMF integraal is, zowel over het lopende jaar als over de jaren vanaf 2018, wordt ervoor gekozen het SMF integraal te presenteren in de Voorjaarsnota 2017.

Het SMF is een gesloten systeem: er is sprake van inkomsten die ten goede komen aan het fonds en deze worden alleen ingezet voor projecten die zijn opgenomen in het SMF. In die zin heeft het SMF en de keuzes die daarin worden gemaakt geen effect op de algemene middelen.
In bijlage 1 van deze voorjaarsnota wordt uitvoerig ingegaan op het stedelijk mobiliteitsfonds en de voorstellen die het college doet om uit het fonds te dekken.

4

Voortgang bestuurs-opdrachten en besparings-opgaven

4.1	Bestuursopdrachten	40
4.2	Overige bezuinigingen	47
4.3	Frictiekosten	48

Om inzicht te krijgen in de realisatie van de besparingen wordt een bezuinigingsmonitor bijgehouden. Immers, het realiseren van de besparingsopgaven is essentieel voor het sluitend houden van de meerjarenbegroting. Ook voor de bestuursopdrachten die geen direct effect hebben op het begrotingssaldo geldt dat nauwlettend wordt gevolgd of de voortgang volgens plan verloopt.

In hoofdstuk 2 is beschreven dat een tweetal taakstellingen die onderdeel waren van 1Stad1Opgave, namelijk betaald parkeren Amsterdamse Bos en de maatregel Toezicht, wordt afgeboekt, omdat het niet realistisch is dat deze bezuinigingen worden gehaald.
In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de nog te realiseren besparingen in 2017 en verder. Dit betreffen de maatregelen uit Inzet op herstel 1 en 2, 1Stad1Opgave en de bestuursopdrachten uit het coalitieakkoord 2014 – 2018.

In paragraaf 4.1 wordt de voortgang van de bestuursopdrachten beschreven. In paragraaf 4.2 wordt vervolgens de voortgang van de overige bezuinigingsopgaven toegelicht. Tenslotte wordt in paragraaf 4.3 inzicht gegeven in de frictiekosten en het verloop binnen deze reserves.

4.1 Bestuursopdrachten

De bestuursopdrachten behorend bij het coalitieakkoord 2014-2018 bestaan uit opdrachten met en zonder een direct financieel effect. De bestuursopdrachten leiden tot een besparing van € 158,5 miljoen structureel.

1 Afvalstoffenheffing (ASH) – wethouder Choho

Met het vaststellen van de uniforme en verlaagde tarieven Afvalstoffenheffing en het uitvoeringsplan Afval is de bestuursopdracht afgerond. De rapportage over de voortgang op het uitvoeringsplan Afval vindt plaats tijdens de reguliere P&C producten.
Conform de met het Uitvoeringsplan Afval vastgestelde beleidslijn wordt het tarief voor de Afvalstoffenheffing de komende jaren gelijk gehouden. Het beleid is gericht op de volledige realisatie van de doelstellingen uit het Uitvoeringsplan Afval: verhoging van het scheidingspercentage van huishoudelijk afval van 19% in 2012 naar 65% in 2020, uitbreiding van de mogelijkheden voor burgers om afval makkelijker en gescheiden aan te bieden en verdere optimalisatie van de uitvoering door innovatie in werkprocessen en technieken, zoals dynamische routeplanning en realtime monitoring van de vullingsgraad van containers.

2 Parkeertarieven – wethouder Litjens – € 6 miljoen

De bestuursopdracht is afgerond. Op 17 december 2014 heeft de raad ingestemd met de aangepaste "Verordening op de heffing en de invordering parkeerbelastingen 2015" waarmee de harmonisatie van de vergunning tarieven is afgerond. De tarieven zijn per 1 januari 2015 verhoogd, de vergunninghouders zijn op de hoogte gesteld.

3 Inkoop – wethouder Litjens – € 55 miljoen structureel in 2018

De doelstelling loopt op van € 25 miljoen structureel in 2015 tot € 55 miljoen structureel besparen in 2018. De eerste tranche van € 25 miljoen is naar rato over materiële budgetten verdeeld. De tweede tranche van € 20 miljoen bestaat uit een pakket van efficiencymaatregelen en is ook structureel verwerkt in de begroting. Een deel van de gecombineerde besparing inkoop en Slagvaardig werken in de openbare ruimte in het fysieke domein is als incidentele generieke inkoopbesparing op materiële budgetten ingeboekt voor 2016, 2017 en 2018.
De inhoudelijke invulling van de resterende besparingen in 2017 en 2018 van twee keer € 5 miljoen structureel wordt gerealiseerd door goed te programmeren in onderhoud en projecten in de grond-, weg- en wegenbouw. Deze inkoopbesparing is als een nog nader in te vullen bedrag in de begroting opgenomen deze zal bij de Begroting 2018 nader verdeeld worden.

Omdat materiële budgetten in de begroting per jaar fluctueren is een klein deel van de structurele inkoopbesparing niet ingeboekt. Daarom wordt in 2017 € 1,4 miljoen, en geprognotiseerd voor 2018 € 1,5 miljoen, voor 2019 € 1 miljoen en voor 2020 € 0,6 miljoen in deze voorjaarsnota gedekt uit de algemene middelen. Het college heeft besloten hier niet nog een extra besparingsmaatregel voor in te

zetten. Daarnaast is bekrachtigd dat ingeboekte taakstellingen binnen programma's gerealiseerd moeten worden en er via de reguliere Planning en Control producten wordt gerapporteerd over de voortgang. Om ook het structurele karakter van de besparing na 2019 goed te borgen zal het college de grondslag van de inkooptaakstelling bij de Voorjaarsnota 2018 opnieuw voorleggen en kan er op basis van meer gedetailleerde informatie uit begrotingssysteem LIAS op dat moment worden afgewogen of er een aanpassing op de ingeboekte inkoopbesparing moet worden doorgevoerd.

4 Slagvaardige overheid – € 65 miljoen

De opdracht Slagvaardige overheid bestaat uit twee delen. In het eerste deel is € 20 miljoen bespaard vanaf 2016 en het tweede deel levert € 45 miljoen op vanaf 2017. Bij de Voorjaarsnota 2016 en in deze voorjaarsnota is besloten tot een ingroei op een aantal onderwerpen, zoals weergegeven in tabel 4.1. Om ervoor te zorgen dat de bezuiniging op een zorgvuldige en acceptabele kan worden ingevuld is gekozen rekening te houden met de druk op de organisatie door de implementatie van de reorganisatie en de combinatie met andere bezuinigingsopgaven.

De realisatie per domein is daarmee als volgt:

TABEL 4.1 **Slagvaardige overheid**

Bedragen x € 1 miljoen	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**struc**
1 Communicatie	2,9	4,5	5,0	5,0	5,0	5,0
Ingroei	*2,1*	*0,5*				
2 Juridische zaken	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
3 Financiën	1,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Ingroei	*4,0*					
Kwaliteitsimpuls	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
4a Dienstverlening	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
4b Stadsbank van Lening	1,1	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6
Ingroei	*0,5*	*0,1*				
5 Toezicht en handhaving	1,6	1,7	2,0	2,0	2,0	2,0
Ingroei	*0,4*	*0,3*				
6a Stadsdelen – uitgaven	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
6b Stadsdelen – beleid	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
7 SWOR	2,2	6,9	9,8	10,8	11,9	13
Ingroei	*10,8*	*6,1*	*3,2*	*2,2*	*1,1*	
Totaal	**45**	**45**	**45**	**45**	**45**	**45**

Hieronder volgt, per domein, een inzicht in de voortgang van de realisatie van de opgave.

4.1 Communicatie – Burgemeester – € 5 miljoen

Voor de Begroting 2017 zijn de materiële budgetten met € 1,1 miljoen verlaagd. Dit is gerealiseerd door het aantal edities van de gemeentekrant terug te brengen tot acht in plaats van elf en door het proces van inkoop van mediamiddelen verder te standaardiseren/efficiënter te maken. Daarnaast is er 25 fte op bezetting/op tarief gaan werken (€ 1,8 miljoen). Door middel van de invoering van een capaciteits managementsysteem wordt dit proces ondersteund.

De bezuinigingen in 2018 en 2019 worden gerealiseerd door het schrappen van circa 35 fte waarmee € 2,1 miljoen bespaard wordt (in 2018 € 1,6 miljoen en in 2019 € 0,5 miljoen). Door actief te sturen op vrijwillige mobiliteit en door natuurlijk verloop zal er naar verwachting voldoende vacatureruimte ontstaan waardoor de bezuiniging gerealiseerd kan worden zonder gedwongen ontslagen.
Per 31 december 2017 zullen er minimaal 26 vacatures zijn waarmee de tranche 2018 ruimschoots zal worden gerealiseerd.

Het belangrijkste risico ligt in het invoeren van het capaciteit managementsysteem. Er is extra inzet vrijgemaakt om de implementatie goed te laten verlopen.

4.2 Juridische zaken – Burgemeester – € 5 miljoen

De opgave bestaat uit vier maatregelen. Ten eerste, een efficiencytaakstelling inzake bezwaar en beroep (€ 1,51 miljoen), onder andere door het bundelen van de bezwaar-en beroepsprocessen bij de rve's en het intensiveren van de samenwerking en uitwisseling. Er wordt onder andere ingezet op het actief sturen op vrijwillige mobiliteit van medewerkers, het verminderen bezwaren in samenspraak met de lijn, het slimmer inrichten van het werk en het terugdringen van juridische proceskosten.

Ten tweede, het dekken van eerstelijns juridische adviescapaciteit ten behoeve van projecten of programma's uit andere middelen dan de algemene dienst, door 'werken op bezetting' (€ 1,6 miljoen).

Ten derde, een besparing van € 1,55 miljoen op de inhuur van advocaten en juridisch personeel ten opzichte van 2014, onder andere door het aangaan van (raam)overeenkomsten voor advies- en advocaatdiensten en voor juridisch personeel. Na een aanbesteding van advocaatdiensten per 1 januari 2017 heeft de gemeente afspraken gemaakt met acht externe advocatenkantoren, naast gemeenteadvocaat NautaDutilh. Alle inhuur verloopt via het centrale Juridisch Inhuurpunt (JIP) bij DJZ. Een leveranciers-en spentanalyse op de werkelijke uitgaven aan juridisch personeel en advocaatdiensten van 2014 tot en met 2016 laat zien dat we als stad per saldo minder zijn gaan uitgeven aan juridische inhuur. Dit laatste neemt uiteraard niet weg dat door incidenten of ruimtelijke ontwikkelingen (groei in de bouw) de juridische kosten in 2018 hoger kunnen uitvallen.
Voor de inhuur van juridisch personeel wordt nog voor de zomer van 2017 een aanbesteding van raamcontracten opgestart.

Ten vierde, de herinrichting van de juridische control organisatie. Naar verwachting zal het college in het tweede kwartaal van 2017 de hernieuwde visie op juridische control vaststellen. Het geeft de hernieuwde uitgangspunten voor juridisch control en beschrijft het besturingsmodel van de gehele juridische kolom, inclusief de bijbehorende taken en verantwoordelijkheden en de aansluiting van juridische control op het systeem van brede control.

4.3 Financiën – wethouder Kock – € 5 miljoen

De taakstelling op de financiële functie van € 2 miljoen in 2017 en € 6 miljoen structureel vanaf 2018 is ingeboekt door de efficiency die mogelijk is als gevolg van de oprichting van de rve Financiën en het centraliseren en professionaliseren van de financiële functie.
Begin 2017 is de financiële administratie voor de gehele gemeente overgezet naar het Amsterdams Financieel Systeem (AFS) 2.0. en in april 2016 heeft het college een voorlopig besluit genomen over de reorganisatie van de rve Financiën.
De besparing van € 2 miljoen is gerealiseerd door de reeds bestaande vacature-ruimte niet open te stellen. Als gevolg van de opstartfase voor de nieuwe processen en ondersteuning bij de transitiefase van de rve Financiën zal wel sprake zijn van frictiekosten van € 2,4 miljoen. (zie ook paragraaf 5.3)

Het voorgenomen reorganisatieplan van de rve Financiën is goedgekeurd door het college en ligt voor bij de ondernemingsraad. De OR zal een advies uitbrengen inzake de personele gevolgen van de reorganisatie, waarna het college een definitief besluit zal nemen.
Het daadwerkelijk kunnen realiseren van de taakstelling is afhankelijk van het advies van de OR, de eventuele gewenste wijzigingen in het plan en de besluitvorming door het college. Door teamleiders en managers voor te bereiden op hoe ze met hun medewerkers het gesprek moeten aangaan, zal getracht worden eventuele negatieve effecten te beperken. De dienstverlening moet vanzelfsprekend voldoende blijven in deze fase. Ten behoeve van een succesvolle reorganisatie per 1 januari 2018 is inzet nodig om een ieder goed voor te bereiden op de manier van werken per 1 januari 2018. In 2018 en 2019 zal verdere inzet gepleegd moeten worden om de rve Financiën verder te ontwikkelen naar het gewenste kwaliteitsniveau.

4.4a Dienstverlening – wethouder Choho – € 3,4 miljoen

In september 2015 is begonnen met activiteiten om de aan Slagvaardige Overheid verbonden taakstelling te kunnen realiseren. Sindsdien heeft reeds een aanzienlijke verschuiving van fysiek naar online contact plaatsgevonden, met als gevolg dat een besparing is gerealiseerd.
Inmiddels zijn aanvullende plannen ontwikkeld om in 2017, 2018 en verdere jaren een kanaalverschuiving - en daarmee een reductie van lasten - te realiseren.

4.4b Stadsbank van lening – wethouder Choho – € 1,6 miljoen

Op 1 maart jl. is de reorganisatie die voortvloeide uit de maatregelen Slagvaardige Overheid geëffectueerd. Ook zijn de vacatures voor enkele nieuwe functies (o.a. lijnmanagers) vervuld, met interne kandidaten. Momenteel worden de efficiencymaatregelen uitgevoerd om de ingeboekte besparingen te realiseren.

De reorganisatie is vanwege een door de Ondernemingsraad aangespannen rechtszaak tegen de reorganisatie twee maanden later dan gepland van start gegaan, waardoor de besparing ook later gerealiseerd wordt. Dit wordt opgevangen door een onttrekking aan de reserve bedrijfsvoering van de Stadsbank van Lening (conform voorstel in deze Voorjaarsnota). De overige personele frictiekosten van boventallige medewerkers wordt gedekt door een onttrekking aan de centrale frictiekostenreserve.
Risico's zijn vooral gelegen in het tempo waarin medewerkers de omslag kunnen maken naar de nieuwe werkwijzen. Die nieuwe werkwijzen komen voort uit efficiencymaatregelen. Dit kan ertoe leiden dat de ontwikkeling naar de gewenste dienstverlening vertraging oploopt. Door onder meer groepscoaching met behulp van de Amsterdamse School en door ontwikkeltrajecten van coördinatoren moet het risico verkleind worden.

4.5 Toezicht en handhaving – Burgemeester – € 2 miljoen

De opgave bestaat uit zes deelmaatregelen voor in totaal € 2 miljoen vanaf 2019.
Van deze zes maatregelen is de invoering van de bestuurlijke boete overlast het meest omvangrijk, (€ 900.000). Een belangrijke mijlpaal hierin is gerealiseerd met de publicatie van de Verordening Bestuurlijke Boete Overlast in de Openbare Ruimte (BBOOR) in de Staatscourant. Alle opgelegde boetebedragen in het kader van deze verordening komen vanaf 1 januari 2017 geheel ten gunste van de gemeente waar deze hiervoor naar het Rijk vloeiden. In de Najaarsnota 2017 zal de begroting worden aangepast op de specifieke uitwerking van deze maatregel, waarbij ook rekening zal worden gehouden met de kosten voor implementatie van de maatregel. Een aandachtspunt is dat het aantal uitgeschreven boetes door handhavers achterblijft en hierdoor het risico bestaat dat de taakstelling niet wordt gehaald. Om een financieel tekort in 2017 te voorkomen of te minimaliseren zal nadrukkelijk worden gestuurd op de realisatie. Het belangrijkste doel hierin is het verhogen van het aantal bestuurlijke boetes, zodat het beoogde aantal wordt bereikt.
De overige maatregelen hebben betrekking op betere samenwerking tussen rve's en stadsdelen en bedrijfsvoering of gaan pas in per 2018. De realisatie van deze taakstellingen ligt op schema.

4.6a Vergelijkbare stadsdelen, onvergelijkbare uitgaven – wethouder van der Burg en Vliegenthart - € 2,5 miljoen

De taakstellingen behorend bij deze opdracht zijn in de begroting verwerkt.

4.6b Beleid stad en stadsdelen – wethouder van der Burg en Vliegenthart - € 7,5 miljoen

De opdracht Slagvaardige Overheid voor Sociaal en stadsdelen is in de Begroting 2017 verwerkt.
Er zijn geen risico's of aandachtspunten voor het volledig en tijdig realiseren van de taakstellingen.

4.7 Slagvaardig werken in de openbare ruimte – wethouders Choho, Litjens – € 13 miljoen

Op 10 januari 2017 heeft het college van B&W ingestemd met de verdere aanpak van Slagvaardig Werken in de openbare ruimte (SWOR). Het college heeft hierbij gekozen voor een reorganisatie waarbij de betrokken organisatieonderdelen opgaan in twee rve's: stedelijk beheer (V&OR+) en dagelijks beheer (Heel en Schoon). Uitgangspunten hierbij zijn: 1) de besparing van € 30 miljoen wordt gerealiseerd, 2) het huidige kwaliteitsniveau in de openbare ruimte blijft gehandhaafd, 3) geen boventalligheid van personeel.

De organisatiewijziging wordt uitgewerkt in een organisatieplan. Onderdeel hiervan is een formatiereductie van 261 fte. Het realiseren van deze structurele besparing vergt in de periode tot en met 2021 een extra budget voor ingroei van € 15,8 miljoen. De totale ingroei op dit domein is opgenomen in tabel 4.1. Hiermee is tijd voor een zorgvuldige implementatie en wordt boventalligheid van personeel voorkomen.

Het college neemt over het organisatieplan een voorgenomen besluit. De raad wordt hierover actief geïnformeerd. Na consultatie van de ondernemingsraad en bestuurscommissies dient een definitief besluit genomen te worden. Dit definitieve besluit staat gepland voor eind 2017. De nieuwe organisatie kan van start in het voorjaar van 2018.

Met de voorgestelde organisatiewijziging en het bijbehorende ingroeibudget kunnen besparingsmaatregelen die uitgaan van uniformering van processen en het ontdubbelen van taken geïmplementeerd worden. Tegelijkertijd is dit een omvangrijke transitie zowel in termen van personeel, organisatie als financiën. De belangrijkste risico's én beheersmaatregelen zullen periodiek herijkt worden.

5 Opschonen reserves – wethouder Kock

Op basis van de inventarisatie aan de hand van de criteria in de beleidsnota reserves en voorzieningen 2017 worden tientallen reserves en voorzieningen opgeheven met een daarmee verbonden vrijval van respectievelijk € 3,9 en € 0,3 miljoen. Ten opzichte van eind 2013 is na het opheffen van deze reserves het aantal met 60% afgenomen.
Voor 58 reserves en 34 voorzieningen is het advies ze te handhaven en de besluitvorming over 93 reserves en 45 voorzieningen wordt voorzien voor een later tijdstip, uiterlijk de Najaarsnota 2017.

Er heeft in het kader van de bestuursopdracht op een aantal plekken een sterke centralisatie van de reserves plaatsgevonden (Mobiliteitsfonds, reserves afvalverwerking, onderhoudsreserves en voorzieningen voor vastgoed als voorbeelden).

6 Subsidies – wethouders van der Burg en Vliegenthart

De bestuursopdracht is afgerond. De organisatie geeft uitvoering aan de vastgestelde besparing van € 25 miljoen structureel vanaf 2018.

7a Belastingen – wethouder Ollongren

De bestuursopdracht is afgerond via de besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2016. Het doel was het afschaffen van kleinere belastingen zoals bijvoorbeeld de hondenbelasting en reclamebelasting. Deze belastingen zijn afgeschaft per 1 januari 2016.

7b Heffingen en toeslagen – wethouders Kock en Vliegenthart

De bestuursopdracht is afgerond via de besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2016. Het onderzoek naar de versimpeling van het systeem is afgerond. De conclusie is dat voor bestaande en voorziene regelingen betreffende het armoedebeleid geld wordt 'rond gepompt.' Het is gebleken dat in voorkomende gevallen dit ofwel het gevolg is van landelijke regelgeving ofwel omdat dit toch het meest efficiënt is om de uitvoeringskosten te beperken.

8a Verkoop Deelnemingen – wethouder Ollongren

In het eerste kwartaal van 2015 heeft de herijking van de gemeentelijke deelnemingen plaatsgevonden. Voor zeventien deelnemingen is besloten om de mogelijkheden tot het afstoten van deze deelnemingen verder te onderzoeken. Daarnaast zal voor één deelneming een onderzoek naar een gedeeltelijke verkoop worden uitgevoerd. Voor deze onderzoeksfase is in 2015 een overkoepelend plan van aanpak opgesteld.
Voor elk van de te onderzoeken deelnemingen wordt een onderzoek opgesteld waarin wordt ingegaan op onder andere risico's, restricties en randvoorwaarden bij afstoten. Een onderzoek resulteert in een besluit tot het aanhouden van de deelneming of het afstoten van een deelneming. Het afstoten van een deelneming kan plaatsvinden door verkoop, liquidatie of wijziging van rechtsvorm.

De voortgang van de herijking is als volgt:
- voor zeven deelnemingen is het onderzoek afgerond en is besloten deze af te stoten. Dit betreft één deelneming die is geliquideerd, twee deelnemingen die zijn verkocht, twee deelnemingen waarvan het liquidatieproces al was gestart voorafgaand aan de herijking (deze processen zijn nog niet afgerond) en twee deelnemingen waarvan verkoop wordt verkend;
- voor twee deelneming is het onderzoek afgerond en is besloten de deelnemingen aan te houden;
- voor zeven deelnemingen wordt het onderzoek momenteel uitgevoerd of is het onderzoek gereed voor bestuurlijke besluitvorming;
- voor twee deelnemingen wordt het onderzoek in Q2 2017 opgestart.

Met de huidige capaciteit lijkt het haalbaar om het grootste gedeelte van de herijkingsonderzoeken in de eerste helft van 2017 af te ronden. De duur en kans van slagen van de uitvoeringsfase van de af te stoten deelnemingen zijn moeilijk te benaderen.

De verkoop van een paar specifieke deelnemingen kan leiden tot een significante (kas)opbrengst (en daarmee bijdragen aan de schuldreductie). Het slagen van een verkoop hiervan is onzeker door de onzekerheid t.a.v. mogelijke verkoop van deze deelnemingen en de voorwaarden die in dat geval gesteld dienen te worden aan potentiële kopers. Bij de overige deelnemingen is de opbrengst naar verwachting beperkt en spelen er vaak complicerende factoren, die de verkoopmogelijkheden beperken.

In het kader van de herijking is in totaal in 2016 € 24,8 miljoen gerealiseerd, hiervan is, na aftrek van kosten, € 24,3 miljoen beschikbaar gekomen voor schuldreductie.

8b Verkoop Vastgoed – wethouder Litjens

Het verkoopprogramma van gemeentelijk vastgoed is geactualiseerd en bestuurlijk bekrachtigd door B&W op 7 februari 2017. Voor 2017 staat de verkoop van ca. 30-40 gemeentelijke panden op het programma. De geschatte netto verkoopopbrengst voor dit jaar bedraagt circa € 40 miljoen.

Schuldaflossing bij verkoop wordt gerealiseerd als daadwerkelijk geld op de bankrekening wordt ontvangen. Bij verkoop van panden is sprake van uitgifte in erfpacht. Wanneer door de koper wordt gekozen voor periodieke betaling in de vorm van canon, betekent dit dat het totale verkoopbedrag van de grondwaarde niet direct als ontvangst op de bankrekening binnenkomt en daarom geen directe bijdrage voor de schuldaflossing is.
Andersom geldt ook dat een last die wordt genomen niet automatisch een uitgave is. De belangrijkste post betreft het versneld afboeken van de boekwaarde van het verkochte pand. De last wordt verantwoord in de jaarrekening, maar is geen uitgave op de bankrekening.

De totale verwachte netto verkoopopbrengsten verspreid over drie jaren (2016-2018) zijn geprognosticeerd op € 100 miljoen. De netto geprognosticeerde verkoopopbrengst is daarmee ruim voldoende ter dekking van de problematiek vastgoed (p. 72 Voorjaarsnota 2016).

TABEL 4.2 **Verkoop vastgoed**

Bedragen x € 1 miljoen

Geschatte verkoopopbrengsten (bruto minus verkoopkosten=netto)		100
-/-	waarde gronddeel niet in 1x afgekocht	X
+/+	lasten die geen uitgave zijn (zoals afwaardering boekwaarde pand	Y
-/-	Bijdrage aan de vastgoedknoop (VJN2016)	57,9

Ten behoeve van schuldreductie: 100 – X + Y- 57,9 = Z

Waarbij de waarden X en Y nog deels onzeker zijn, en daarmee Z (bijdrage aan de schuldreductie) ook.

In 2016 is het totale effect uit de verkoop van vastgoed ten behoeve van schuldreductie is € 1,2 miljoen. Daarnaast is € 14,8 miljoen aangewend voor de zogenaamde vastgoedknoop.

9 Leges – wethouder Choho

In juli 2016 is de bestuursopdracht afgerond.
In oktober 2016 heeft het college het projectplan vastgesteld voor de vervolgopdracht. De strekking van de vervolgopdracht is dat deze getoetst wordt aan de hand van kostprijsonderzoek op welke wijze lastenreductie vorm kan worden gegeven. De bevindingen worden tevens gebruikt om de financiële beheersing rondom de geldstromen van de leges te versterken. De vervolgopdracht is in het najaar van 2016 gestart en zal eind 2017 worden afgerond. Op dit moment is de eerste fase van het kostprijsonderzoek afgerond. Een belangrijke conclusie is dat de gemeente niet meer leges in rekening brengt dan de kosten die daar tegenover staan. De vervolgstap is het implementeren van de onderzoeksbevindingen in de legestabel en de Begroting 2018. Daarbij wordt met name gekeken naar de (financiële) impact van de toename van het aantal aanvragen voor omgevingsvergunningen op de werkprocessen en de tarieven.

10 Meerjareninvesteringsplan (MIP) en kredieten – wethouder Kock

De vier actielijnen zijn ook in 2017 van belang zodat een betere sturing op de besluitvorming over nieuwe investeringen en uitvoering van lopende investeringskredieten kan worden doorgezet.

Over de eerste actielijn, de verbetering van de verantwoording over lopende kredieten, is in de Jaarrekening 2016 gehoor gegeven via de investeringsparagraaf. Hierbij is ook de tweede actielijn, het bestuurlijk heroverwegen van de wenselijkheid van lopende kredieten uit het verleden. In de Jaarrekening 2016 is immers overgegaan tot het afsluiten van een aantal kredieten waardoor circa € 7 miljoen ruimte is ontstaan in deze voorjaarsnota.
De derde actielijn, het opstellen van een Nota beoordeling investeringsvraagstukken, is afgesloten. Het college heeft de nota vastgesteld en de organisatie geeft uitvoering aan het vastgestelde beleid. Tenslotte wordt onverminderd ingezet op actielijn vier, de doorontwikkeling en uniformering van de financiële processen ten aanzien van investeringen en kredieten waarbij optimaal gebruik kan worden gemaakt van het financiële systeem.

4.2 Overige bezuinigingen

Voor de maatregelen die zijn vastgesteld voorafgaand aan deze coalitieperiode wordt hieronder kort opgesomd wat de voortgang is op deze maatregelen in 2017. De Voorjaarsnota 2017 wordt gelijktijdig met de Jaarrekening 2016 gepubliceerd. Aanvullende informatie per bezuiniging is opgenomen in bijlage 9.11.
Voor twee maatregelen uit 1Stad1Opgave (betaald parkeren in Amsterdamse Bos en de maatregel Toezicht) geldt dat de besparingen worden afgeboekt, omdat realisatie niet meer mogelijk is. Dit is verwerkt in hoofdstuk 2.

Inzet op Herstel 1 – ICT centraal en applicatierationalisatie – wethouder Choho

De maatregel komt voort uit het coalitieakkoord 2010-2014.
De opgave voor ICT centraal en applicatierationalisatie is gecombineerd met de bestuursopdracht Slagvaardige overheid. De eerdere taakstelling ICT Centraal (in het kader van Inzet op Herstel 1) van € 7 miljoen is gerealiseerd. In 2015 is, op basis van de herijkte business case ICT Centraal, een aanvullende taakstelling in het kader van Slagvaardige Overheid opgelegd die oploopt tot € 5,7 miljoen in 2017.
Het resultaat van de opdracht is bijvoorbeeld dat er tot op heden 57 migraties voor de rve's en stadsdelen zijn afgerond waarbij circa 20.000 ADW useraccounts zijn gemigreerd en dat 38 decentrale datacenters zijn verhuisd naar de centrale datacenters.

1Stad1Opgave

De besparingsopgaven voor 1Stad1Opgave zijn vastgesteld bij de Kadernota 2013. Voor een groot aantal maatregelen geldt dat deze zijn afgerond. Maatregelen die ook in 2017 een vervolg krijgen zijn:

Maatregel 1+4 (Sociaal domein) – wethouder van der Burg

De maatregel betreft een bezuiniging van € 2 miljoen op het sportdomein. In 2014 is € 0,3 miljoen taakstellend ingeboekt in de begroting. Bij deze voorjaarsnota is de overige € 1,7 miljoen nader verdeeld zodat de bezuiniging gehaald wordt.

Maatregel 5+6 (Ruimtelijke ordening) – wethouder van der Burg

De maatregel houdt in dat werkprocessen in de ruimtelijke sector slimmer worden ingericht en dat verantwoordelijkheden duidelijker worden benoemd. Hiermee wordt beter gebruik gemaakt van de aanwezige kennis en kunde en de organisatie gaat vraaggericht werken tegen minder kosten.

Maatregel 12 (Dienstverlening) – wethouder Choho

De maatregel houdt in dat dienstverlening is gestandaardiseerd. Bij de vernieuwde dienstverlening is het uitgangspunt dat tegelijk met de vernieuwing van het dienstverleningsconcept, de kosten voor dienstverlening kunnen worden verlaagd.

Maatregel 16 (Toezicht) – burgemeester

De maatregel houdt in dat de handhavingscapaciteit meer flexibel en efficiënt wordt ingezet.
De besparing wordt bijvoorbeeld gerealiseerd door een betere samenwerking, informatie gestuurd handhaven (IGH), de bestuurlijke strafbeschikking (BSB), slimmer roosteren en productiviteitsverhoging. Deze besparing wordt in samenhang bezien met de bestuursopdracht Slagvaardige overheid, domein Toezicht en Handhaving. De voorgestelde maatregelen binnen de opgave van 1Stad1Opgave en via Slagvaardige overheid dienen te leiden tot een meer gestroomlijnde handhavingsorganisatie.

4.3 Frictiekosten

Van alle gemeentelijke organisatieonderdelen wordt verwacht dat zij zo veel mogelijk zelf dekking vinden voor noodzakelijke investeringen, kosten die zij moeten maken om toekomstige besparingen te kunnen realiseren. Daar waar dat niet mogelijk is, kan een beroep gedaan worden op de reserve frictiekosten. Een bijstelling wordt op begrotingsbasis via de voor- en najaarsnota's voorgelegd en de definitieve hoogte van onttrekking wordt bij de jaarrekening bepaald.

Bij vaststelling van de Jaarrekening 2016 zal € 14,1 miljoen worden onttrokken aan de frictiekosten-reserve. Het voorstel in deze voorjaarsnota is om de raming van de onttrekking aan de reserve met € 5,3 miljoen bij te stellen op basis van de volgende onderwerpen:

TABEL 4.3 **Frictiekostenreserve**

Bedragen x € 1 miljoen	**Werwachte onttrekking**
1 Bestuursopdracht deelnemingen	0,35
2 Maatregelen Eén stad, één opgave maatregel 12: 1 stad 1 dienstverlening in 2016	1,40
3 Bestuursopdracht Slagvaardige overheid: Dienstverlening	0,94
4 Bestuursopdracht Slagvaardige overheid: Financiën	2,40
5 Vastgoed taakstelling stadsdelen: Oost	0,22
Totaal	**5,30**

1 Bestuursopdracht verkoop deelnemingen: een verwachte onttrekking van € 0,35 miljoen. In de Voorjaarsnota 2016 is besloten om voor de kosten die betrekking hebben op de verkoop van de deelnemingen en welke niet kunnen worden gedekt uit de verkoopopbrengsten worden betrokken bij de reserve frictiekosten
2 Slagvaardige overheid: voor het realiseren van de opgave in het domein Dienstverlening, heeft het college op 29 maart 2016 ingestemd met maximaal € 0,94 miljoen frictiekosten. De frictiekosten worden verwacht in 2017.
3 Één stad, één opgave: voor het realiseren van de resterende taakstelling vanuit voor maatregelen 5+6 is de verwachting dat er, door natuurlijk verloop, een beroep wordt gedaan op de reserve frictiekosten voor € 1,4 miljoen;
4 Slagvaardige overheid: vanuit de rve Financiën wordt een extra bijdrage geleverd vanuit alle disciplines om uniforme financieel-administratieve processen in 2017 in de organisatie in te regelen, hiervoor wordt € 1 miljoen aan frictiekosten verwacht. In 2017 wordt de transitie naar de nieuwe organisatie voorbereid en wordt om die reden een beroep gedaan op de reserve frictiekosten van maximaal € 1,4 miljoen onder andere op het terrein van mobiliteit, coaching en begeleiding.
5 Vastgoed taakstelling stadsdelen: stadsdeel Oost doet een beroep op de reserve voor personeel-gerelateerde frictiekosten behorend bij het beëindigen van een aantal subsidies van € 0,22 miljoen.

Het verwachte verloop, indien alle onttrekkingen nodig zijn, is weergegeven in tabel 4.3.
Bij de Voorjaarsnota 2018 wordt de hoogte van de frictiekostenreserve opnieuw herijkt.

TABEL 4.4 **Verwacht verloop frictiekostenreserve**

Bedragen x € 1 miljoen	2012	2013	2014	2015	2016
Beginstand Voorjaarsnota 2017	**23,6**	**-**	-	-	-
Begrote dotaties Begroting 2015	7,6	0,7	-	-	-
Begrote dotaties VJN 2015	2	2	2	2	2
Begrote onttrekkingen o.b.v. Begroting 2016	-1	-	-	-	-
Verwachte onttrekkingen o.b.v. herijking deelnemingen raad 25 november 2015)	-	-0,8	-	-	-
Verwachte onttrekkingen VJN en NJN 2016	-10,7	-5,9	-2,6	-1,2	-
Verwachte onttrekking op basis van VJN 2017	- 5,3	-	-	-	-
Verwachte eindstand VJN 2017	**15,4**	**12,2**	**11,6**	**12,4**	**14,4**

Bestuurlijke keuzes

5

5.1	Investeringen	52
5.2	Loon- en prijsbijstellingen 2018	55
5.3	Overige bestuurlijke keuzes	56
5.4	Budgettair neutrale wijzigingen	68

In hoofdstuk 3 is uit de doeken gedaan in hoeverre de uitvoering van de begroting in de pas loopt met de vastgestelde budgetten. Waar nodig zijn wijzigingen in de begroting opgenomen zodat de begroting aansluit bij de baten en lasten die worden gerealiseerd bij het uitvoeren van het door de gemeenteraad vastgestelde beleid. Daarna is in hoofdstuk 4 uiteengezet wat de voortgang is van de uitvoering van de bezuinigingen en de bestuursopdrachten. Daarbij zijn ook de budgettaire effecten van de voortgang betrokken, alsmede de bestuurlijke keuze om een deel van de besparingen niet te realiseren en de budgettaire gevolgen hiervan te verwerken in de begroting.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de overige bestuurlijke keuzes die het college heeft gemaakt. Dit betreft dus een overzicht van de beleidsmatige keuzes die het college voorstelt en welke de basis vormen voor de Begroting 2018. Het uitgangspunt daarbij is uiteraard een sluitende meerjarenbegroting. Een tweede uitgangspunt is dat de bestuurlijke keuzes betrekking hebben op 2018 en verder. Immers, zoals vastgelegd in de beleidsnota P&C, worden in de voorjaarsnota de kaders vastgesteld voor het eerstvolgende jaar. De kaders in het lopende jaar zijn in de voorjaarsnota van vorig jaar vastgesteld. Op enkele onderdelen wijkt het college af van dit uitgangspunt. In de praktijk is gebleken dat beleidsmatige aanpassingen (beginnend) in 2017 wenselijk zijn om bijvoorbeeld te kunnen voldoen aan vragen/wensen vanuit de raad.

Het budgettaire effect van de bestuurlijke keuzes is weergegeven in tabel 5.1.

TABEL 5.1 **Bestuurlijke keuzes**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Lopende en nieuwe investeringen	I/S	7,3	7,8	-1,6	7,4	-7,5	-5,6
Nominale compensatie	S		-22,8	-22,8	-34,6	-41,9	-41,9
Overige bestuurlijke keuzes	S	-3,7	-46,2	-26,2	-26,7	-26,7	-26,7
Totaal bestuurlijke keuzes		**3,6**	**-61,2**	**-50,6**	**-53,9**	**-76,1**	**-74,2**

Dit hoofdstuk begint met de voorgenomen investeringen (paragraaf 5.1). Daarbij worden de budgettaire gevolgen voor de exploitatie betrokken, aangezien investeringen gepaard gaan met kapitaallasten (rente en afschrijving) die worden verantwoord in de exploitatie van de begroting.
Vervolgens wordt in paragraaf 5.2 ingegaan op de keuzes die het college voorstelt rondom de uitkering van nominale compensatie. In de laatste paragraaf (5.3) worden de bestuurlijke keuzes toegelicht die betrekking hebben op de exploitatie.

5.1 Investeringen

Ten aanzien van de lopende en nieuwe investeringen vinden per saldo de aanpassingen in de begroting plaats die in tabel 5.2 zijn weergegeven.

TABEL 5.2 **Investeringen**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Stelpost investeringen onder activeringsgrens	I		-11,9	5,1	2,6	-1,9	
Stelpost investeringen boven activeringsgrens	S		-1,2	-17,0	-7,6	-12,9	-12,9
Afgesloten kredieten bij JR 2016	S	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3	7,3
Actualisatie MIP obv investeringsritmes	I		13,6	3,0	5,0		
Totaal investeringen		**7,3**	**7,8**	**-1,6**	**7,3**	**-7,5**	**-5,6**

Conform de nota Afschrijven, waarderen en activeren (op 6 november 2014 vastgesteld door de gemeenteraad) is het niet mogelijk elke investering die de gemeente doet over meerdere jaren af te schrijven. Alleen investeringen met economisch nut groter dan € 0,1 miljoen en op investeringen met maatschappelijk nut groter dan € 5 miljoen worden geactiveerd en wordt op afgeschreven. Dit betekent dat er onderscheid wordt gemaakt tussen te activeren investeringen en niet te activeren (kleinere) investeringen.

Voor de voorjaarsnota is een gemeentebrede inventarisatie gedaan naar noodzakelijke investeringen in beide categorieën. Het college heeft kritisch gekeken naar deze inventarisatie, conform de nota Beoordeling Investeringsvraagstukken, waarbij rekening is gehouden met het effect van deze nieuwe investeringen op de financiële ruimte en de schuldontwikkeling van de gemeente.

Met ingang van 2015 worden bij de voorjaarsnota twee stelposten gevormd:
a een stelpost voor investeringen die volgens de hiervoor genoemde nota niet geactiveerd mogen worden; en
b een stelpost voor nieuwe te activeren investeringen.

De besluitvorming over welke investeringen worden gedaan, vindt met ingang van dit jaar plaats bij de voorjaarsnota. Dit betekent dat de hoogte van de stelposten is berekend op basis van de investeringen die het college voornemens is te doen. In bijlage 2 van deze voorjaarsnota is een overzicht opgenomen van alle investeringen waarover het college heeft besloten. Dit betreffen dus zowel de investeringen onder de activeringsgrens als de investeringen die te zijner tijd worden geactiveerd.
In het overzicht in bijlage 2 is ook aangegeven of de betreffende investering rendabel of onrendabel is. Investeringen die rendabel zijn komen niet ten laste van de algemene middelen (en zijn daarmee niet van invloed op bovengenoemde twee stelposten), maar maken uiteraard wel onderdeel uit van de besluitvorming.

Afhankelijk van de besluitvorming in de gemeenteraad over voorliggende voorjaarsnota, is duidelijk welke investeringen worden gedaan en onderdeel worden van de Begroting 2018. Deze investeringen zullen worden opgenomen in de investeringsparagraaf bij de Begroting 2018. De besluitvorming heeft alleen betrekking op de investeringen tot en met 2018, de investeringen die in latere jaren worden voorgesteld hebben effect op de actualisatie van de stelposten, maar worden (nog) niet formeel vastgesteld. In de voorjaarsnota en begroting van volgend jaar wordt opnieuw bekeken welke investeringen benodigd en gewenst zijn, waarbij op dat moment formeel over de investeringen in 2019 wordt besloten.

Investeringen onder de activeringsgrens

In totaal stelt het college voor om voor bijna € 1,3 miljard aan investeringen te doen in de periode 2017-2021. Hiervan zijn 44 investeringen onder de activeringsgrens, met een totaal budgettair beslag van € 39,3 miljoen (waarvan € 18 miljoen in 2018). In bijlage 2 is aangegeven welke investeringen het betreffen.
Omdat de ervaring leert dat bij het aanvragen van nieuwe investeringen vaak sprake is van planningsoptimisme (met name als nieuwe investeringen betrekking hebben op jaren verder in de tijd), is net als vorig jaar de actualisatie van de stelpost voor investeringen onder de activeringsgrens gehalveerd in het laatste jaar van de meerjarenbegroting (2021). Vorig jaar is voor de laatste twee jaar de actualisatie van de stelpost gehalveerd, maar omdat de benodigde stelpost in 2020 lager is dan begroot wordt alleen voor het jaar 2021 de halvering toegepast.

Bovenstaande leidt ertoe dat de benodigde stelpost voor investeringen die niet worden geactiveerd bijna € 12 miljoen hoger is dan begroot in 2018, € 5,1 miljoen en € 2,6 miljoen lager dan begroot in respectievelijk 2019 en 2020 en € 1,9 miljoen hoger dan begroot in 2021.

TABEL 5.3 **Stelpost voor investeringen onder de activeringsgrens**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2018	2019	2020	2021	struc
Huidige stelpost investeringen onder activeringsgrens	I	6,1	11,2	13,9	-	-
Benodigde middelen investeringen onder activeringsgrens	I	-18,0	-6,1	-11,3	-1,9	-
Actualisatie stelpost onder activeringsgrens		**-11,9**	**5,1**	**2,6**	**-1,9**	**-**

Investeringen boven de activeringsgrens
Van de bijna € 1,3 miljard aan nieuwe investeringen is ruim € 1,25 miljard aan investeringen boven de activeringsgrens (in totaal betreffen het ruim 120 investeringen). Investeringen boven de activeringsgrens worden in de meerjarenbegroting geactiveerd. Uit oogpunt van prudent financieel beleid wordt dekking voor de bijbehorende kapitaallasten opgenomen vanaf het eerste jaar waarop de investeringsuitgaven worden gedaan. Op die manier worden geen investeringsbesluiten genomen die mogelijk een beslag leggen op de structurele ruimte van bestuursperiode na de huidige coalitieperiode. Omdat kapitaallasten zich echter op zijn vroegst het eerste jaar ná het jaar van investeren voordoen, wordt tevens de vrijval van kapitaallasten in het eerste jaar in de meerjarenbegroting geraamd.

Het college stelt voor investeringen die geactiveerd moeten worden te doen in de periode 2017-2021. Deze investeringen hebben een totale omvang van € 409,1 miljoen in 2018. In de tabel hieronder zijn de bijbehorende kapitaallasten opgenomen en afgezet tegen de in de begroting beschikbare middelen in de stelpost voor investeringen boven de activeringsgrens. In de reeks is rekening gehouden met de hiervoor genoemde vrijval van kapitaallasten in het eerste jaar. Er is echter wel sprake van kapitaallasten in 2018 doordat het college voorstelt in het lopende jaar 2017 enkele investeringen te doen. Zo wordt onder meer voorgesteld nog dit jaar voor € 15 miljoen te investeren in sportaccommodaties, die benodigd zijn als gevolg van de groei van de stad. In bijlage 2 is ook terug te vinden welke investeringen in 2017 worden gerealiseerd.
Bij de actualisatie van de stelpost is ook voor de investeringen boven de activeringsgrens rekening gehouden met een correctie voor planningsoptimisme. Voor de laatste twee jaren (2020 en 2021) is de actualisatie, net als vorig jaar, om die reden gehalveerd.

De nieuwe investeringen boven de activeringsgrens gaan gepaard met geraamde kapitaallasten die voor alle jaren hoger liggen dan op dit moment is gereserveerd in de stelpost. Dit betekent dat voor alle jaren de stelpost moet worden opgehoogd. In 2018 gaat het om € 1,2 miljoen, in 2019 om € 17 miljoen, in 2020 om € 7,6 miljoen en vanaf 2021 om € 12,9 miljoen.

TABEL 5.4 **Stelposten voor kapitaallasten investeringen boven de activeringsgrens**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2018	2019	2020	2021	struc
Huidige stelpost investeringen boven activeringsgrens	S	8,9	27,7	34,9	34,9	34,9
Benodigde kapitaallasten investeringen boven activeringsgrens	S	-10,1	-44,7	-42,5	-47,8	-47,8
Actualisatie stelpost kapitaallasten		**-1,2**	**-17,0**	**-7,6**	**-12,9**	**-12,9**

Actualisatie bestaande en lopende investeringen

Naast de budgettaire gevolgen van de nieuwe investeringen die voor de komende jaren worden voorgesteld, is sprake van een aanpassing van de begroting doordat de investeringen waarover reeds is besloten, een ander budgettair effect hebben dan begroot.

Deze aanpassing bestaat uit twee componenten. Allereerst is er sprake van een actualisatie als gevolg van de beëindiging van kredieten bij de Jaarrekening 2016. Het effect hiervan is een structurele meevaller ten opzichte van het begrotingssaldo. Dit effect doet zich voor als de kapitaallasten van voorgenomen (onrendabele) investeringen zich niet manifesteren, omdat de investering niet plaatsvindt of wordt gerealiseerd voor een lager dan begroot bedrag. Uit de analyse van de Jaarrekening 2016 blijkt dat hier een structurele meevaller van € 7,3 miljoen uit resulteert.

Daarnaast is een aanpassing van de begroting benodigd, omdat ook naar de gevolgen van de realisatie voor de jaren 2017 en verder wordt gekeken. Oftewel, als de realisatie van een investering een ander verloop kent dan begroot, heeft dit effect op het moment waarop rente en afschrijving moet worden betaald en daarmee op de (incidentele) begrotingsruimte. Per saldo levert de wijzigingen in de investeringsritmes een incidentele meevaller op van € 13,6 miljoen in 2018, € 3 miljoen in 2019 en € 5 miljoen in 2020.

5.2 Loon- en prijsbijstellingen 2018

In de begroting is meerjarig een stelpost opgenomen om de effecten van loon- en prijsstijgingen te kunnen dekken. In de stelpost is voor de nominale ontwikkeling 2018 € 9,4 miljoen opgenomen, vanaf 2019 is € 17,4 miljoen structureel beschikbaar.
De middelen die in de stelpost voor de loon- en prijsstijgingen beschikbaar zijn, zijn lang niet voldoende om de verwachte stijging van de kosten van lonen, materieel en subsidies te bekostigen in de komende jaren. Op basis van de meest recente macro-economische ramingen van het Centraal Planbureau (het in maart 2017 gepubliceerde Centraal Economisch Plan) is de verwachting dat de loon- en prijsstijgingen leiden tot meerkosten voor de gemeente, bovenop de beschikbare stelpost voor loon- en prijsontwikkelingen, van € 50,9 miljoen in 2018, oplopend tot ruim € 234 miljoen vanaf 2021.

TABEL 5.5 **Benodigde middelen loon- en prijsontwikkeling**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Beschikbare stelpost nominale ontwikkeling	S		9,4	17,4	17,4	17,4	17,4
Benodigde nominale ontwikkeling personeel	S		-29,1	-57,9	-87,5	-119,0	-119,0
Benodigde nominale ontwikkeling materieel	S		-21,6	-43,5	-67,2	-92,7	-92,7
Benodigde nominale ontwikkeling subsidies	S		-9,6	-19,0	-29,1	-39,8	-39,8
Totaal benodigde nominale ontwikkeling			**-50,9**	**-103,0**	**-166,4**	**-234,1**	**-234,1**

In de Voorjaarsnota 2016 heeft het college aangegeven ernaar te streven voldoende middelen te reserveren voor toekomstige loon- en prijsontwikkeling, zoals dit ook bij andere gemeenten gebruikelijk is. Dit past bij het streven naar prudente gemeentefinanciën. De gemeente krijgt te maken met deze kostenstijgingen, er zijn geen beleidsmatige keuzes mogelijk om deze kostenstijgingen (deels) te voorkomen. Als de organisatieonderdelen niet worden gecompenseerd voor de nominale ontwikkeling, betekent dit een verkapte taakstelling. Om die reden is het van belang dat de geraamde kostenstijgingen worden opgenomen in de meerjarenbegroting.

Het tekort aan middelen voor nominale ontwikkeling is van een dusdanige omvang dat het niet reëel is in één keer de stelpost naar het gewenste niveau te brengen. Om die reden worden twee voorstellen gedaan, waarmee een eerste aanzet wordt gegeven voor het op niveau brengen van de stelpost loon- en prijsontwikkeling. Allereerst wordt de verwachte loon- en prijsontwikkeling in 2018 niet volledig gecompenseerd. Van de geraamde loonontwikkeling in 2018 wordt 2/3e uitgekeerd, voor de geraamde prijsontwikkeling 1/3e. Voor de subsidies geldt dat het gebruikelijke mixpercentage van loon- en prijsontwikkeling wordt gehanteerd, waarbij rekening wordt gehouden met de compensatie van 2/3e voor personeel en 1/3e voor materieel.

Per saldo betekent dit dat voor de loonontwikkeling vanaf 2018 structureel € 19,4 miljoen wordt vrijgemaakt (€ 18,1 miljoen voor overheidspersoneel, € 1,3 miljoen voor de veiligheidsregio waarvan de bijdrage meebeweegt). Voor materieel wordt structureel € 7,2 miljoen uitgekeerd vanaf 2018 en voor subsidies € 5,6 miljoen structureel vanaf 2018. De stelpost voor nominale ontwikkeling 2018 (€ 9,4 miljoen structureel) wordt ingezet ter dekking. De nominale compensatie wordt uitgekeerd bij de Begroting 2018.

Daarnaast wordt de stelpost nominale ontwikkeling in de jaren 2020 en 2021 gevuld, zodat reeds middelen worden gereserveerd voor de nominale ontwikkeling die zich in die jaren naar verwachting voordoen. Het betreft € 11,8 miljoen in 2020, 19,1 miljoen in 2021 en, omdat de structurele ruimte van € 5,4 miljoen wordt toegevoegd aan de stelpost nominale ontwikkeling, € 24,5 miljoen structureel vanaf 2022.

TABEL 5.6 **Benodigde middelen loon- en prijsontwikkeling**

Bedragen x € 1 miljoen	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Beschikbare stelpost nominaal tranche 2018	S		9,4	9,4	9,4	9,4	9,4
Nominale compensatie personeel 2018	S		-19,4	-19,4	-19,4	-19,4	-19,4
Nominale compensatie materieel 2018	S		-7,2	-7,2	-7,2	-7,2	-7,2
Nominale compensatie subsidies 2018	S		-5,6	-5,6	-5,6	-5,6	-5,6
Reservering toekomstige nominale ontwikkeling	S				-11,8	-19,1	-19,1
Totaal budgettaire effect nominaal			**-22,8**	**-22,8**	**-34,6**	**-41,9**	**-41,9**

5.3 Overige bestuurlijke keuzes

De bestuurlijke keuzes bestaan, naast de investeringen en de loon- en prijsbijstellingen, uit die thema's en onderwerpen waarvoor aanvullende middelen worden vrijgemaakt om de voorgenomen beleidsdoelen te kunnen realiseren, of voorstellen waarmee dekking wordt gevonden voor het realiseren van de beleidsdoelen. In de bestuurlijke hoofdlijnen (hoofdstuk 1) zijn de belangrijkste thema's van dit college opgenomen. Het college zet in deze voorjaarsnota onder meer in op drukte in de stad (door onder andere de sprong over het IJ), de Amsterdamse aanpak ten aanzien van statushouders en de groei van de stad. In deze paragraaf worden deze, en alle ander bestuurlijke keuzes, uiteengezet die vanaf 2017 budgettaire gevolgen hebben.

In tabel 5.7 zijn de bestuurlijke keuzes opgenomen. In deze tabel is ook opgenomen op welk programmaonderdeel het onderwerp betrekking heeft. In de toelichting per onderwerp is de programmavolgorde aangehouden. Uitzonderingen daarop zijn de thema's (zoals drukte in de stad). Omdat er vanuit verschillende programmaonderdelen wordt bijgedragen aan deze thema's en er ook voor verschillende programmaonderdelen aanvullende middelen hiervoor beschikbaar worden gesteld, worden deze thema's integraal toegelicht.

TABEL 5.7 **Bestuurlijke keuzes 2017-2021**

Bedragen x € 1 miljoen

Programmaonderdeel /Thema's	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Thema's							
Diverse							
Drukte in de stad	I/S	-12,8	-31,4	-12,7	-8,8	-8,8	-7,8
Amsterdamse aanpak (statushouders)	I	-0,9	-5,1				
Groei van de stad (areaaluitbreiding)	S		-5,3	-10,3	-15,3	-15,3	-15,3
Overige prioriteiten							
1.1 Dienstverlening							
Behandeling klachten (klachtensysteem)	S		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
1.2 Informatie							
Nieuw depot stadsarchief	I		-1,8				
3.4 Wegen, Straten Pleinen							
Herinrichting markt Waterlooplein	I	-0,2	- 0,6				
Constructieve veiligheid bruggen	I		-5,3				
Versnelde ontwikkeling assetmanagement	I	-0,8	-1,5				
4.1 Werk							
Continuïteit stichting Pantar	I		-4,6				
4.3 Armoedebestrijding							
Structurele middelen armoedebestrijding	S			-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Kinderen in armoede	I		-1,0				
5.1 Onderwijs							
Groei ontwikkelgebieden onderwijs	I		-0,5				
8.3 Water							
Uitvoering nota Varen	S	-0,8	-0,9	-1,0	-1,1	-1,2	-1,2
9.3 Wonen							
Resultaat ISV 2016	I	3,3					
Inzet resultaat ISV 2016	I	-3,3					
9.4 Grond en Ontwikkeling							
Incidentele middelen uit Vereveningsfonds	I	8,4	14,6				
10.2 Bestuursondersteuning							
Organisatieontwikkeling	I	-0,5					
Bestuurlijk stelsel en participatieve democratie	S	-0,4	-1,0	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
10.3 ACAM							
Voorziene middelen ACAM	S		-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
A Algemene dekkingsmiddelen							
Rentebuffer (van 2% naar 1% in 2017)	I	8,2					
Schuldreductie (vervroegd afschrijven)	S		3,5	3,5	3,5	3,6	3,6
Lastenverlichting door lagere rente	S		3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
Stelpost ontwikkelingen tussen VJN en BG	I		-5,0				
B Overhead							
Beheersing subsidies (systemen)	I	-0,5					
Correctie reserve Verbouwing Stadhuis	I	-3,1					
Doelmatigheidsonderzoeken	S		-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Anti-fraude offensief	S	-0,3	-2,4	-2,1	-1,2	-1,2	-1,2
Gastvrij en toch goed beveiligd	S		-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Totaal		**-3,7**	**-46,2**	**-26,2**	**-26,7**	**-26,7**	**-26,7**[12]

12 *Afrondingsverschil van € 0,2 miljoen*

Drukte in de stad

Omdat Amsterdam in veel opzichten momenteel fors groeit, wordt ook voor 2017 en verder geld vrijgemaakt om grip te krijgen op de drukte en deze in goede banen te leiden. Zo maken de groei van de stad en de drukte in de stad een verdere versterking van toezicht en handhaving noodzakelijk. Daarnaast wordt de verbinding met Amsterdam Noord verbeterd om Amsterdam en de metropoolregio aantrekkelijk te houden voor de gebruikers en de bewoners van Amsterdam en het gebruik van de stad in goede banen te leiden. Hiertoe heeft het college op 10 januari jl. een voorgenomen voorkeursbesluit 'Sprong over het IJ' genomen, waarbij een pakket van maatregelen wordt voorgesteld om de oversteek structureel te verbeteren. Er wordt extra geïnvesteerd in de capaciteit van de veren naar Noord, zowel in de bestaande veren als in nieuwe veerverbindingen en het aanleggen van een extra aanlandplek in Noord. Ook worden er middelen beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van de Javabrug en metrostation Sixhaven.

In totaal wordt er € 12,8 miljoen in 2017, € 31,4 miljoen in 2018, € 12,7 miljoen in 2019 en € 8,8 miljoen structureel vanaf 2020 ingezet om de drukte in de stad in goede banen te leiden. In onderstaande tabel is te zien waaraan deze middelen zullen worden besteed.

TABEL 5.8 **Drukte in de stad 2017-2021**

Bedragen x € 1 miljoen

Programmaonderdeel	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
2.3 Veiligheid							
Handhaving - contact met de burger	S		-1,8	-2,0	-1,0	-1,0	-1,0
Handhaving - handhavingscapaciteit	S		-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Handhaving extra potentieel	I		-1,7	-2,2			
Extra middelen veiligheid	I	-1,0					
4.1 Werk							
Handhaving - Pantar	I		-2,0				
2.2 Toezicht en handhaving							
Handhaving Noord/Zuidlijn	S		-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Evenementenbeleid	I		-2,3				
7.3 Economie							
Volle en aantrekkelijke markten	I	-1,4	-1,1	-0,8			
Acquisitie congressen	S		-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
9.2 Ruimtelijke Ordening							
Programma Haven-Stad	I	0,2	-0,2				
9.3 Wonen							
Illegale onderhuur (Zoeklicht)	S	-0,6	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
3.1 Openbaar Vervoer							
Voorbereidingskosten Sixhaven	I	-0,5	-1,0				
Aanschaf en exploitatie pontveren	I/S	-4,0	-4,1	-1,6	-1,7	-1,7	-1,7
Handhaving veren	I	-0,3	-0,3				
Extra ureninzet bestaande veren	I	-0,5	-0,6				
Onderzoek reizigers en veren	I	-0,5	-0,2				
Extra aanlandplek IJ-plein Noord	I		-1,9				
9.2 Ruimtelijke Ordening							
Programmamanagement	I	-0,3	-0,4				
Voorbereidingskosten Javabrug	I	-3,9	-7,7				
Totaal		**-12,8**	**-31,4**	**-12,7**	**-8,8**	**-8,8**	**-8,8**

Om de handhaving in de stad op orde te brengen, worden er zowel incidentele als structurele middelen vrijgemaakt. De handhaving wordt met behulp van drie pijlers op orde gebracht.

Via de pijler contact met de burger wil de gemeente goede dienstverlening leveren door meldingen serieus te nemen, direct op te treden waar nodig met een gecoördineerde, snelle, resultaatgerichte oplossing en de melder te informeren over ondernomen acties. Met de pijler handhavingscapaciteit wordt geïnvesteerd in zowel de hoeveelheid (capaciteit) van handhaving als de kwaliteit ervan. Door de toenemende druk op de stad is er immers meer en nog betere handhaving nodig. Binnen de pijler extra potentieel wordt de duurzame inzet van personeel geborgd en wordt er nieuw extra potentieel aangetrokken. Zo wordt de reguliere handhaving (door de buitengewoon opsporingsambtenaren) aangevuld met bijvoorbeeld toezichthouders en gastheren of –vrouwen (zoals op het Rembrandtplein). Deze pijlers tezamen moeten zorgen voor een groter gevoel van veiligheid en betere dienstverlening op straat.

Voor de pijler contact met de burger wordt € 1,8 miljoen in 2018, € 2 miljoen in 2019 en € 1 miljoen structureel vanaf 2020 beschikbaar gesteld. Voor de pijler handhavingscapaciteit wordt € 3,1 miljoen structureel vanaf 2018 vrijgemaakt. Voor de pijler extra potentieel wordt € 1,7 miljoen beschikbaar gesteld in 2018 en € 2,2 miljoen in 2019. Daarnaast wordt er ook voor Pantar (werkbrigade) € 2 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld.

Extra middelen veiligheid

Naast de genoemde middelen voor het op orde brengen van de handhaving, wordt er € 1 miljoen incidenteel in 2017 beschikbaar gesteld voor veiligheid. Deze middelen worden ingezet voor bepaalde veiligheidsprojecten, afhankelijk van waaraan specifiek behoefte is.

Handhaving Noord/Zuidlijn

Met de komst van de Noord/Zuidlijn, ontstaat een extra reizigersstroom voor de metro en groeit het aantal metrostations met de zeven nieuwe stations voor de Noord/Zuidlijn. Om direct vanaf de ingebruikname van de Noord/Zuidlijn de openbare orde en de bedrijfsorde te handhaven in de metro en op en rond de stations, is aanvullende handhavingscapaciteit nodig. Op deze manier kan vanaf de opening streng worden gehandhaafd op overlast en strafbaar gedrag en kunnen de handhavers ook zichtbaar aanwezig zijn. Hiervoor wordt € 1,2 miljoen structureel vanaf 2018 beschikbaar gesteld.

Evenementenbeleid
Op 24 mei 2016 heeft de raad ingestemd met de 'Uitgangspunten voor een nieuw evenementenbeleid'. De kern van dit nieuwe evenementenbeleid is dat de maatregelen bij moeten dragen aan het structureel verminderen van de druk op de stad en de overlast die bewoners van evenementen ondervinden.
In het kader hiervan wordt € 1,25 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van een nieuw evenemententerrein (het `N1 kavel`) in Westpoort. Op deze manier kan de drukte in de stad door evenementen beter gespreid worden. Daarnaast is € 1 miljoen in 2018 beschikbaar voor de overige evenementlocaties die relatief zwaar worden belast.

Volle en aantrekkelijke markten

Een deel van de Amsterdamse markten, voornamelijk buiten het centrum, is niet aantrekkelijk genoeg voor het publiek en heeft een matige bezettingsgraad. Voor het doorontwikkelen van deze markten tot volle en aantrekkelijke markten, wordt € 1,4 miljoen in 2017, € 1,1 miljoen in 2018 en € 0,8 miljoen in 2019 beschikbaar gesteld.

Acquisitie congressen

Een deel van het tegengaan van drukte in de stad bestaat uit het aantrekken van meer kwaliteitsbezoekers. Met congressen wordt een publiek getrokken dat, ten opzichte van toeristische bezoekers, minder overlast geeft, terwijl de bestedingen hoger liggen. Door het aantrekken van congressen en daarmee congresbezoekers, wordt bereikt dat minder overlast ontstaat en wordt dus

bijgedragen aan de verbetering van de balans in de stad. Bovendien is er nog potentie in de congres-infrastructuur, deze wordt thans niet optimaal benut. Voor het aantrekken van congressen, zodat wordt bijgedragen aan balans in de stad én de beschikbare congrescapaciteit beter kan worden benut, is € 0,6 miljoen structureel vanaf 2018 beschikbaar.

Programma Haven-Stad

Van het budget voor het programma Haven-Stad wordt € 0,2 miljoen naar voren gehaald uit 2018 naar 2017.

Bestrijding illegale onderhuur (Zoeklicht)

Illegale onderhuur (verhuur) van woningen geeft veel overlast. Om dit te bestrijden, wordt het project Zoeklicht geïntensiveerd. Naast aanvullende handhavingscapaciteit voor bestrijding van illegale onderhuur, wordt ook geïnvesteerd in slimmer handhaven met behulp van Informatie Gestuurde Handhaving, waar het uitwisselen van informatie met medeoverheden en het verbeteren van datakwaliteit bijhoort. Voor de aanpak van illegale onderhuur wordt € 0,6 miljoen in 2017 en € 1,2 miljoen structureel vanaf 2018 ingezet.

Voorbereidingskosten Sixhaven

Een van de mogelijkheden om de verbinding met Amsterdam Noord te verbeteren, is het aanleggen van het metrostation Sixhaven. In eerste instantie wordt de Noord/Zuidlijn in gebruik genomen met twee stations in Amsterdam Noord, station Noord en station Noorderpark, waardoor niet direct aan de IJ-oever in Amsterdam Noord een station is. Met het metrostation Sixhaven zou er wél een metrostation aan de noordzijde van het IJ komen, zodat naast de verschillende veerverbindingen een snelle verbinding is met tussen het Centraal Station en Noord.

Naar verwachting zal er in 2020 een definitief besluit worden genomen over het aanleggen van het metrostation Sixhaven. Om bij een positief besluit hierover direct met de aanbesteding te kunnen beginnen, is het nodig voor die tijd de nodige voorbereidingen te treffen. Deze voorbereidingen bestaan bijvoorbeeld uit het opstellen van plannen en onderzoeken. Om deze voorbereidingen te kunnen doen, wordt incidenteel € 0,5 miljoen in 2017 en nog eens € 1,0 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld.

Vervroegde aanschaf pontveren

Een ander onderdeel van het pakket sprong over het IJ is het op korte termijn uitbreiden van de vervoerscapaciteit naar Amsterdam Noord. Dit is nodig vanwege de groei van het aantal passagiers over het IJ. De aanschaf van twee extra veren was gepland voor 2018 en 2019, maar wordt naar voren gehaald doordat de reizigersaantallen op het IJ in de afgelopen jaren aanzienlijk sneller gegroeid zijn dan verwacht. Om op korte termijn deze vervoerscapaciteit te verhogen, wordt er in 2017 én in 2018 een nieuw pontveer van het type 60 (het grootste van de huidige vloot) aangeschaft. Deze krijgen een zo duurzaam mogelijke aandrijving en worden in gebruik genomen als Buiksloterwegveer. De aanschaf-kosten voor deze pontveer zijn € 4 miljoen per stuk incidenteel (in zowel 2017 als 2018). Daarnaast zijn vanaf het moment van ingebruikname structurele exploitatiekosten. Deze bedragen € 0,1 miljoen in 2018, € 1,6 miljoen in 2019 en € 1,7 miljoen vanaf 2020.

Handhaving veren

Naast het (vervroegd) aanschaffen van nieuwe veerponten, kan de huidige vervoerscapaciteit nog beter worden benut. Zo is het aantal pontgebruikers in 2015 en 2016 harder gegroeid dan verwacht en mede hierdoor, maar ook door gedrag van de passagiers, verloopt het opstappen en afstappen niet optimaal. Handhaving kan dit gedrag tegengaan en de passagiers een gevoel van veiligheid geven en bijdragen aan een snelle in- en ontscheping. Vooral de inzet van handhavers tijdens de Zomerwerken 2016 heeft het positieve effect op de capaciteit duidelijk gemaakt. Daarom wordt € 0,3 miljoen in zowel 2017 als 2018 beschikbaar gesteld om de handhaving te intensiveren om zo de bestaande vervoerscapaciteit van de maximaal te benutten en de veiligheid te borgen.

Extra ureninzet bestaande veren

Een ander manier van het beter benutten van de bestaande pontveren, is deze vaker in te zetten. Op het trajecten Buiksloterwegveer, Distelwegveer, NDSM-veer en het IJpleinveer worden vaker of grotere pontveren ingezet. Hiervoor wordt incidenteel € 0,5 miljoen in 2017 en € 0,6 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld.

Onderzoek reizigers en veren

Om tijdig op veranderingen in bijvoorbeeld de aantallen passagiers in te kunnen spelen, is het nodig (en ook in de Nota Veren 2018 en het voorgenomen voorkeursbesluit sprong over het IJ opgenomen) dat de passagiersstromen structureel worden gemonitord. Daartoe zal apparatuur worden geplaatst op de aanlandingen langs het IJ, die de passagiersstroom continu registreert en die de gemeente zelf online kan uitlezen. Omdat dit nieuwe systeem pas na 2017 operationeel is, wordt nog tweemaal in 2017 op de oude wijze gemonitord. Daarnaast wordt ook nader onderzoek verricht naar veerverbindingen. In totaal wordt hiervoor incidenteel € 0,5 miljoen in 2017 en € 0,2 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld.

Extra aanlandplek IJ-plein Noord

Om de extra verencapaciteit te kunnen inzetten moeten er aan de noordkant bij het IJ-plein twee geschikte aanlandingen zijn. Er is thans, van de twee aanlandingen, er één niet te gebruiken is door de huidige veren, omdat deze alleen geschikt is voor de vroegere autoponten die niet meer gebruikt worden. Daarom wordt er een tweede geschikte aanlandplek gemaakt. Hiervoor wordt € 1,9 miljoen incidenteel beschikbaar gesteld.

Programmamanagement

Om te zorgen dat het hele pakket aan maatregelen van sprong over het IJ op een goede en zorgvuldige manier begeleid wordt, wordt een programmamanagement ingezet om dit te begeleiden. Dit programmamanagement zal, met oog voor de risico's van het pakket sprong over het IJ, de uitvoering van de maatregelen stapsgewijs begeleiden en op basis van regelmatige monitoring (zoals door het hierboven beschreven monitoren van de passagiers) en evaluatie van de uitgevoerde maatregelen verdere besluitvorming voorbereiden. Hiervoor wordt incidenteel € 0,3 miljoen in 2017 en € 0,4 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld.

Voorbereidingskosten Javabrug

Naast het intensiveren van de veerverbindingen en het mogelijk aanleggen van het aanvullende metrostation Sixhaven, is er in het voorgenomen voorkeursbesluit 'Sprong over het IJ' opgenomen dat er mogelijk een brug over het IJ zal komen: de Javabrug. Met deze brug kan het sterk groeiende fiets- en voetgangersverkeer over het IJ gespreid worden. Het aanleggen van de brug hangt samen met het besluit omtrent het verplaatsen van de Passagiersterminal Amsterdam (PTA). Het definitieve besluit over de Javabrug wordt naar verwachting in 2020 genomen, in samenhang met het definitieve besluit over het verplaatsen van de PTA. Om de voorbereidingen voor de Javabrug te kunnen uitvoeren nadat de raad ingestemd heeft met het voorkeursbesluit Sprong over het IJ, dat rond de zomer van 2017 aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd, worden in deze voorjaarsnota middelen beschikbaar gesteld. Deze voorbereidingskosten zijn onder meer bedoeld voor onderzoek, het opstellen van het programma van eisen, het ontwerp en de benodigde vergunningen. Hiervoor wordt incidenteel € 3,9 miljoen in 2017 en € 7,7 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld.

Amsterdamse aanpak (statushouders) en vluchtelingen

In deze voorjaarsnota worden middelen beschikbaar gesteld voor de Amsterdamse aanpak ten aanzien van statushouders. Voor vluchtelingen wordt de noodopvang (bed, bad en brood) voortgezet. Voor statushouders worden er onder meer middelen voor armoedebestrijding en voor taalcoaches ingezet. In onderstaande tabel is te zien voor welke onderwerpen middelen beschikbaar worden gesteld. Daarbij is rekening gehouden met de op dit moment verwachte rijksbijdrage waarover in de mei-, september- en decembercirculaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken definitieve duidelijkheid zal volgen. Zo nodig zal het programma hierop worden aangepast. Om die reden zijn de extra middelen voor statushouders en vluchtelingen nog niet verdeeld naar de verschillende programmaonderdelen; op het moment dat duidelijkheid is over de rijksbijdrage worden de middelen in de betreffende programmaonderdelen verwerkt.

TABEL 5.9 **Amsterdamse aanpak (statushouders) en vluchtelingen**

Bedragen x € 1 miljoen

Programmaonderdeel	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Amsterdamse aanpak uitbreiden	I		-1,6				
Taalcoaches	I		-0,5				
Statushouders	I	-1,2	-1,0				
Dekking statushouders ESF-baten	I	1,2	1,0				
Vluchtelingen (armoede)	I	-0,9	-1,0				
Vreemdelingen (bed, bad en brood)	I		-2,0				
Totaal		**-0,9**	**-5,1**				

Amsterdamse aanpak uitbreiden

De Amsterdamse aanpak ten aanzien van statushouders is erop gericht om statushouders die nieuw instromen in Amsterdam innovatief, versneld en duurzaam naar werk of opleiding te begeleiden. Voor 2018 wordt deze aanpak uitgebreid. In hoofdzaak gaat het daarbij om de huisvesting van statushouders in de stad, zowel in de bestaande voorraad als in bijzondere en tijdelijke woonprojecten en de intensieve begeleiding van statushouders naar taalverwerving, werk en opleiding. Daarnaast wordt ingezet op de activering van bewoners van het AZC, het bevorderen van netwerkvorming en flankerend beleid bij de bijzondere woonlocaties, gericht op het faciliteren van maatschappelijk initiatief en vrijwillige inzet.

De verwachting is dat, mede als gevolg van het ingezette beleid, statushouders geleidelijk aan onafhankelijk worden van een uitkering en financiële zelfstandigheid kunnen bereiken. De uitbreiding bestaat eruit dat de Amsterdamse aanpak voor statushouders die in 2016 binnen kwamen, verlengd wordt van 1,5 naar 3 jaar. Voor deze uitbreiding wordt € 1,6 miljoen incidenteel in 2018 beschikbaar gesteld.

Statushouders (dekking uit ESF-middelen)

Met de uitbreiding van de Amsterdamse aanpak wordt de begeleiding voor statushouders die in 2016 zijn binnengekomen verlengd. Om statushouders die voor 2016 zijn binnengekomen ook een intensievere begeleiding te bieden conform de Amsterdamse Aanpak, wordt € 1,2 miljoen in 2017 en € 1,0 miljoen in 2018 ingezet. Dit wordt gedekt uit extra Europees Sociaal Fonds (ESF[13]) middelen die de gemeente ontvangt vanuit de Europese Unie.

Vluchtelingen (armoede)

Om armoede onder statushouders te bestrijden, wordt € 0,9 miljoen in 2017 en € 1,0 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld voor de uitgaven aan Individuele Bijzondere Bijstand voor statushouders.

13 *Het ESF is een instrument van de Europese Unie om werkgelegenheid te ondersteunen, mensen aan beter werk te helpen en te zorgen voor eerlijkere arbeidskansen voor alle EU-burgers.*

Taalcoaches

Een specifiek onderdeel van de intensieve begeleiding van de statushouders is om ze zo snel mogelijk in staat te stellen de Nederlandse taal te leren. Op deze manier is er toegang tot werk en opleiding en, waar nodig, tot zorg. Taalcoaches dragen bij aan dat doel. Daarom wordt er € 0,5 miljoen incidenteel in 2018 beschikbaar gesteld hiervoor.

Vreemdelingen (bed, bad en brood)

Om de noodopvang aan vreemdelingen, die bestaat uit het aanbieden van bed, bad en brood, in 2018 voort te kunnen zetten, wordt er € 2 miljoen beschikbaar gesteld.

Groei van de stad (areaaluitbreiding)

De groei van de stad, door areaaluitbreiding of door intensiever gebruik van de stad, betekent dat de benodigde budgetten mee dienen te groeien. Zoals in het onderdeel autonome ontwikkelingen is opgenomen, wordt het deel van de uitkering uit het gemeentefonds dat bedoeld is voor compensatie van areaaluitbreiding, ingezet hiervoor. Er zijn echter, volgens de areaalsystematiek, meer middelen nodig voor de groei van de stad dan de compensatie uit het gemeentefonds. Deze aanvullende middelen worden uit de algemene middelen bekostigd. In onderstaande tabel is deze aanvullende dekking voor verwachte areaaleffecten in 2018-2020 meerjarig opgenomen:

TABEL 5.10 **Groei van de stad 2017-2021**

Bedragen x € 1 miljoen

Areaal	I/S	2017	2018	2019	2020	2021	struc
Uitdeling areaal jaarschijf 2018	S		-5,3	-5,3	-5,3	-5,3	-5,3
Reservering areaal jaarschijf 2019	S			-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Reservering areaal jaarschijf 2020	S				-5,0	-5,0	-5,0
Totaal			**-5,3**	**-10,3**	**-15,3**	**-15,3**	**-15,3**

Voor 2018 is een areaaleffect geraamd van € 7,5 miljoen. Dat is hoger dan de groeicompensatie van € 2,2 miljoen in het gemeentefonds. Het college stelt daarom voor om uit de begrotingsruimte additioneel € 5,3 miljoen te gebruiken voor compensatie van uitgaven voor de verwachte groei van de stad. Dit betreft een structurele lastenverhoging, omdat de groei in jaarschijf 2018 ook in volgende jaren in stand moet kunnen worden gehouden.

Het areaaleffect voor 2019 en verder wordt in de komende jaren geraamd. De verwachting is echter dat dit in dezelfde orde van grootte zal liggen als voor jaarschijf 2018 en dat de groeicompensatie uit het gemeentefonds in ieder geval t/m 2020 waarschijnlijk ontoereikend zal zijn voor een volledige indexering van de uitgaven. Daarom stelt het college voor om nu ook voor elk van de jaren 2019 en 2020 € 5 miljoen aanvullend te reserveren voor areaaleffecten.
Het college verwacht dat de relatieve groeicompensatie in het gemeentefonds vanaf 2021 toereikend zal zijn om de areaaleffecten voor die jaarschijf op te vangen. Daarom ziet het nu geen aanleiding om ook voor 2021 een aanvullende dekking te reserveren.

Indien de nu voorgestelde reservering van gemeentefonds en aanvullende dekking (bij het ramen van de areaaleffecten van 2019 en verder) te hoog blijkt te zijn, zal het teveel gereserveerde bedrag vrijvallen ten gunste van de begrotingsruimte. Andersom zal het college in de betreffende voorjaarsnota een aanvullende dekking integraal wegen.

Programma 1 - Dienstverlening en Informatie

Behandeling klachten (centraal klachtensysteem)

Klachten van burgers en ondernemers over het contact met de gemeente moeten snel, doeltreffend en in een goed contact wordt afgehandeld. Daarnaast wil de gemeente van klachten leren en haar organisatie verbeteren, zodat onze dienstverlening vaker in één keer goed gaat. Daarom wordt er één gemeentelijk (generiek) stedelijk klachtenmanagementsysteem aangeschaft. De aanschaf van dit systeem is onder de investeringen opgenomen. Daarnaast wordt er € 0,1 miljoen structureel vanaf 2018 beschikbaar gesteld voor beheerlasten voor het systeem.

Nieuw depot stadsarchief

Om de archieven van de gemeente, die verantwoordelijk is voor het bewaren van documenten die van belang zijn voor de kennis en geschiedenis van Amsterdam, volgens de wettelijke eisen te beheren, is er een nieuw depot nodig. De investering in dit nieuwe depot is opgenomen onder investeringen. Naast deze investering is er ook een incidenteel budget nodig voor organisatiekosten rondom dit nieuwe depot. Hiervoor wordt € 1,8 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld.

Programma 2 - Openbare Orde en Veiligheid

Zie het thema 'drukte in de stad, handhaving en veiligheid`.

Programma 3 - Verkeer en Openbare Ruimte

Constructieve veiligheid bruggen

In het nieuwe bouwbesluit heeft het Rijk in 2012 een zwaardere norm opgenomen voor constructieve veiligheid van bruggen. In overleg met de overige grote (G4) gemeenten worden deze normen toegepast op de gemeentelijke bruggen. De bruggen van de gemeente Amsterdam zullen ook allemaal daadwerkelijk moeten worden getoetst aan deze nieuwe norm en de uitwerking ervan. Het programma Constructieve veiligheid bruggen onderzoekt de bruggen op aan de hand van het toetsingskader. Voor de eerste fase van het programma wordt € 5,3 miljoen voor 2018 beschikbaar gesteld. Op basis van de uitkomsten van de eerste fase zal nader bepaald moeten worden wat er voor fase twee nodig is.

Versnelde ontwikkeling assetmanagement

In de komende anderhalf jaar wordt er een nieuwe, stedelijke assetmanagementorganisatie voor Amsterdam opgebouwd. Dit is het gevolg van het collegebesluit over Slagvaardig Werken in de Openbare. De doorontwikkeling van assetmanagement wordt hiermee extra belangrijk en tegelijkertijd kan het werk aan de groeiende stad niet stilvallen. Daarom wordt er € 0,8 miljoen in 2017 en € 1,5 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld voor het versneld doorontwikkelen van assetmanagement.

Herinrichting markt Waterlooplein

Eind 2015 is de planvorming voor de herinrichting van het Waterlooplein van start gegaan. De herinrichting was gekoppeld aan de planvorming voor de begane grond voor het stadhuis, met als doel tot een herontwikkeling te komen van alle publieke ruimtes in en rond het stadhuis. De bestuurscommissie Centrum heeft als doel gesteld de planvorming voor het plein en de markt in 2017 te doorlopen, zodat in 2018 kan worden begonnen met de uitvoering. Het plein en de markt zijn namelijk dringend toe aan vernieuwing.

In 2017 is € 0,2 miljoen nodig voor de inzet van technische experts, tekenaars en juristen om afspraken te maken met de huidige markt over de verhuisstappen en over de inrichting van de nieuwe markt, en dit vervolgens voor te leggen aan de bestuurscommissie. In 2018 wordt het plein heringericht. Er wordt € 0,6 miljoen uitgetrokken om de markt en de boxen op het plein in drie à vier fases te verplaatsen.

Programma 4 - Werk, inkomen en participatie

Continuïteit stichting Pantar

Stichting Pantar Amsterdam is een verbonden partij van de gemeente en voert een deel van de Wet Sociale Werkvoorziening uit. Op basis van de door hen opgestelde begroting 2018 wordt een operationeel tekort verwacht in 2018. Om de continuïteit van Pantar te waarborgen, wordt er € 4,6 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld als extra bijdrage aan Stichting Pantar. Deze bijdrage is echter voorwaardelijk gemaakt aan het bieden van voldoende inzicht aan de gemeente over de kostenstructuur van Pantar en de exacte tekorten.

Structurele middelen armoedebestrijding

In het coalitieakkoord 2014-2018, Amsterdam is van Iedereen, is een vierjarig incidenteel bedrag opgenomen van € 20 miljoen per jaar voor armoedebestrijding. Deze incidentele prioriteit is er vanaf 2019 niet meer. Om het armoedebeleid dat met deze prioriteit wordt uitgevoerd voort te zetten, wordt er structureel € 5 miljoen vanaf 2018 beschikbaar gesteld.

Kinderen in armoede

'Elk kind in Amsterdam verdient de beste kansen', is één van de uitgangspunten van het college. De sportparticipatie van kinderen uit minimahuishoudens ligt achter op de gemiddelde participatie van leeftijdsgenoten (huidige sportparticipatie minimakinderen ligt rond de 30%). Onderzoek toont aan dat de sportdeelname het hoogst is in de stadsdelen Zuid,
Oost en Centrum, het laagst in de stadsdelen met het grootste aandeel minima: Nieuw-West, Zuidoost en Noord. Daarbij is de sportparticipatie onder meisjes van niet-westerse afkomst beduidend lager dan onder jongens. Uit de Amsterdamse Sportmonitor, de Armoedemonitor en de Gezondheidsmonitorkomt bovendien naar voren dat het aandeel overgewicht en obesitas onder minimakinderen significant hoger is dan het Amsterdams en landelijk gemiddelde ligt. Ook laten de onderzoeksgegevens zien dat het percentage minimakinderen dat voldoende beweegt en sport laag is.

Er zijn diverse programma's die bewegen en sporten bevorderen onder de Amsterdamse jeugd, zoals de Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht. Voor het versterken van het succes van de diverse beweeg- en sportprogramma's is het van belang dat kinderen uit minimahuishoudens de mogelijkheid geboden wordt om in georganiseerd verband tot structurele sportdeelname te komen.

De gemeente heeft de ambitie om in drie jaar tijd 60% van de Amsterdamse kinderen die opgroeien in armoede te laten deelnemen aan sport. Er wordt daarom € 1 miljoen in 2018 uitgetrokken voor het uitwerken van een sportarrangement minimakinderen en de uitbreiding van de stadspaspilot uitgebreid voor stadscholen020.

Programma 5 - Onderwijs, Jeugd en Diversiteit

Groei ontwikkelgebieden onderwijs

De gemeente investeert veel in onderwijshuisvesting, mede door groei van de ontwikkelgebieden onderwijs. Om deze investeringen in onderwijshuisvesting goed te kunnen uitvoeren, is er capaciteit nodig voor bijvoorbeeld (haalbaarheids)onderzoeken en opdrachtgeverschap. Hiervoor wordt € 0,5 miljoen in 2018 voor personele capaciteit en proceskosten onderwijshuisvesting beschikbaar gesteld.

Programma 6 - Welzijn, zorg en sport

Geen aanvullende bestuurlijke keuzes.

Programma 7 - Economie en Cultuur

Zie het thema 'drukte in de stad, handhaving en veiligheid`.

Programma 8 - Duurzaamheid en Water

Uitvoering nota Varen

Om uitvoering te geven aan de Nota Varen, is er structureel extra personele inzet nodig, in het bijzonder omdat boten voor passagiersvervoer, korter dan 14 meter, nu niet meer vergunningsplichtig zijn. Daarnaast zijn er structurele extra kosten voor meer controle op de aanwezigheid van een ligplaatsvergunning. Daarnaast dient de vloot van Waternet per 2020 te voldoen aan de Amsterdamse doelstelling om emissievrij te varen op de Amsterdamse binnenwateren. Hiervoor wordt € 0,8 miljoen in 2017, € 0,9 miljoen in 2018, € 1 miljoen in 2019, € 1,1 miljoen in 2020 en € 1,2 miljoen vanaf 2021 beschikbaar gesteld.

Programma 9 - Stedelijke Ontwikkeling en Wonen

Resultaat ISV 2016 en inzet

Over het jaar 2016 was er een positief resultaat van € 3,3 miljoen ten aanzien van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV), een bijdrage die gemeenten kregen vanuit het Rijk voor stedelijke vernieuwing. Deze € 3,3 miljoen wordt ingezet voor de Verbouwing Huiskamer de Boeg in Bos en Lommer (€ 0,3 miljoen) en voor de tijdelijke huisvesting van statushouders (€ 3 miljoen).

Dekking uit het Vereveningsfonds
Om de noodzakelijke beleidsintensiveringen in onder andere het in goede banen leiden van de drukte in de stad en in Sprong over het IJ te kunnen doen, wordt eenmalig incidenteel dekking gehaald uit de niet belegde ruimte in het Vereveningsfonds. In 2017 wordt er € 8,4 miljoen onttrokken en in 2018 € 14,6 miljoen aan het fonds.

Programma 10 - Bestuur en Ondersteuning

Organisatieontwikkeling

In het najaar van 2016 heeft een externe onafhankelijke evaluatie van de organisatieontwikkeling 2014-2016 plaatsgevonden, uitgevoerd door de Nederlandse School voor het Openbaar Bestuur (NSOB) en de Universiteit van Utrecht (UU). In het evaluatierapport wordt geconcludeerd dat veel van de beoogde doelen zijn gerealiseerd, maar vaak nog niet in volle omvang. Het college is voornemens vast te houden aan de ingeslagen koers, zoals verwoord in het Bestuurlijk Kompas, met bijzondere aandacht voor de doelen waarop een extra investering nodig is. Het onderzoeksrapport geeft voldoende handvatten voor verdere doorontwikkeling. Op grond hiervan wordt € 0,5 miljoen in 2017 ingezet voor de organisatieontwikkeling, zodat de ambities uit het evaluatierapport kunnen worden gerealiseerd.

Bestuurlijk stelsel en participatieve democratie

Om uitvoering te geven aan de motie (nr. 1572) van de raadsleden mevrouw Ten Bruggecate en mevrouw Ruigrok, waarin wordt gevraagd om een toolbox voor democratische participatie, is (structureel) budget nodig. Daarom wordt er € 0,35 miljoen in 2017 en € 0,7 miljoen structureel vanaf 2018 en daarbovenop € 0,3 miljoen in 2018 beschikbaar gesteld voor het invulling geven aan het nieuwe bestuurlijke stelsel en de participatieve democratie. Daarvoor zal een aantal participatie experimenten worden uitgevoerd die, indien succesvol, uitgerold kunnen worden en worden ondergebracht in de toolbox.

Voorziene middelen ACAM
Om uitvoering te geven aan de aanbeveling van de enquêtecommissie over de voorziene middelen voor de ACAM, wordt er € 0,2 miljoen structureel vanaf 2018 beschikbaar gesteld.

Algemene dekkingsmiddelen

Rentebuffer (van 2% naar 1% in 2017)

Omdat gaandeweg het jaar het risico op rentestijgingen afneemt, wordt de renterisicobuffer voor 2017 neerwaarts bijgesteld van 2% naar 1%. De verwachting is dat de rente in het resterende deel van het jaar in ieder geval niet meer dan 1%-punt zal stijgen. Dit levert € 8,2 miljoen aan budgettaire ruimte op.

Schuldreductie (vervroegd afschrijven)

In het rekeningresultaat 2016 was er € 56 miljoen beschikbaar voor schuldaflossing. Dit kwam voort uit een meevallend renteresultaat en verkoop van vastgoed en deelnemingen. Dit bedrag wordt ingezet voor het vervroegd afschrijven van activa openbare verlichting en het verrekenen van een subsidie met een lening aan Carré. Door vervroegd af te schrijven op openbare verlichting kan bovendien versneld de bestaande verlichting in de openbare ruimte worden vervangen door LED-verlichting. Deze afschrijving levert een budgettaire ruimte op van € 3,5 miljoen per jaar in 2018, 2019 en 2020 en € 3,6 miljoen vanaf 2021.

Lastenverlichting door lagere rente

Zoals in hoofdstuk 3 bij de toelichting bij de aanpassing van de omslagrente is opgenomen, is de lastenverlichting in verband hiermee € 7,0 miljoen. Onderdeel van deze € 7,0 miljoen is de in de Voorjaarsnota 2016 opgenomen € 3,4 miljoen voor lastenverlichting.

Stelpost ontwikkelingen tussen voorjaarsnota en begroting

Om onverwachte ontwikkelingen met financiële consequenties die zich voordoen tussen voorjaarsnota en begroting op te kunnen vangen, is een incidentele stelpost opgenomen van € 5 miljoen. Het besluit over de invulling van deze stelpost voor het jaar 2018 wordt bij de Begroting 2018 aan het college en de raad voorgelegd.

Overhead

Beheersing subsidies (systemen)

Om de beheersing op het proces rondom het verstrekken van subsidies te verbeteren, is er een meer centrale sturing noodzakelijk op het subsidieproces. Zo wordt er een eenduidiger kader opgesteld dat uitgedragen en de nageleefd wordt. Het subsidiebeheersysteem dient herzien te worden van een beheersysteem naar een sturingssysteem. Hiervoor wordt € 0,5 miljoen incidenteel in 2017 beschikbaar gesteld.

Correctie reserve Verbouwing Stadhuis

In de gemeentelijke begroting is een, niet te realiseren, begrote onttrekking aan de reserve Verbouwing stadhuis opgenomen van € 3,1 miljoen. Om deze te corrigeren wordt € 3,1 miljoen beschikbaar gesteld.

Doelmatigheidsonderzoeken

Om de doelmatigheidsonderzoeken, zoals aanbevolen in het rapport van de raadsenquête naar de financiële functie, uit te kunnen voeren, is er structureel budget nodig. Daarom wordt er € 0,5 miljoen structureel vanaf 2018 beschikbaar gesteld. Tot en met 2017 wordt de bemensing van de onderzoeken incidenteel bekostigd vanuit het programma Financiën Op Orde.

In september 2017 start de volgende ronde doorlichtingen. Daarvoor zijn drie onderwerpen geselecteerd: basisinformatie, toezicht en handhavingsorganisatie openbare ruimte in de stad en personele mobiliteit.
Een nadere toelichting op de keuze van deze onderwerpen en de scope is opgenomen in bijlage 5.

Anti-fraude offensief

Om fraude binnen de gemeente tegen te gaan, dienen, conform de aanbevelingen uit de raadsenquête naar de financiële functie, de werkprocessen en de beheersing erop (administratieve organisatie en interne beheersing, AO/IB) op orde te worden gebracht. Hiervoor wordt € 0,9 miljoen structureel vanaf 2018 beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt er incidenteel € 1,2 miljoen in 2018 en € 0,8 miljoen in 2019 beschikbaar gesteld voor de versnelling van het op orde brengen van de AO/IB. Tot slot wordt er € 0,3 miljoen in 2017 voor het Bureau Integriteit ter beschikking gesteld.

Gastvrij en toch goed beveiligd

Bij diverse panden van de gemeentelijke organisatie wordt gebruikt gemaakt van camera's waarmee de toegang wordt bewaakt. Uit onderzoek in 2016 bij 30 panden is gebleken dat een groot aantal camera's niet goed functioneert en dat apparatuur defect is danwel verouderd. Aangezien geen structureel budget voor vervanging beschikbaar is, wordt vanaf 2018 hiervoor € 0,5 miljoen structureel ter beschikking gesteld. Een betere toegangsbeveiliging van de panden van de gemeente Amsterdam draagt bij aan het voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG).

5.4 Budgettair neutrale wijzigingen

In dit hoofdstuk zijn de bestuurlijke keuzes toegelicht die leiden tot ruimte in de begroting of juist leiden tot hogere uitgaven dan tot dusver begroot. Zoals bij elk P&C-product worden er echter ook wijzigingen in de begroting voorgesteld die gemeentebreed geen budgettair effect hebben. Deze zogenaamde budgettair neutrale mutaties worden niet toegelicht, maar zijn wel onderdeel van het totaal aan begrotingswijzigingen op het niveau van programmaonderdelen die in het volgende hoofdstuk cijfermatig worden gepresenteerd. Dit betreffen dus geen beleidsmatige aanpassingen, maar technische mutaties in de begroting.

Te denken valt bijvoorbeeld aan de uitwerking van eerder genomen besluiten (zoals de uitdeling van loon- en prijsbijstelling 2017 waarover bij de Begroting 2017 is besloten), het herschikken van budgetten om te voldoen aan het BBV (zoals het schuiven tussen programma's om een juiste verdeling te maken van overhead en apparaat dat toegerekend wordt aan programma's) of het herschikken van middelen om te voldoen aan de afgesproken kaders (zoals het invullen van negatieve of positieve stelposten, waarvan is afgesproken dat deze zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen zes maanden moeten zijn ingevuld).
Omdat deze technische neutrale wijzigingen geen effect hebben op het beleid en de beschikbare budgettaire ruimte, worden deze niet toegelicht in deze voorjaarsnota. Voor een aantal mutaties wordt wel een toelichting gegeven, omdat hiervoor geldt dat deze beleidsmatig en bestuurlijk relevant zijn.

Relevante budgetneutrale ontwikkelingen programma 4

Met betrekking tot programma 4 is sprake van enkele budgettair neutrale voorstellen die relevant zijn voor de raad. Zo is de bijdrage Armoedebestrijding Kinderen (Klijnsma middelen), van € 6,7 miljoen euro structureel, toegevoegd aan de armoedemiddelen. Daarnaast wordt, conform de gemeentelijke begrotingsregels, binnen het programma Werk, Inkomen en Participatie een aantal gemeentelijke opgaven opgelost.
Het gaat daarbij onder andere om investeringen in de innovatie van de digitale dienstverlening (Professional portal, een verhoging van het bestaande investeringskrediet ter grootte van € 3 miljoen waarvoor de kredietlasten verwerkt zijn) en om een verhoging van de bijdrage aan Wigo4IT voor beheer, onderhoud en ontwikkeling ter grootte van € 1,75 miljoen. De raad wordt over de ontwikkelingen bij WiGo4it ook nog apart geïnformeerd. Om de genoemde opgaven op een verantwoorde wijze te

verwerken, is voor een deel van de opgaven een nog nader in te vullen stelpost opgenomen. De raad wordt in de loop van dit jaar geïnformeerd over de inhoudelijke invulling van deze stelpost. Voor het onderdeel van de stelpost voor WiGo4it zal nadere invulling bij de Begroting 2018 gegeven worden.

BUIG

Gemeenten ontvangen een gebundelde uitkering (BUIG) om daarmee uitkeringen in het kader van de Participatiewet te financieren. De mutaties met betrekking tot de Wet BUIG hebben dus betrekking op de uitkeringsverstrekking in het kader van de Participatiewet. De hoogte van het landelijk beschikbare macrobudget en de aanpassingen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd in het landelijke verdeelmodel hebben er toe geleid dat het aandeel in het rijksbudget, met name in de G4, niet voldoende is om de uitkeringslasten te dragen. Amsterdam heeft daartoe een jaarlijkse last opgenomen in de meerjarenbegroting. Voor zover het verschil tussen het rijksbudget en de feitelijke bijstandsuitgaven groter is dan in de meerjarenbegroting voorzien, wordt een beroep gedaan op een daartoe gevormde egalisatiereserve Inkomen en Conjunctuur. Zolang de hoogte van deze reserve toereikend is, hebben deze tekorten geen effect op de algemene middelen.

Amsterdam werkt er in G4 verband, in overleg met VNG en het Rijk, aan om te komen tot een verdeelmodel dat meer recht doet aan het beroep dat in de grote steden wordt gedaan op bijstandsuitkeringen, zowel in aantal als in hoogte van de gemiddelde uitkering. Door een recente bijstelling van het verdeelmodel ten gunste van Amsterdam verwachten wij voor het jaar 2017 een lager beroep op de egalisatiereserve. Die wijziging (€ 3,6 miljoen lager beroep op de reserve) is opgenomen in de cijfers in deze voorjaarsnota. Verdere aanpassingen voor 2018 en later jaren worden door de G4 bepleit om te komen tot een betere balans tussen rijksbijdrage en bijstandsuitkeringen.

Reserve Bouwstimulering

De kosten voor de gemeente die samenhangen met het (tijdelijk) huisvesten van statushouders worden steeds duidelijker. De uitwerking van de verschillende tranches met locaties voor deze tijdelijke huisvesting laten grote tekorten zien. Daarom wordt voorgesteld om het volledige onbestemde deel (€ 24,4 miljoen) van de reserve Bouwstimulering aan te wenden voor de tekorten op de huisvesting van statushouders. Op basis van een actualisatie van de bestedingsdoelen uit het actieplan woningbouw is daarnaast de verdeling van middelen over de door de raad bestemde onderdelen aangepast, waarbij meer geld (€ 3,5 miljoen) wordt bestemd voor de huisvesting van statushouders.

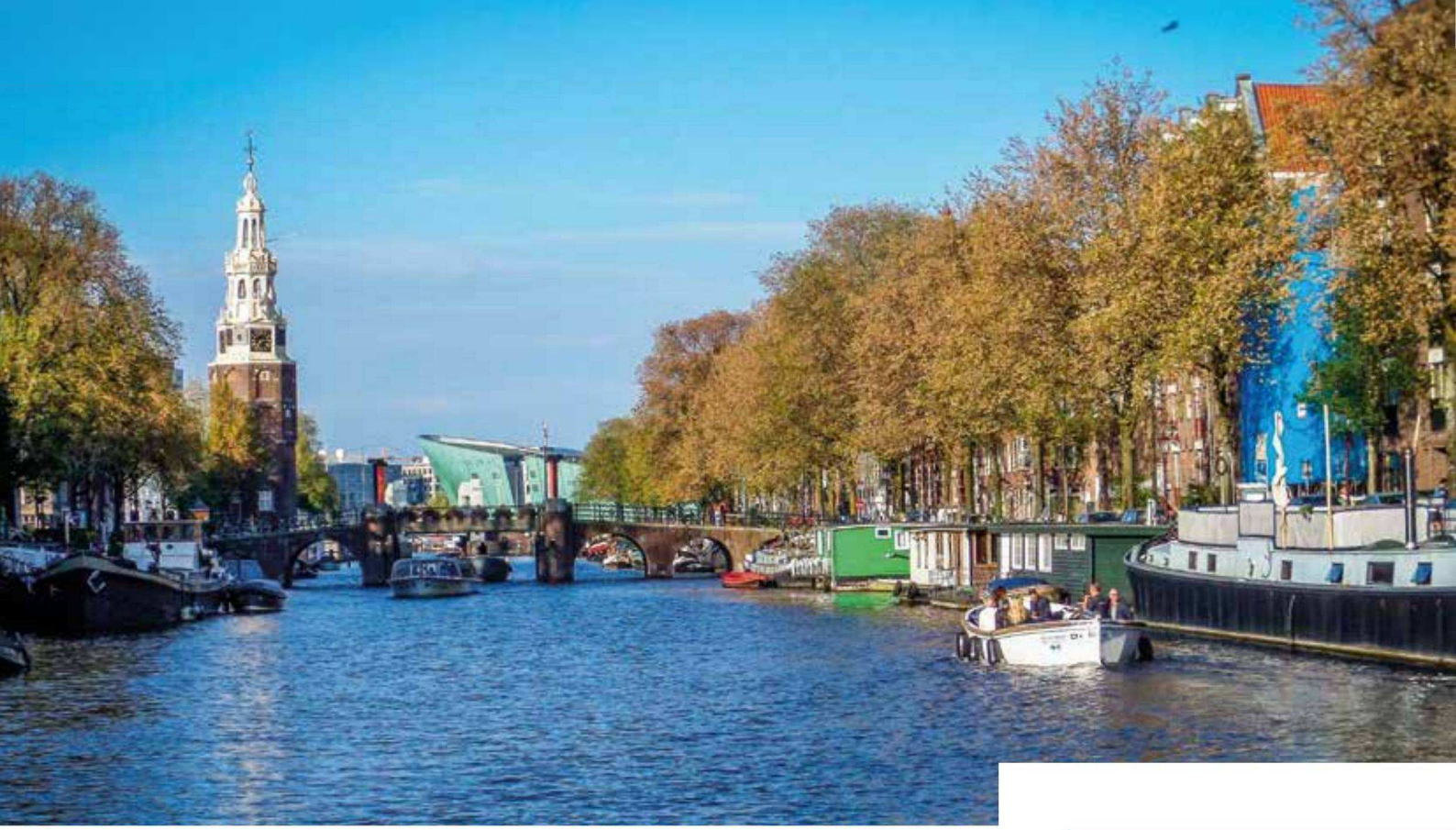

Begrotings-wijzigingen

6

Programmabegroting Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma 1 - Dienstverlening en informatie					
Baten	42.708	42.916	42.902	42.885	42.885
Lasten	76.843	77.192	80.746	78.189	78.173
Saldo van baten en laten	-34.135	-34.276	-37.845	-35.304	-35.288
Onttrekking reserves	433	349	348	348	348
Toevoeging reserves	242	255	271	271	271
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	191	94	76	76	76
Programma 1 Totaal	**-33.944**	**-34.182**	**-37.768**	**-35.228**	**-35.212**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	717	717	717	717	717
Lasten	10.846	11.289	6.337	2.104	9.990
Saldo van baten en laten	-10.129	-10.572	-5.620	-1.387	-9.273
Onttrekking reserves	511	-74	50	47	43
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	511	-74	50	47	43
Programma 1 Totaal	**-9.618**	**-10.645**	**-5.570**	**-1.340**	**-9.230**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	43.425	43.633	43.619	43.602	43.602
Lasten	87.689	88.481	87.084	80.293	88.164
Saldo van baten en lasten	-44.264	-44.848	-43.465	-36.691	-44.561
Onttrekking reserves	944	276	398	394	390
Toevoeging reserves	242	255	271	271	271
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	702	20	127	123	119
Programma 1 - Dienstverlening en informatie	**-43.562**	**-44.828**	**-43.338**	**-36.568**	**-44.442**

Programmabegroting (vervolg) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021

Programma 2 - Openbare orde en veiligheid

Baten	9.844	8.922	8.922	8.922	8.922
Lasten	148.339	140.996	132.046	131.952	131.952
Saldo van baten en laten	-138.495	-132.074	-123.124	-123.030	-123.030
Onttrekking reserves	1.973	1.000	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	1.973	1.000	0	0	0
Programma 2 Totaal	**-136.522**	**-131.074**	**-123.124**	**-123.030**	**-123.030**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	-866	-131	-131	-131	-131
Lasten	12.150	13.190	12.476	9.231	9.220
Saldo van baten en laten	-13.016	-13.321	-12.607	-9.362	-9.351
Onttrekking reserves	5.573	260	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	5.573	260	0	0	0
Programma 2 Totaal	**-7.444**	**-13.061**	**-12.607**	**-9.362**	**-9.351**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	8.978	8.790	8.790	8.790	8.790
Lasten	160.489	154.186	144.522	141.183	141.172
Saldo van baten en lasten	-151.511	-145.395	-135.731	-132.392	-132.381
Onttrekking reserves	7.545	1.260	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	7.545	1.260	0	0	0
Programma 2 - Openbare orde en veiligheid	**-143.966**	**-144.135**	**-135.731**	**-132.392**	**-132.381**

Programmabegroting (vervolg) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021

Programma 3 - Verkeer en openbare ruimte

Baten	341.248	344.250	344.548	344.323	344.323
Lasten	738.624	636.813	562.075	575.670	535.468
Saldo van baten en laten	-397.375	-292.563	-217.527	-231.347	-191.145
Onttrekking reserves	296.327	202.337	133.193	146.710	108.276
Toevoeging reserves	115.371	114.413	113.586	108.780	108.770
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	180.956	87.924	19.607	37.930	-493
Programma 3 Totaal	**-216.419**	**-204.639**	**-197.921**	**-193.417**	**-191.638**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	16.692	15.880	14.288	14.301	14.301
Lasten	221.539	110.313	61.373	24.009	25.164
Saldo van baten en laten	-204.847	-94.434	-47.085	-9.708	-10.863
Onttrekking reserves	77.333	84.806	48.354	13.692	15.285
Toevoeging reserves	19.702	6.012	5.171	5.984	5.673
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	57.631	78.795	43.183	7.708	9.612
Programma 3 Totaal	**-147.216**	**-15.639**	**-3.902**	**-2.000**	**-1.251**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	357.941	360.130	358.836	358.624	358.624
Lasten	960.163	747.126	623.448	599.679	560.632
Saldo van baten en lasten	-602.222	-386.997	-264.612	-241.055	-202.008
Onttrekking reserves	373.660	287.144	181.547	160.402	123.561
Toevoeging reserves	135.073	120.425	118.757	114.764	114.443
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	238.587	166.719	62.789	45.638	9.118
Programma 3 - Verkeer en openbare ruimte	**-363.635**	**-220.278**	**-201.823**	**-195.417**	**-192.889**

Programmabegroting (vervolg) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma 4 - Werk, inkomen en participatie					
Baten	612.791	618.204	633.504	645.504	645.504
Lasten	984.754	967.879	938.844	948.179	948.179
Saldo van baten en laten	-371.962	-349.675	-305.339	-302.674	-302.674
Onttrekking reserves	40.262	21.682	10.600	11.682	11.682
Toevoeging reserves	2.000	0	-482	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	38.262	21.682	11.082	11.682	11.682
Programma 4 Totaal	**-333.700**	**-327.993**	**-294.258**	**-290.993**	**-290.993**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	10.253	23.616	21.765	17.794	23.983
Lasten	13.242	32.442	31.726	27.163	30.222
Saldo van baten en laten	-2.989	-8.826	-9.961	-9.369	-6.239
Onttrekking reserves	-1.085	-3.700	482	-400	200
Toevoeging reserves	0	0	482	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	-1.085	-3.700	0	-400	200
Programma 4 Totaal	**-4.075**	**-12.526**	**-9.961**	**-9.769**	**-6.039**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	623.044	641.820	655.270	663.298	669.487
Lasten	997.996	1.000.321	970.570	975.341	978.401
Saldo van baten en lasten	-374.952	-358.501	-315.300	-312.043	-308.913
Onttrekking reserves	39.177	17.982	11.082	11.282	11.882
Toevoeging reserves	2.000	0	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	37.177	17.982	11.082	11.282	11.882
Programma 4 - Werk, inkomen en participatie	**-337.775**	**-340.519**	**-304.219**	**-300.762**	**-297.032**

Programmabegroting (vervolg) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021

Programma 5 - Onderwijs, jeugd en diversiteit

Baten	66.834	64.028	64.028	64.028	64.028
Lasten	544.186	555.246	544.933	544.295	544.295
Saldo van baten en laten	-477.351	-491.218	-480.904	-480.267	-480.267
Onttrekking reserves	4.930	4.800	3.900	2.612	2.612
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	4.930	4.800	3.900	2.612	2.612
Programma 5 Totaal	**-472.422**	**-486.418**	**-477.004**	**-477.655**	**-477.655**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	-2.695	4.611	2.948	2.148	1.248
Lasten	5.258	-3.616	-8.275	-11.609	-10.982
Saldo van baten en laten	-7.952	8.228	11.222	13.756	12.229
Onttrekking reserves	777	0	0	-2.512	-2.512
Toevoeging reserves	1.000	0	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	-223	0	0	-2.512	-2.512
Programma 5 Totaal	**-8.175**	**8.228**	**11.222**	**11.244**	**9.717**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	64.140	68.639	66.976	66.176	65.276
Lasten	549.443	551.629	536.658	532.686	533.313
Saldo van baten en lasten	-485.304	-482.990	-469.682	-466.510	-468.037
Onttrekking reserves	5.707	4.800	3.900	100	100
Toevoeging reserves	1.000	0	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	4.707	4.800	3.900	100	100
Programma 5 - Onderwijs, jeugd en diversiteit	**-480.597**	**-478.190**	**-465.782**	**-466.410**	**-467.937**

Programmabegroting (vervolg) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma 6 - Welzijn, sport en zorg					
Baten	99.030	99.030	98.906	98.906	98.881
Lasten	633.436	627.532	619.412	618.906	618.881
Saldo van baten en laten	-534.406	-528.503	-520.506	-520.000	-520.000
Onttrekking reserves	13.289	3.299	1.473	1.130	1.130
Toevoeging reserves	12.157	1.145	1.145	1.145	1.145
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	1.132	2.154	327	-15	-15
Programma 6 Totaal	**-533.273**	**-526.349**	**-520.179**	**-520.015**	**-520.015**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	3.185	201	201	201	201
Lasten	18.574	22.976	-7.181	-7.756	-6.329
Saldo van baten en laten	-15.389	-22.776	7.382	7.957	6.530
Onttrekking reserves	979	4.004	738	0	-420
Toevoeging reserves	228	380	353	353	353
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	752	3.624	384	-353	-774
Programma 6 Totaal	**-14.638**	**-19.152**	**7.766**	**7.603**	**5.756**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	102.215	99.231	99.107	99.107	99.082
Lasten	652.010	650.509	612.231	611.150	612.552
Saldo van baten en lasten	-549.795	-551.278	-513.124	-512.043	-513.470
Onttrekking reserves	14.268	7.303	2.210	1.130	710
Toevoeging reserves	12.384	1.526	1.499	1.499	1.499
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	1.884	5.777	711	-369	-789
Programma 6 - Welzijn, sport en zorg	**-547.911**	**-545.501**	**-512.413**	**-512.412**	**-514.258**

Programmabegroting (vervolg) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021

Programma 7 - Economie en cultuur

Baten	15.894	12.434	12.299	12.299	12.299
Lasten	230.139	215.067	200.100	199.967	199.774
Saldo van baten en laten	-214.245	-202.633	-187.801	-187.668	-187.475
Onttrekking reserves	8.410	13.575	1.334	1.265	1.072
Toevoeging reserves	4.571	681	639	639	639
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	3.839	12.895	695	626	433
Programma 7 Totaal	**-210.406**	**-189.738**	**-187.106**	**-187.042**	**-187.042**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	5.770	5.602	5.614	5.628	5.643
Lasten	24.008	10.830	7.988	7.291	6.667
Saldo van baten en laten	-18.237	-5.228	-2.374	-1.664	-1.024
Onttrekking reserves	5.311	199	20	20	-629
Toevoeging reserves	-1.406	0	0	-41	-53
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	6.717	199	20	60	-576
Programma 7 Totaal	**-11.520**	**-5.030**	**-2.354**	**-1.603**	**-1.600**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	21.665	18.036	17.913	17.927	17.942
Lasten	254.147	225.896	208.088	207.258	206.441
Saldo van baten en lasten	-232.482	-207.861	-190.175	-189.331	-188.499
Onttrekking reserves	13.721	13.774	1.354	1.285	443
Toevoeging reserves	3.165	681	639	598	586
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	10.556	13.093	715	686	-143
Programma 7 - Economie en cultuur	**-221.927**	**-194.767**	**-189.460**	**-188.645**	**-188.642**

Programmabegroting (vervolg) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma 8 - Duurzaamheid en water					
Baten	318.932	318.209	320.627	323.218	323.218
Lasten	361.278	360.455	351.850	351.761	351.572
Saldo van baten en laten	-42.346	-42.245	-31.223	-28.544	-28.354
Onttrekking reserves	12.371	12.439	4.673	2.934	2.780
Toevoeging reserves	2.551	2.385	4.137	4.530	4.295
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	9.820	10.054	536	-1.596	-1.515
Programma 8 Totaal	**-32.525**	**-32.191**	**-30.687**	**-30.139**	**-29.869**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	-230	-6.377	-6.577	-6.854	-4.812
Lasten	6.749	-7.114	-11.537	-11.869	-10.244
Saldo van baten en laten	-6.978	737	4.960	5.015	5.432
Onttrekking reserves	3.705	1.340	-1.574	-1.952	-2.307
Toevoeging reserves	-220	-1.983	-3.612	-3.883	-3.676
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	3.925	3.323	2.038	1.931	1.369
Programma 8 Totaal	**-3.054**	**4.060**	**6.998**	**6.946**	**6.800**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	318.702	311.832	314.051	316.364	318.406
Lasten	368.026	353.340	340.313	339.892	341.328
Saldo van baten en lasten	-49.324	-41.508	-26.263	-23.528	-22.922
Onttrekking reserves	16.076	13.779	3.098	983	473
Toevoeging reserves	2.331	402	525	647	619
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	13.745	13.376	2.574	335	-147
Programma 8 - Duurzaamheid en water	**-35.579**	**-28.132**	**-23.689**	**-23.193**	**-23.069**

Programmabegroting (vervolg) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021

Programma 9 - Stedelijke ontwikkeling en wonen

Baten	558.419	534.186	463.981	401.608	400.352
Lasten	552.820	483.842	457.706	396.091	403.769
Saldo van baten en laten	5.599	50.344	6.274	5.517	-3.417
Onttrekking reserves	150.480	105.136	85.685	68.960	68.491
Toevoeging reserves	154.944	188.204	149.048	133.001	123.845
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	-4.464	-83.068	-63.363	-64.041	-55.353
Programma 9 Totaal	**1.135**	**-32.724**	**-57.088**	**-58.523**	**-58.770**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	137.700	1.502	18.528	61.924	8.483
Lasten	240.881	216.060	-17.696	13.659	-56.132
Saldo van baten en laten	-103.181	-214.558	36.224	48.265	64.615
Onttrekking reserves	191.334	212.935	-45.828	-49.641	-51.429
Toevoeging reserves	96.669	6.390	-1.163	-1.803	5.360
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	94.665	206.546	-44.665	-47.838	-56.789
Programma 9 Totaal	**-8.516**	**-8.013**	**-8.441**	**427**	**7.826**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	696.119	535.688	482.509	463.532	408.835
Lasten	793.701	699.902	440.011	409.750	347.637
Saldo van baten en lasten	-97.582	-164.215	42.498	53.783	61.198
Onttrekking reserves	341.813	318.071	39.857	19.319	17.063
Toevoeging reserves	251.613	194.593	147.885	131.198	129.205
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	90.201	123.478	-108.028	-111.879	-112.143
Programma 9 - Stedelijke ontwikkeling en wonen	**-7.381**	**-40.737**	**-65.530**	**-58.096**	**-50.945**

Programmabegroting (vervolg) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma 10 - Bestuur en ondersteuning					
Baten	2.730	2.730	2.730	2.730	2.730
Lasten	59.671	67.416	56.235	56.157	56.157
Saldo van baten en laten	-56.941	-64.686	-53.504	-53.427	-53.427
Onttrekking reserves	593	624	418	418	0
Toevoeging reserves	669	469	469	469	52
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	-77	155	-52	-52	-52
Programma 10 Totaal	**-57.018**	**-64.531**	**-53.556**	**-53.479**	**-53.479**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	480	480	480	480	480
Lasten	-5.116	-5.549	-6.021	-6.817	-6.817
Saldo van baten en laten	5.596	6.029	6.501	7.297	7.297
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	464	0	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	-464	0	0	0	0
Programma 10 Totaal	**5.132**	**6.029**	**6.501**	**7.297**	**7.297**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	3.210	3.210	3.210	3.210	3.210
Lasten	54.555	61.867	50.214	49.341	49.341
Saldo van baten en lasten	-51.345	-58.657	-47.003	-46.130	-46.131
Onttrekking reserves	593	624	418	418	0
Toevoeging reserves	1.133	469	469	469	52
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	-541	155	-52	-52	-52
Programma 10 - Bestuur en ondersteuning	**-51.885**	**-58.502**	**-47.055**	**-46.182**	**-46.183**

Programmabegroting (vervolg) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021

Programma A - Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Baten	2.631.913	2.648.809	2.611.602	2.635.234	2.635.204
Lasten	161.518	163.087	171.009	194.741	195.572
Saldo van baten en laten	2.470.395	2.485.722	2.440.593	2.440.493	2.439.632
Onttrekking reserves	88.149	70.876	9.054	7.709	7.153
Toevoeging reserves	163.293	157.833	116.891	116.891	116.891
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	-75.144	-86.957	-107.837	-109.182	-109.738
Programma A Totaal	**2.395.251**	**2.398.765**	**2.332.756**	**2.331.310**	**2.329.894**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	-20.216	-50.897	-20.381	-17.897	9.718
Lasten	-190.581	28.731	25.067	36.958	61.714
Saldo van baten en laten	170.365	-79.628	-45.447	-54.855	-51.996
Onttrekking reserves	534.651	89.041	12.794	-5.556	-5.000
Toevoeging reserves	469.531	-76.015	-65.696	-65.450	-61.994
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	65.120	165.056	78.490	59.894	56.994
Programma A Totaal	**235.485**	**85.428**	**33.043**	**5.039**	**4.997**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	2.611.697	2.597.912	2.591.222	2.617.336	2.644.922
Lasten	-29.063	191.818	196.076	231.699	257.286
Saldo van baten en lasten	2.640.759	2.406.094	2.395.146	2.385.637	2.387.636
Onttrekking reserves	622.800	159.917	21.848	2.153	2.153
Toevoeging reserves	632.824	81.818	51.195	51.441	54.897
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	-10.024	78.099	-29.347	-49.288	-52.745
Programma A - Overzicht algemene dekkingsmiddelen	**2.630.736**	**2.484.193**	**2.365.799**	**2.336.349**	**2.334.891**

Programmabegroting (vervolg) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021

Overzicht overhead

Baten	3.950	3.950	3.950	3.950	3.950
Lasten	376.967	366.589	357.682	356.446	356.847
Saldo van baten en laten	-373.017	-362.640	-353.732	-352.496	-352.898
Onttrekking reserves	2.965	253	179	127	127
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	2.965	253	179	127	127
Totaal overzicht overhead	**-370.052**	**-362.387**	**-353.553**	**-352.369**	**-352.770**
Mutaties voorjaarsnota					
Baten	1.041	1.041	1.441	1.441	1.441
Lasten	31.210	30.377	26.171	25.550	24.901
Saldo van baten en laten	-30.169	-29.336	-24.730	-24.109	-23.460
Onttrekking reserves	3.456	3.604	1.513	1.403	200
Toevoeging reserves	0	115	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	3.456	3.489	1.513	1.403	200
Totaal overzicht overhead	**-26.713**	**-25.847**	**-23.217**	**-22.706**	**-23.260**
Stand begroting na mutaties voorjaarsnota					
Baten	4.991	4.991	5.391	5.391	5.391
Lasten	408.177	396.966	383.852	381.996	381.748
Saldo van baten en lasten	-403.186	-391.976	-378.462	-376.605	-376.357
Onttrekking reserves	6.420	3.856	1.691	1.530	327
Toevoeging reserves	0	115	0	0	0
Saldo van onttrekkingen en toevoegingen	6.420	3.742	1.691	1.530	327
Overzicht overhead	**-396.766**	**-388.234**	**-376.770**	**-375.075**	**-376.031**

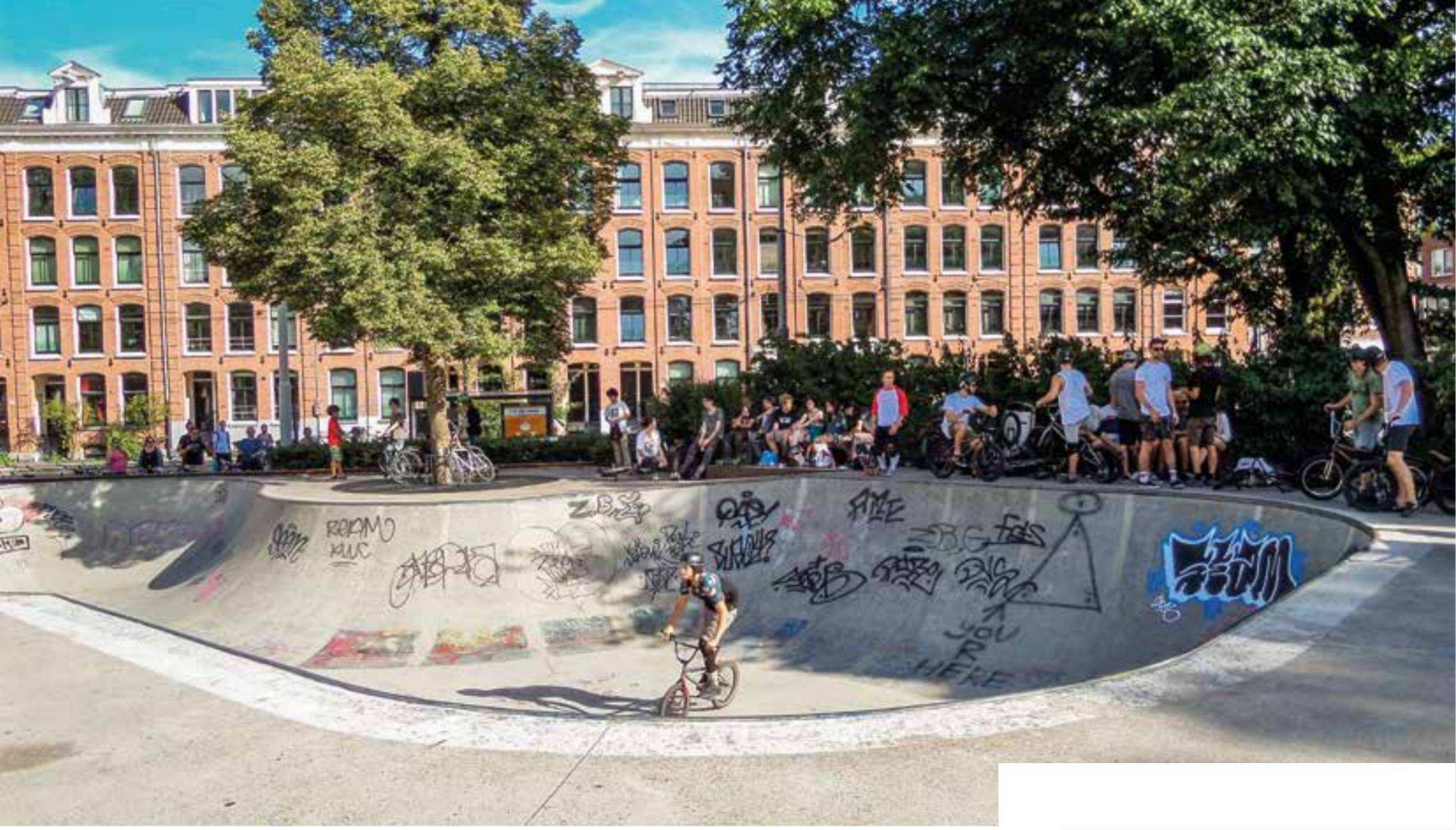

Bijlagen

7

1	Stedelijk mobiliteitsfonds	86
2	Nieuwe investeringen	97
3	Verloopstaat reserves en voorzieningen	103
4	Gewijzigde doelen, activiteiten en indicatoren	160
5	Doelmatigheidsonderzoeken	167

BIJLAGE

1 Stedelijk mobiliteitsfonds

Met het vaststellen van de Voorjaarsnota 2016 is er gekozen voor één stedelijk mobiliteitsfonds (SMF). In die voorjaarsnota is voor het eerst een stadsbreed meerjarenvoorstel voor het SMF gepresenteerd. In de Voorjaarsnota 2017 wordt de volgende stap gezet om de parkeeropbrengsten integraal af te wegen en nog meer recht te doen aan een fonds waarmee de stad in staat wordt gesteld om investeringen te doen in de inrichting en kwaliteit van de openbare ruimte, in een goede doorstroming voor alle verkeersdeelnemers, in veilige straten en pleinen, in parkeergarages zodat plekken op straat kunnen worden opgeheven, in stallingsmogelijkheden voor fietsen en in alternatieven buiten de drukste delen van de (binnen)stad. Maar ook investeringen in de leefbaarheid van buurten, in parken, in schone lucht en in duurzame mobiliteit. Met het bundelen van de fondsen kunnen de investeringen gerichter worden ingezet op de plekken waar die het meest effectief zijn.

Investeringen die ten laste komen van het SMF moeten voldoen aan de hiervoor geldende spelregels zoals opgenomen in de verordening op het SMF. Daarom vallen de reguliere activiteiten instandhouding, beheer, reguliere beleidstaken en kosten voor gebiedsontwikkeling die vooral ten bate komen voor het te ontwikkelen gebied zelf buiten de scope van het SMF. Omdat er meer claims vanuit de verschillende organisatieonderdelen op het SMF zijn gedaan dan kunnen worden gehonoreerd moeten keuzes worden gemaakt. Dit is gedaan middels een prioriteringsmethodiek met een aantal uitgangspunten:

- Er is één stedelijk mobiliteitsfonds, waarvoor aanvragen integraal worden geprioriteerd. In deze prioritering worden de verschillende aanvragen tegen elkaar afgewogen;
- Het resultaat van de prioritering moet zorgvuldig en transparant tot stand komen, conform de aangenomen motie van het raadslid Vroege (D66) over het transparante afwegingsproces voor het stedelijk mobiliteitsfonds (motie 988.16, ingekomen en behandeld op 14 juli 2016).

De gehele lijst met aanvragen en de wijze van prioriteren is opgenomen in het meerjareninvesteringsprogramma SMF (MIP SMF) wat ter kennisname is aangeboden aan de raadscommissie Infrastructuur en Duurzaamheid van 17 mei 2017.

Omvang van het stedelijk mobiliteitsfonds

De omvang van het SMF wordt bepaald door de parkeerinkomsten, de kosten om deze te innen en de afdracht aan algemene middelen. Voor de komende periode worden de parkeeropbrengsten geraamd op € 196 miljoen. Door fluctuaties in de kosten is de netto opbrengst tussen de € 160,9 miljoen en € 163,7 miljoen. Naast de netto opbrengsten is er ook nog een reserve met middelen uit eerdere jaren. Van de netto parkeeropbrengsten worden vervolgens nog de afdrachten aan de algemene middelen en de structurele lasten voor onder andere het beheer en de exploitatie van parkeergarages, fietsenstallingen en dergelijke afgetrokken om uiteindelijk het vrij besteedbare deel te bepalen.

> Zie Tabel 1 Exploitatie stedelijk mobiliteitsfonds

Bij het samenvoegen van de parkeerfondsen en het Centraal Mobiliteitsfonds is aangegeven dat er sprake is van een overgangsfase. Gedurende deze fase is het nog niet mogelijk om het totaal aan parkeeropbrengsten in te zetten volgens de nieuwe spelregels. Afgesproken is dat de meerjarige verplichtingen, zoals handhaving fietsparkeren en onderhoudsactiviteiten, van de stadsdelen moeten worden gerespecteerd. Daarom is een Tijdelijk Parkeerfonds opgericht waar alle gerespecteerde uitgaven zijn opgenomen. Het is de bedoeling dat dit Tijdelijke Parkeerfonds wordt afgebouwd zodra er zicht is op het gehele financiële stelsel, waarvan onder meer een ramingsfunctie onderdeel is.

> Tabel 2 geeft inzicht in de ontwikkeling van de reserve Tijdelijk Parkeerfonds.

Zoals uit de tabel blijkt krimpt het Tijdelijk Parkeerfonds in de loop van de tijd. Dit komt doordat incidentele activiteiten ten einde komen en er geen nieuwe reserveringen worden toegevoegd.

TABEL 1 **Exploitatie stedelijk mobiliteitsfonds**

	2017	2018	2019	2020	2021
Bruto Parkeeropbrengsten	196.000.000	196.000.000	196.000.000	196.000.000	196.000.000
Kosten tbv inning en handhaving	34.800.000	32.000.000	32.100.000	32.200.000	32.300.000
Netto parkeeropbrengsten	161.200.000	164.000.000	163.900.000	163.800.000	163.700.000
Structurele lasten:	56.394.900	58.575.392	59.063.836	62.389.554	62.600.554
Afdrachten algemene dienst stadsdelen	*24.693.005*	*24.693.005*	*24.693.005*	*24.693.005*	*24.693.005*
Afdrachten algemene dienst stedelijk	*17.955.197*	*18.225.025*	*18.359.939*	*18.359.939*	*18.359.939*
Afdrachten in het kader van SWOR	*1.852.000*	*1.314.000*	*1.314.000*	*1.314.000*	*1.314.000*
Reservering taakstellingen binnen scope	*412.901*	*404.824*	*401.311*	*401.311*	*401.311*
Kosten fondsbeheer	*150.000*	*150.000*	*150.000*	*150.000*	*150.000*
Parkeergarages en P+R	*6.782.797*	*7.536.538*	*7.498.581*	*10.685.299*	*10.685.299*
Veren	*872.000*	*872.000*	*872.000*	*872.000*	*872.000*
Milieuzone	*400.000*	*600.000*	*600.000*	*600.000*	*600.000*
Fietsstallingen en Fietsdepot	*3.277.000*	*4.780.000*	*5.175.000*	*5.314.000*	*5.525.000*
Dotatie aan reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds	77.167.971	63.920.951	64.995.333	69.047.941	76.768.267
Dotatie aan reserve Tijdelijk Parkeerfonds	27.637.129	41.503.657	39.840.831	32.362.505	24.331.179
Resultaat	-	-	-	-	-

TABEL 2 **Reserve tijdelijk parkeerfonds**

	2017	2018	2019	2020	2021
Beginstand	12.971.420	-	-	-	-
Dotatie parkeerinkomsten	27.637.129	41.503.657	39.840.831	32.362.505	24.331.179
Onttrekking bestedingen	40.608.549	41.503.657	39.840.831	32.362.505	24.331.179
Eindstand	-	-	-	-	-

Inzet van de middelen stedelijk mobiliteitsfonds

In de Voorjaarsnota 2016 werden de middelen nog via twee sporen geprioriteerd. Het ene spoor betrof het oude Centraal Mobiliteitsfonds (CMF) met de centraal stedelijke opgave en het andere spoor richtte zich op de stadsdeelaanvragen en maakt toen al gebruik van een voorloper van de systematiek van het MIP SMF. De knip is destijds gelegd omdat in het CMF veel niet fysieke aanvragen zaten en deze toen lastig in een afwegingskader waren te plaatsen. Door de doorontwikkeling van het MIP SMF is, zoals hierboven beschreven, er voor 2017 nog maar één spoor over, namelijk dat van het MIPSMF.

> Zie Tabel 3 Reserve Stedelijk mobiliteitsfonds

De beginstand van de reserve wordt bepaald door de omvang van per 1 januari 2017 na het opmaken van de jaarrekening 2016. In de Verordening Stedelijk Mobiliteitsfonds Amsterdam 2016 is opgenomen dat de parkeerinkomsten binnen het fonds blijven, om in latere jaren ingezet te worden voor activiteiten die binnen de verordening passen. Bij het opstellen van de jaarrekening 2016 is ook kritisch gekeken naar de voorzieningen in het parkeerdomein. Hierbij is gebleken dat een aantal voorzieningen kan worden omgezet naar een structurele onttrekking uit de reserve Stedelijk Mobiliteitsfonds. Uit de bovenstaande tabel blijkt dat bijna alle middelen zijn belegd.

TABEL 3 **Reserve stedelijk mobiliteitsfonds**

	2017	2018	2019	2020	2021
Beginstand	182.385.438	137.720.672	59.802.941	22.121.375	1.275.232
Dotatie parkeerinkomsten	77.167.971	63.920.951	64.995.333	69.047.941	76.768.267
Onttrekking bestedingen:	121.832.737	141.838.682	102.676.899	89.894.083	78.004.416
Meerjarenplannen stadsdelen	*38.986.604*	*48.255.085*	*32.253.732*	*18.316.916*	*9.561.916*
Bestedingsvoorstel	*82.846.133*	*93.583.597*	*70.423.167*	*71.577.167*	*68.442.500*
Eindstand	**137.720.672**	**59.802.941**	**22.121.375**	**1.275.232**	**39.083**

Werkwijze meerjareninvesteringsprogramma

De aanvragen van hele stad worden beoordeeld op basis van maatschappelijke resultaten. Deze resultaten zijn in de verordening opgenomen als de bestedingsdoelen in het SMF. Het gaat hierbij om de volgende maatschappelijke resultaten:

- Bereikbaarheid
- Verblijfskwaliteit
- Verkeersveiligheid
- Duurzaamheid

Ook wordt een onderscheid gemaakt tussen fysieke en niet-fysieke aanvragen, omdat deze zich ten opzichte van elkaar lastig laten scoren. Wel worden deze aanvragen na scoring weer integraal bezien om te komen tot het verdelingsvoorstel.

In de ordening van de scores is gebruik gemaakt van een systematiek die vergelijkbaar is bij de medaillespiegel die wordt gehanteerd bij de Olympische Spelen. Scoort een aanvraag een 10 (hoogst mogelijke score) op één van de maatschappelijke resultaten, bijvoorbeeld bereikbaarheid, dan staat deze aanvraag altijd hoger in rangorde dan een aanvraag die op alle resultaten een 9 (zeer hoge score) scoort. En zo staat een aanvraag met twee keer een 6 nooit boven een aanvraag met één keer een 7, enzovoorts. De methode is er op gericht de aanvragen met een uitstekend maatschappelijk resultaat de meeste kans te geven op toewijzing van middelen uit het SMF. Als aanvullend kader bij de scoring zijn de bestuurlijke status van een investering en de fase van uitvoering meegenomen.

De onderstaande lijst met activiteiten laat het logischerwijs doorzetten van de lijn uit de Begroting 2017 bij zowel stad als stadsdelen zien alsmede de doorontwikkeling van de Uitvoeringsagenda Mobiliteit, het Meerjarenplan Fiets 2017 – 2022 en Koers 2025 – Sprong over 't IJ. Er zijn twee thema's voor de besteding van de parkeerinkomsten , namelijk de bestaande stad en de nieuwe stad. De thema's, activiteiten en hun samenhang worden uitgebreid beschreven in het MIP SMF. Hieronder worden enkele grote ontwikkelingen toegelicht.

Bestaande stad

In de bestaande stad worden middelen beschikbaar gesteld voor fiets, voetganger, openbaar vervoer en is aandacht voor kwaliteit van de openbare ruimte, met name in de stadsdeelgebieden. Er wordt geïnvesteerd in fietsparken op Rokin, Rembrandtplein en Munt en in lokale- en centrale fietsenstallingen en de fietsparkeerproblematiek bij de OV-knooppunten. De binnenring krijgt een vervolg, het Piet Kranenbergpad wordt aangelegd en het meerjarenplan Fiets 2017 – 2022 wordt uitgevoerd. Voor de verbetering van de openbare ruimte en duurzaamheid zijn middelen voor luchtkwaliteit beschikbaar en met het beschikbaar komen van de nieuwe jaarschijf 2021 zijn er ook voor 2021 weer groengelden beschikbaar voor investeringen in groenvoorzieningen. Daarnaast leggen projecten als Leidseplein, de Entree en de Rode Loper ook een beslag op het fonds en dragen deze ook bij aan de verbetering van de openbare ruimte. Binnen het fonds worden voor het eerst middelen beschikbaar gesteld voor Rainproof.

De Uitvoeringsagenda Mobiliteit zorgt voor een verbetering van de doorstroming van modaliteiten en er zijn middelen gereserveerd voor de openstelling van de Overdiemerweg. Vanuit verkeersmanagement wordt de bestaande infrastructuur beter benut en is aandacht voor nieuwe ontwikkelingen zoals de zelfrijdende auto en Smart Mobility. Voor het openbaar vervoer worden onder meer middelen uitgenomen om de Investeringsagenda Openbaar Vervoer uit te voeren en zijn er middelen beschikbaar voor de ombouw van de Amstelveenlijn. Ook wordt er gewerkt aan een impactanalyse voor wanneer de Noord/Zuidlijn gaat rijden. De uitbreiding van P+R en het Parkeerplan zijn in het fonds opgenomen. De beheer- en exploitatiekosten voor parkeergarages maken onderdeel uit van de structurele lasten, terwijl de voorbereidingskosten in het fonds zijn voorzien.

Ook maatregelen ten behoeve van verkeersveiligheid worden gedekt vanuit het fonds, zoals het veiliger maken van de infrastructuur en verkeerseducatie. Ook zijn er middelen beschikbaar gesteld voor het verplaatsen van de snorfiets naar de rijbaan. Aan de wens van de stadsdelen om middelen te hebben voor snelle kleine verkeersmaatregelen zoals het plaatsen van drempels is voldaan. Het personenvervoer via taxi of touringcar heeft ook een plek gekregen binnen het fonds. Voor de touringcars wordt gewerkt aan een transferium voor touringcars en rondvaartboten buiten het centrum en een tijdelijke halte bij Sloterdijk. De verbinding met de regio wordt verbeterd met de beschikbaar gestelde middelen voor de aanpak van de Sloterburg.

Nieuwe stad

Amsterdam groeit en de woningbouwproductie trekt aan. Om ook in de toekomst voldoende ruimte te bieden voor woningbouw en de ontwikkeling van Amsterdam verder mogelijk te maken, heeft het college opdracht gegeven tot het opstellen van een ontwikkelstrategie voor de stad: Koers 2025. Hierin staat hoe we de komende jaren een aantrekkelijkere stad willen worden. Daar komt meer bij kijken dan woningbouw alleen. Dit vraagt ook om investeringen in bereikbaarheid, groen, openbare ruimte, ruimte voor ondernemingen en voorzieningen . Hierbij is oog voor gebieden als Oostlob (Zeeburgereiland/ IJburg), Noord, Havenstad, Ringzone West - parkstad, Schinkel/Riekerpolder, Amstel/AMC en Zuidas en natuurlijk Sprong over 't IJ. Voor de nieuwe stad geldt dat veel investeringen zich nog in de onderzoeksfase bevinden en bij de volgende voorjaarsnota concreter zullen worden.

Met bovenstaande ontwikkelingen is de ruimte binnen het fonds volledig belegd. Alle activiteiten uit het stedelijk mobiliteitsfonds en het meerjareninvesteringsprogramma zijn als bijlage opgenomen. De volledige lijst met gehonoreerde en afgevallen investeringen is opgenomen in het MIP SMF.

TABEL 4 **Meerjarenvoorstel 2017-2021 stedelijk mobiliteitsfonds** *Alle bedragen in €*

Projectnaam	2017	2018	2019	2020	2021
Beleidsontwikkeling					
Beleid verkeer en info, beleidstaken	485.195	485.195	485.195	485.195	485.195
Uren I&D, bereikbaarheid	178.544	178.544	178.544	178.544	178.544
Gebiedscordinator , beleidstaken	372.018	372.018	372.018	372.018	372.018
Onderzoeken (Parkeerregulier, eens per 2 jaar)	-	75.000	-	75.000	-
Beleidsuitvoering en kaderstelling Verkeer & Openbare Ruimte	3.485.000	3.485.000	3.485.000	3.485.000	3.485.000
Doorstroming					
Aanleg nieuwe verkeersregelinstallaties	800.000	800.000	500.000	500.000	500.000
Openstelling Overdiemerweg	2.363.000	800.000	-	-	-
T106, Rotonde Amsterdamse Baan (Badhoevedorp)	100.000	500.000	-	-	-
Doorstromingsmaatregelen M. de Ruijtertunnel en -kade	1.830.000	-	-	-	-
Investeringplan Dynamisch VerkeersManagement	75.000	1.731.667	2.181.667	2.481.667	-
Incidentmanagement	179.500	179.500	179.500	179.500	179.500

TABEL 4 Meerjarenvoorstel 2017-2021 stedelijk mobiliteitsfonds (vervolg)

Projectnaam	2017	2018	2019	2020	2021
Praktijkproef Amsterdam	225.000	225.000			
Verkeersmanagement	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Crowdmonitoring systeem Amsterdam CMSA	360.000	100.000	100.000	100.000	-
Spaklerweg deel 1	-	-	-	500.000	-
Spaklerweg deel 3	-	-	-	1.500.000	-
Personeel en materieel mbt Wegslepen	580.000	580.000	580.000	580.000	580.000
Duurzaamheid					
Groengelden	5.000.000	12.670.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000
Programma Luchtkwaliteit	12.110.000	11.690.000	-	-	-
Dotatie groenfonds	200.000	200.000	-	-	-
Leefmilieu / reinigingspolitie	715.000	715.000	715.000	715.000	715.000
Weesperplein vergroening	350.000	-	-	-	-
Fiets					
Bijdrage investeringskosten fietsenstallingen	575.000	500.000	-	-	-
Herinrichting Weesperplein - FIETSENSTALLING	135.000	20.250	-	-	-
Fietspad Spieringhorn (ts Heatrowstraat en Seineweg)	100.000	150.000	-	-	-
Vervolg Binnenring - OV fietscorridor	630.000	2.520.000	1.540.000	330.000	-
Programma Fiets	4.146.450	-	-	-	-
Fietsbrug Elzenhagen Noord (schakel 24)	100.000	100.000	100.000	788.000	788.000
Oost-Westfietsroute CAN (schakel 20)	100.000	100.000	100.000	1.297.000	1.297.000
Fietsparkeren Stationseiland	518.000	1.983.000	5.147.000	2.930.000	140.000
Piet Kranenbergpad	895.000	-	-	-	-
Uitvoering Meerjarenplan Fiets 2017 - 2022 (fietsnetwerk, parkeren, gedrag en organisatie) - vervolg op VOR241 - Programma Fiets (dat t/m 2017 is geraamd)	-	6.000.000	6.000.000	6.400.000	5.600.000
Fietsparkeren Rembrandtplein, Munt en Rokin	-	200.000	300.000	1.500.000	1.500.000
Fietsbrug Zijkanaal I	500.000	-	-	-	-
Schinkelroute fiets tramremise (schakel 48)	-	-	-	600.000	-
Dijksgracht, ten oosten van brug 272 Mariniersbrug; realisatie fietspad	100.000	550.000	400.000	-	-
Leidseplein fietsproject	499.500	430.000	430.000	430.000	-
Weesperzijde fietsstraat	282.000	280.000	2.950.000	3.000.000	-
Jan Vroegopsingel verbeteren fietsverbinding	435.000	710.000	-	-	-
Fietsparkeren handhaving	60.000	-	-	-	-
Subsidieregeling fietsenstalling	6.000	6.000	6.000	-	-
Ambonplein MJPF	48.000	-	-	-	-
Fietsparkeren	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
2217 - Dwarsstraatjes Jordaan 1e, 2e, 3e Leliedwarsstraat, 1e Angeliersdwarsstraat, 1e Tuindwarsst en 1e Egelantiers-dwarsstraat	40.000	-	-	-	-
2223 - Weteringsschans tussen Weteringscircuit en Reguliersgracht	150.000	-	-	-	-
1575 - Kerkstraat tussen Vijzelstraat en nw Spiegelstraat	100.000	-	-	-	-
2189 - Waterlooplein	1.615.000	460.000	-	-	-
1449 - Oosterburgervoorstraat	1.192.189	-	-	-	-
2221 - Voormalige Stadstimmertuinen	1.030.649	-	-	-	-
1710 - Eilandenboulevaard	386.078	2.200.000	1.004.602	-	-
2181 - Oosteinde tussen Stadhouderskade	1.112.104				
2207 - Achtergracht, herinrichting pleintje, onderdeel van 2181	482.000	-	-	-	-

TABEL 4 Meerjarenvoorstel 2017-2021 stedelijk mobiliteitsfonds (vervolg)

Projectnaam	2017	2018	2019	2020	2021
1939 - Nes en stegen	1.655.145	-	-		
2216 - Opheffen parkeerplaatsen westerstr	59.731	450.000	50.000	-	-
1765 - Brug 82 Museumbrug	50.000	550.000	-	-	-
Derkindstraat tussen Jongkindstraat-Postjesweg	70.000	675.000	630.064	-	-
Tooropstraat tussen Bauerstraat en Jongkindstraat	60.000	560.000	526.000	-	-
Osdorperban tussen Baden Powelweg en Ookmeerweg	300.000	-	-	-	-
Vergroten bereikbaarheid Koningin Wilhelminaplein door verbreding van twee duikers	-	200.000	-	200.000	-
Vergroten verblijfskwaliteit Reimerswaalbuurt door herinrichting	-	250.000	250.000	250.000	-
Vergroten bereikbaarheid door herinrichten Aireystrook	-	500.000	500.000	-	-
Vergroten verblijfskwaliteit Lambertus Zijlplein	500.000	-	-	-	-
Verbeteren bereikbaarheid watersporteiland door langzaam-verkeer bruggen	-	250.000	250.000	-	-
Vergroten bereikbaarheid Koningin Wilhelminaplein	100.000	-	-	-	-
Vliegenbos	90.000	300.000	-	-	-
Kometensingel	855.000	-	-	-	-
Sumatraplantsoen (en Sumatrastraat) functiewijziging	50.000	50.000	190.000	-	-
Roomtuintjes	50.000				
Rietlandpark	-	970.000	-	-	-
Don Bosco integrale buurtaanpak	-	200.000	600.000	600.000	-
Diemerzeedijk functiewijziging 3e fase	60.000	135.000	1.250.000	-	-
Tugelaweg functiewijziging	570.000	-	-	-	-
Archimedesweg aansluiting Oostpoort	-	135.000	-	-	-
Linnaeuskade functiewijziging	40.000	600.000	867.000	-	-
Cruquiusgebied herontwikkeling	-	28.000	100.000	-	-
Tilanusstraat functiewijziging	100.000	75.000	625.000	-	-
Fizeaustraat en Drieburgpad aanpassen openbare ruimte	256.000			-	-
Van der Madeweg (deel tussen Spaklerweg en Entrada) – herinrichting van de openbare ruimte	50.000	1.000.000	1.030.000	-	-
Linnaeusstraat/Middenweg	50.000	200.000	200.000	1.650.000	-
Eerste van Swindenstraat functiewijziging	50.000	250.000	950.000	275.000	-
Eerste Oosterparkstraat herinrichting	110.000	190.000	-	-	-
Verbeteren straatmeubilair bij ontmoetingsplekken	50.000	75.000	48.000	-	-
Makassarplein	100.000	-	-	-	-
Sumatraplantsoen MJP	170.000	-	-	-	-
Voetgangers knelpunten	23.000	-	-	-	-
Zouthaven	12.000	-	-	-	-
Kraaipanpleintje	21.000	-	-	-	-
Jeruzalem, groen middengebied	30.000	-	-	-	-
Toegangelijk maken Openbare Ruimte	27.000	-	-	-	-
Speelplek bij zelfbouwkavels Zeeb. Eiland	40.000	-	-	-	-
Subsidie sportvelden en Veemkade	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000
Taluds Polderweggebied, Muiderpoortstation, Roomtuintjes	-	-	-	-	800.000
1e Hugo de Grootstraat tussen Nassaukade & G. Ledenbergstraat (POR Fred. Henderik 1e fase)	652.000	4.000	-	-	-
3e Hugo de Grootstraat tussen v. Oldenbarneveldtstraat en Frederik Hendrikstraat (POR Fred. Henderik 1e fase A & B)	204.000	-	-	-	-
Amaliastraat tussen F. Henderikplts & 1e Kostverlorenkade (POR Fred. Henderik 1e fase)	22.000	162.000	-	-	-
Bellamyplein (Herinrichting)	871.000	187.000	-	-	-
Bellamystraat tussen 2e Kostverlorenkade & Ten Katestraat	41.000	467.000	5.000	-	-
Bilderdijkkade tussen Kinkerstraat & Jacob van Lennepkade	40.000	500.000	-	-	-
Bilderdijkkade tussen Kinkerstraat & Kwakersstraat	13.000	49.000	328.000		-

TABEL 4 Meerjarenvoorstel 2017-2021 stedelijk mobiliteitsfonds (vervolg)

Projectnaam	2017	2018	2019	2020	2021
Bos en Lommerplantsoen (def. inrichting GAK terrein)	-	778.000	4.000	-	-
Bos en Lommerplantsoen (Herinrichting Erasmusgracht noordzijde)	-	431.000	2.000	-	-
Douwes Dekkerstraat tussen J. Hansenstraat en Tolbrugstraat	23.000	261.000	3.000	-	-
Fagelstraat tussen Nassaukade & 1e Kostverlorenkade (POR Fred. Henderik 1e fase)	83.000	606.000	-	-	-
Fannius Scholtenstraat Zuid tussen Bentinckstraat en de Wittenkade	50.000	-	-	-	-
Frederik Hendrikstraat tussen Fred. H. Plantsoen & Hugo de Grootkade	440.000	1.800.000	-	-	-
Gerard Schaepstraat tussen Fagelstraat & F. Hendsrikplts (POR Fred. Henderik 1e fase)	14.000	100.000	-	-	-
Hasebroekstraat tussen Ten Katestraat & J.P. Heijestraat	100.000	629.000	2.000	-	-
Hugo de Grootkade tussen F. Henderikstraat & van Reigersbergenstr. (POR Fred. Henderik 2e fase)		10.000	37.000	-	-
Jan Hanzenstraat tussen Kostverlorenkade & Bellamyplein	420.000	-	-	-	-
Lodewijk Tripstraat tussen J. Catskade & F. Henderikplts (POR Fred. Henderik 1e fase)	40.000	309.000	-	-	-
Nassaukade tussen Jacob Catskade & 2e Hugo de Grootstraat Boulevard (POR Fred. Henderik 2e fase)	-	-	19.000	-	-
Oostzaanstraat tussen Spaarndammerplantsoen en Spaarndammerdijk	-	181.328	938.000	-	-
Rombout Hogerbeetstraat tussen Kostverlorenstr & 2e Hugo de Grootstraat (POR Fred. Henderik 1e fase)	846.000	9.000	-	-	-
Schimmelstraat tussen A. Dekenstraat & 2e Kostverlorenkade	26.000	292.000	3.000	-	-
Tolbrugstraat tussen Korte Blekerstraat & 2e Kostverlorenkade	10.000	120.000	-	-	-
Tweede Kostverlorenkade tussen Kinkerstraat & J. Hansenstraat	10.000	48.000	538.000	-	-
Van Houweningenstraat/3e H. de Grootstraat	-	24.000	90.000	700.000	-
Van Oldenbarneveldtstraat tussen Oldenbarneveldplein en 3e Hugo de Grootstraat (POR Fred. Henderik 1e fase)	802.000	8.000	-	-	-
Van Reigersbergenstraat tussen 2e H.de Grootstr en Hugo de Grootkade (POR Fred. Henderik 2e fase)	-	-	102.000	-	-
Bos en Lommerplantsoen (inrichting P terrein tussen GAK-gebouw en A10)	800.000	800.000	-	-	-
Gulden Winckelplatsoen tussen Bos en Lommerwerg en Leeuwendalersweg	200.000	200.000	1.162.000	-	-
Bilderdijkkade (tussen De Clerqcstraat en kwakersstraat)	13.000	49.000	328.000	-	-
Speelplein Hasebroekstraat&JP Heijestraat	73.000	490.000	-	-	-
Nieuwpoortstraat tussen Bos en Lommerweg en Den Brielstraat	50.000	540.000	-	-	-
V Effenstraat tussen Bellamystraat en Hasebroekstraat	18.000	95.000	-	-	-
Korte Schimmelstraat tussen Schimmelstraat en Jan Hanzenstraat	8.000	96.000	1.000	-	-
Sara Burgerhartstraat	275.000	275.000	-	-	-
Bos en Lommerweg, ventweg tussen Admiraal de Ruyterweg en Willem de Zwijgerlaan	147.000	475.000	-	-	-
Admiraal de Ruyterweg tussen Haarlemmerweg en Willem Leevendstraat	100.000	470.000	-	-	-
Domela Nieuwenhuisplantsoen tussen Zaanstraat en Spaarndammerstraat	100.000	560.000	-	-	-
Herinrichting Jan van Breemenstr omgeving ROC fase 1 en 2	300.000	-	-	-	-
Herinrichting entreegebied Westergasterrein	753.000	-	-	-	-
Aanpassing Buysbrug	-	300.000	-	-	-
Herprofilering Kinkerstraat midden en west	-	200.000	-	-	-
Stenenhoofd (zie 8570902220)	20.000	20.000	-	-	-

TABEL 4 Meerjarenvoorstel 2017-2021 stedelijk mobiliteitsfonds (vervolg)

Projectnaam	2017	2018	2019	2020	2021
Kleine projecten openbare ruimte	100.000	100.000	100.000	100.000	-
Toekomstbestendig groot Westerpark	125.000	-	-	-	-
Uitvoering sport- en speelplekkenactieplan incl proceskosten	295.000	-	-	-	-
Ten Kateplein	22.000	-	-	-	-
v. Beuningenstraat-oost	40.000	-	-	-	-
Amsteldijk kade, voetpad en fietspad en groen waterzijde.					
Verbinding tussen Berlagebrug en m.l.k park	-	-	200.000	200.000	-
Cornelis Krusemanstraat	-	300.000	-	-	-
De Lairessestraat	-	600.000	-	-	-
Passantentellingen Albert Cuypmarkt	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Dotatie aan BIPV	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
Stadionplein	489.380	-	-	-	-
Stadionplein Woonrijp	1.233.189	-	-	-	-
Aanpassingen openbare ruimte uitrol OAIS (motie)	120.000	140.000	-	-	-
Archiefterrein inrichtingsplan OR buiten plangrenzen	30.879	73.341	-	-	-
Aanpassing fietspad H. Seghersstr/G. Flinkstr/J. Steenstr	24.970				
Bloeiende stationsomgeving bij onderdoorgangen metrostations	-	500.000	500.000	-	-
Bereikbaarheidsmaatregelen Waterland	-	-	250.000	-	-
Openbaar Vervoer					
Renovatie Oostlijn / Stationsrenovaties.	-	960.000	-	-	-
Ombouw Amstelveenlijn	-	2.800.000	2.800.000	-	-
ZuidasDok, Aanpassingen aan Strawinskylaan	1.350.000	1.500.000	-	-	-
ZuidasDok, Configuratie metrosporen	-	-	-	171.000	-
ZuidasDok, Robuustheidsmaatregelen Tram ZuidasDok				235.000	-
Tractie fase II	40.500	184.680	305.000	120.000	-
Generieke maatregelen Metro en Tram	169.000	197.500	175.000	60.000	-
Aanpassing (optimalisaties) traminfra	50.000	50.000	50.000	50.000	-
Uitbreiden metrohal station RAI	457.000	800.000	114.000	-	-
IJ-tram (baan, stalling, keerlus e.d.)	762.000	415.000	-	-	-
Ophogen tramhaltes (verbeteren toegankelijkheid)	150.000	150.000	150.000	150.000	
Koninginneweg NvU-6	39.100	100.000	50.000	50.000	
Heemstedestraat NvU-7	133.400	100.000	50.000		
Daalwijkdreef, busbaan	-428.000	-	-	-	-
Versnelling tramlijn 9	25.000	-	-	-	-
Cuyperstrap metrostation CS	-	-	2.720.000	-	-
OV-Knooppunt Lelylaan	69.000	69.000	134.000	529.000	464.000
IAOV - traject 2 - Olympiabuurt	68.000	150.000	225.000	250.000	764.000
IAOV - traject 3, 5 en 6	160.000	120.000	480.000	-	-
IAOV - traject 4 - Ruit Schinkelbuurt	100.000	200.000	300.000	175.000	812.000
IAOV - traject 9 - Oosttangent	170.000	38.000	23.000	-	-
IAOV - traject 10a- Oost. Binnenring	168.000	120.000	104.000	201.000	223.000
Verbeteren Westelijke Tramlijnen 1, 2 en 13	150.000	-	-	-	-
Haltes Noorderpark	188.000	-	-	-	-
IAOV - traject 1 Marnixstr - De Clerqstr	240.000	222.000	387.000	487.000	410.000
IAOV - traject 10b- Vijzelgracht Tramhalte/Weteringcircuit	191.000	-	-	-	-
IAOV - traject 10c- Frederiksplein	69.000	-	-	-	-
OV-bereikbaarheid IJ-burg II: PBI-2 tot 4	85.000	85.000	67.000	-	-
Investeringsagenda OV - Tweede tranche/versnelling/tracés		400.000	800.000	800.000	-
Aanleg 3e spoor Magna Plaza en 30km-zone	850.000	1.212.000	150.000	-	-
Raadhuisstraat-Rozengracht	750.000	1.050.000	1.000.000	500.000	500.000
IAOV - traject 8 - Amstel - Sciencepark; meest uitgebreide					

TABEL 4 Meerjarenvoorstel 2017-2021 stedelijk mobiliteitsfonds (vervolg)

Projectnaam	2017	2018	2019	2020	2021
variant/maatregel	97.000	57.000	-	-	-
OV-bereikbaarheid Zeeburgereiland/Sluisbuurt: PBI-1 tot 3	85.000	85.000	67.000	-	-
Aanleg toegankelijke haltes	628.032	-	-	-	-
IAOV eerste tranche: OV Knoop Amstelveenseweg PBI 2+3	277.000	500.000	-	-	-
Keerlus Amstelstation	100.000	185.000	100.000	-	-
HOV - Westtangent	123.000	457.000	146.000	-	-
OV-Knooppunt Amstel	150.000	1.975.000	100.000	-	-
OV-knoop Sloterdijk	500.000	500.000	300.000	1.020.000	-
Versneld opstarten IJ-tram 2e fase: alleen studiekosten PBI 1+2	150.000	200.000	-	-	-
Impactanalyse NZL	100.000	100.000	100.000	100.000	-
Gemeentelijke programma- en beleidscoördinatie IAOV	70.000	70.000	70.000	-	-
Ring Oud-Zuid fase 5B (Ceintuurbaan)	953.065	-	300.000	-	-
Ring Oud-Zuid 9 Museumkwartier	321.214	-		-	-
Overig					
Vervanging Sloterbrug	-	-	-	-	3.800.000
Programma Zelfrijdende voertuigen	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Beacon Challenge	50.000	-	-	-	-
Parkeren					
P+R uitbreiding	2.573.000	430.000	-	-	-
Parkeerplan	4.288.000	5.023.000	5.489.000	5.564.000	5.585.000
Alternatieve Centrum Check P+R	140.000	15.000	-	-	-
Afbouw Rokingarage	48.000	-	-	-	-
Slim handhaven en beter benutten van parkeercapaciteit	272.000	272.000	-	-	-
Parkeerverwijssysteem Centrum	80.000	470.000	100.000	-	-
Parkeren - algemeen	213.000	213.000	213.000	213.000	213.000
Parkeren - algemeen	41.103	41.103	41.103	41.103	41.103
Betaald parkeren	352.800	352.800	352.800	352.800	352.800
Blauwe Zone handhaving	101.640	101.640	101.640	101.640	101.640
Van Oldenbarneveldtplein (straatgedeelte)	260.000	3.000			
Aanpassen onderdoorgang A10 Leeuwendalersweg als ontsluiting voor parkeergarage BL-plein	-	50.000	250.000	-	-
Ringparkeren / alternatief GAK parkeren	214.000	-	-	-	-
Handhaving fout parkeren wegslepen DST	245.000	245.000	245.000	245.000	245.000
Kosten Mulderhandhaving stadsdeel	450.000	450.000	450.000	450.000	450.000
huur 27 plaatsen in De Piramides	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000
huur 170 Q-park plekken Westersluisgar.	236.500	236.500	236.500	236.500	236.500
Jaarlijkse bijdrage 7 plekken Houtmangarage	2.979	2.979	2.979	2.979	2.979
Ambtelijke inzet parkeerregulering	74.000	76.000	78.000	80.000	80.000
Onderzoeken parkeerregulering	35.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Personenvervoer					
Verbetering Doelgroepenvervoer	665.000	665.000	-	-	-
Touringcar en alternatief personenvervoer	330.000	650.000	600.000	580.000	580.000
Aanpak, voorzieningen en vergunningen taximarkt	1.250.000	1.250.000	1.250.000	1.250.000	1.250.000
Mobility as service aan de Zuidas	1.000.000	1.000.000	-	-	-

TABEL 4 Meerjarenvoorstel 2017-2021 stedelijk mobiliteitsfonds (vervolg)

Projectnaam	2017	2018	2019	2020	2021
Rainproof					
Spaarndammerbuurt (tussen Zaan-, Spaardammerstraat en Spaarndammerdijk)	-	25.000	25.000	-	-
Willemspark gebied	-	20.000	20.000	-	-
Buitenveldert	-	40.000	40.000	-	-
Oosterparkbuurt	-	35.000	35.000	10.000	-
Kamperfoelieweg	-	40.000	40.000	-	-
Gebied rond A5 Westrandweg Noord	-	100.000	-	-	-
Frederik Hendrikstraat (tussen Hugo de Groot- en Van Oldenbarneveldtplein)	-	20.000	10.000	-	-
Bosleeuw Midden	-	30.000	20.000	-	-
Bellamybuurt	-	50.000	25.000	-	-
Johannes Verhulststraat	-	10.000		-	-
Roelof Hartplein e.o.	-	100.000	10.000	-	-
De Lairessestraat - Van Baerlestraat (tot aan Nicolaas Maesstr)	-	175.000		-	-
Stadionplein e.ol.	-	30.000	20.000	-	-
Haarlemmermeerstation (rotonde)	-	75.000	40.000	-	-
Rivierenbuurt	-	180.000	100.000	-	-
Laplacestraat, Johann Keplerstraat, Copernicusstraat, Galileiplantsoen	-	50.000	-	-	-
Nieuwe Zijdsvoorburgwal	-		-	150.000	-
Waterlooplein	-	25.000	-	-	-
Banne (Schepenbuurt)	-	80.000	-	-	-
Uitvoeringsagenda Mobiliteit					
Realisatie 4 intelligente kruispunten (UAM m27)	750.000	-	-	-	-
Rotonde Ganzenhoef	-	260.000	-	-	-
Uitvoeringsagenda mobiliteit	5.100.000	4.000.000	4.000.000	3.900.000	3.250.000
Herinrichting Plantage Middenlaan	-	650.000	1.000.000	-	-
Realisatie Verkeersmaatregelen omgeving Munt (UMA m^2 + m16)	1.942.000	100.000	-	-	-
Transferium voor touringcars en rondvaartboten buiten het Centrum (UAM m23)	400.000	2.773.000	500.000	-	-
Tijdelijke touringcarhalte Sloterdijk	450.000	-	-	-	-
Haarlemmerdijk: realisatie doorgaande route fietsers via Haarlemmerhouttuinen incluis realisatie twee fietsbruggen Westerkanaal en Korte Prinsengracht (UAM m8)	-	-	550.000	4.400.000	2.800.000
Realisatie Singelgrachtgarage (UAM m11)	837.151	-	-	-	-
Parkeergarage Willibrordus voorbereiding	570.000	-	1.900.000	-	-
Realisatie Vijzelgrachtgarage voorbereiding	700.000	-	-	-	-
Bijdrage VOM Amstel	114.542	200.000	-	-	-
2224 - Amstel tussen Munt en Amstelstraat	637.000	3.000.000	644.000	-	-
2180 - Nieuwezijds Voorburgwal	551.312	4.800.000	-	-	-
Van Woustraat	100.000	500.000	700.000	-	-
Verkeersveiligheid					
Veilige infrastructuur	2.550.000	2.550.000	2.550.000	2.550.000	2.550.000
Verkeersveiligheid overgangsregeling bestuurscommissies	525.000	525.000	-	-	-
Brom- en snorfiets	5.100.000	1.250.000	350.000	210.000	150.000
Verkeersveiligheid gedragsbeïnvloeding	1.324.000	1.324.000	1.324.000	1.324.000	1.324.000

TABEL 4 Meerjarenvoorstel 2017-2021 stedelijk mobiliteitsfonds (vervolg)

Projectnaam	2017	2018	2019	2020	2021
1872 - Veilige school en thuisroute	435.584	-	-	-	-
Nietjes Algemeen, verkeersveiligheid	102.556	102.556	102.556	102.556	102.556
Duurzaam veilig inrichten van de Burgemeester van Leeuwenlaan (t.o. Confuciusplein)	23.500	23.500	450.000	0	0
Vergroten verkeersveiligheid Vrijburg (wildemanbuurt)	10.000	100.000	130.000	0	0
Vergroten verkeersveiligheid door aanpassen rotonde Delflandlaan/Schipluidenlaan	0	200.000	200.000	200.000	200.000
Voorber. Verkeersmaatregelen	24.081	24.081	24.081	24.081	24.081
Volendammerweg, duurzaam veilig inrichten tussen Schellingwouderbreek en Markengouw	-	245.000	-	-	-
Buiksloterdijk; aansluiting op Bongerdbrug, aanpak verkeersveiligheid (herinrichten cf 30 km/u) en asfalt verbeteren bij Floraweg.	214.000	-	-	-	-
Wingerdweg, duurzaam veilig inrichting. Opgevoerd bij voor 7.500. Bedrag toe te voegen aan voorgaande MIP (898.000).	SRA -		898.000	-	-
Adelaarsweg, aanpak wegverharding en herinrichting cf. 30 km/u zone. Opgevoerd in SRA voor 15.000.	100.000	-	-	-	-
Rode Kruisstraat, Geactualiseerd 2016, herinrichting na bouw, verbeteren verkeersveiligheid.	-	942.000	-	-	-
Noord, Programma Veilig naar school (2017-2021; subsidie-aanvraag SRA 50%. Over 5 jaar, 35.000 per jaar (totaal 175.000)	17.500	17.500	17.500	17.500	17.500
Verkeerssituatie kruispunt Ruijsstraat - Weesperzijde	-	-	50.000	-	-
Afwaardering naar 30km route De Clercq-Adm. De Ruyter - Jan Evertsenstraat	-	600.000	-	-	-
Verbeteringen verkeersveiligheid	600.000	200.000			
Oplossen blackspots	39.000	-	-	-	-
Verkeersonderwijs	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Verkeershandhaving Stadsdeel	467.000	467.000	467.000	467.000	467.000
Paasheuvel weg van 50 naar 30 km	-	75.000	-	-	-

BIJLAGE

2 Nieuwe investeringen

BIJLAGE TABEL 2.1 **Nieuwe investeringen boven de activeringsgrens**

Organisatieonderdeel	Omschrijving nieuwe investering	Rendabel Onrendabel	Inveaterings-som	Maximale kapitaallasten
Parkeren	Investering meldkamer	R	350.000	62.250
	Invoering betaald parkeren Amsterdamse Bos	R	200.000	35.571
	Vervanging parkeerapparatuur garage De Banne	R	200.000	35.571
Sport en Bos	Sporthal Overamstel	O	3.000.000	180.000
	Turnhal Sloten	O	1.000.000	60.000
	Hockeyveld Zuidoost	O	500.000	55.000
	Kunstgrasvelden Sportpark Ookmeer	O	1.100.000	120.000
	Herontwikkeling Sportpark De Weeren	O	2.600.000	240.000
	Transformatie Sportpark Spieringhorn	O	2.600.000	180.000
	Kunstgrasveld Sportpark De Eendracht	O	600.000	65.000
	Kunstgrasvelden Sportpark IJburg	O	600.000	65.000
	Kunstgrasveld DRC	O	300.000	32.500
	Tennisaccommodatie West	O	600.000	65.000
	Herinrichting Sportpark Sloten	O	900.000	95.000
	Toegankelijk maken gymzalen	O	500.000	30.000
	Duurzaamheidsinvesteringen	O	700.000	95.000
	Totaal 2017		**15.750.000**	**1.320.893**
Bestuur en Organisatie	Aanschaf en implematie van een gemeentelijke Contractmanagementsysteem (CMS)	O	644.000	151.340
	Vervanging Andreas	O	2.193.600	515.496
Facilitair Bureau	Centraal Toegangscontrole systeem	O	275.000	27.958
ICT	Hardware werkstations	O	5.956.277	1.697.539
	Hardware overig	O	1.176.111	276.386
	Software	O	1.736.300	639.537
Dienstverlening	Klachtensysteem	R	336.444	79.064
Stadsarchief	Uitbreiding archiefbewaarplaats Stadsarchief	O	916.120	32.064
	Uitbreiding archiefbewaarplaats Stadsarchief	O	5.253.917	534.148
	Uitbreiding archiefbewaarplaats Stadsarchief	O	7.880.876	472.853
Stadsbank van Lening	Vernieuwing Informatievoorziening Stadsbank van Lening	O	539.000	126.665
Onderwijs, jeugd en zorg	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2018	O	102.600.000	6.156.000
	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2018	O	52.345.000	3.140.700
	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2018	O	2.755.000	371.925
	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2018	O	5.400.000	729.000
	Onderwijshuisvestingsprogramma 2018 brand en inbraak	O	3.200.000	432.000
Sport en Bos	Vervangen toplaag kunstgras:			
	- SPP Middenmeer (TOG)	O	387.000	52.245
	- SPP Multatuli (veld 1)	O	387.000	52.245
	- SPP Multatuli (veld 2)	O	387.000	52.245
	- SPP Olympiaplein (Swift veld 3)	O	387.000	52.245
	- Olympiaplein (Swift veld 2)	O	387.000	52.245
	- SPP Buiksloterbanne (DWV veld 3)	O	387.000	52.245
	- SPP Drieburg (De Meer veld 2)	O	387.000	52.245
	- SPP Drieburg (Jos-W'meer veld 2)	O	387.000	52.245

BIJLAGE TABEL 2.1 Nieuwe investeringen boven de activeringsgrens (vervolg)

Organisatieonderdeel	Omschrijving nieuwe investering	Rendabel Onrendabel	Inveaterings-som	Maximale kapitaallasten
	- SPP ijburg	O	387.000	52.245
	- SPP Kadoelen (Fit veld 3) en inslagveld	O	430.000	58.050
	- SPP Kadoelen (veld 2)	O	387.000	52.245
	-SPP Ookmeer (veld 14)	O	387.000	52.245
	-SPP Oostzanerwerf (OSV veld 3)	O	387.000	52.245
	-SPP Spieringhorn (DWS veld 9)	O	387.000	52.245
	Vervangen inventaris (incl sportvloeren)	O	250.000	58.750
	Vervangen natuurgras spp Ookmeer, Loopveld en Oostzanerwerf	O	350.000	26.250
	Vervangen opstal ssp middenmeer	O	400.000	24.000
	Vervanging Wielerbaan Ulysses	O	200.000	15.000
	Vervangen materialen en tractoren	O	500.000	117.500
GGD	Deze aanvraag omhelst de investering in nieuw dan wel te vervangen meubilair binnen de afdeling.	R	50.000	11.750
	Diverse hardware GGD	R	500.000	117.500
	Diverse verbouwingen RVE GGD	R	1.000.000	75.000
	MGGZ wil gezien de complexiteit en diversiteit aan profielen van de patiënten/cliënten investeren in een electronisch patiëntendossier. MGGZ heeft te maken met vele disciplines zoals de crisisdienst, de wijk-GGD, regie & veiligheid, vreemdelingen, verslavingspatiënten etc. In de nabije toekomst bestaat de reële verwachting dat hier meer groepen bij komen (verwarde personen, eenzame burgers etc.). Om het werk adequaat te kunnen blijven uitvoeren is een modern, gebruiks-vriendelijk en functioneel EPD-pakket een must.	R	100.000	23.500
	Ontwikkelkrediet informatisering Software	R	500.000	117.500
	Op de Geïntegreerde Voorzieningen maakt men in het primaire proces gebruik van specifiek medisch apparatuur. De aanvraag van deze investering omvat de aanschaf dan wel vervanging van deze apparatuur.	R	50.000	11.750
	Vervanging diverse kleine apparatuur Streeklaboratorium	R	40.000	9.400
	Vervanging VITEK XL	R	80.000	18.800
	Voor de afdeling OGGZ binnen MGGZ worden 2 software aanvragen gedaan: Verbetering van het management info systeem 150.000 Rooster en plan systeem 100.000	R	250.000	58.750
Staf Ruimte en Economie	Afvalpunt Toetsenbordweg	R	5.100.000	306.000
	Vervanging en uitbreiding ondergrondse afvalcontainers 2018	R	21.000.000	2.835.000
ParkerenInvestering	Haardstee en Hoptille	R	1.765.000	132.375
V&OR	Vervanging/herprofilering Openbare verlichting 2018	O	8.800.000	894.667
	Grotere scope renovatie Piet Heintunnel	O	23.000.000	1.725.000
	Vervanging /aanpassing VRI's en VKM-installaties 2018	O	6.180.000	628.300
	Verplaatsing IJpleinveer inclusief herpositionering riviercruises	O	8.200.000	451.000
	Uitvoering vernieuwing:			
	- brug 8 Raadhuisstraat over Singel	O	5.750.000	431.250
	- brug 167 Rozengracht over Singelgracht	O	5.900.000	442.500
	- brug 22 Raadhuisstraatover de Herengracht	O	5.050.000	378.750
	- brug 63 Raadhuisstr/Rozengracht over Prinsengracht	O	5.750.000	431.250
	Indexatiekrediet De Entree Stationseiland 2018	O	1.495.000	102.158

BIJLAGE TABEL 2.1 Nieuwe investeringen boven de activeringsgrens (vervolg)

Organisatieonderdeel	Omschrijving nieuwe investering	Rendabel Onrendabel	Inveaterings-som	Maximale kapitaallasten
	Realiseren van een ondergrondse fietsenstalling Waterfront IJzijde stationseiland	O	16.050.000	963.000
Gemeentelijk Vastgoed	Activering begane grond stadhuis	R	7.000.000	711.667
	Nieuwbouw werf Fogostraat 1	R	2.082.729	211.744
	Nieuwbouw werf Fogostraat 1	R	3.412.615	204.757
	Vernieuwing gebouwen Vondeltuin	R	580.000	34.800
Metro en Tram	Bijdrage financiële vraagstukken Vervoersregio	O	4.000.000	220.000
	Indexering NZL	O	2.130.000	117.150
Waternet	Rioolgemalen 2018	R	2.850.000	255.286
	Eerste Aanleg Riolering 2018	R	10.000.000	528.634
	Renovatie riolen 2018	R	19.500.000	1.030.837
	Distributie drinkwater 2018	R	22.150.000	1.329.000
	Productie drinkwater 2018	R	14.245.000	1.388.888
	Bron- en natuurbeheer 2018	R	1.270.000	107.950
	Vervanging vloot binnenwaterbeheer	O	100.000	23.500
	Vervanging vloot binnenwaterbeheer	O	3.100.000	263.500
	Totaal 2018		**409.398.989**	**32.954.324**
ICT	Hardware werkstations	O	5.903.513	1.682.501
	Hardware overig	O	1.429.838	336.012
	Software	O	1.535.337	565.516
Onderwijs, jeugd en zorg	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2019	O	82.935.000	4.976.100
	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2019	O	4.365.000	589.275
	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2019	O	3.890.000	525.150
	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2019	O	73.910.000	4.434.600
	Onderwijshuisvestingsprogramma 2019 brand en inbraak	O	3.200.000	432.000
Staf Ruimte en Economie	Vervanging en uitbreiding ondergrondse afvalcontainers 2019	R	20.400.000	2.754.000
V&OR	Vervanging en herprofilering Openbare verlichting 2019	O	8.800.000	894.667
	Vervanging en aanpassing VRI's en VKM-installaties 2019	O	6.030.000	613.050
Waternet	Distributie drinkwater 2019	R	15.150.000	909.000
	Productie drinkwater 2019	R	11.800.000	1.150.500
	Bron- en natuurbeheer 2019	R	475.000	40.375
	Rioolgemalen 2019	R	2.500.000	223.935
	Eerste Aanleg Riolering 2019	R	10.000.000	528.634
	Renovatie riolen 2019	R	19.500.000	1.030.837
	Totaal 2019		**271.823.688**	**21.686.152**
ICT	Hardware werkstations	O	5.465.700	1.557.725
	Hardware overig	O	1.635.341	384.305
	Software	O	1.767.647	651.083
Onderwijs, jeugd en zorg	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2020	O	93.955.000	5.637.300
	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2020	O	83.695.000	5.021.700
	Onderwijshuisvestingsprogramma 2020 brand en inbraak	O	3.200.000	432.000
	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2020	O	4.405.000	594.675
	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2020	O	4.945.000	667.575
Staf Ruimte en Economie	Vervanging en uitbreiding ondergrondse			

BIJLAGE TABEL 2.1 Nieuwe investeringen boven de activeringsgrens (vervolg)

Organisatieonderdeel	Omschrijving nieuwe investering	Rendabel Onrendabel	Inveaterings-som	Maximale kapitaallasten
	afvalcontainers 2020	R	11.500.000	1.552.500
V&OR	Vervanging en herprofilering Openbare verlichting 2020	O	8.800.000	894.667
	Vervanging en aanpassing VRI's en VKM-installaties 2020	O	5.530.000	562.217
	Vervanging Berlagebrug, uitvoering	O	25.000.000	1.875.000
	Vervanging en aanpassing VRI's en VKM-installaties 2021	O	5.530.000	562.217
Waternet	Bron- en natuurbeheer 2020	R	475.000	40.375
	Distributie drinkwater 2020	R	12.650.000	759.000
	Eerste Aanleg Riolering 2020	R	10.000.000	528.634
	Productie drinkwater 2020	R	20.300.000	1.979.250
	Renovatie riolen 2020	R	19.500.000	1.030.837
	Rioolgemalen 2020	R	2.000.000	179.148
	Totaal 2020		**320.353.688**	**24.910.208**
ICT	Software	O	1.493.076	549.950
	Hardware werkstations	O	5.985.131	1.705.762
	Hardware overig	O	1.390.481	326.763
Onderwijs, jeugd en zorg	Onderwijshuisvestingsprogramma 20121 brand en inbraak	O	3.200.000	432.000
	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2021	O	7.675.000	1.036.125
	Investeringen Onderwijshuisvestingsprogramma 2021	O	145.825.000	8.749.500
Parkeren	Investering vervanging parkeerapparatuur	R	200.000	35.571
V&OR	Vervanging en herprofilering Openbare verlichting 2021	O	8.800.000	894.667
Waternet	Rioolgemalen 2021	R	2.000.000	179.148
	Eerste Aanleg Riolering 2021	R	10.000.000	528.634
	Renovatie riolen 2021	R	19.500.000	1.030.837
	Distributie drinkwater 2021	R	12.650.000	759.000
	Productie drinkwater 2021	R	20.300.000	1.979.250
	Bron- en natuurbeheer 2021	R	475.000	40.375
	Totaal 2021		**239.493.688**	**18.247.583**
Eindtotaal investeringen boven de activeringsgrens			**1.256.820.053**	**99.119.160**

BIJLAGE TABEL 2.2 **Nieuwe investeringen onder de activeringsgrens**

Organisatieonderdeel	Omschrijving nieuwe investering	Rendabel Onrendabel	Inveateringssom
Facilitair Bureau	Verbeteren toegankelijkheid 15 panden	O	800.000
Onderwijs, jeugd en zorg	Investeringen < 100.000 Onderwijshuisvestingsprogramma 2018 PO	O	1.000.000
	Investeringen < 100.000 Onderwijshuisvestingsprogramma 2018 VO	O	2.000.000
Sport en Bos	Amsterdamse Bos, renovatie infrastructuur 2018	O	133.174
	Amsterdamse Bos, renovatie woningen 2018	O	53.095
	Amsterdamse Bos, vervangen beplanting 2018	O	100.000
	Amsterdamse Bos, vervangen beschoeiing 2018	O	220.660
	Amsterdamse Bos, vervangen machines 2018	O	135.096
V&OR	Ophogen Kruispunt Basisweg-Seineweg voorbereiding	O	250.000
	Voorbereiding werkzaamheden:		
	- brug 106 Raadhuisstraat-Westermarkt over Keizersgracht	O	400.000
	- brug 117 Rozengracht over de Lijnbaansgracht	O	400.000
	- brug 167 Rozengracht over de Singelgracht	O	400.000
	- brug 22 Raadhuisstraat over de Herengracht	O	400.000
	- brug 63 Raadhuisstraat-Rozengracht over Prinsengracht	O	400.000
	- brug 8 Raadhuisstraat over de Singel	O	400.000
	Walter Suskind, extra aanvraag	O	2.900.000
	Uitvoering vernieuwing brug 106 Raadhuisstraat - Westermarkt over de Keizersgracht	O	4.600.000
	Uitvoering vernieuwing brug 117 Rozengracht over Lijnbaansgracht	O	2.950.000
	Vervanging Stadsilluminatie 2018	O	480.000
	Totaal 2018		**18.022.025**
Onderwijs, jeugd en zorg	Investeringen < 100.000 Onderwijshuisvestingsprogramma 2019 PO	O	1.000.000
	Investeringen < 100.000 Onderwijshuisvestingsprogramma 2019 VO	O	2.000.000
Sport en Bos	Amsterdamse Bos, vervangen beplanting 2019	O	100.000
	Amsterdamse Bos, vervangen beschoeiing 2019	O	220.660
	Amsterdamse Bos, vervangen machines 2019	O	243.400
	Amsterdamse Bos, vervangen straatmeubilair 2019	O	12.200
	Vervanging Van Marwijk Kooijstrastraat	O	1.800.000
	Walter Suskind, extra aanvraag	O	380.000
	Vervanging Stadsilluminatie 2019	O	350.000
	Totaal 2019		**6.106.260**
Onderwijs, jeugd en zorg	Investeringen < 100.000 Onderwijshuisvestingsprogramma 2020 PO	O	1.000.000
	Investeringen < 100.000 Onderwijshuisvestingsprogramma 2020 VO	O	2.000.000
Sport en Bos	Amsterdamse Bos, vervangen beplanting 2020	O	100.000
	Amsterdamse Bos, vervangen beschoeiing 2020	O	221.000
	Amsterdamse Bos, vervangen machines 2020	O	284.000
V&OR	Ophogen Kruispunt Basisweg-Seineweg uitvoering	O	2.250.000
	Vervanging Brug Kikkerbilsluis	O	1.240.000
	Vervanging Noordzeeweg ts Westpoortweg en Basisweg	O	1.000.000
	Vervanging PrinsHendrikkade ts Bantammerstr en Oudeschans	O	2.800.000
	Vervanging Stadsilluminatie 2020	O	400.000
	Totaal 2020		**11.295.000**

BIJLAGE TABEL 2.2 Nieuwe investeringen onder de activeringsgrens (vervolg)

Organisatieonderdeel	Omschrijving nieuwe investering	Rendabel Onrendabel	Inveaterings-som	Maximale kapitaallasten
Onderwijs, jeugd en zorg	Investeringen < 100.000 Onderwijshuisvestingsprogramma 2021 PO	O		1.000.000
	Investeringen < 100.000 Onderwijshuisvestingsprogramma 2021 VO	O		2.000.000
Sport en Bos	Amsterdamse Bos, vervangen beplanting 2021	O		100.000
	Amsterdamse Bos, vervangen beschoeiing 2021	O		221.000
	Amsterdamse Bos, vervangen machines 2021	O		59.000
V&OR	Vervanging Stadsilluminatie 2021	O		450.000
	Totaal 2021			**3.830.000**
Eindtotaal investeringen onder de activeringsgrens				**39.253.285**

BIJLAGE

3 Verloopstaat reserves en voorzieningen

3.1 Verloopstaat reserves

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel- lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
12001	1995	Nee	*	357.155.213	357.155.213	0	-10.000.000	0	347.155.213	347.155.213	347.155.213	347.155.213
Algemene Reserve Een buffer voor het kunnen opvangen van niet structurele financiële tegenvallers * Afhankelijk van de geinventariseerde risico's												
12002	1990	Nee	196 miljoen	9.217.452	2.217.452	0	-2.217.452	0	0	0	0	0
Meerwaarden afkoopsommen Grondbedrijf Het genereren van een jaarlijkse renteopbrengst die structureel toevalt aan de algemene dienst												
12006	2000	Ja	€ 7,3 miljoen	7.292.756	7.292.756	0	0	0	7.292.756	7.292.756	7.292.756	7.292.756
Reserve financiering Bouwfonds De reserve dekt door de bespaarde rente die met de reserve wordt gegenereerd, de kapitaallasten van de uitbreiding van de gemeentelijke deelneming in de NV Zeedijk en het verlies aan dividend van Bouwfonds												
12008	1987	Ja	NVT	1.968.514	0	300.000	-300.000	0	0	0	0	0
Garantiefonds Gemeentelijke Kredietbank Fonds voor het dekken van door de Gemeentelijke Kredietbank Amsterdam (GKA-DWI) af te boeken delen van leningen												
12010	1997	Nee	€ 69,9 miljoen	44.954.154	42.884.444	0	-1.582.710	0	41.301.734	39.719.024	38.136.314	36.553.604
Reserve fusie waterbeheer Compensatie van de nagelaten tariefsverhoging bij de fusie in 1997 gedurende een periode van 50 jaar. Gedurende deze periode wordt ten laste van deze reserve jaarlijks een bedrag ten gunste van de exploitatie gebracht												

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
12013	2015	Ja	NVT	52.000.000	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve fonds zorg en werk Het noodfonds dient ter dekking van onvoorziene tegenvallers en risico's in de uitvoering tijdens de transitiefase van de 3 decentralisaties.												
12017	1950	Ja	€ 60,0 miljoen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve egalisatie kapitaallasten concern Het tegengaan van renteschommelingen bij doorberekening van rentelasten aan diensten en stadsdelen												
12019	2015	Nee	NVT	108.027.419	52.998.604	3.575.000	-55.373.604	0	1.199.999	0	0	0
Reserve ambities coalitieakkoord Alloceren van middelen ter uitvoering van de in het coalitieakkoord opgenomen ambities.												
12072	2014	Ja	NVT	32.794.698	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve budgetoverheveling restanten incidentele middelen Het naar volgende boekjaren meenemen van restanten van incidenteel toegekende middelen												
12084	2004	Ja	niet gelimi teerd	81.212.706	52.000.300	0	-15.281.546	0	36.718.754	25.637.208	14.355.662	2.474.116
Reserve egalisatie inkomensdeel en conjunctuur Egaliseren van overschotten en tekorten voortvloeiend uit de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand voor het inkomensdeel (bijstandsuitkeringen)												
12096	2007	Ja	€ 78,8 miljoen	78.830.374	78.830.374	0	0	0	78.830.374	78.830.374	78.830.374	78.830.374
Reserve financiering deelneming GVB De reserve dekt, door de bespaarde rente die met de reserve wordt gegenereerd, de kapitaallasten van de deelneming in de NV GVB.												

12097	2008	Ja	€ 5,9 miljoen	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Alle bedragen in €

Reserve financiering lening Beurs van Berlage

De reserve dekt door de bespaarde rente die met de reserve wordt gegenereerd, de rentelasten van de gemeentelijke lening aan de Beurs van Berlage.

12100	2008	Nee	NVT	37.699.256	31.443.842	2.700.000	0	0	34.143.842	36.143.842	38.143.842	40.143.842

Reserve frictiekosten 1 Stad 1 Opgave

In 2013 is voor de dekking van verwachte frictiekosten voor diverse organisatieonderdelen m.b.t. de operatie 1 Stad 1 Opgave een reserve ingesteld. Het betreft hier diverse maatregelen (21) die gepaard kunnen gaan met frictiekosten.

12102	2009	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve incidentele ruimte jaar T uit rekeningresultaat T-2

Reservering van het (positieve) rekeningresultaat over enig jaar is na besluitvorming door de gemeenteraad incidenteel inzetbaar ten behoeve van de exploitatie (begroting) van het 2e jaar daaropvolgende boekjaar waarin dit resultaat is behaald

12115	2017	Nee	NVT	0	108.100.000	0	-89.600.000	0	18.500.000	0	0	0

Meerjarige Intertemporele Compensatie

Het doel is, is het verevenen van de begrotingsruimte zodat de begroting meerjarig per jaar sluitend wordt gehouden, terwijl de begroting ook reeël en structureel in evenwicht is.

12158	2011	Ja	€ 11,3 miljoen	11.344.506	11.344.506	0	0	0	11.344.506	11.344.506	11.344.506	11.344.506

Reserve financiering lening NEMO

Deze reserve dekt, door de bespaarde rente die met de reserve wordt gegenereerd, de rentelasten van de gemeentelijke lening aan NEMO.

12164	2013	Nee	NVT	14.000.000	14.000.000	0	0	0	14.000.000	14.000.000	14.000.000	14.000.000

Reserve verzelfstandiging AEB

Het opvangen van de effecten van het niet volledig terugbetalen van de achtergestelde lening ad € 138 miljoen door AEB met een looptijd van 12 jaar

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
12165	2013	Ja	*	304.824.235	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve financiering deelneming Havenbedrijf Amsterdam

Bij de verzelfstandiging is bepaald dat deelneming NV Haven gewaardeerd zal worden voor de verkrijgingsprijs en dat de verkrijgingsprijs de te vormen agioreserve bij NV Haven omvat. Deze reserve heeft tot doel tot uitdrukking te brengen welk deel van de verkrijgingsprijs wordt gefinancierd uit de inzet van eigen middelen.

* Maximaal gelijk aan de omvang van de financiële participatie in de deelneming waarbij het nominale aandelenkapitaal (€ 45.000) buiten beschouwing blijft. In 2013 is 304,8 miljoen gedoteerd aan de reserve

12168	2014	Nee	NVT	7.042.523	7.042.523	0	-3.099.707	0	3.942.816	3.287.399	2.573.963	2.573.963

Reserve verbouwing stadhuis

dekking van het kasritme verschil/ongedekte kosten in 2014-2017 van de verbouwing van het stadhuis

12201	2015	Ja	NVT	67.941.992	31.044.605	15.600.000	0	0	46.644.605	47.644.605	50.644.605	53.644.605

Reserve bijdrage Schuldaflossing

De verbetering van het renteresultaat komt conform het bestaande beleid ten gunstevan de schuldreductie.

12560	2014	Ja	NVT	51.950.000	51.695.000	0	0	-260.000	51.435.000	51.170.000	50.900.000	50.630.000

Amsterdams Investeringsfonds financieel

Het fonds is opgezet om ontwikkelingen gericht op structuurversterking op gang te brengen in de stad, die een grote waarde hebben voor Amsterdam. Het gaat daarbij om ontwikkelingen die zonder het investeringsfonds niet van de grond komen. Investeringen uit AIF dienen de stedelijke infrastructuur voor de toekomst te versterken en zich maatschappelijk en/of economisch terug te verdienen, zodat de middelen in de toekomst opnieuw besteedbaar zijn.

12561	2014	Ja	NVT	18.954.249	12.569.249	0	-500.000	0	12.069.249	12.069.249	12.069.249	12.069.249

Amsterdams Investeringsfonds maatschappelijk

Het fonds is opgezet om ontwikkelingen gericht op structuurversterking op gang te brengen in de

stad, die een grote waarde hebben voor Amsterdam. Het gaat daarbij om ontwikkelingen die zonder het investeringsfonds niet van de grond komen. Investeringen uit AIF dienen de stedelijke infrastructuur voor de toekomst te versterken en zich maatschappelijk en/of economisch terug te verdienen, zodat de middelen in de toekomst opnieuw besteedbaar zijn.

13003	2001	Ja	NVT	16.733.610	9.188.331	0	-1.259.938	0	7.928.393	7.928.393	7.928.393	7.928.393

Reserve project 1012

Deze reserve is bestemd voor planschadekosten in het kader van Project 1012 en voor de proceskosten van het programma.

14063	2011	Nee	NVT	485.236	485.236	0	0	0	485.236	485.236	485.236	485.236

Decentralisatiegelden OOV

Deze reserve is gevormd uit Decentralisatie-uitkeringen Veiligheid en Leefbaarheid en Marokkaans Nederlands Probleemjongeren; Polarisatie en Radicalisering. De middelen worden ingezet voor de gefaseerde afbouw van de inzet van SAOA en voor de ombouw van de recidivebeperkende trajecten tot één programma - IFA- voor de zwaardere doelgroepen (Top600)

14070	2012	Nee	NVT	1.937.723	1.937.723	0	0	0	1.937.723	1.937.723	1.937.723	1.937.723

Regie-unit OBT

Deze reserve is bedoeld voor de implementatie van Organisatie Bestuurlijk Toezicht (OBT)

17202	2006	Nee	NVT	46.377	46.377	0	0	0	46.377	46.377	46.377	46.377

Reserve WW (Raadsgriffie)

Deze reserve wordt aangehouden om de WW kosten ten gevolge van boventalligheid te dekken.

17203	2007	Nee	207564	103.782	155.673	51.891	-206.798	0	766	52.657	104.548	156.439

Vierjarige reserve Raadsgriffie

ter dekking van kosten voortvloeiend uit de raadsverkiezingen 2018.

17204	2007	Nee	1500000	640.294	1.104.294	0	0	0	1.104.294	1.104.294	1.104.294	1.104.294

Raadsonderzoeken

Dekking van de kosten als de raad besluit tot een onderzoek

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
18001	1992	Ja	10% van de omzet	885.374	786.374	0	-83.000	0	703.374	703.374	703.374	703.374
Reserve bedrijfsvoering ACAM Het opvangen van schommelingen in het bedrijfsresultaat van ACAM												
21043	2007	Nee	NVT	2.117.048	48	0	0	0	48	48	48	48
Reserve AFS Deze reserve is bedoeld om het meerjarenprogramma AFS te dekken. Financiering vindt plaats in 4 tranches, waarvan de laatste in 2014. In de huidige planning loopt het programma tot en met 2015												
21073	2013	Ja	NVT	817.356	535.779	0	-230.071	0	305.708	127.143	83	83
Egalisatiereserve AFS Deze egalisatiereserve is bedoeld om schommelingen in de interne AFS-tarieven tijdens de AFS-uitrol zoveel mogelijk tegen te gaan. Deze egalisatiereserve is een geïntegreerd onderdeel van het bekostigingsmodel dat door de Raad is goedgekeurd op 11 juli 2012.												
23001	2015	Nee	NVT	3.440.924	1.800.001	0	-200.000	0	1.600.001	1.200.001	1.200.001	1.200.001
Reserve WW De reserve dient ter dekking van toekomstige WW verplichtingen.												
23080	2015	Nee	30.200.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve IKB In 2015 stemde de raad bij de Najaarsnota in met het reserveren van de in de Voorjaarsnota 2015 opgenomen incidentele last van € 30,2 miljoen om het individueel keuzebudget (IKB) uit de CAO op 1 januari 2016 in te voeren. De invoering vertraagt. Het IKB betekent dat gemeenten overgaan op een systeem waarbij werknemers zelf bepalen op welke momenten in het jaar ze hun opgebouwde vakantiegeld en andere vergoedingen krijgen uitgekeerd. Conform de systematiek IKB is er dan sprake van een éénmalige extra last van zeven maanden vakantiegeld vanuit het jaar voorafgaand aan de invoering van het IKB. Deze middelen worden alvast gereserveerd.												

25017	2010	Nee	34100000	2.844.836	1.000.000	0	0	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000

Transitieplan
De uitrol van een gestandaardiseerde stadsbrede digitale werkplek, de migratie van alle applicaties, het centraliseren van het desbetreffende personeel en budget, en het ontmantelen van de achtergebleven computers (servers) in de huidige decentrale datacenters van diensten en stadsdelen.

25019	2010	Nee	25550000	209.472	0	0	0	0	0	0	0	0

Uitvoeringsplan
Het stabiliseren van de ICT qua techniek, financiën en organisatie binnen de scope van dienst ICT in de periode tot april 2013.

26003	2012	Ja	NVT	2.875.026	2.875.026	0	0	0	2.875.026	2.875.026	2.875.026	2.875.026

Reserve bedrijfsvoering DAO ABC
Algemene bedrijfsreserve van ABC bedoeld om risico's voortvloeiend uit de facilitaire werkwijze te dekken.

28004	2012	Ja	NVT	311.302	311.302	0	0	0	311.302	311.302	311.302	311.302

Reserve bedrijfsvoering DAO AGA
Algemene bedrijfsreserve van AGA bedoeld om risico's voortvloeiend uit de facilitaire werkwijze te dekken.

39002	1997	Ja	2.500.000	2.317.404	2.413.059	0	0	0	2.413.059	2.413.059	2.413.059	2.413.059

Reserve commerciële bedrijfsvoering DBGA
Het dekken van initële kosten en het opvangen van eventuele exploitatieverliezen op het gebied van waarderen, heffen, innen en invorderen in de toekomst.

39076	2015	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve egalisatie Tarieven Afval
Egaliseren afvaltarief

39077	2015	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve investeringen/innovaties afvalketen
Innovatie afvalketen

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
43001	2006	Ja	NVT	4.873.463	4.873.463	0	0	0	4.873.463	4.873.463	4.873.463	4.873.463
Reserve goudprijsrisico Stadsbank van Lening Het afdekken van het goudprijsrisico in de bedrijfsvoering.												
43002	2006	Ja	NVT	2.071.621	1.501.621	0	0	0	1.501.621	1.374.956	1.252.064	1.132.945
Reserve bedrijfsvoering Stadsbank van Lening Reserve is bedoeld om bepaalde projecten van Stadsbank van Lening te kunnen bekostigen. Daarnaast is ook bedoeld om tarief zo laag mogelijk te houden												
44003	2009	Nee	NVT	5.176.561	5.159.561	0	-17.000	0	5.142.561	5.125.561	5.108.561	5.091.561
Amsterdams Restauratiefonds In 2009 is de Gemeente Amsterdam een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de Stichting Nationaal Restauratiefonds (NRF). De gemeente heeft € 3,4 miljoen beschikbaar gesteld voor storting in het Amsterdams Restauratiefonds. Dit fonds heeft een revolverend karakter. Dit houdt in dat uitgeleende bedragen inclusief rente op termijn terugvloeien in het fonds en opnieuw ter beschikking kunnen worden gesteld. Dit zelfde geldt voor rekening-courant rente over het niet uitgeleende gedeelte.												
44035	2014	Nee	NVT	515.015	179.015	0	-179.015	0	0	0	0	0
Reserve Kunstvorming Metrostation Rokin Het beheren en conserveren van de Amsterdamse archeologiecollectie												
53043	2012	Nee	21189	45.289	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve preventieve onderwijs uitgaven Met ingang van medio 2012 zijn preventieve onderwijsuitgaven, die voorheen gedekt werden uit het participatiebudget, niet langer declarabel uit dit budget. In 2012 is een reserve gevormd om deze uitgaven de komende jaren te kunnen blijven financieren. Inmiddels is door aangekondigde wetswijziging de mogelijkheid ontstaan om de preventieve onderwijsactiviteiten als voorheen ten lasten te brengen van het W-deel. In 2013 worden er derhalve naast de activiteiten die gefinancierd worden uit de												

reserve preventieve onderwijsuitgaven ook preventieve onderwijsactiviteiten gefinancierd uit het participatiebudget, o.a. Amsterdamse Bos (0,4 miljoen) en Streetcornerwork (0,5 miljoen).

53057	2015	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve Re-integratie

Voor de duur van maximaal 1 jaar, in afwachting van bestuurlijke besluitvorming bij voorjaarsnota 2016 over inzet re-integratiemiddelen, reserveren van niet bestede re-integratiemiddelen uit 2015.

53061	2016	Nee	NVT	5.069.459	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve Investeringen Koersbesluit

De middelen worden gebruikt voor de investeringen die naar verwachting nodig zijn als gevolg van het Koersbesluit.

53063	2016	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve Bureau Leerplicht Plus

Bureau Leerplicht voert zogenaamde Plusactiviteiten uit, waarbij de gemeente fors inzet op het tegengaan van vroegtijdig schoolverlaten tegen en het vergroten van kansen op de arbeidsmarkt.

54045	2013	Nee	23,7 mln	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve Taal en Werk

Voor diverse intensiveringsmaatregelen met Werk & Taal als doelstelling is tijdens de behandeling van de rekening 2012 en kadernota 2014 besloten de Reserve Taal & Werk te vormen. Het van de beschikbare middelen voor 2013 en 2014 bedraagt € 23,7 miljoen.

54046	2013	Nee	11250	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve Uitvoeringskosten Educatie Werkt

De reserve uitvoeringskosten inburgering is omgezet in de reserve uitvoeringskosten Educatie Werkt! omdat het beleidsplan Educatie Werkt! de opvolger is het BpBE. In het BpBE stond de afbouw in de inburgering centraal. Bij EW! staat naast de afbouw van inburgering de opbouw van een gemeentelijke volwasseneneducatiebeleid centraal.

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
54056	2014	Ja	1,4 mln	1.351.345	1.201.345	0	0	0	1.201.345	1.201.345	1.201.345	1.201.345

Reserve Sociale Firma's
De gemeente Amsterdam (uitvoering van de motie 330' (2013) van de raadsleden Hoek en Ulichki inzake de Kadernota 2014) ondersteunt sociale firma's ofwel ondernemingen die zich richten op zowel bedrijfseconomische continuïteit als op het creëren van plekken voor arbeidsmatige dagbesteding en werk onder begeleiding.

De ondersteuning van sociale firma's vindt plaats langs de volgende actielijnen (werkplan sociale firma's):
1. het bieden van financiële ondersteuning bij investeringen in Sociale firma`s
2. het bevorderen van de inkoop van producten en diensten door de gemeente bij sociale firma`s;
3. het bevorderen van de invulling van Social Return door leveranciers van de gemeente door het inschakelen van sociale firma`s;
4. het bieden van non-financial support (bv. begeleiding en advies) voor sociale firma`s

In het kader van actielijn 1 zal separate besluitvorming plaats-vinden over een te vormen investeringsfonds. Er wordt hierbij gezocht naar een vorm waarbij de leningen vanuit het in-vesteringsfonds worden terugbetaald. Hierdoor kan een revolverend fonds ontstaan zodat voor een langere periode sociale firma's kunnen worden bediend. Het vormen van een systeemreserve sluit hierop aan. De terugbetalingsverplichting wordt breed gedragen in de sector van sociale firma's. Sociale firma's krijgen van banken immers vaak geen krediet voor een investering maar hebben wel de ambitie om als ondernemer onafhankelijk te blijven van donaties en subsidies.

54062	2016	Nee	NVT	5.400.000	2.700.000	0	-2.700.000	0	0	0	0	0

Bestemmingsreserve Educatie en Inburgering
De middelen worden gebruikt voor de kosten van reguliere taaltrajecten, maatschappelijke begeleiding en flankerende taalsubsidies

55013	2013	Nee	NVT	503.948	0	0	0	0	0	0	0	0

Samen Doen
kosten uitrol programma over de hele stad

55017	2014	Nee	NVT	1.829.685	1.829.685	0	-900.000	0	929.685	929.685	929.685	929.685

Reserve Onderwijshuisvesting PO

Dekking voor de rentecomponent voor de investeringen die betrekking hebben op de scholen "de Kleine Reus" (stadsdeel Centrum) en "de Notenkraker" (stadsdeel Zuid)

55019	2013	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve centralisatie onderwijs

Het verbeteren van de kwaliteit van het primair onderwijs

55023	2014	Nee	NVT	13.904.016	9.174.331	0	-3.800.000	0	5.374.331	1.574.331	1.574.331	1.574.331

Reserve onderwijs huisvesting PO (algemeen)

Het dekken van de kosten van toekomstige afboekingen van activa die in de periode 2015 - 2020 gesloopt gaan worden.

55024	2014	Nee	NVT	3.304.495	3.204.495	0	-100.000	0	3.104.495	3.004.495	2.904.495	2.804.495

Reserve VVE (voorm. Stadsdelen)

Het doen van aanpassingen voor scholen (stadsdeel West) en realisatie VVE-lokalen (stadsdeel Nieuwwest)

55025	2008	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Kwaliteit Voortgezet Onderwijs

Impuls voor kwaliteit in het Voortgezet Onderwijs. De reserve Kwaliteit Voortgezet Onderwijs zal in 2014 volledig worden ingezet ter dekking van de uitvoering van de kwaliteitstrajecten in het VO en VSO.

55044	2006	Ja	*	16.911.557	13.911.557	0	-3.000.000	0	10.911.557	10.911.557	10.911.557	
10.911.557												

Reserve egalisatie WMO

Opvangen fluctuaties WMO openeinde regelingen

* 10% van het budget voor de WMO openeinde regelingen in het betreffende boekjaar

55068	2012	Nee	NVT	2.935.907	1.055.000	0	-1.055.000	0	0	0	0	0

Reserve voorzieningen begeleid wonen

Realiseren opvangvoorzieningen

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
55083	2010	Nee	€ 0,9 mln	835.146	462.146	0	0	0	462.146	462.146	462.146	462.146
Tegengaan Radicalisering en Polarisatie De middelen worden ingezet voor het tegengaan van radicalisering en polarisatie op basis van concrete aanleidingen.												
55085	2015	Nee	NVT	678.000	678.000	0	0	0	678.000	678.000	678.000	678.000
Reserve Binnenklimaat Verbeteren binnenklimaat schoolgebouwen												
55086	2015	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve RMC Kwalificatieplicht Inzet RMC Kwalificatieplicht 2015												
55115	2017	Nee	NVT	0	1.000.000	0	0	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Egalisatiereserve Jeugd Het doel van de reserve is het opvangen van fluctuaties in de door de gemeente verplichte levering van jeugdzorg met een open einde karakter.												
55675	2013	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Pilot Dagbesteding Reservering middelen voor pilot dagbesteding												
56007	2013	Nee	NVT	959.700	959.700	0	0	0	959.700	959.700	959.700	959.700
Reserve Sportplan 2013-2016 Inzet van niet bestede ontvangen rijksgelden buurtsportcoaches ter dekking van komende jaren. De reserve moet ultimo 2016 zijn besteed												

56025	2015	Nee	22.000.000	12.185.525	10.619.275	0	-500.000	0	10.119.275	10.119.275	10.119.275	10.119.275

Reserve sport-accommodatiefonds

Deze reserve dient ter dekking van uitbreiding en aanpassingen van sportvelden, zwembaden en andere sportfaciliteiten daar waar een tekort is in de stad (en de 1/3 regeling). Via het sportaccommodatiefonds investeren we in nieuwe sportvoorzieningen maar daarnaast ook in de verbetering van kwaliteit en efficiënter gebruik van bestaande voorzieningen. (begroting 2015, p. 40)

56027	2015	Nee	NVT	8.691.400	14.702.650	0	-55.000	0	14.647.650	14.647.650	14.647.650	14.647.650

Systeemreserve kapitaallasten sportacomodaties 9803825/3779805304

De reserve is de dekking voor de kapitaallasten van de kredieten uit het sportaccommodatiefonds.

56041	2012	Nee	NVT	250.000	564.700	364.700	-50.000	0	879.400	1.194.100	1.508.800	1.823.500

Verevening Sportcentrum Ookmeer

Dekking van verwachte exploitatiekosten Sportcentrum Ookmeer

56048	2012	Ja	NVT	2.857.562	3.134.060	472.015	-269.204	0	3.336.871	3.645.904	3.954.937	4.263.970

Kapitaallasten Sporthallen en parken en Zwembaden

Het jaarlijks gelijk houden van de kapitaallasten voor sporthallen, -parken en zwembaden.

56055	2012	Nee	€ 2,1 mln	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve EK-Atletiek

Kosten voor de voorbereiding en organisatie EK atletiek in 2016. De subsidie voor de stichting EK Atletiek wordt bekostigd met deze reserve. Indien de subsdieaanvraag beoordeeld is en het subsidiebedrag 2014 bekend wordt, kan het beeld geactuliseerd worden en zal de omvang van de reserve ultimo 2014 met dit subsidiebedrag afnemen. Ook de subsidies 2015 en 2016 aan de stichting zullen uit deze reserve worden onttrokken. En een bedrag ter dekking van de sportstimuleringstrajecten

56056	2016	Nee	2.300.000	0	800.000	0	-800.000	0	0	0	0	0

ABOS reserve herinrichting Nieuwe Kalfjeslaan

Herinrichting Nieuwe Kalfjeslaan gericht op vervangen slecht wegdek, vergroten verkeersveiligheid en uitbreiden parkeerplekken.

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
56070	2013	Nee	67411	336.845	186.845	0	0	0	186.845	186.845	186.845	186.845
Sportinvesteringen Spaarndammerbuurt financieren van sportinvesteringen in met name de Spaarndammerbuurt en omgeving												
56080	2014	Nee	5.000.000	5.445.000	5.445.000	0	0	0	5.445.000	5.445.000	5.445.000	5.445.000
Reserve sportevenementen Het doel is conform de motie Van Dantzig om middelen te reserveren voor toekomstige topsportevenementen, zoals het EK 2020. Niet bestede middelen voor topsport kunnen conform deze motie aan deze reserve worden toegevoegd.												
57002	2014	Nee	NVT	5.343.031	3.743.031	0	-1.500.000	0	2.243.031	743.031	322.956	322.956
Reserve Health Valley De investering in de onderzoeksinfrastructuur omvat de oprichting van het Sarphati Cohort en de uitbreiding van de bestaande Amsterdamse cohorten Helius en ABCD. Hiermee wordt het instituut een aantrekkelijke partner voor (private) partijen om mede te investeren in specifieke onderzoeksvragen die met behulp van deze onderzoeksinfrastructuur beantwoord kunnen worden. Daarnaast brengt de gemeente de Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht in voor onderzoeken van het Sarphati Institute. De kennis die binnen het onderzoeksprogramma wordt verworven, wordt direct omgezet in effectieve preventiestrategieën. Dit versterkt de Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht en verhoogt de kwaliteit van activiteiten binnen de aanpak, zoals Jump-in. Hiermee krijgt de investering voor de gemeente een no regret karakter.												
57010	2003	Ja	NVT	913.370	1.412.629	524.259	-524.259	0	1.412.629	1.412.629	1.412.629	1.412.629
Reserve frictiekosten GGD Opvangen van frictiekosten uitgeplaatst personeel												
57015	2005	Ja	NVT	1.267.776	767.776	0	0	0	767.776	767.776	767.776	767.776
Reserve Research en Development GGD In 2001 is besloten dat een positief resultaat bij B taken geld mag worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve RenD. B taken zijn de niet wettelijke taken die de GGD verricht. Alle middelen												

zijn belegd in lopende projecten. Het doel is realisatie van (onderzoeks)-projecten die de openbare gezondheid in Amsterdam ten goede komen.

57031	2007	Ja	NVT	500.000	500.000	0	0	0	500.000	500.000	500.000	500.000

Reserve omvangrijke en niet jaarlijks terugkerende kosten (GGD)
Egalisatie van de lasten extern gefinancierde activiteiten Streeklaboratorium en Dierplaagbeheersing.

57053	2010	Nee	287298	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Gezond in de Stad 4-12jr
Uitvoeren decentralisatie uitkering Rijk voor Gezond in de Stad

67001	2000	Ja	NVT	2.919.437	2.919.437	0	0	0	2.919.437	2.919.437	2.919.437	2.919.437

Reserve bedrijfsvoering DRO
Buffer voor eventuele toekomstige tegenvallers en/of noodzakelijke incidentele bijzondere uitgaven.

67004	2003	Ja	NVT	1.357.761	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve incidentele groenmiddelen
Het doel van de reserve is de kwaliteit van het groen in en om de stad te behouden en te versterken, te investeren in parken, postzegelparkjes en het instandhouden van cultuurhistorisch landschap en groen rond de stad. De scheggen, waar het groen tot diep in de stad doordringt, blijven behouden. Ecologische verbindingen worden gelegd en waar mogelijk versterkt. Er wordt invulling gegeven aan het Convenant Biodiversiteit.

67018	2015	Nee	NVT	51.952.747	44.542.747	117.500	-7.460.000	0	37.200.247	36.740.247	37.002.747	37.265.247

Reserve duurzaam energiefonds
Alloceren van middelen en het verstrekken van leningen ter bevordering van hernieuwbare energie en energiebesparing

67024	2014	Nee	8.000.000	7.828.068	5.208.653	0	-2.619.414	0	2.589.239	2.589.239	2.589.239	2.589.239

Reserve energie verduurzaming van woningen
Uitvoeren motie 825 ‘sterker uit de crisis’ van 7/12/12, om structuurversterking voor te bereiden op het terrein van energieverduurzaming van woningen

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
67027	2014	Nee	3363000	3.363.000	2.719.000	0	-206.250	0	2.512.750	2.512.750	2.512.750	1.855.750
Reserve onderhoud Vinkeveense plassen Financieren van noodzakelijk onderhoud Vinkeveense Plassen t/m 2025, zoals afgesproken bij uittreding door Amsterdam uit het recreatieschap												
67030	2015	Ja	NVT	5.150.643	5.150.643	0	0	0	5.150.643	5.150.643	5.150.643	5.150.643
Egalisatiereserve afval Het verevenen van overschotten of tekorten inzake de afvalstoffenheffing ten behoeve van de burgers die bij de jaarrekening zijn ontstaan en, zo mogelijk, te verevenen met een tarief in volgende jaren.												
67033	2008	Nee	460646,93	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fonds Luchtkwaliteit Dekking kosten programmabureau luchtkwaliteit												
67041	2016	Ja	NVT	1.632.735	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Actieplan bouwstimulering, deel R&D Alloceren van middelen voor het stimuleren van woningbouw in Amsterdam												
67042	2016	Ja	NVT	2.748.129	2.748.129	0	0	0	2.748.129	2.748.129	2.748.129	2.748.129

Reserve Herplantfonds

De algemene Herplantplicht, geïntroduceerd in de bomenverordening in 2008, schrijft voor dat een te kappen boom wordt vervangen door één of meer bomen van in gelijke 'boomwaarde'. Ook voorziet de verordening sinds 2008 in een gemeentelijk herplantfonds, dat financiële compensatie van bomen mogelijk maakt. Wanneer gekapte bomen niet fysiek gecompenseerd kunnen worden, word de geldwaarde die deze bomen vertegenwoordigen, in het fonds gestort. Met ingang van 1 oktober van 2016 geldt de door de gemeenteraad op 12 februari 2014 vastgestelde bomenverordening stadsbreed. Hierin staat in artikel 7 de Herplantplicht, waarbij het mogelijk is om bomen fysiek (een op een) te compenseren of als dat niet mogelijk is dat de monetaire waarde wordt gestort in het gemeentelijk herplantfonds. Op 14 september 2016 heeft de gemeenteraad besloten tot instelling van een systeemreserve.

68005	2009	Ja	NVT	5.001.787	4.911.751	464.471	-568.717	0	4.807.505	4.736.612	4.347.306	3.958.000

Reserve egalisatie CAN-gebied
Dekking van de aanloopverliezen van het Parkeerschap Boven 'tIJ

68008	2015	Ja	NVT	9.827.405	9.740.613	340.922	-590.214	0	9.491.321	9.242.030	8.992.739	8.743.448

Tijdelijke reserve explotatie Parkeergarages.
Bestemd voor gedeeltelijke dekking van rente en afschrijvingen van Parkeergarages. Rokin € 6,5 mln en Piet hein 3,5 mln

69001	2005	Ja	NVT	2.872.715	2.872.715	0	0	0	2.872.715	2.872.715	2.872.715	2.872.715

Reserve bedrijfsvoering IBA algemeen
De algemene reserve van IBA wordt tot een maximum van 10% van de omzet opgebouwd. Bedoelde omzet is verkochte uren maal tarief. Projectresultaten vallen buiten de omzetdefinitie.

69002	2006	Ja	NVT	2.110.181	2.110.181	0	0	0	2.110.181	2.110.181	2.110.181	2.110.181

Reserve bedrijfsvoering IBA winstreserve
Deze reserve is gevormd om extra te kunnen investeren in de kennis van medewerkers en de innovatie van producten en processen.

70001	2002	Ja	NVT	12.971.420	0	41.503.657	-41.503.657	0	0	0	0	0

Tijdelijk parkeerfonds
Egalisatiereserve voor niet geraamde inkomsten en uitgaven van de bestemmingsreserve Mobiliteitsfonds. Minimum omvang is bepaald op € 1,5 mln.

70002	2016	Ja	NVT	182.385.437	137.720.672	63.920.951	-141.838.682	0	59.802.941	22.121.375	1.275.233	39.084

Reserve Mobiliteitsfonds bestemd deel
Financiering projecten die passen in de doelstellingen uit het uitvoeringsbesluit Mobiliteitsfonds.

70006	2000	Nee	NVT	8.014.947	5.581.947	0	-2.036.000	0	3.545.947	2.167.947	2.167.947	2.167.947

Gemeentelijk aandeel in kosten busstation / auto-onderdoorgang CS
Financiële dekking van het gemeentelijk aandeel in de aanlegkosten voor het busstation / auto-onderdoorgang.

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
70060	2008	Ja	NVT	20.814.544	20.701.599	0	-8.799.330	0	11.902.269	4.852.099	2.017.986	1.270.376
Reserve beheer stedelijke infrastructuur Dekking kosten van het onderhoud van de stedelijke infrastructuur												
70063	2009	Nee	NVT	1.858.681	1	0	0	0	1	1	1	1
IJweg West (VE) Dekking tbv project												
70077	2014	Nee	NVT	42.248.470	37.248.470	0	-8.800.000	0	28.448.470	19.648.470	10.848.470	1.048.470
Stationseiland Dekking van de projectkosten Stationseiland / De Entree												
71003	2012	Ja	NVT	4.893.527	5.344.602	404.683	-6.678	0	5.742.607	6.244.076	6.745.545	7.247.014
Vastgoedreserve Dekking tekorten												
71004	2015	Ja	NVT	2.425.759	2.425.759	0	0	0	2.425.759	1.968.426	1.278.874	952.219
Kapitaallasten huisvesting gemeentelijk apparaat Doel reserve: egalisatiereserve ter dekking van een deel van de kapitaallasten												
71005	2015	Ja	NVT	49.074.926	46.944.149	0	-1.915.694	0	45.028.455	43.242.125	41.455.795	39.669.465
Kapitaallasten gemeentelijk vastgoed Doel reserve: egalisatiereserve ter dekking van een deel van de kapitaallasten												
71062	2013	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A13.15 De Wissel Ontwikkeling van voormalig schoolgebouw de Wissel aan de Cabralstraat, de Baarsjes.												

72001	2008	Ja	*	6.179.251	6.179.251	0	0	0	6.179.251	6.179.251	6.179.251	6.179.251

Reserve bedrijfsvoering PMB
Weerstandsreserve/continuiteit van de bedrijfsvoering
* 1% tot 1,5% van omzet

73004	1985	Ja	NVT	2.128.304	1.288.306	411.128	-251.126	0	1.448.308	1.608.310	1.768.312	1.928.314

Reserve Fonds Ontwikkelings Maatschappij
Voor deelname in rechtspersonen die bedrijfsactiviteiten ontplooien met een structuurversterkende uitstraling. Voor het leveren van een bijdrage in de voorbereidings- en aanloopkosten die (kunnen) leiden tot de eerder genoemde bedrijfsactiviteiten. Voor de kapitaallasten volgend uit de kapitaalinvesteringen. Voor vestigingsbijdragen voor buitenlandse bedrijven. Het fonds kan aangesproken worden voor actualiteiten passend binnen de doelstelling.

73015	2009	Ja	NVT	661.457	661.457	175.000	-175.000	0	661.457	661.457	661.457	661.457

Reserve Holland Casino
De reserve is gevormd in samenspraak met Holland Casino en wordt gevoed vanuit de bezoekersafdracht. De reserve wordt tevens Holland Casino promotiefonds genoemd. Gezamenlijk met de gemeente worden hier projecten uit gefinancierd welke als doel hebben om de (marketing) doelen van zowel Holland Casino als van de gemeente te verwezenlijken.

73023	2010	Ja	NVT	2.576.110	2.576.110	0	0	0	2.576.110	2.576.110	2.576.110	2.576.110

Reserve financiering Amsterdam Science Park (FOM)
Ter dekking van de risico's van de investering Amsterdam Science Park is deze reserve gevormd.

73029	2012	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve Matrix Innovation Center
Met het besluit van 19 april 2011 is een lening verstrekt ten behoeve van de oprichting van een laboratoriumgebouw (Matrix 6) voor de life Science. Via de reserve wordt het risico afgedekt.

73031	2014	Nee	NVT	43.175.834	38.175.834	0	-4.071.259	0	34.104.575	34.104.575	34.104.575	34.104.575

Reserve Amsterdam Metropolitan Solutions
Voor de dekking van het final contract ter realisering van het Amsterdam Metropolitan Solution is bij de begroting 2014 een reserve gevormd. De besteding vindt plaats in de jaren 2014 t/m 2023.

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
73033	2014	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Economische versterking Pro Congres Voor de bijdrage aan de Stichting Amsterdam Marketing in de jaren 2015 en 2016 zijn bij de begroting 2014 middelen in de reserve gedoteerd. De bijdrage wordt in de jaren 2015 en 2016 ingezet ter bevordering van congressen in de Amsterdamse regio.												
73035	2015	Ja	NVT	11.743.763	10.227.763	0	-7.657.200	0	2.570.563	2.570.563	2.570.563	2.570.563
Reserve Economische structuurversterking Ter dekking van de uitvoering van de aktieplannen in de periode 2015-2018												
74001	2004	Ja	NVT	4.813.494.470	5.201.526.432	34.642.780	0	0	5.236.169.212	5.266.064.031	5.295.204.653	5.325.802.146
Reserve afkoopsommen erfpacht Deze reserve dient voor de financiering van de waarde van de in erfpacht uitgegeven gronden. Hierdoor hoeft de gemeente Amsterdam deze grondwaarde niet te financieren bij externe partijen												
74002	2004	Ja	NVT	380.793.594	234.755.481	104.137.875	-254.801.654	0	84.091.702	174.055.939	276.750.709	386.210.411
Reserve Vereveningsfonds algemeen deel Tweeledig doel een deel van de reserve is benodigd vermogen aangemerkt als weerstandsvermogen conform vastgestelde regels in 2013. het deel boven het berekende weerstandsvermogen is beschikbaar voor nieuwe investeringen in het kader van de gebiedsontwikkeling												
74003	2004	Ja	NVT	4.286.674	3.582.545	0	-704.132	0	2.878.413	2.276.318	1.674.638	1.072.959
Reserve Vereveningsfonds bestemd deel Bestemd voor specifieke plannen of doelen binnen de plannen												
74004	2004	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve gronddeel Stimuleringsfonds Volkshuisvesting grondexploitatie Deze reserve is onderdeel van het Stimuleringsfonds (STIFO). Het STIFO is ingesteld voor de dekking												

van investeringen in en verevening van door de gemeenteraad goedgekeurde grondexploitaties.

74009	1998	Ja	NVT	6.062.216	6.062.216	0	0	0	6.062.216	6.062.216	6.062.216	6.062.216

Reserve afkoopsommen 2e termijn
Deze reserve zorgt er voor dat van de afgekochte erfpachtrechten die in een volgend tijdvak canonbetalend worden de grondwaarde niet extern gefinancierd hoeft te worden.

74022	2004	Ja	NVT	2.162.903	2.162.903	0	0	0	2.162.903	2.162.903	2.162.903	2.162.903

Reserve egalisatie splitsingsunit erfpacht
De egalisatiereserve splitsingsunit is ingesteld om toekomstige verliezen die verband houden met het splitsen van corporatiewoningen te dekken met splitsingswinsten die in het verleden zijn ontstaan.

74027	2009	Ja	NVT	12.107.903	5.007.903	0	-3.500.000	0	1.507.903	1.507.903	1.507.903	1.507.903

Zuidelijke IJ-oevers (POR)
De reserve is bestemd voor de voorbereiding en uitvoering van het Plan Openbare Ruimte Zuidelijke IJoever (Oosterdok en Stationsplein). De uitvoering van de projecten loopt door tot ca. 2020.

74029	2010	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Gemeentelijke bijdrage herstructurering Food Center Amsterdam
Deze reserve dient als dekking van de gemeentelijke opgave ten aanzien van de herstructurering Foodcenter. De gemeentelijke bijdrage is gemaximeerd op € 20 miljoen.

74031	2011	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve Studentenhuisvesting
Deze reserve heeft ten doel door de Raad vastgestelde stimuleringsbijdragen aan studenten- en jongerenhuisvesting projecten te financieren.

74033	2012	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve Transformatie
Deze reserve is onderdeel van het Vereveningsfonds (VEF). Dit specifieke onderdeel heeft ten doel door de Raad vastgestelde Transformatie-exploitaties te financieren.

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
74034	2013	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Diemerzeedijk (OGA) De reserve dient ter dekking van de nazorg- en beheerskosten van (de voormalige vuilnisstortplaats) de Diemerzeedijk.												
74040	2016	Ja	NVT	62.263.753	82.087.443	24.067.012	-3.515.239	0	102.639.216	123.242.455	140.631.701	152.902.190
Stedelijke Bodemsanering en Nazorg Doel van de reserve is tweeledig: Bij de voorziening Bodemsanering Grondexploitaties worden de verplichtingen vastgelegd voor de verstrekte machtigingen voor het uitvoeren van bodemsaneringen binnen grondexploitatie-plannen. Het doel van de voorziening Bodemsanering nazorg is het dekken van de toekomstige kosten die gemaakt worden voor Bodemsaneringen en nazorgactiviteiten.												
74041	2015	Nee	NVT	50.328.571	31.428.571	0	-31.428.571	0	0	0	0	0
Reserve Actieplan bouwstimulering Alloceren van middelen voor het stimuleren van woningbouw in Amsterdam												
74043	2016	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve eeuwigdurende canonbetalende rechten De reserve dient ter dekking van de nieuwe activapost, “erfpachtgrondwaarden canonbetalend eeuwigdurend” die zijn gemuteerd van de activapost “afgekochte erfpachtgrondwaarden” als gevolg van het vernieuwde erfpachtstelsel waarbij erfpachters afgekochte (voortdurende) rechten kunnen omzetten naar eeuwigdurend canonbetalende rechten.												
75004	2012	Ja	NVT	175.800.006	57.082.500	0	-53.678.317	0	3.404.183	0	0	0
Reserve gemeentelijk aandeel kosten noord zuidlijn (dienst Metro) De reserve betreft de bijdrage van de gemeente Amsterdam aan de NoordZuidlijn bovenop de Rijksbijdrage en het deel wat geactiveerd is.												

76002	1992	Ja	NVT	317.296	296.714	156.418	-177.000	0	276.132	255.550	234.968	234.968

Reserve besluit woninggebonden subsidies 5e fonds

Reserve dient voor de inzet van de middelen in het kader van het Besluit woninggebondensubsidies 5e fonds.

76005	2004	Ja	NVT	502.000	502.000	0	0	0	502.000	502.000	502.000	502.000

Reserve KTA-deel Stimuleringsfonds Volkshuisvesting

Stimulering herstructurering en verbetering van de woningvoorraad in Amsterdam

76006	2004	Ja	NVT	81.750.049	61.750.049	0	-20.000.000	0	41.750.049	21.750.049	21.750.049	21.750.049

Reserve vastgoeddeel Stimuleringsfonds Volkshuisvesting

Stimulering herstructurering en verbetering van de woningvoorraad in Amsterdam

76019	2013	NeeInvesterings-bedrag		850.000	800.000	0	-512.377	0	287.623	287.623	287.623	287.623

Reserve warme voeten

Stimulering van isolatiebesparende maatregelen aan woningen

76049	2013	Nee	NVT	0	2.000.000	2.000.000	0	0	4.000.000	6.000.000	5.715.500	5.715.500

Hervorming stedelijke vernieuwing

Projecten Hervorming Stedelijke Vernieuwing

76050	2016	Nee	NVT	1.548.782	1.048.782	0	-350.000	0	698.782	698.782	698.782	698.782

Stedelijke reserve Wonen boven winkels en bedrijven

Vanaf 1-1-2017 subsidies verstrekken voor de hele stad o.b.v. de nieuwe verordening voor Wonen boven Winkels en bedrijven (uitvoering motie van Rhee)

77002	2009	Ja	NVT	207.875.081	311.823.281	85.923.216	0	0	397.746.497	430.302.254	438.476.570	446.806.198

Reserve Zuidas bijdrage dok en grondexploitaties

Dekking bieden aan de gebiedsontwikkeling op de Zuidas en de bijdrage van de gemeente Amsterdam aan de ontwikkeling van de Dokzone/ZuidasDok

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
77048	2007	Ja	*	15.474.888	13.974.888	0	-3.500.000	0	10.474.888	6.974.888	3.974.888	2.474.888

Leidseplein

De opgave is om de herinrichting van het Leidseplein en omgeving middels het samenwerkingsproject Leidseplein gecoördineerd uit te voeren. Het uiteindelijke doel is om het gebied beter te laten functioneren als ontmoetingsplek en als cultureel centrum van Amsterdam.

* De actuele projectkostenraming voor het gehele samenwerkingsproject is € 49,3 mln. Dat betekent niet dat dit ook de gewenste omvang van de reserve is. Niet alle middelen van derden zullen aan deze reserve van stadsdeel centrum worden toegevoegd.

77050	2005	Ja	*	37.821.106	15.149.793	0	-5.097.386	0	10.052.407	7.729.120	5.762.454	3.795.788

Rode Loper

Door de bouw van vier stations voor de noord-zuidlijn in het stadsdeel centrum en stadsdeel Zuid is het nodig om de openbare ruimte rond die nieuwe stations opnieuw in te richten vanwege de verandering van de functie en slijtage van de openbare ruimte door de vele werkzaamheden. Bij besluitvorming in gemeente- en stadsdeelraad is in december 2012 het coalitiebesluit vastgesteld, waarin de werkzaamheden en de verplichtingen van de coalitiepartijen zijn opgenomen. Bij separate besluitvorming door het colllege van B&W en het DB van Centrum in april 2013 is de scope van het project Rode Loper uitgebreid met een walmuurvernieuwing aan het Natte Damrak.

* De projectkostenraming inclusief walmuur-vernieuwing Natte Damrak en verwachte nadeelcompensatie bedraagt € 89,6 miljoen. Dat betekent niet dat dit ook de gewenste omvang van de reserve is. Niet alle middelen van derden zullen aan deze reserve van bestuurscommissie Centrum worden toegevoegd. De bijdrage vanuit Centrum aan het project bedraagt € 32,9 miljoen.

78001	1990	Ja	NVT	1.914.190	1.914.190	0	0	0	1.914.190	1.914.190	1.914.190	1.914.190

Reserve bedrijfsvoering materiaaldienst IVV

Schommelingen in het exploitatieresultaat kunnen opvangen.

79024	2008	Ja	NVT	827.341	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve egalisatie huisvestingslasten Cultuurpanden

Meerjarig budgettair neutraal exploiteren van de cultuurpanden, waarbij rekening gehouden wordt

met onvoorziene gebeurtenissen en benodigde werkzaamheden om de panden functioneel te houden. Het saldo van baten en lasten van de twaalf cultuurpanden van DMO in het centrum wordt verevend via deze reserve. Het gaat om de Appel, de Balie, FOAM, de Hollandsche Schouwburg, het Marionettentheater, de Melkweg, het Multatulimuseum, het vm. Nederlands Instituut voor Mediakunst (NIMK), Paradiso, het Rembrandthuis, het Rozentheater en de Waag. Aan de Melkweg, het Multatulimuseum en het Rozentheater zijn in negen woningen verbonden.

79050	2014	Nee	€ 0,5 miljoen	312.500	187.500	0	-125.000	0	62.500	0	0	0

Reserve Stimuleringsregeling Eigentijdse Dans

Uit het krediet Danshuis is door de Raad 500k herbestemd voor een stimuleringsregeling moderne dans. Dit bedrag wordt in 4 jaar uitgegeven.

79059	2014	Ja	NVT	161.284	161.284	0	0	0	161.284	161.284	161.284	161.284

Egalisatiereserve Kunstenplan

Bij de vaststelling KP beloot de Raad dat KP middelen binnen het KP moeten blijven. De reserve dient hiertoe. De middelen zullen worden ingezet voor een weerbaarheidsfonds om instellingen die in problemen verkeren tegemoet te komen.

79068	2008	Nee	NVT	1.580.144	0	0	0	0	0	0	0	0

Urgent onderhoud cultuurinstellingen

Oplossing van knelpunten op het terrein van cultureel vastgoed en een jaarlijkse ontrrekking van € 0,3 miljoen de kapitaallasten Vlakke Vloertheater van de Stadsschouwburg voor de periode van het kunstenplan 2013-2016.

79080	2007	Ja	NVT	2.547.671	2.120.981	94.401	-648.360	0	1.567.022	971.641	335.507	335.507

Reserve cultureel beleggen

Enerzijds het voldoen aan de wettelijke voorschriften omtrent cultureel beleggen, anderzijds de uitgaven dekkenvoor de implementatie van het basisipakket cultuureducatie in de periode 2013 - 2016.

79090	2017	Ja	NVT	0	1.043.145	0	-650.000	0	393.145	193.145	0	0

Optimaliseren cultureel vastgoed

Het ondervangen van calamiteiten, het in goede staat en functioneel houden van cultureel vastgoed en het verduurzamen van regulier meerjaren onderhoud

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
87035	2003	Ja	*	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitaties												
Het op stadsdeelniveau egaliseren van resultaten van grondexploitatieplannen												
87036	1997	Ja	*	681.627	531.627	0	-150.000	0	381.627	231.627	81.627	81.627
Woningontrekking												
Het bevorderen van het woningbestand in de binnenstad door het subsidiëren van de omzetting van bedrijfsruimten naar woningen en het heffen van een compensatiebijdrage voor de omgekeerde beweging.												
* Toereikend voor de uitbetaling van tien uit te keren subsidies in het kader van de Subsidieverordening Fonds Woningonttrekking (in € 227.000) vermeerderd met bestedingsruimte ten behoeve van woon-/werkruimte voor doelgroepen en ten behoeve van de subsidies in het kader van het project Wonen boven bedrijven, de Regeling Beter Funderen en voor Cascofunderingsonderzoeken (p.m).												
87038	2013	Ja	*	0	-27.826	0	75.000	0	47.174	122.174	197.174	272.174
Egalisatieres Afvalstoffenheffing												
Het verevenen van overschotten of tekorten inzake de afvalstoffenheffing ten behoeve van de burgers die bij de jaarrekening zijn ontstaan en, zo mogelijk, te verevenen met een tarief in volgende jaren.												
* Bij het vaststellen van de Heffingsverordening wordt jaarlijks aan de raad met redenen omkleed aangegeven wat er met de middelen in deze reserve staat te gebeuren.												
87039	2001	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Egalisatie reinigingsrecht (subnr. 816)												
reserve RR is bij de JV2014 opgeheven												
87042	2012	Nee	*	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Besteding SVA-Middelen												
Het wagenpark van het stadsdeel efficienter en milieuvriendelijker te maken door het bekostigen van de volgende uitgaven, conform het raadsbesluit van 14 juni 2012:.												
1 Aanschaf elektrische scooters.												

2 Aanschaf één kleine elektrische veegmachine.
3 Geautomatiseerd volgsysteem op de wagens.
4 Voertuig beheersysteem (reparatie voertuigen).
5 Reservering vervanging benzine voertuigen door elektrische voertuigen.
* De eenmalige toevoeging ad € 672.000 vanuit de liquidatie Leaseplan wordt besteed conform het raadsbesluit van 14 juni 2012, totdat deze nihil is geworden.

87043	2013	Ja	NVT	9.083.868	4.543.669	5.853.132	-9.273.186	0	1.123.615	2.074.107	1.726.840	7.299.573

Vernieuwing walmuren en bruggen

Het door vernieuwing in stand houden van de waterbouwkundige werken, zoals bruggen, walmuren en glooiingen. Dit ter behoud van de functionele eigenschappen van deze werken en ter verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte.

87047	2005	Ja	*	371.587	371.587	0	0	0	371.587	371.587	371.587	371.587

Garagefonds

Het verbeteren van de leefbaarheid en de kwaliteit van de openbare ruimte en het waarborgen van de bereikbaarheid van de binnenstad door inpandige / ondergrondse parkeervoorzieningen voor auto en fiets te (helpen) realiseren c.q. of deze beter te benutten ter vervanging van straatparkeerplaatsen. Het Garagefonds is bedoeld ter dekking van incidentele kosten. Structurele kosten die met de doelstelling samenhangen, dienen te worden gedekt uit verhoging van de tarieven voor vergunninghouders.
* Ter financiering van de in de Perspectiefnota 2014 genoemde plannen: de stand per 1-1-2013 (€ 9,9 miljoen) plus de toevoeging van jaarlijks € 1,2 miljoen uit de Parkeergelden t/m 2016.

87052	2007	Ja	NVT	489.670	33.059	360.000	-393.059	0	0	160.000	320.000	480.000

Groenfonds

Het kunnen uitvoeren van de voorstellen voor het uitbreiden, vernieuwen en verbeteren van het groen en het daarmee samenhangende beheer.

87061	1999	Ja	NVT	4.458.923	4.283.923	0	0	0	4.283.923	4.283.923	4.283.923	4.283.923

Verevening onroerend goed

Het dekken van de onrendabele top van panden die met een beleidsmatig doel worden aangeschaft (zgn. strategische aankopen) en het egaliseren van exploitatieresultaten in de vastgoedportefeuille van BC Centrum.

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
87084	2014	Nee	NVT	429.086	0	0	0	0	0	0	0	0
Overheveling oude geoormerkte middelen Het naar volgende boekjaren meenemen van restanten van binnengemeentelijke doeluitkeringen												
88009	2015	Nee	NVT	1.379.191	895.820	188.600	0	0	1.084.420	1.273.020	1.461.620	1.461.620
Onderh. Waterbouwk werken Het egaliseren van onderhoudsuitgaven aan waterbouwkundige werken												
88011	2015	Nee	NVT	440.000	288.000	96.000	-96.000	0	288.000	288.000	288.000	288.000
Vervangen bomen Vanuit de Groenvisie en het Bomenbeleidsplan is een MJOP Groen en Bomen opgesteld. In het MJOP zijn bomen aangemerkt die vervangen moeten worden als gevolg van de slechte groeiplaats omstandigheden.												
88014	2015	Nee	NVT	439.967	366.967	0	0	0	366.967	366.967	366.967	366.967
Woonboten Dekken van de uitgaven ivm de inrichting van de oeverstrook langs de woonboten Zwartepad/Ringvaartdijk												
88015	2015	Nee	NVT	222.368	1	0	0	0	1	1	1	1
Groene AS Realiseren van de deelprojecten onder de titel Groene As												
88019	2015	Nee	NVT	390.000	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsplannen Het zo soepel mogelijk kunnen uitvoeren van de wettelijke taak om iedere tien jaar bestemmingsplannen te actualiseren												

88044	2011	Nee	NVT	227.215	0	0	0	0	0	0	0	0

Egalisatie Vervanging materieel openbare ruimte

Deze reserve is bedoeld voor een overbruggingsperiode waarin verdere oplossingen worden onderzocht en geïmplementeerd

88045	2013	Ja	NVT	4.973.008	3.990.067	1.460.527	-3.061.614	0	2.388.980	2.963.464	3.288.775	3.888.775

Egalisatie MJOP verhardingen

Egalisatiefunctie voor de kapitaallasten voortkomend uit het meerjaren onderhoudsplan verhardingen

88048	2012	Ja	500000	394.856	415.356	235.000	-140.000	0	510.356	590.956	671.556	671.556

Baggeren

Uitvoeren baggerwerkzaamheden tbv natruurvriendelijke oevers aan de Sloterplas

88050	2012	Nee	NVT	2.632.452	590.313	0	-7.409	0	582.904	575.495	568.086	568.086

Stedelijke Vernieuwing

Het opvangen van de risico's binnen de stedelijke ontwikkeling. Het reserveren van middelen tbv het nakomen van met partners overeengekomen verplichtingen ivm de stedelijke ontwikkeling. Het reserveren van middelen om aanvullende voorzieningen te treffen. Het opvangen van risico's als gevolg van planschade. Interimbeheer bij herinrichting. 10% bijdrage aan de kosten voor inrichting woonomgeving bij stedelijke vernieuwingsplannen.

88054	2012	Ja	1500000	0	0	417.600	-417.600	0	0	0	0	0

Egalisatie vervanging automatisering

Dekking van uitgaven voor vervanging van ICT apparatuur (telefoons, computers, servers en netwerk)

88080	2014	Nee	NVT	1.200.775	1.080.000	0	0	0	1.080.000	1.080.000	1.080.000	1.080.000

Reserve Budgetoverheveling

Budgetoverheveling restant in. Middelen/overheveling oude geoormerkte middelen JR 2014

89033	2007	Ja	NVT	7.712.001	5.043.645	1.558.980	-2.814.590	0	3.788.035	2.532.425	1.276.815	21.205

Reserve egalisatie kwaliteit openbare ruimte

Egalisatie uitgaven onderhoudsprojecten in openbare ruimte

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
89035	1990	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve werkgelegenheid												
Financieren projecten arbeid & scholing en kleinschalige bedrijvigheid												
89043	2013	Nee	546620	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Res. stimulering culterele projecten												
Onderst. en stim. van kunst en cult. in A'dam-Noord in overeenst. met de beleidsvisie Kunst en Cult 2013-2020.												
89044	1990	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve milieu												
Realiseren structurele verbetering milieu danwel duurzame ontwikkeling												
89045	2014	Nee	NVT	495.939	939	0	0	0	939	939	939	939
Reserve Groencompensatie Noord/Zuidlijn												
Verplichting van het herplanten ter vervanging van gekapte bomen rond het project Noord/Zuidlijn.												
89084	2014	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve HSV en doeluitkeringen												
Niet bestede HSV middelen en doeluitkeringen beschikbaar houden voor nog uit te voeren projecten												
90032	2014	Nee	905178	152.173	20.383	255.369	-275.752	0	0	0	0	0
Reserve Egal expl Nieuwe Ooster												
Doel van de reserve is de opvang van fluctuaties in de exploitatie van de De Nieuwe Ooster (DNO)												
90042	1997	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve egalisatie afvalstoffenheffing												
De bestemmingsreserve egalisatie tarief afvalstoffen wordt gebruikt om schommelingen ten opzichte												

van de begrote kosten en/of opbrengsten van de afvalstoffenheffing af te dekken.

90043	2011	Nee	NVT	936.873	936.873	0	0	0	936.873	936.873	936.873	936.873

Reserve lasten Huisvesting BC Oost
Doel van deze reserve is het verlagen van de exploitatielasten van het Stadsdeelkantoor, Brede School alsmede de verplaatsing van de werf.

90045	2010	Ja	NVT	5.824.735	2.073.102	4.084.167	0	0	6.157.269	10.241.436	14.325.603	18.409.770

Reserve meerjarenonderhoud OR
Voorzien in middelen voor meerjarig integraal planmatig onderhoud in de openbare ruimte.

90048	<2005	Ja	NVT	1.081.546	0	140.000	0	0	140.000	280.000	420.000	560.000

Reserve egalisatie projectontwikkeling
Het afwikkelen van positieve- en negatieve projectkosten op het gebied van stedelijke ontwikkeling

90051	2010	Ja	NVT	446.181	611.064	164.883	0	0	775.947	940.830	1.105.713	1.270.596

Reserve grootonderhoud vastgoed
Egalisatie van de kosten van groot onderhoud voor de werf, het stadsdeelkantoor, het vastgoed en de sport- en welzijnsaccommodaties.

90053	2011	Ja	NVT	247.768	1	0	0	0	1	1	1	1

Reserve Indische buurt
De reserve Indische Buurt is ingesteld om het incidenteel voordeel uit de verkoop vastgoed te parkeren om vervolgens investeringen in de Indische Buurt mogelijk te maken.
(besluit: programmabegroting 2011).

90055	2011	Nee	NVT	906.000	906.000	0	0	0	906.000	906.000	906.000	906.000

Reserve vastgoed exploitatie
Door de verkoop vastgoed ontstaat er een structureel begrotingstekort. Deze reserve is ingesteld om de exploitatietekorten in de begroting van vastgoed in 10 jaar in te lopen
(besluit: programmabegroting 2011).

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
90056	2011	Nee	185100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve woningonttrekking De reserve woningonttrekking heeft tot doel om de woningbouw te stimuleren als compensatie van de woningen, die aan de markt zijn onttrokken.												
90059	2013	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve MuziQ (1051.13) Bij bestuurlijk besluit van 14 mei 2013(programmarekening 2012) is besloten om een bestemmingsreserve in te stellen om eventuele exploitatierisico's na aankoop van MuzyQ te kunnen opvangen.												
90061	2013	Nee	NVT	153.350	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve knelpunten sociaal domein Pro-actief inspelen op lopende en komende wijzigingen en bezuinigingen in de zorg en welzijnsstructuur die Bestuurscommissie Oost raken(motie 3 DS)												
90063	2014	Nee	NVT	1.598.544	1.598.544	0	-800.000	0	798.544	398.544	398.544	398.544
Reserve Uitvoeringsagenda 2013/2014 De bestemmingsreserve Uitvoeringagenda 2013-2014 is bedoeld om alle vastgestelde budgetten incidentele middelen te doteren na aftrek van de reeds onttrokken c.q. bestede middelen.												
90065	2013	Nee	NVT	91.098	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve FD, SD en VH (1051.15) Op 31 oktober 2013 heeft de deelraad besloten, middels amendement 487, met het vormen van bestemmingsreserve Fysiek, Sociaal, Veilig 2014-2015												

90085	2014	Nee	NVT	271.070	0	0	0	0	0	0	0	0

Bestemmingsreserve Voormalige binengemeentelijke geldstromen BC Oost
De gemeenteraad heeft besloten dat iedere bstuurscommissie in de Jaarrekening 2014 één nieuwe zogenaamde 'overige bestemmingsreserve' mag vormen. De bestuurscommissies doteren aan deze reserve dan alle ISV-middelen en andere van de centrale stad verkregen doeluitkeringen als deze bij de huidige taken van de bestuurscomissies horen. In 2015 en 2016 mogen bestuurscommissies middelen aan deze reserve onttrekken ter dekking van al gestarte activiteiten.

90087	2012	Nee	NVT	284.478	1	0	0	0	1	1	1	1

Kunstwerk Oostelijk Havengebied BC Oost
Bij de jaarlijkse beoordeling transitorische posten is gebleken dat deze post, naar aanleiding van het gerealiseerde kunstwerk in de Bogortuin, voor een bedrag van € 350.247 vrij kan vallen ten gunste van het resultaat. Gelet op de voorwaarden van het ter beschikking gestelde bedrag door AFK (Amsterdam Fonds voor de Kunst) dient Stadsdeel Oost in overleg te treden met DMO over de besteding van het resterende bdrag. Het resterende bedrag kan worden ingezet voor het oorspronkelijke doel, namelijk het ontwikkelen van een nieuw kunstwerk ten behoeve van de openbare ruimte in het Oostelijk Havengebied. het dagelijks bestuur stelt voor om deze middelen beschikbaar te houden en te doteren in een bestemmingsreserve Kunstwerk Oostelijke Havengebied.

91053	2010	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Egalisatiereserve afvalstoffenheffing
Egalisatie tarief afvalstoffenbelasting door opvangen schommelingen in lasten en baten afvalinzameling

91058	2011	Ja	NVT	541.531	1	0	0	0	1	1	1	1

De Hallen
ontwikkeling van voormalige Tramremise (rijksmonument) Bellamybuurt en bouw van ongeveer 390 woningen

91060	2012	Nee	NVT	375.000	200.000	0	0	0	200.000	200.000	200.000	200.000

Duurzaam Wonen
realiseren van in 2012 door stadsdeelraad vastgesteld actieprogramma Duurzaam Wonen

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
91070	2013	Nee	NVT	4.168.925	4.168.925	0	0	0	4.168.925	4.168.925	4.168.925	4.168.925
Begrotingsuitgaven 2013 3) Het doel van de reserve is allereerst het reserveren van overschotten in het lopend begrotingsjaar om tekorten in de begroting (2014 en volgende jaren) te kunnen opvangen. Tevens is bij de bestemming van het rekeningresultaat 2012 eenmalig een bedrag gestort als buffer voor de realisatie van bestaande en nieuwe taakstellingen.												
91078	2014	Ja	NVT	1.000.000	500.000	0	-300.000	0	200.000	200.000	200.000	200.000
Stimuleringsfonds SEG opvangen wegvallen ISV-middelen na 2014												
91094	2014	Nee	NVT	980.492	980.492	0	-400.000	0	580.492	580.492	580.492	580.492
Reserve Bredius Sportcentrum (compensatie plankosten) In 2013 is de planschade, met betrekking tot de ontwikkeling van de sporthal, afgewikkeld met de Key voor € 1,8 miljoen.												
92035	2012	Ja	4000000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Huishoudelijke afvalinzameling Het hebben van een buffer om prijsfluctuaties in het tarief afvalstoffenheffing te voorkomen.												
92039	2014	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bevordering woningen middensegment Het tekort aan woningen in Amsterdam (Zuid) met een zogenaamde 'modale huur' beperken door het stimuleren van projecten voor huurwoningen in het middensegment, zodat deze (versneld) van de grond komen.												

92040	2010	Ja	NVT	1.889.988	1.514.732	0	-345.000	0	1.169.732	824.732	0	0

Bestemmingsreserve Extra Kwaliteit Openbare Ruimte (BEKOR)
Deze bestemmingsreserve is ingesteld om arealen in de Openbare Ruimte een kwaliteitsimpuls te geven waarvoor geen technische noodzaak is maar een economisch of sociaal stimulans.

92045	2010	Ja	NVT	23.475.036	20.328.270	3.019.065	-2.716.417	0	20.630.917	20.993.128	13.761.709	14.679.382

Bestemmingsreserve Inpandige parkeervoorzieningen (BIPV)
De ambitie van het stadsdeel is om inpandige parkeerplaatsen te realiseren. Deze reserve kan worden ingezet voor de voorbereiding, realisatie en de exploitatie van de parkeervoorzieningen en de herinrichting van de openbare ruimte direct daaromheen.

92049	2013	Nee	NVT	116.403	0	0	0	0	0	0	0	0

Kunst in de openbare ruimte
Stadsdeel Zuid streeft naar een kwalitatieve collectie kunstwerken in de openbare ruimte. Doel van deze bestemmingsreserve is deze collectie uitbreiden en behouden. Met deze bestemmingsreserve worden de volgende concrete doelen nagestreefd:

a Het bekostigen van de eerste fases van het realiseren van nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte (haalbaarheidsonderzoek, schetsontwerp, voorlopig- en definitief ontwerp);
b Het leveren van een bijdrage aan de realisatiefase van nieuwe kunstwerken. Voor de realisatie van een kunstwerk wordt doorgaans een beroep gedaan op speciale fondsen en worden sponsors gezocht. Gezien de bezuinigingen binnen het kunstveld is het te verwachten dat een financiële bijdrage van de opdrachtgever een randvoorwaarde is.
c Het in het bijzonder onderhouden van bestaande beelden en andere decoratieve elementen binnen de collectie.

92051	2010	Ja	NVT	649.842	349.842	0	-349.842	0	0	0	0	0

Multifunctionele Centra (MFC's)
Het dekken van eventuele exploitatietekorten van MFC's (exclusief scholen) en van onrendabele investeringen.

92054	2010	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Stadsdeel vereveningsreserve
Het verrekenen van positieve planafsluitingen met negatieve planafsluitingen.

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
92068	2010	Ja	NVT	100.733	0	0	0	0	0	0	0	0
Volkshuisvesting Het financieren van projecten in de volkshuisvesting en woningonttrekking.												
92070	2010	Ja	NVT	1	1	0	0	0	1	1	1	1
Woningonttrekking De reserve woningonttrekking heeft tot doel om de woningbouw te realiseren als compensatie van de woningen, die aan de markt zijn onttrokken .Uit deze reserve kunnen subsidies beschikbaar worden gesteld op grond van de nadere subsidieregeling woningonttrekking Zuid 2011. De subsidie is bedoeld voor: a nieuwbouw van zelfstandige woonruimte; b het omzetten van onzelfstandige woonruimte in zelfstandige woonruimte;. c het omzetten van een BAR tot zelfstandige woonruimte, waarbij de woonruimte zodanig wordt aangepast, dat wordt voldaan aan de minimale eisen van het Bouwbesluit. d het tot stand brengen van onzelfstandige woonruimte voor maatschappelijke opvang vanuit een niet- woonbestemming; e. het omzetten van niet-woonruimte in zelfstandige woonruimte. Daarnaast kunnen uit deze reserve tevens bedragen beschikbaar worden gesteld voor het realiseren van nieuwe woonruimte conform artikel 36 lid 5 van de Regionale Huisvestingsverordening Stadsregio Amsterdam 2010.											
92073	2014	Ja	NVT	1.718.461	977.691	503.177	-273.762	0	1.207.106	1.436.590	1.666.035	1.895.480
Fietsenstallingen Het in stand houden en waar mogelijk vergroten van het aanbod aan buurt- en bestemmingsfietsenstallingen.												
92084	2014	Nee	NVT	2.058.704	217.735	0	-1.476	0	216.259	214.783	213.307	211.831
Bestemmingsreserve Voormalige binnengemeentelijke geldstromen BC Zuid Het reserveren van voormalige binnengemeentelijke geldstromen van BC Zuid.												

92090	2015	Ja	nvt	2.250.000	2.250.000	0	0	0	2.250.000	2.250.000	2.250.000	2.250.000

Investeringsreserve

Reserve Ondergrondse Afval-InzamelingsSystemen (AOIS) en Reserve Groene As

93044	2010	Ja	NVT	431.285	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve Onderhoud Arena

De beheerplannen openbare ruimte bestaan uit tal van samenhangende beheeractiviteiten die per jaarschijf of als jaaroverschrijdend project zijn opgenomen. Het Kaderplan Beheer Arenagebied gaat uit van normatieve jaarbedragen. Het gebied is nog in ontwikkeling en de beheeruitgaven zullen de komende jaren stijgen. In het kaderplan is een jaarlijkse extra uitkering opgenomen van de gemeente Amsterdam. Deze bijdrage is € 300.000 lager dan in het kaderplan is opgenomen. In het huidige beheerplan Arena is de reserve gedeeltelijk opgenomen als dekking voor het uitvoeren van noodzakelijke onderhoudswerk-zaamheden (ruim € 400.000) in de planperiode 2012-2016.

93045	2005	Ja	NVT	631.504	1	0	0	0	1	1	1	1

Reserve Onderhoud woondekken Amsterdamse Poort

Het kunnen uitvoeren van Groot onderhoud woondekken Amsterdamse Poort die dringend toe zijn aan een groot onderhoudsbeurt c.q. herinrichting.In de notitie doorrekening beheerbudgetten Beheerkwaliteitsplan is ruim € 2 miljoen aan achterstallig onderhoud bij de woondekken geïnventariseerd.

93046	2012	Ja	NVT	2.693.091	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve Beheerplan verhardingen

De beheerplannen openbare ruimte bestaan uit tal van samenhangende beheeractiviteiten die per jaarschijf of als jaaroverschrijdend project zijn opgenomen. In het huidige beheerplan Verhardingen is de reserve opgenomen als dekking voor het uitvoeren van de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden in de planperiode 2012-2016.

93047	2012	Ja	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Reserve Beheerplan groen

De beheerplannen openbare ruimte bestaan uit tal van samenhangende beheeractiviteiten die per jaarschijf of als jaaroverschrijdend project zijn opgenomen. In het huidige beheerplan Groen is de reserve opgenomen als dekking voor het uitvoeren van de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden in de planperiode 2012-2016.

3.1 Verloopstaat reserves (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Instel-lingsjaar	Evaluatie/ systeem -reserve	Maximaal toegestane omvang	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
93052	2010	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Maaiveld Vernieuwing Bijlmermeer Het dekken van kosten van bouw- en woonrijp maken voor de herinrichting van de openbare ruimte in gebieden waar geen grondexploitatie bestaat.												
93061	2014	Ja	NVT	900.000	1.200.000	0	0	0	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Reserve Bewonersgarages De reserve is ingesteld om voldoende parkeervoorziening in het stadsdeel te kunnen realiseren.												
93062	2014	Ja	NVT	600.000	800.000	0	0	0	800.000	800.000	800.000	800.000
Reserve Kansen voor West EFRO Programma 2014-2020 Het hebben van voldoende middelen voor de cofinanciering van EFRO-projecten in de periode 2014-2020												
93080	2014	Nee	NVT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overheveling oude geoormerkte middelen Het kunnen realiseren van de door de Stadsdeelraad Zuidoost genomen besluiten.												
93090	2016	Nee	NVT	0	579.300	0	-579.300	0	0	0	0	0
Reserve Oogst van de Floriade De gemeenteraad heeft naar aanleiding van het Amsterdamse Bidboek Floriade (en Motie 764) in 2014 in € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld om gedurende 5 jaar verschillende projecten te stimuleren die een bijdrage leveren aan groenvoorzieningen en de economische en culturele dynamiek												
96001	2006	Ja	NVT	10.619.577	11.386.481	0	-3.101.612	0	8.284.869	6.498.525	6.142.963	6.349.922
Reserve egalisatie drinkwatertarieven Waternet Afdekken risico's van afwijkingen in het resultaat drinkwatervoorziening												

67031 / 66103	2015	Ja	NVT	14.923.517	11.513.412	0	-532.745	0	10.980.667	10.447.921	10.000.160	9.552.399

Investeringsreserve afval

Het verevenen van overschotten of tekorten inzake de afvalstoffenheffing ten behoeve van de burgers die bij de jaarrekening zijn ontstaan en, zo mogelijk, te verevenen met een tarief in volgende jaren.

Eindtotaal	**7.893.971.429**	**7.493.412.363**	**400.284.379**	**-829.325.925**	**-260.000**	**7.064.510.817**	**7.118.348.784**	**7.220.241.944**	**7.364.713.801**

3.2 Verloopstaat voorzieningen

ID-nr Naam en doel reserve	Jaar van ontstaan	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
										Alle bedragen in €
12041	2002	16.094.620	16.094.620	0	0	0	16.094.620	16.094.620	16.094.620	16.094.620
Juridische risico's Het afdekken van risico's van belang bij juridische aangelegenheden										
12042	1890	781.354	808.701	28.305	0	0	837.006	866.301	895.596	924.891
Sophia Augusta / Lopez Suasso Het inzetten van de renteopbrengst ten behoeve van het onderhoud van het woonhuis en inboedel in het museum.										
12043	1889	189.840	196.484	6.877	0	0	203.361	210.479	217.597	224.715
Willet Holthuysen Het inzetten van de renteopbrengst ten behoeve van het onderhoud van het woonhuis en inboedel in het museum Willet Holthuysen.										
12116	2013	12.906.558	12.906.558	0	0	0	12.906.558	12.906.558	12.906.558	12.906.558
Voorziening exogene risico's Noord-Zuidlijn Deze voorziening dient ter dekking van mogelijke exogene risico's die zich voordoen bij de NoordZuidlijn, bedoeld om stagnatie en vertragingskosten in het project te voorkomen										
12118	2014	4.000.000	4.000.000	0	0	0	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000
Voorziening Sluisjes Halfweg Voorziening ter dekking van de afkoop van € 4,0 miljoen van haar in het verleden gemaakte verplichtingen om bij te dragen aan de kosten voor een veilige afvoer van het boezemwater in het kanaal Halfweg.										

12120	2016	156.033	156.033	0	0	0	156.033	156.033	156.033	156.033

Voorziening Stichting Allard Pierson
Het inzetten van de inkomsten van het ontvangen kapitaal ten behoeve van de stichting Allard Pierson

13004	1496	125.085	125.085	0	0	0	125.085	125.085	125.085	125.085

Vicarygoederen
"Een inwoner van Amsterdam heeft tot zijn overlijden recht op (2/3) van de opbrengst van het vicarie.
Na 2053 kan het B&W een andere invulling geven aan deze voorziening."

13015	1820	575.575	575.575	0	0	0	575.575	575.575	575.575	575.575

Gildenfondsen
Het kapitaal is eeuwigdurend uitgeleend aan het Ministerie van Financien dmv Grootboekleningen.

13016	1820	810.292	810.292	0	0	0	810.292	810.292	810.292	810.292

Liefdadigheidsdoelen
De Burgemeester kan hieruit vanuit zijn functie donaties doen aan personen en/of instanties in schrijnende gevallen.

13061	2011	161.940	161.940	0	0	0	161.940	161.940	161.940	161.940

Voorziening naslepende kosten uit eerdere privatiseringen en verzelfstandigingen
Deze voorziening is bestemd voor gehonoreerde claims van voormalig personeel GVB dat asbestklachten ondervindt.

13076	2016	815.471	815.471	0	0	0	815.471	815.471	815.471	815.471

Niet opgevraagde tegoeden
Op 10 september 2014 heeft de gemeenteraad besloten tot het terugbetalen van de door de gemeente opgelegde boetes over de niet-tijdig betaalde canon tijdens de Tweede Wereldoorlog (ad €821.017,13) en het terugbetalen van niet opgevraagde tegoeden bij de Gemeentegiro (ad €51.078,20). Voor de uitvoering hiervan is een bedrag van € 1.000.000,- ter beschikking gesteld voor de terugbetalingen, de kosten van vervolgonderzoek en kosten van de onafhankelijke stichting die de aanvragen tot terugbetaling van de boetes en de gemeentegiro behandelt. In 2015 is de stichting van start gegaan, ook in 2016 zullen aanvragen behandelt worden. Indien niet alle bedragen worden teruggevraagd, zal het overige bedrag worden gerestitueerd aan één of meer (Joods(e))) goed(e) doel(en).

3.2 Verloopstaat voorzieningen (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Jaar van ontstaan	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
23002		8.549.644	7.967.439	0	-281.205	0	7.686.234	7.405.029	7.123.824	6.842.619
Dekking financiële risico's (voormalig) personeel De dotatie betreft overheveling en samenvoeging voorzieningen conform raadsbesluit.										
23003	2001	17.869.940	17.249.940	0	0	0	17.249.940	17.249.940	17.249.940	17.249.940
Waardeoverdracht pensioenen (gewezen) wethouders Bekostiging van waarde-overdracht en -overname van pensioenrechten van (gewezen) wethouders										
23005	1956	264.024	182.024	0	-82.000	0	100.024	18.024	18.024	18.024
Pensioenfonds Concertgebouworkest Uitbetaling van (aanvullend) pensioen aan gepensioneerden van het Concertgebouworkest of hun nabestaanden										
23026	2014	44.037.046	42.695.046	0	-1.342.000	0	41.353.046	40.011.046	38.669.046	37.327.046
Pensioenfonds SD Wethouders Het afdekken van financiële risico's voor de pensioenen van voormalige wethouders										
40004		507.320	497.340	0	-139.490	0	357.850	183.450	19.010	20
Dekking van extra kosten van boventalligheid en arbeidsongeschiktheid Het dekken van salaris en WW en WIA lasten als gevolg van SPP.										
40005		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dekking van extra kosten kledingpakket Het dekken van verplichte uniforme kleding in amsterdam.										

41001	2011	308.180	370.180	62.000	0	0	432.180	494.180	556.180	618.180

Meten NAP net in 2004

De voorziening is noodzakelijk voor het vernieuwen van de geografische bestanden eens in de vijf jaar en wordt sinds 2011 weer opgebouwd

42001	<2000	30.745	30.745	0	0	0	30.745	30.745	30.745	30.745

Legaat van Eck

Het legaat Van Eck is bedoeld voor aankopen. Daar het SAA het vruchtgebruik heeft, worden de rente-inkomsten jaarlijks gedoteerd.

55001		50.859	52.859	2.000	0	0	54.859	56.859	58.859	60.859

Onbekende gever

Belegd (onderwijs)fonds

55002		115.650	115.650	0	0	0	115.650	115.650	115.650	115.650

Linnenbeursje

Belegd (onderwijs)fonds

55003		72.099	72.099	0	0	0	72.099	72.099	72.099	72.099

Voormalige tussenscholen

Belegd (onderwijs)fonds

55004		7.314	7.314	0	0	0	7.314	7.314	7.314	7.314

Openbare scholen BLO

Belegd (onderwijs)fonds

55005		31.488	31.488	0	0	0	31.488	31.488	31.488	31.488

Ontslagen meisjes

Belegd (onderwijs)fonds

3.2 Verloopstaat voorzieningen (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Jaar van ontstaan	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
55006		12.622	12.622	0	0	0	12.622	12.622	12.622	12.622
De Geijselaar Belegd (onderwijs)fonds										
55007		1.218	1.218	0	0	0	1.218	1.218	1.218	1.218
Quien Belegd (onderwijs)fonds										
55022	2014	980.181	980.181	0	0	0	980.181	980.181	980.181	980.181
Voorziening Onderwijshuisvesting PO Diverse voorzieningen Onderwijshuisvesting van de stadsdelen: Centrum 0,3 miljoen; Noord 1,1 miljoen; Nieuw West 1,2 miljoen; Zuid 0,6 miljoen. Tegenover deze voorzieningen staan diverse verplichtingen jegens verschillende schoolbesturen.										
55026	1966	394.665	394.665	0	0	0	394.665	394.665	394.665	394.665
Verzorgingshuizen ouden van dagen Fonds tbv ouderen										
55027	1968	1.069.544	1.102.174	32.630	0	0	1.134.804	1.167.434	1.200.064	1.232.694
Burgerlijke instellingen maatsch. Zorg Fonds tbv noodruftigen										
55051	2014	250.000	250.000	0	0	0	250.000	250.000	250.000	250.000
Voorziening onderhoud Schooltuinen Groot en achterstallig onderhoud schooltuinen.										

55064	2012	2.048.948	2.048.948	0	0	0	2.048.948	2.048.948	2.048.948	2.048.948

Voorziening Verhuiskostenvergoeding WMO
Dekking kosten verhuiskosten vergoeding WMO oude jaren

55085	2013	199.117	199.117	0	0	0	199.117	199.117	199.117	199.117

Toekomstig onderhoud nieuwbouw Professor Waterinkschool
Voorziening voor de toekomstig onderhoud.

55086	2014	10.830	10.830	0	0	0	10.830	10.830	10.830	10.830

Voorziening onderhoud revalidatiecentrum Mytyl/Tyltyl
Voorziening vormen voor de toekomstige onderhoud

55092	2015	705.970	705.970	0	0	0	705.970	705.970	705.970	705.970

Veilig thuis
Personele frictiekosten veilig thuis

55093	2016	400.000	400.000	0	0	0	400.000	400.000	400.000	400.000

Onvolledige facturatie Leerlingenvervoer
Sinds 2011 heeft vervoerder Connexxion verzuimd het overeengekomen tarief in rekening te brengen voor het vervoer van leerlingen.Er heeft een herberekening plaatsgevonden waardoor er in 2017 een nabetaling van +/- €600.000 wordt verwacht

55100	2016	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Voorziening groot onderhoud OHV
Dekking (achterstallig) onderhoud (MOP) voor schoolgebouwen en gymlokalen in eigendom van de gemeente

55658	2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Voorziening Diensten Thuis (HHT)
Dekking BTW risico conform Collegebesluit.

3.2 Verloopstaat voorzieningen (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Jaar van ontstaan	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
56002	2008	632.035	123.800	123.800	0	0	247.600	371.400	495.200	619.000
Groot onderhoud hallen (DAB / Sporthallen Zuid) Groot onderhoudkosten										
56007		0	0	0	0	0	0	364.700	729.400	1.094.100
Renovatie/onderhoud Sport Het egaliseren van uitgaven voor renovatie en vernieuwing aan sportvelden en het baggeren van de bijbehorende sloten										
56011	2010	163.010	30.000	30.000	0	0	60.000	90.000	120.000	150.000
Groot onderhoud Brediusbad Bestemd voor het uitvoeren van onderhoud aan het casco en de installaties van het familiebad Bredius te kunnen dekken. Hiervoor is een meerjarenonderhoudsprogramma opgesteld.										
56087	2014	160.754	106.594	260.000	-243.840	0	122.754	138.914	155.074	171.234
Voorziening groot onderhoud Amsterdamse Bos Groot onderhoud aan wegen en fietspaden op basis Meerjarenonderhoudsplan (MOP)										
57009	2001	4.118.522	4.393.022	884.500	-610.000	0	4.667.522	4.942.022	5.216.522	5.491.022
Groot onderhoud huisvesting (GGD) Egaliseren m2 prijs panden.										
57018	2001	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Amsterdamse Gezondheidsmonitor Uitvoeren vierjaarlijkse gezondheidsmonitor.										

57059	2011	1.479.192	1.479.192	0	0	0	1.479.192	1.479.192	1.479.192	1.479.192

Frictiekosten Uitplaasing Ambulancedienst
Onttrekkingen betreffen frictiekosten 2012.

68002	1995	7.632.223	8.609.660	1.484.253	-6.120.598	0	3.973.315	2.344.000	1.239.419	204.980

Groot onderhoud Parkeergebouwen
Voorziening wordt gevormd voor het te plegen groot onderhoud.

68072	2013	2.500.000	2.500.000	0	0	0	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000

Sociaal Plan Cition (DIVV)
Deze voorziening heeft als doel het verschil tussen het huidige loon en de inschaling in de overheid BV Cition te betalen, conform de gemaakte afspraken bij de overgang van het personeel."

68073	2013	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Voorziening Ontwikkelingen Parkeerbeheer (DIVV)
Deze voorziening is bestemd voor frictiekosten bij het aanbestedingstraject van de overheid-BV Cition, conform de voordracht aan de raadsvergadering 2012/153.

68075	2013	125.250	0	0	0	0	0	0	0	0

Voorziening ontruimingskosten garages Zuid Oost
Dekking ontruimingskosten parkeergarages Zuid Oost

68078	2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Nadeelcompensatie parkeergarage P1 (IJsei)
Vergoeding van inkomstenderving (vanaf 2010), als gevolg van werkzaamheden V&OR, aan de exploitant van betreffende parkeergarage.

70024	2003	125.000	0	0	0	0	0	0	0	0

Brandwerende coating Piet Heintunnel
Bijdrage in de vervanging van de in 1997 foutief aangebrachte brandwerende bekleding van de stalen damwand en stempelconstructie aan de oostelijke in- en uitgang van de Piet Hein tunnel.

3.2 Verloopstaat voorzieningen (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Jaar van ontstaan	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
70058	2007	245.766.531	232.424.376	9.630.899	-28.207.145	0	213.848.130	200.122.674	204.246.976	208.371.278
Integraal vervoerssysteem veren Langdurige exploitatie (inclusief beheer, onderhoud en vervangings-investeringen) van de veren.										
70065	2009	405.639	255.001	6.003	-167.000	0	94.004	632	632	632
Bijdrage OGA Fietsenstalling Zuid/WTC Bijdrage van OGA in de huurkosten van de fietsenstalling Zuid/WTC.										
71002	2005	13.873.242	13.873.242	0	0	0	13.873.242	13.873.242	13.873.242	13.873.242
Onderhoudsfonds (DFM) Doel van de voorziening is om groot onderhoud van het stadhuis, Muziektheater, Ambtswoning en de parkeergarages mee te dekken.										
71006	2015	14.126.526	20.389.700	6.257.733	0	0	26.647.433	32.905.166	39.162.899	45.420.632
Groot onderhoud huisvesting gemeentelijk apparaat Doel voorziening: Egalisatie van de jaarlijks fluctuerende kosten van groot onderhoud van huisvesting gemeentelijk apparaat.										
71007	2015	20.123.688	34.459.455	14.157.634	0	0	48.617.089	73.086.807	98.153.088	123.219.369
Voorziening groot onderhoud gemeentelijk vastgoed Egalisatie van de jaarlijks fluctuerende kosten van groot onderhoud van het gemeentelijk vastgoed.										
73019	2009	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Microkredieten Om kleine ondernemers te helpen die in het 'normale' financiële circuit moeilijk aan financiering kunnen komen is een microkredietenfonds ingesteld. Medio 2013 is bestuurlijk besloten het fonds voort te zetten tot en met december 2015.										

74003	2009	0	228.414.222	241.408.720	0	0	469.822.942	494.680.967	520.409.023	547.037.560

Voorziening tekorten Grex

Om kleine ondernemers te helpen die in het 'normale' financiële circuit moeilijk aan financiering kunnen komen is een microkredietenfonds ingesteld. Medio 2013 is bestuurlijk besloten het fonds voort te zetten tot en met december 2015.

74010	2004	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Risico's grondexploitatie

De voorziening is nodig voor de berekende tekorten van stadsdeelplannen die voor rekening en risico komen van van het Vereveningsfonds.

74011	2004	22.700.385	13.700.385	0	0	0	13.700.385	13.700.385	13.700.385	13.700.385

Voorziening grondgerelateerde kosten buiten grexen

De voorziening betreft externe verplichte bijdragen aan derden die op grond van afspraken op termijn moeten worden vergoed bij voltooiing van deze projecten. Anderzijds betreft dit verplichte bijdragen aan derden die samenhangen met toekomstige planontwikkeling of plannen in het verleden.

74035	2010	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Borgstelling leningen Triodosbank aan broedplaatsen

Dekking kosten borgstelling Triodosbank'

74041	2016	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Vz grondbedrijf vreemde activiteiten

Grondbedrijf vreemde activiteiten betreft kostensoorten die niet voorkomen op de kostensoortenlijst van Bro (besluit ruimtelijke ordening). Deze mogen geen onderdeel zijn van de netto contante waarde saldi van de grondexploitaties. Bij aanvang van een plan moeten deze kosten worden voorzien.

74042	2016	5.900.507	5.900.507	0	0	0	5.900.507	5.900.507	5.900.507	5.900.507

Voorziening hypotheek Marktkwartier

Afdekking risico van het niet terugbetalen van de hypothecaire lening

3.2 Verloopstaat voorzieningen (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Jaar van ontstaan	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
75036	2001	40.099.874	40.099.874	0	0	0	40.099.874	40.099.874	40.099.874	40.099.874
Risicofondsen N/Z-lijn Afdekking van de bouw- en VAT risico's.										
76007	2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AMH-fonds Dekking kosten AMH										
76053	2008	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Starterslening Dekking kosten Starterslening										
76063	2010	131.115	131.115	0	0	0	131.115	131.115	131.115	131.115
Voorziening Nationaal Restauratie Fonds Kosten garantstelling NRF										
76070	2012	243.520	213.520	0	-35.000	0	178.520	138.520	138.520	138.520
Voorziening Energieleningen Dekking kosten Energieleningen										
76657	2013	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening Starterslening 2013 Dekking kosten Starterslening 2013										

79019	2016	346.667	346.667	0	0	0	346.667	346.667	346.667	346.667

Danscentrum Dansmakers Amsterdam

De gemeente Amsterdam heeft € 600.000 geinvesteerd in een productiehuis met podium Dans in de Overkant in Amsterdam-Noord. Het Storchgebouw is eigendom van Eigenhaard. De investering van € 400.000 is geactiveerd en als financieel activum op de balans van Kunst en Cultuur opgenomen. Dansmakers ontvangt subsidie uit het Kunstenplan 2013-2016 (€ 399.570 per jaar). Voor de periode 2017-2020 hebben zij een aanvraag bij het Amsterdamse Fonds voor de Kunst (AFK) gedaan van € 700.000 per jaar. In augustus heeft het AFK de subsidiebesluiten bekend gemaakt. Dansmakers ontvangt voor 2017-2020 € 155.000 per jaar (https://www.amsterdamsfondsvoordekunst.nl/toekenningen/toekenningen-vierjarige-subsidies/dansmakers-amsterdam/). En heeft aangegeven de huur vanaf 2017 niet meer te kunnen voldoen. De boekwaarde van het danspodium in het gebouw van Eigenhaard, zou hierdoor eigenlijk afgeboekt moeten worden. Eigenhaard en de gemeente zijn in overleg om het danspodium wel te behouden voor de gemeente Amsterdam. Daarom wordt het activum niet afgeboekt, maar een voorziening ingesteld. De voorziening kan de afwaardering van het activum dekken als dit in 2017 alsnog moet gebeuren omdat het podium afgebroken moet worden en/of niet meer voor dans gebruikt ondanks de inspanningen.

87001	2013	678.831	697.415	430.000	-400.000	0	727.415	757.415	787.415	1.217.415

Vervanging en Onderhoud beheer Werf

Ter dekking van de kosten van groot- en planmatig onderhoud aan de reinigingswerf Jacob Bontiusplantsoen, zowel voor wat betreft het gebouw als voor de gebouwgebonden voorzieningen inclusief het deel dat binnen de VVE valt.

87003	2013	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Voorziening grondexploitaties

Ter bekostiging van restwerkplannen na afsluiting van grondexploitatieplannen.

87006	2014	21.699	0	0	0	0	0	0	0	0

Sportfaciliteiten

Er is sprake van eenfinancieel onzekere situatie bij de exploitant van de sportaccommodaties in Centrum. De verwachting is dat incidenteel een bijdrage moet worden geleverd om de exploitant een financieel gezonde toekomt te kunnen bieden.

3.2 Verloopstaat voorzieningen (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Jaar van ontstaan	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
87085	2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Naheffing Rijksbelastingdienst Te ontvangen naheffing RBD voor het wagenpark										
88005		41.828	41.828	0	0	0	41.828	41.828	41.828	41.828
Voorziening Derdengelden Reserveren van geoormerkte derden gelden in één voorziening										
88010		3.994.990	1.494.890	-100	-453.609	0	1.041.181	1.041.081	1.040.981	1.040.981
Onderhoud verhardingen Planmatig en groot onderhoud en investeringen verhardingen (wegen)										
88012		329.613	329.613	0	0	0	329.613	329.613	329.613	329.613
Klein onderhoud plantsoenen Het dekken van kosten van klein onderhoud aan plantsoenen										
88016		55.580	37.639	0	0	0	37.639	37.639	37.639	37.639
Sloterplas wateroverl/blauwalg Aanpak wateroverlast Sloterpark, incl. bestrijding blauwalg										
88019		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsplannen Het zo soepel mogelijk kunnen uitvoeren van de wettelijke taak om iedere tien jaar bestemmingsplannen te actualiseren										

88023		0	0	0	0	0	0	0	0	0

Risico stadsdeelprojecten

Voorziening opgenomen ter afdekking van risisco's op stadsdeelplannen. Geregeld per Besluit 2013/62. Drie risico's zijn afgewikkeld resteeert risico Delflandplein /Riekerhaven.

89001	2012	1	1	0	0	0	1	1	1	1

Vrz. egalisatie ICT investeringsplan

Investeringen in ICT (gesloten circuit tbv jaarlijkse schommelingen investeringsniveau)

89005	2005	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Vrz. Mobiele Wijkveiligheidspost

Dekking leasekosten mobiele wijkveiligheidspost (inzet tbv schoon en heel stadsdeel)

89008	2011	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Vrz. 1e verstratingsgelden

Aanwenden voor aangewezen verstr.gebieden, wel of niet gecombineerd met andere onderhouds- of herprofileringswerken

89009	2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Vrz. egalisatie resultaatafwik.afvalstoffenheffing

Egaliseren stijgingen en dalingen van de afvalstoffenheffing voor de burger

89012	2010	130.530	161.100	30.570	0	0	191.670	222.240	252.810	283.380

Vrz. groot onderhoud Crematorium

Groot onderhoud Nieuwe Noorder

89014	2008	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Vrz. Groencompensatie Noord/Zuidlijn

Verplichting van het herplanten ter vervanging van gekapte bomen rond het project Noord/Zuidlijn.

3.2 Verloopstaat voorzieningen (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Jaar van ontstaan	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
89024	2014	68.010	90.680	22.670	0	0	113.350	136.020	158.690	181.360
VRZ Gr. Onderh. Garage Bezaanj. Deze voorziening is ingesteld voor groot onderhoud van parkeergarage Bezaanjachtplein aan de hand van een meerjarendoorkijk.										
89026	2014	368.480	49.180	138.180	0	0	187.360	371.600	555.840	740.080
Vrz. groot onderhoud Noorderparkbad Groot onderhoud Noorderparkbad										
90007	2004	561.968	561.968	0	0	0	561.968	561.968	561.968	561.968
Verwervingsfonds CBK Pensioenvoorziening DB leden										
90011	2013	450.000	450.000	0	0	0	450.000	450.000	450.000	450.000
Belastingverplichting Het opvangen van fiscale risico's n.a.v. de uitgevoerde boekencontrole door de Belastingdienst in 2013.										
90012	1999	88.820	98.820	10.000	0	0	108.820	118.820	128.820	138.820
Monumenten DNO Dekking van uitgaven voor groot onderhoud en restauratie van monumentale graven en gedenkplaatsen.										
90013	1999	99.924	110.924	11.000	0	0	121.924	132.924	143.924	154.924
Ruimen algemene graven DNO 1x per 10 jaar ruimen van algemene graven.										

90014	1999	81.906	156.406	74.500	0	0	230.906	305.406	379.906	454.406

Gebouwen DNO
Dekking van uitgaven voor groot onderhoud en eventuele aanpassingen van de -deels monumentale- gebouwen.

91004		11.312	11.312	0	0	0	11.312	11.312	11.312	11.312

Promotie markt
De voorziening betreft gelden van derden (marktkooplieden) die door het stadsdeel beheerd worden tbv promotieactiviteiten.

91009	2010	8.163	8.163	0	0	0	8.163	8.163	8.163	8.163

Fonds Peddemors
Betreft een legaat van een particulier. Doel is om jaarlijks een bedrag van circa € 5.000 beschikbaar te stellen voor activiteiten voor kwetsbare ouderen in West.

91010	2010	170.590	1.000	45.000	0	0	46.000	91.000	136.000	181.000

Groot onderhoud van Hogendorphal
Is bestemd voor het uitvoeren van onderhoud aan de binnenkant van het Van Hogendorp Sportcentrum. Het onderhoud is opgenomen in een Meerjarenonderhouds-programma.

91014	2010	38.059	88.059	50.000	0	0	138.059	188.059	238.059	288.059

Onderhoud panden
Is ingesteld om de kosten die samenhangen met het uitvoeren van groot onderhoud aan panden in het bezit van het stadsdeel gelijkmatig te verdelen over een aantal begrotingsjaren. Aan de voorziening ligt een meerjarig onderhoudsprogramma ten grondslag, dat gespecificeerd naar pand opgenomen is in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen in de programmabegroting

91017	2012	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Proceskosten Laan van Spartaan
Dekking overmaat van proceskosten in grondexploitaties

3.2 Verloopstaat voorzieningen (vervolg)

Alle bedragen in €

ID-nr Naam en doel reserve	Jaar van ontstaan	Rekening 2016	Verwachte stand ultimo 2017	Totale dotatie 2018	Totale onttrekking 2018	Totale vrijval 2018	Verwachte stand ultimo 2018	Verwachte stand ultimo 2019	Verwachte stand ultimo 2020	Verwachte stand ultimo 2021
91022	2014	177.688	60.000	60.000	0	0	120.000	180.000	240.000	300.000
Groot Onderhoud Sporthal Laan van Spartaan binnenkant Is bestemd voor het uitvoeren van onderhoud aan de binnenkant van de sporthal Laan van Spartaan. Het onderhoud is opgenomen in een Meerjarenonderhouds-programma.										
91023	2014	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BTW controle 2012 Dekking naheffing belastingdienst incl boete en rente.										
92003	2010	8.194.974	2.036.807	6.791.321	-8.503.779	0	324.349	731.388	-267.599	1.056.502
Voorziening Groot onderhoud openbare ruimte (VGO) Doel van deze voorziening is de openbare ruimte op een aanvaardbaar kwalitatief niveau te behouden.										
92005	2012	599.220	754.532	754.532	0	0	1.509.064	2.263.596	3.018.128	3.772.660
Groot onderhoud sporthallen en parken en zwembaden Bekostiging van periodiek onderhoud aan de sporthallen en -parken en zwembaden.										
92007	2010	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Groeifonds Groen Zuidas Het bij de herinrichting van het Amstelpark en het Gijsbrecht van Aemstelpark realiseren van 2 hectare aanvullend oppervlaktewater.										
93003	2013	30.597	30.597	0	0	0	30.597	30.597	30.597	30.597
Voorziening Promotie gelden Warenmarkt In het tarief Warenmarkten Stadsdeel Zuidoost is een aantal jaar een promotieheffing opgenomen om de ontwikkeling van de warenmarkten te stimuleren.										

93007	2010	383.901	0	0	0	0	0	0	0	0

Voorziening onderhoud Bijlmer sportcentrum
Het financieren van pieken in de onderhoudsplanning.

93008	2011	103.965	0	0	0	0	0	0	0	0

Voorziening onderhoud Bijlmersportpark
De extra middelen zijn nodig om de pieken in de onderhoudsplanning te kunnen financieren.
De onderhoudsopgave zal zich met name na 2017 voordoen.

93014	2013	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Voorziening Grondexploitatieplannen
Het herstel van de schade a.g.v. bouwkundige calamiteiten eind 2013 die slechts gedeeltelijk
door de verzekering zal worden gedekt.

96001	2005	14.582.682	12.478.915	0	0	-1.115.060	11.363.855	10.944.372	10.838.222	10.988.694

Rioolrecht
Egalisatiefonds voor de tarieven rioolheffing.

96010	2014	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Voorziening renovatie riolering
Voorziening ten behoeve van renovatie riolering in de toekomst.

56050	2017	0	1.514.588	4.414.000	-940.000	0	4.988.588	6.425.067	7.861.546	9.298.025

Voorziening Groot Onderhoud Sport
Meerjarig grootonderhoud van Sporthallen, Sportparken en zwembaden.

Eindtotaal	**526.461.182**	**740.743.375**	**287.207.027**	**-47.525.666**	**-1.115.060**	**979.309.675**	**1.021.166.054**	**1.081.996.157**	**1.146.922.144**

BIJLAGE

4 Gewijzigde doelen, activiteiten en indicatoren

De wijzigingen in doelen, indicatoren en activiteiten ten opzichte van de Begroting 2017 worden hier weergegeven. Op basis van nieuwe inzichten is een aantal doelen en indicatoren aangepast, zodat deze beter aansluiten bij de huidige situatie en wat we als stad willen bereiken. Per programmaonderdeel worden de wijzigingen aangegeven, daaronder wordt in de tabel weergegeven hoe het doel of de activiteit er met deze wijziging uit komt te zien.

Programma 3 - Verkeer en openbare ruimte

3.2 Parkeren

Voorgesteld wordt om indicator 3.1 'Aantal opgeheven straatparkeerplekken' te laten vervallen omdat dit niet wordt gemeten.

Doel 3 — Activiteiten A B C E

Beter gebruik van de openbare ruimte door minder auto's en ongebruikte fietsen op straat.

		Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017	Prognose 2018-2020	
Indicatoren doel						
3.2	Per jaar gerealiseerde fietsparkeerplekken, inclusief vervanging	4.230 (2013)	5.000	12.500	2018 2019 2020	12.500 12.500 12.500
3.3	Maximaal percentage verlaten en verwaarloosde fietsen in de rekken	10% (2012)	7%	6%	2018 2019 2020	5% 4% 3%

Programma 4 - Werk, inkomen en participatie

4.1 Werk

Indicator 2.1
Indicator 2.1 geeft het aantal mensen aan dat aan het werk geholpen is met de loonkostensubsidie naar loonwaarde (doelgroep Participatiewet). Tegelijk met de invoering van de praktijkroute per 1 januari 2017 zijn de criteria voor de indicatie banenafspraak op onderdelen aangepast. Werknemers die met een voorziening (zoals jobcoaching) in staat zijn het wettelijk minimumloon (WML) te verdienen (en voor wie dus geen loonkostensubsidie hoeft te worden verstrekt) behoren nu ook tot de doelgroep van de indicatie banenafspraak. Het voorstel is daarom om mensen die het WML kunnen verdienen, maar wel een voorziening nodig hebben ook mee te tellen voor deze indicator, ook zij vallen onder de nieuwe doelgroep van de Participatiewet.

Indicator 2.2
Bij de behandeling van de Begroting 2017 is motie 1261 van de raadsleden Poot (VVD) en Verheul (D66) aangenomen, waarmee het college onder andere werd verzocht om naast een percentage bij indicator 2.2 ook de absolute aantallen te vermelden. In de beantwoording van de motie door het college (brief 24 januari 2017) is met het wijzigingsvoorstel ingestemd. Indicator 2.2a vermeldt nu het percentage en indicator 2.2b de absolute aantallen die hierbij horen.

Tevens wordt voorgesteld om de term 'voltijdbaan' te wijzigen in 'bijstandsonafhankelijk inkomen'. Dit beschrijft preciezer het oogmerk van economische zelfredzaamheid en daar is niet in alle gevallen een voltijdbaan voor nodig. Doel 2 ziet er met de doorvoering van deze wijzigingen als volgt uit:

Doel 2 Activiteiten A B C D

Amsterdammers zetten hun vermogen om te werken maximaal in.

		Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017	Prognose 2018-2020	
Indicatoren doel						
2.1	Aantal mensen aan het werk geholpen met loonkostensubsidie naar loonwaarde (doelgroep Participatiewet)	nvt	310	410	2018 2019 2020	420 420 420
2.2a	Percentage doorstroom van mensen met een deeltijdbaan naar een bijstandsonafhankelijk inkomen	27% (2014)	-	27%	2018 2019 2020	27% 27% 27%
2.2b	Doorstroom van mensen met een deeltijdbaan naar een bijstandsonafhankelijk inkomen (in aantallen)	800 (2014)	-	800	2018 2019 2020	800 800 800
2.3	Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar BBVno28	-	-		2018 2019 2020	- - -

Indicator 3.4
Het aantal SW-werknemers neemt van jaar tot jaar af. Het gemeentelijk beleid is erop gericht dat het aandeel SW-werknemers bij een reguliere werkgever ten minste gelijk blijft.
De peilwaarde 2016 zoals opgenomen in de Begroting 2017 was 640 en moet 820 zijn. Dit is gecorrigeerd en doorgevoerd naar de jaren 2017 en verder waarbij met een afname van 6% per jaar wordt gerekend.

Doel 2 Activiteiten A B C D

Aansluiten bij de kansen en mogelijkheden van de kwetsbare Amsterdammer.

		Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017	Prognose 2018-2020	
Indicatoren doel						
3.1	Percentage werkzoekende Amsterdamse jongeren met een niet-westerse achtergrond ten opzichte van totale aantal werkzoekende jongeren	49% (2014)	-	-	2018 2019 2020	- - -
3.2	Aantal uitstroom 50-plussers in de totale uitstroom naar werk	14% (2014)	15%	15%	2018 2019 2020	15% 15% 15%
3.3	Percentage Amsterdamse jongeren dat binnen de Aanpak Jeugdwerkloosheid uitstroomt naar school	20% (2015)	-	20%	2018 2019 2020	20% 20% 20%
3.4	Aantal SW-werknemers gedetacheerd of werkzaam bij een werkgever	820 (2016)	-	770	2018 2019 2020	725 680 640

Programma 7 - Economie en cultuur

7.1 Kunst en cultuur

Bij de vaststelling van het Kunstenplan 2017-2020 zijn de doelstellingen in de begroting aangepast en is aangekondigd dat bij de Voorjaarsnota 2017 de bijbehorende indicatoren worden voorgelegd. De activiteiten B en C zijn toegevoegd aan doel 1.

Doel 1 Activiteiten A B C D

Amsterdam heeft een kwalitatief hoogwaardig en divers cultureel aanbod voor alle Amsterdammers en bezoekers.

- Ondersteunen en faciliteren van kunst- en cultuurinstellingen in alle disciplines, voor alle doelgroepen verspreid over de stad. Ook het nationale en internationale perspectief spelen hierbij een rol. Centraal instrument is het Kunstenplan.
- Het AFK wordt verbreed naar een grootstedelijk fonds dat zich richt op de hele sector, van amateurkunst tot kunstenaars en instellingen die meedraaien in de (internationale) top.

		Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017		Prognose 2018-2020
Indicator doel						
1.1	Totaal aantal bezoeken in Amsterdam aan culturele instellingen opgenomen in het Kunstenplan 2013- 2016	8.896.717 (2015)	-	9.212.391	2018 2019 2020	9.643.138 10.427.609 10.028.255

De oude indicator 1.2 'Aantal internationale activiteiten van culturele instellingen opgenomen in het kunstenplan 2013-2016' is verhuisd van doel 1 naar doel 2. Activiteit B is vervallen bij doel 2 en er zijn geen nieuwe activiteiten voor in de plaats gekomen.

Doel 2

Bevorderen van internationalisering in de Amsterdamse kunst- en cultuursector.

- Stimuleren van meer Engelstalig/ internationaal aanbod en meer internationale uitwisseling, samenwerking en verbinding (zowel artistiek als zakelijk) via het Kunstenplan.
- Betrekken van en breder aanbod van Amsterdamse kunst- en cultuur bij het internationale beleid van de gemeente.

		Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017		Prognose 2018-2020
Indicator doel						
2.1	Aantal activiteiten, programma's, producties van culturele instellingen in het kunstenplan in het buitenland	1.987 (2015)	-	1.780	2018 2019 2020	1.879 2.104 2.214

De oude indicator 2.1 'Percentage leerlingen van 4 12 jaar dat dat tenminste 2 doorlopende leerlijnen kunst- en cultuureducatie krijgt via het Basispakket' is verplaatst van doel 2 naar doel 3.
Indicator 3.1 'Aantal leden bibliotheken' is vervallen en er zijn 3 nieuwe indicatoren toegevoegd. Ook is activiteit C vervallen en activiteit E toegevoegd aan doel 3.

Doel 3 Activiteit **E**

Alle Amsterdamse kinderen maken via cultuureducatie kennis met kunst en cultuur.

- Kinderen maken kennis met kunst en cultuur binnen schooltijd via het Basispakket Kunst- en Cultuureducatie. et Basispakket wordt verbreed naar andere disciplines (naast muziek).
- Kinderen en jongeren kunnen hun talenten ontwikkelen in niet-schoolgebonden activiteiten voor cultuureducatie.
- In het kader van het Aanvalsplan Armoede stimuleren we deelname aan niet-schoolgebonden activiteiten voor cultuureducatie voor kinderen uit minimagezinnen.

		Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017		Prognose 2018-2020
Indicator doel						
3.1	Percentage leerlingen van 4-12 jaar dat tenminste 2 doorlopende leerlijnen kunst- en cultuureducatie krijgt	50% (2013)	-	70%	2018 2019 2020	80% 80% 80%
3.2	Aantal deelnemers aan niet-schoolgebonden activiteiten voor cultuureducatie: 4-12 jaar 12-18 jaar	 27.000 3.000 (2015)	 -	 44.477 30.519	2018 2019 2020	4-12 jr 12-18 jr 45.704 - 31.618 43.123 - 31.606 48.036 - 34.458
3.3	Aantal kinderen en jongeren uit de doelgroep (120% van het WSM (Wettelijk Sociaal Minimum)) dat bereikt wordt met niet-schoolgebonden activiteiten via het Jongerencultuurfonds	700 (2014)	-	2.000	2018 2019 2020	 2.500 2.750 3.000

Activiteiten

Wat gaan wij daar voor doen (activiteiten)?

De activiteiten A t/m D en indicatoren activiteiten A t/m D zijn gewijzigd. De activiteit E en indicator activiteit E zijn toegevoegd aan de lijst.

A Stimuleren verduurzaming meerjaren onderhoud cultureel vastgoed.

	Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017	Prognose 2018-2020	
Indicator activiteit					
Totaal aantal toekenningen in de periode 2017 – 2020 vanuit regeling verduurzaming meerjaren onderhoud (25 toekenningen in een periode van 4 jaar tijd) *Hoort bij doel 1*	0 (2016)	-	10	2018 2019 2020	15 20 25

B Meer ruimte voor nieuw talent door doorstroming in de ateliervoorraad te stimuleren.

	Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017	Prognose 2018-2020	
Indicator activiteit					
Aantal voordrachten voor atelierruimtes door de CAWA *Hoort bij doel 1*	211 (2015)	-	230	2018 2019 2020	240 250 260

Activiteiten (vervolg)

C **Culturele instellingen ondersteunen bij het vergroten van hun ondernemerschap.**

	Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017	Prognose 2018-2020	
Indicator activiteit					
Gemiddeld eigen inkomsten percentage	53%	-	47%	2018	48%
Kunstenplaninstellingen	(2015)			2019	48%
Hoort bij doel 1				2020	49%

D **Stimuleren actieve cultuurparticipatie door ouderen in het kader van Amsterdam**

	Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017	Prognose 2018-2020	
Indicator activiteit					
Aantal programma's ontwikkeld door culturele	7	-	7	2018	8
instellingen	(2016)			2019	9
Hoort bij doel 1				2020	10

E **Gratis vervoer aan kinderen om hen op locatie te laten kennismaken met kunst en cultuur.**

	Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017	Prognose 2018-2020	
Indicator activiteit					
Het aantal vervoerde leerlingen per bus of boot	44.000	-	47.000	2018	48.000
naar culturele instellingen	(2015)			2019	49.000
Hoort bij doel 3				2020	50.000

Doel 4 'Lokale publieke media hebben een groot bereik en een aanbod dat een afspiegeling van de stad is' had geen indicatoren en is daarom niet in de Begroting 2017 terecht gekomen. Er zijn nu wel indicatoren geformuleerd bij dit doel zodat dit alsnog opgenomen kan worden in de begroting.

Programma 9 - Stedelijke ontwikkeling en wonen

9.1 Gemeentelijk vastgoed

Indicator 4.1 'Het aantal verkochte panden aan de hand van vastgestelde lijst van te verkopen panden', wordt aangepast van 60 naar 63 in onderstaande kolom 'Begroting 2017'. De prognose bij 2018 was 18 en wordt 32. De jaren 2019 en 2020 zijn aangevuld met 5 panden per jaar.
De indicator 4.2 'Bruto verkoop waarde in € mln. van verkochte panden' wordt verhoogd van 33 naar 72,5 in onderstaande kolom 'Begroting 2017'. De prognose voor 2018 verandert van 33 naar 38,5 en voor de jaren 2019 en 2020 is de prognose gesteld op € 5,0 miljoen.

Doel 4 Activiteiten A B C D

Lokale publieke media hebben een groot bereik en een aanbod dat een afspiegeling van de stad is.

		Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017		Prognose 2018-2020
Indicatoren doel						
4.1	Aantal kijkers AT5 gemiddeld per maand	350.000 (2015)	310	350.000	2018	350.000
					2019	350.000
					2020	350.000
4.2	Aantal unieke bezoekers AT5.nl en AT5-app gemiddeld per maand	1,8 mln. (2016)	-	1,8 mln.	2018	1,8 mln.
					2019	1,8 mln.
					2020	1,8 mln.
4.3	Page views gemiddeld per maand (AT5.nl en AT5-app)	20 mln.	-	20 mln.	2018	22,5 mln.
					2019	27,5 mln.
					2020	30 mln.
4.4	Videoviews gemiddeld per maand (AT5.nl en AT5-app)	0,8 mln	-	0,8 mln.	2018	1,1 mln.
					2019	1,4 mln.
					2020	1,6 mln.
4.5	Aantal programmamakers dat gebruik maakt van Open Acces kanalen van de Publieke Omroep	150 (2015)	-	160	2018	170
					2019	185
					2020	200

Activiteit B
De jaarlijkse vastgoedscan wordt vervangen door een halfjaarlijkse rapportage over het huisvesten van de verschillende beleidsdoelen.

B Jaarlijks het gemeentelijk vastgoed toetsen aan de beleidsdoelen en daaruit volgend de verkoopstrategie bepalen (halfjaarlijkse rapportage aan de raad over het huisvesten van de verschillende beleidsdoelen).

9.3 Wonen en stedelijke vernieuwing

Er wordt voorgesteld om de activiteit indicator 'Aantal beëindigingen onrechtmatig woninggebruik met handhavingsmaatregelen' neerwaarts bij te stellen naar 500 in plaats van 550 voor de periode 2017-2020. Het is onlogisch dat het aantal beëindigingen hoger zijn dan de indicator 'Aantal handhavingsbesluiten woonfraude'(500 voor de periode 2017-2020). De volgorde is eerst een handhavingsbesluit nemen en vervolgens een onrechtmatig woninggebruik beëindigen.

Activiteit

A **Aanpakken van woonfraude gericht op illegale hotels/pensions, huisjesmelkers en onderhuur.**

	Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017		Prognose 2018-2020
Indicator activiteit					
Aantal beëindigingen onrechtmatig woninggebruik met handhavingsmaatregelen	300 (2013)	450	500	2018	500
				2019	500
			2.300	2020	500
Aantal meldingen woonfraude bij Zoeklicht	1.700 (2014)	2.000	500	2018	2.300
				2019	2.300
				2020	2.300

Activiteit (vervolg)

A **Aanpakken van woonfraude gericht op illegale hotels/pensions, huisjesmelkers en onderhuur.**

	Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017	Prognose 2018-2020	
Indicator activiteit					
Handhavingsbesluiten woonfraude (inclusief leegstand en woningkwaliteit)	-	300	500	2018	500
				2019	500
				2020	500
Buitendienst onderzoeken	-	2.500	3.250	2018	3.250
				2019	3.250
				2020	3.250

9.4 Grond en ontwikkeling

Het voorstel is om de indicatoren voor het programma Jongeren – en studentenhuisvesting samen te voegen. Het waren de indicatoren: 'Aantal toegevoegde studentenwoningen (start bouw)'en 'Aantal toegevoegde jongerenwoningen (start bouw)'. Omdat in het programma Jongeren- en studentenhuisvesting 2014 – 2018 8.000 studenten- en 2.500 jongerenwoningen zijn opgenomen, vertaalt zich dat naar respectievelijk 2.000 en 625 woningen per jaar. Het voorstel is deze indicatoren samen te voegen tot 'Aantal toegevoegde jongeren- en studentenwoningen (start bouw)', ofwel 2.625 woningen per jaar.

De reden om deze indicatoren samen te voegen hangt samen met ontwikkelingen in de markt. Deze toont meer interesse voor jongerenwoningen sinds de invoering van het Jongerencontract per 1 juli 2016. Hoewel samenvoeging van de doelgroepen kan leiden tot een toename van het aantal jongerenwoningen is dat niet per definitie slecht voor een student omdat deze ook kan reageren op een jongerenwoning. Een jongere kan echter niet reageren op studentenwoningen.

Activiteit

C **Programmeren bouwproductie en uitvoeren programma's zelfbouw, jongeren- en studentenhuisvesting, statushouders en broedplaatsen.**

	Peilwaarde (peiljaar)	Begroting 2016	Begroting 2017	Prognose 2018-2020	
Indicator activiteit					
Start bouw nieuwe sociale woningen (incl. jongeren- en studentenwoningen door woningcorporaties	1.787 (2014)	1.200	1.200	2018	1.200
				2019	
				2020	
Aantal jongeren en studentenwoningen (nieuw en transformatie/zelfstandig en onzelfstandig)	1.076 (2014)	3.285	1.782	2018	2.625
				2019	
				2020	
Nieuw gerealiseerde middeldure huurwoningen	-	800	900	2018	1.000
				2019	
				2020	

BIJLAGE

5 Doelmatigheidsonderzoeken

In reactie op aanbeveling drie uit de raadsenquête naar de financiële functie heeft het college besloten een programma op te zetten van doorlichtingen van beleid en bedrijfsvoering. In een doorlichting worden per begrotingsprogramma (of onderdelen daarvan) de doelmatigheid, doeltreffendheid en mogelijke beleidsalternatieven onderzocht om zo te komen tot voorstellen hoe het beter of goedkoper kan.

In september 2016 is gestart met twee pilots: een doorlichting van de toeleiding naar werk en een doorlichting van fysieke werkplekken en het personeelsdomein. Over de uitkomsten wordt de raad geïnformeerd, zodra de rapportages gereed zijn. De pilot toeleiding naar werk streeft naar een eerste rapportage voor het zomerreces en een tweede eindrapport aan het einde van het jaar. De pilot bedrijfsvoering (fysieke werkomgeving en personeelsdomein) streeft naar afronding voor het zomerreces.

De volgende jaarprogramma's worden als volgt opgebouwd:
- Jaarlijks één bedrijfsvoeringsdoorlichting. Elk jaar is een andere bedrijfsvoeringsfunctie aan de beurt.
- Jaarlijks twee beleidsdoorlichtingen.
  - Elk begrotingsprogramma komt minimaal één keer in de vijf jaar aan de beurt, te beginnen bij programma 1 (Dienstverlening en Informatie) en programma 2 (Openbare Orde en Veiligheid), het jaar erna programma 3 en 4, etc.
  - Binnen een begrotingsprogramma wordt een onderwerp gekozen op basis van :
- Financieel belang en risico's;
- Maatschappelijke en/of politieke relevantie;
- Beleidsmatige risico's;
- Kans op nieuwe inzichten (nieuwe trends/ontwikkelingen, hoeveelheid onderzoek al uitgevoerd (geen overlap), onderzoekbaarheid, vermoeden doelmatigheidswinst).

Voordeel van deze werkwijze is dat alle programma's uit de begroting systematisch aan bod komen, maar dat binnen de begrotingsprogramma's ingezoomd wordt op die onderwerpen met de grootste maatschappelijke relevantie of onderwerpen waar de verwachte impact van het doelmatigheidsonderzoek het grootst is.

In september 2017 start een nieuwe ronde doorlichtingen. De volgende drie onderwerpen zijn door het college gekozen:
- Doorlichting bij basisinformatie (begrotingsprogramma 1);
- Toezicht en handhavingsorganisatie openbare ruimte in de stad (begrotingsprogramma 2);
- Doorlichting op het terrein van personele mobiliteit (bedrijfsvoering).

Doorlichting bij basisinformatie

Begroting programma 1- wethouder Choho

Het generieke onderwerp van deze beleidsdoorlichting is de mate waarin het stimuleringsbeleid van de rve Basisinformatie ertoe bijdraagt om strategische voordelen te realiseren met het gebruik van basisgegevens. Hierbij wordt de wettelijke verplichting om de gegevens te gebruiken benut als een katalysator om de bestaande werkprocessen te verbeteren, de informatiehuishouding te stroomlijnen en daarbij moderne technologie in tezetten.
De beleidsdoorlichting spitst zich toe op de Vergunning, Toezicht en Handhavingsketen (VTH), omdat deze keten grote impact op de stad heeft in termen van omvang, geldstromen en imago. Daarnaast zijn er veel basisgegevens nodig en wordt het proces frequent uitgevoerd. Van de VTH-keten wordt het onderdeel Evenementenvergunning nader onderzocht. Zowel handhaving als het evenementenbeleid zijn politiek actuele onderwerpen, waarvoor in de Voorjaarsnota 2017 middelen zijn vrijgemaakt.
In 2014 is het gebruik van basisgegevens bij de verlening van de evenementenvergunning onderzocht (en goed bevonden). Dit doelmatigheidsonderzoek richt zich daarom concreet op het gebruik van basisgegevens in het Toezicht en Handhavingsgedeelte van VTH-ketenproces Evenementenvergunning. In het onderzoek van 2014 is dit deels aan bod gekomen en toen bleek er ruimte voor verbetering (zoals bijvoorbeeld bij de mobiele toegang tot gegevens).

Toezicht en handhavingsorganisatie openbare ruimte in de stad
(rve Handhaving & Toezicht en stadsdeelorganisaties; programma 2 van de begroting - burgemeester)

De centrale vraag van het onderzoek is: hoe staat het met de doelmatigheid van de toezicht en handhavingsorganisatie openbare ruimte in de stad (rve Handhaving en Toezicht) en stadsdeelorganisaties) en hoe valt deze te verbeteren?
Deelvragen zijn:

- Hoeveel financiële, personele en materiele middelen gaan om in de gemeentelijke toezicht en handhaving openbare ruimte?
- Hoe is de gemeentelijke toezicht en handhaving openbare ruimte georganiseerd? Welke organisatie/ welk organisatieonderdeel doet wat?
- Binnen welk netwerk van samenwerkingspartners werkt de gemeentelijke toezicht en handhaving openbare ruimte samen en hoe verloopt die samenwerking?
- Op welke wijze en in welke mate voldoen die inzet van middelen, de organisatie van toezicht en handhaving openbare ruimte en de externe samenwerking aan de gestelde doelen: 24/7 inzet, één organisatie, optimaal flexibel en veiligheid voor de burger.
- Welke extra/nieuwe maatregelen dragen bij aan een verbeterde doelmatigheid van de toezicht en handhavingsorganisatie openbare ruimte?

De relevantie van een dergelijk onderzoek sluit aan bij de bestuurlijke wens om de handhaving verder te ontwikkelen tot een effectieve organisatie die adequaat inspeelt op de problemen in de stad. Voorstellen gaan over een actie service center in combinatie met uitbreiding van de handhavingscapaciteit inclusief een investering in instroom, doorstroom en uitstroom om nieuw personeel op straat te krijgen. Daarbij genoemde ambities voor de Amsterdamse handhavingsorganisatie zijn:

- 24 uur per dag, 7 dagen per week staan handhavers paraat;
- Handelen vanuit één handhavingsorganisatie;
- Flexibiliteit om te handelen op de plek en de momenten waar het nodig is;
- Het hoofd bieden aan kleine en soms grote ergernissen in het publieke domein.

Doorlichting op het terrein van personele mobiliteit
(bedrijfsvoering – wethouder Litjens)

Met het 'plan organisatieontwikkeling 2014-2016' heeft Amsterdam stappen gezet naar een meer wendbare organisatie. Een organisatie waarin mobiliteit gestimuleerd wordt en waarin medewerkers flexibel ingezet kunnen worden. Het realiseren van de ambities stelt hoge eisen aan de inrichting, het functioneren, de effectiviteit en de efficiëntie van de P&O-kolom, in het bijzonder van de organisatieonderdelen mobiliteitscentrum, vacatureloket, team strategische personeelsplanning, traineepool Amsterdam, stagebureau en algemeen werkgeverschap Amsterdam.
Het doelmatigheidsonderzoek heeft als doel meer inzicht te krijgen in de effectiviteit van de organisatie-onderdelen binnen de mobiliteitsketen en het samenspel daartussen.
Er zal in ieder geval gekeken worden naar: geformuleerde doelen/ambities, sturing, rollen- en rolinvulling, samenwerking, kwaliteit van dienstverlening, resultaten en de inzet van middelen (financieel/personeel). Tevens zullen logische verbanden met de andere bedrijfsvoeringdisciplines worden gelegd, te denken valt aan de ondersteunende systemen. De uitkomsten van het doelmatigheidsonderzoek dragen tezamen met de resultaten van de bestuursopdracht Flexibele inzet medewerkers en externe inhuur bij aan het realiseren van de wendbare organisatie.
Op dit moment vindt er ook een doelmatigheidsonderzoek plaats binnen de rve P&O. Daar waar het in dit onderzoek vooral de effectiviteit van de P-kolom betreft, zal dit nieuwe onderzoek vooral gaan over het specifieke beleidsterrein personele mobiliteit. Het is mogelijk dat uitkomsten van het nu nog lopende onderzoek van invloed zijn, dan wel meegenomen worden in dit nieuwe onderzoek.